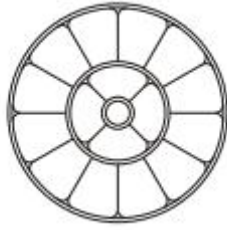

DE MOEDER

Over Gedachten en Aforismen

Over Gedachten en Aforismen

De Moeder

**Over
Gedachten
en
Aforismen**

VOLUME 10
VERZAMELDE WERKEN VAN DE MOEDER

Tweede Editie

ISBN 81-7058-670-4

© Sri Aurobindo Ashram Trust 1977, 2001

Gepubliceerd door Sri Aurobindo Ashram Publication Department
Pondicherry - 605 002

Website: <http://sabda.sriurobindoashram.org>

Gedrukt in Sri Aurobindo Ashram Press, Pondicherry
PRINTED IN INDIA

De Moeder - 1960

Uitgevers Notitie

De commentaren van de Moeder op Sri Aurobindo's *Gedachten en Aforismen* werden gegeven gedurende de twaalfjarige periode van 1958 tot 1970. De commentaren kunnen worden onderverdeeld in vier perioden, naar gelang datum, karakter en vorm.

1. Aforismen 1-12 (1958). Mondelinge antwoorden op vragen die vooraf schriftelijk waren ingediend door de studenten, leraren en sadhaks van de Ashram tijdens de woensdaglessen van de Moeder op de Ashram Playground.

2. Aforismen 13-68 (1960-61). Antwoorden, grotendeels schriftelijk, enkele mondelinge, op vragen die aan de Moeder waren gesteld door een jonge leraar van de afdeling lichamelijke opvoeding van de Ashram.

3. Aforismen 69-124 (1962-66). Mondelinge antwoorden aan een leerling. Gedurende deze periode week de Moeder steeds meer af van het directe commentaar op de aforismen en gebruikte ze de gelegenheden om de ervaringen die ze destijds had, uit te leggen.

4. Aforismen 125-541 (1969-70). Korte schriftelijke antwoorden op vragen van de bovengenoemde docent.

Alle commentaren van de Moeder werden gesproken of geschreven in het Frans. Ze vertaalde ook de tekst van Sri Aurobindo in het Frans. Haar vertalingen van en commentaren op de eerste twaalf aforismen werden in 1959 gepubliceerd onder de titel *Pensées et Aphorismes: Traduits et Commentés par la Mère*. De overige vertalingen en commentaren werden tussen april 1960 en augustus 1976 in het Frans en Engels gepubliceerd in het kwartaalblad *Bulletin van het Sri Aurobindo International Centre of Education*. Een volledige uitgave van de Franse tekst, getiteld *Pensées et Aphorismes: Traduits et Commentes par la Mère* werd in twee delen gepubliceerd in 1974 en 1976. De eerste volledige uitgave in het Engels verscheen in 1977 als deel tien van de *Verzamelde Werken van de Moeder*. De huidige editie is een herdruk van dit deel met een paar kleine correcties.

Sri Aurobindo's *Gedachten en Aforismen* werden rond 1913 geschreven tijdens de eerste helft van zijn verblijf in Pondicherry. De aforismen werden tijdens zijn leven nooit herzien of gepubliceerd, maar werden voor het eerst gepubliceerd in 1958 onder de drie door de auteur vastgestelde rubrieken: Jnana (Kennis), Karma (Werken) en Bhakti (Devotie).

Toen het originele manuscript van *Gedachten en Aforismen* werd onderzocht ter voorbereiding op de publicatie van een nieuwe editie van de Engelse tekst in 1977, werden er verschillende onjuiste lezingen aangetroffen in de tekst van de eerste editie; dit was de editie die de Moeder gebruikte bij haar vertaling en commentaren. Deze fouten, meestal klein, zijn in dit deel gecorrigeerd. Waar de gecorrigeerde lezing niet in overeenstemming is met de opmerking van de Moeder, is een opmerking aangegeven.

Inhoud

Jnana	26
<i>Jnana (Kennis)</i>	28
1 – Er zijn twee verbonden krachten in de mens	28
2 – Inspiratie is een dunne rivier van helderheid	29
3 – Wanneer ik spreek, zegt de rede: "Dit zal ik zeggen";	32
4 – Ik ben geen Jnani,	33
5 – Als de mensheid slechts een glimp zou opvangen van welke oneindige vreugden	34
6 – Laatst leerde ik dat toen de rede stierf, Wijsheid werd geboren	36
7 – Wat mensen kennis noemen	38
8 – Geef óf niet alleen je eigen overtuigingen de naam van kennis	40
9 – Wat de ziel ziet en heeft ervaren, dat weet het	42
10 – Mijn ziel weet dat ze onsterfelijk is.	43
11 – Onsterfelijkheid is niet het voortbestaan van de mentale persoonlijkheid na de dood	44
12 – Ze bewezen mij met overtuigende argumenten dat God niet bestond	47
Jnana	51
<i>Jnana (Kennis)</i>	53
13 – Ze vertelden me: "Deze dingen zijn hallucinaties."	53
14 – Hallucinatie is de term van de wetenschap	53
15 – Wat mensen een hallucinatie noemen, is de weerspiegeling in het denkvermogen en de zintuigen	54
16 – Houd er niet van dat zoveel moderne twistzieke mensen	55
17 – Iemand stelde dat God zus of zo moest zijn	55
18 – Toeval bestaat niet in dit universum;	56
19 – Toen ik de verdelende rede had, deinsde ik terug voor veel dingen;	57
20 – God had mijn ogen geopend;	57
21 – Vergeving wordt geprezen door Christen en Vaishnava	58
22 – God sloeg mij met een menselijke hand;	58
23 – God gaf mij een klap. Zal ik zeggen: "Ik vergeef u, O Almachtige	58

24 – Wanneer ik smacht naar tegenslag en het kwaad noem	59
25 – Wanneer ik anderen zie lijden	59
26 – Sir Philip Sidney zei over de misdadiger	60
27 – God is een grote en wrede Beul omdat Hij liefheeft.	60
28 – Men noemde Napoleon een tiran en keizerlijke keelafsnijder;	61
29 – Ik ben vergeten wat ondeugd en wat deugd is;	62
30 – Ik zag een kind zich wentelen in het vuil	62
31 – Wat ik wenste of dacht dat het juiste was, gebeurt niet;	63
32 – De Atheïst is God die verstoppertje speelt met Zichzelf;	64
33 – O Gij die liefhebt, sla!	64
34 – O Ongeluk, gezegend zijt gij;	65
35 – Mensen zijn nog steeds verliefd op verdriet;	65
36 – Mensen zijn verliefd op zonde;	65
37 – Sommigen zeggen dat Krishna nooit heeft geleefd,	66
38 – Vreemd! De Duitsers hebben het bestaan van Christus ontkend;	67
39 – Soms wordt men ertoe gebracht te denken	67
40 – Er zijn vier zeer grote gebeurtenissen in de geschiedenis:	68
41 – Ze zeggen dat de evangeliën vervalsingen zijn	69
42 – Als God mij mijn plaats in de Hel toewijst,	69
43 – Als God mij naar de Hemel trekt,	70
44 – Alleen die gedachten zijn waar waarvan het tegenovergestelde ook waar is	70
45 – Logica is de ergste vijand van de Waarheid,	71
46 – Toen ik sliep in de Onwetendheid,	72
47 – Wanneer ik een vermoeiend boek door en door met plezier las	72
48 – Ik wist dat mijn denkvermogen veroverd was	72
49 – De God van schoonheid en goedheid voelen en liefhebben	73
50 – De zondaar haten is de ergste zonde,	76
51 – Als ik hoor over een rechtvaardige woede,	79
52 – Het is een wonder dat mensen God kunnen liefhebben	81
53 – De ruzies van religieuze sekten zijn als het twisten over potten,	81
54 – Je zegt dat de smaak van de pot de drank verandert.	81
55 – Wees wijd in mij, O Varuna; wees machtig in mij, O Indra;	82

56 – Wanneer je, O enthousiaste twistzieke, een debat hebt gewonnen,	82
57 – Omdat de tijger handelt volgens zijn natuur	83
58 – Het dier heeft, voordat het verdorven raakt,	85
59 – Een van de grootste troost van religie	89
60 – Er is geen sterfelijkheid.	90
61 – Er is niets eindig. Alleen het Oneindige kan voor Zichzelf grenzen scheppen.	91
62 – Ik hoorde een dwaas volslagen dwaasheid verkondigen	91
63 – God is groot, zegt de Mohammedaan.	93
64 – God schiet vaak tekort in Zijn werk;	93
65 – Omdat God onoverwinnelijk groot is, kan Hij het zich veroorloven om zwak te zijn;	93
66 – Zonde is dat wat ooit op zijn plaats was,	96
67 – Er is geen zonde in de mens,	98
68 – Het zondebesef was noodzakelijk om de mens een afkeer te laten krijgen	98
Jnana	99
Jnana (Kennis)	101
69 – Zonde en deugd zijn een spel van verzet	101
71 – Een gedachte is een pijl die op de waarheid wordt geschoten;	107
72 – Het teken van ontluikende Kennis is het gevoel	108
73 – Wanneer Wijsheid komt, is haar eerste les:	115
74 – Praktische kennis is iets anders;	115
75 – Systematiseren moeten we,	115
76 – Europa is trots op haar praktische en wetenschappelijke organisatie en efficiëntie.	118
77 – Genialiteit ontdekt een systeem;	120
78 – Wanneer kennis vers in ons is,	120
79 – God is oneindige Mogelijkheid.	122
80 – Als je naar sommige vrome mensen luistert, zou je denken dat God nooit lacht;	122
81 – Gods lach is soms erg grof en ongeschikt voor beleefde oren;	128
82 – Als mensen het leven minder serieus zouden nemen,	128
83 – Schaamte heeft bewonderenswaardige resultaten	128
84 – Het bovennatuurlijke is datgene waarvan we de aard nog niet bereikt hebben	130
85 – Het is rationaliteit en voorzichtigheid om het bovennatuurlijke te wantrouwen;	130
86 – Grote heiligen hebben wonderen verricht;	130

87 – Open uw ogen en zie wat de wereld werkelijk is en wat God;	130
88 – Deze wereld werd gebouwd door de Dood	134
89 – Deze wereld werd gebouwd door Wreedheid	134
90 – Deze wereld werd gebouwd door Onwetendheid en Dwaling,	134
91 – Als het Leven alleen bestond en niet de dood, zou er geen onsterfelijkheid bestaan;	135
92 – De getransformeerde dood wordt Leven dat Onsterfelijkheid is;	135
93 – Pijn is de aanraking van onze Moeder die ons leert hoe we kunnen verdragen	137
94 – Alle verzaking is voor een grotere, nog onbegrepen vreugde.	138
95 – Alleen door volmaakte verzaking van verlangen of door volmaakte bevrediging van verlangen kan de volkomen omhelzing van God worden ervaren,	141
96 – Ervaar in je ziel de waarheid van de Schrift;	145
97 – Wanneer je je zielservaring bevestigt en de andere zielservaring van een ander ontkent,	145
98 – Openbaring is het directe zien, het directe horen	145
99 – Het woord van de Schrift is onfeilbaar;	147
100 – Mijd alle laagheid, bekrompenheid en oppervlakkigheid in religieus denken en ervaren. ...	147
101 – In Gods ogen is er geen nabij of ver, geen heden, verleden of toekomst	147
102 – Voor de zintuigen is het altijd waar dat de zon om de aarde draait;	147
103 – Vivekananda, die Sannyasa verheerlijkt,	153
104 – Hoeveel van alle honderdduizenden okerkleurige sannyasins	153
105 – Er zijn honderden perfecte sannyasins geweest	153
106 – Sannyasa heeft een formeel gewaad en uiterlijke kenmerken;	153
107 – Het is moeilijk om vrij in de wereld te zijn en toch het leven van gewone mensen te leiden;	153
108 – Toen hij de handelingen van Janaka gadesloeg	158
109 – Alles wat boven zijn bereikte niveau ligt, lijkt moeilijk voor de mens	159
110 – De samenstelling van de zon of de lijnen van Mars zien is ongetwijfeld een grote prestatie;	160
111 – Kennis is een kind met zijn prestaties;	164
112 – De wetenschap praat en gedraagt zich alsof ze alle kennis heeft overwonnen.	164
113 – Haat is het teken van een geheime aantrekkingskracht	165
114 – Egoïsme is de enige zonde, gemeenheid de enige ondeugd, haat de enige criminaliteit.	165
115 – De wereld is een lange, repeterende decimaal	167
116 – Het begin en einde van dingen is een conventionele term van onze ervaring;	167
117 – "Het is niet zo dat ik niet eerder was, noch jij,	175

118 – De liefde voor eenzaamheid is een teken	175
119 – Als je, wanneer je grote daden verricht en reusachtige resultaten boekt,	175
120 – Als je, wanneer je alleen zit, stil en stemloos op de bergtop,	175
121 – De liefde voor inactiviteit is dwaasheid	175
122 – Als je niet de dwaas van de mening wilt zijn, kijk dan eerst waarin je gedachte waar is,	178
124 – Gebruik de mening voor het leven,	178
Jnana	182
<i>Jnana (Kennis)</i>	184
125 – Elke wet, hoe alomvattend of tiranniek ook, ontmoet ergens een tegengestelde wet	184
126 – De meest bindende wet van de natuur is slechts een vaststaand proces	184
127 – De wet is een proces of een formule;	184
128 – Leef volgens de Natuur, luidt de stelregel van het Westen;	184
129 – O zoon van de Onsterfelijkheid, leef niet volgens de Natuur, maar volgens God;	184
130 – Het lot is Gods voorkennis buiten Ruimte en Tijd	185
131 – Omdat God alles heeft gewild en voorzien,	185
132 – Toen ik niets wist, verafschuwde ik de misdadiger,	185
133 – De Titanen zijn sterker dan de goden	185
134 – Wanneer u in staat bent te zien hoe noodzakelijk lijden is voor de uiteindelijke heerlijkheid,	186
135 – Alle ziekte is een middel tot een nieuwe vreugde van gezondheid,	186
136 – Waarom lijdt uw denkvermogen of lichaam pijn?	186
137 – Er is geen ijzeren of onuitsprekelijke wet die bepaalt dat een bepaald contact pijn of plezier zal veroorzaken;	186
138 – De zielskracht in u die dezelfde kracht van buiten ontmoet,	187
139 – Wie is de supermens? Hij die boven deze materiele, gebroken mentale menselijke eenheid uit kan stijgen en zichzelf universeel en vergoddelijkt kan bezitten in een goddelijke kracht, een goddelijke liefde, vreugde en goddelijke kennis.	187
140 – Als je dit beperkte menselijke ego behoudt en jezelf de supermens vindt,	187
141 – Nietzsche zag de supermens als de leeuwenziel die het kameelschap verlaat,	188
142 – Wees voor de wereld als de leeuw in onverschrokkenheid en heerschappij,	188
143 – Als de Kunst slechts de natuur imiteert, verbrand dan alle fotogalerijen	188
144 – Als je alleen de zichtbare natuur imiteert, zul je een lijk, een dode schets of een monsterlijkheid maken;	188
145 – O Dichter, O Kunstenaar, als je de Natuur maar een spiegel voorhoudt,	189
146 – Ik vind in Shakespeare een veel grotere en consistentere universalist	189

147 – De Grieken streefden naar universaliteit door alle fijnere individuele accenten weg te laten;	189
148 – Shakespeare, die de figuur bedacht om de natuur de spiegel voor te houden,	189
149 – Waar in de materiële natuur zul je Falstaff, Macbeth of Lear vinden?	189
150 – Er zijn er twee voor wie er hoop is:	189
151 – Een man kwam naar een wetenschapper en wilde onderricht;	190
152 – Wanneer ons denkvermogen zich met materie bezighoudt, denkt het dat materie de enige realiteit is; w	190
153 – Ik geloof dat onstoffelijk bewustzijn waarachtiger is dan materieel bewustzijn,	191
154 – Hel en Hemel bestaan alleen in het bewustzijn van de ziel.	191
155 – Er is slechts één ziel en één bestaan;	191
156 – De idealist vergist zich;	191
157 – Aldus sprak Ramakrishna en aldus sprak Vivekananda.	191
158 – Wat was Ramakrishna? God gemanifesteerd in een mens;	192
159 – Wie Krishna, de God in de mens, niet herkent, kent God niet volledig;	192
160 – Vermijd de onvruchtbare valstrik van een lege metafysica	192
161 – Word en leef de kennis die u bezit;	192
162 – De evolutie is nog niet voltooid;	193
163 – Het vermogen om de wet strikt na te leven is de basis van vrijheid;	193
164 – Degenen die tekortschieten in de vrije, volledige en intelligente naleving van een zelfopgelegde wet	193
165 – Vrijheid in onze niet wedergeboren staat wordt gedefinieerd als het naleven van de wet ..	193
166 – De dubbele wet van zonde en deugd wordt ons opgelegd	194
167 – God in ons leidt ons altijd de goede kant op, zelfs wanneer we geketend zijn aan onwetendheid;	195
168 – Het Kruis is in yoga het symbool van de ziel en de natuur, in hun sterke en volmaakte eenheid,	195
169 – Christus kwam in de wereld om te zuiveren,	195
170 – Mohammeds missie was noodzakelijk,	195
171 – Alles bij elkaar genomen, kunnen Liefde en Kracht samen uiteindelijk de wereld redden, ..	195
172 – De wet kan de wereld niet redden,	196
173 – Zelfs Vivekananda gaf ooit, onder emotionele spanning, de misvatting toe	196
174 – Als we God willen begrijpen,	196
175 – Omdat een goed mens sterft of faalt en het kwaad leeft en zegeviert,	197
176 – Als ik terugkijk op mijn vorige leven, zie ik dat als ik niet had gefaald en geleden,	197

177 – De perfecte kosmische visie en het kosmische sentiment zijn de genezing	197
178 – Mensen zeggen en denken "Voor mijn land!", "Voor de mensheid!",	198
180 – Er zijn kleinere en grotere eeuwigheden;	198
181 – Wanneer je een ander een dwaas noemt,	198
182 – God houdt ervan om te gepasten tijde de dwaas te spelen;	198
183 – Volgens boeddhisten is het redden van een mier	199
184 – Eén deugd – zelfs compassie – onnodig boven alle andere verheffen,	199
185 – Medelijden mag bewaard blijven,	199
186 – De bijdragen van het kwaad aan het welzijn van de wereld	199
187 – In Gods voorzienigheid bestaat geen kwaad,	200
188 – Deugd en ondeugd zijn gemaakt voor de strijd en voortgang van uw ziel;	200
189 – Leef innerlijk;	200
190 – Werp uw aalmoezen niet overal heen	200
191 – Help de armen zolang de armen bij u zijn;	200
192 – Het oude Indiase sociale ideaal eiste van de priester vrijwillige eenvoud	200
193 – Het bestaan van armoede is het bewijs van een onrechtvaardige en slecht georganiseerde samenleving,	201
194 – Valmikië, onze oude epische dichter,	201
195 – Het aanvaarden van armoede is nobel en heilzaam	201
196 – Armoede is net zomin een noodzaak van het sociale leven als ziekte	201
197 – Athene, niet Sparta, is het progressieve type voor de mensheid.	202
198 – Denk niet dat wanneer u zich van materiële armoede hebt bevrijd,	202
199 – Ziekte zal altijd terugkeren naar het lichaam als de ziel onvolmaakt is;	202
200 – Religie en filosofie proberen de mens te redden van zijn ego;	202
201 – Het middeleeuwse Christendom zei tegen het ras:	203
202 – Vedanta zegt eerder: "Mens, je bent van één natuur en substantie met God,	203
203 – De mensheid boekt altijd de meeste vooruitgang	203
204 – De dierlijke mens is het duistere startpunt,	203
205 – Leven en handelen bereiken hun hoogtepunt	203
Karma	205
<i>Karma (Works)</i>	207
206 – God leidt de mens terwijl de mens zichzelf misleidt;	207

207 – Dat je medelijden hebt met schepselen is goed,	207
208 – Gelukzaligheid is Gods doel voor de mensheid;	207
209 – Wie alleen voor zichzelf verwerft, verwerft het kwaad,	207
210 – In mijn onwetendheid dacht ik dat woede nobel kon zijn	208
211 – Macht is nobel wanneer ze woede overtreft;	208
212 – Dichters maken veel ophef over dood en uiterlijke kwellingen;	208
213 – De tragedies van het hart en het lichaam zijn het gewezen van kinderen	208
214 – “Er is altijd iets abnormaals en excentrieks aan geniale mensen.”	209
215 – Genialiteit is de eerste poging van de Natuur	209
216 – De Natuur raakt soms in woede door haar eigen weerstand,	209
217 – Wie kan het verdragen dat Kali met haar woeste kracht	209
218 – Haat de onderdrukker niet,	209
219 – Haat is een zwaard van macht, maar de snede ervan is altijd dubbel.	209
220 – Heb God lief in je tegenstander,	210
221 – Mensen praten over vijanden, maar waar zijn ze?	210
222 – De heilige en de engel zijn niet de enige godheden;	210
223 – De oude geschriften noemen de Titanen de oudere goden.	210
224 – Als ik geen Rama kan zijn, dan zou ik Ravana zijn;	210
225 – Offer, offer, offer altijd, maar ter wille van God	210
226 – Egoïsme doodt de ziel; vernietigt het.	210
227 – Meestal is altruïsme slechts	210
228 – Wie niet wil doden wanneer God hem dat opdraagt,	211
229 – Respecteer het menselijk leven zo lang als je kunt;	211
230 – Mensen doden uit onbeheersbare woede, haat of wraak;	211
231 – Moed en liefde zijn de enige onmisbare deugden;	211
232 – Gemeenheid en egoïsme zijn de enige zonden die ik moeilijk kan vergeven;	211
233 – Edelmoedigheid en vrijgevigheid zijn het etherische firmament van de ziel;	211
234 – Laat je deugden niet die zijn die mensen prijzen of belonen,	211
235 – Altruïsme, plicht, familie, vaderland, menselijkheid zijn de gevangenissen van de ziel	212
236 – Ons vaderland is God de Moeder;	212
237 – Mensen zijn ontrouw aan hun vaderland voor hun eigen gewin;	212
238 – Breek de vormen van het verleden,	212

239 – Revoluties hakken het verleden aan stukken	212
240 – De wereld heeft slechts een half dozijn succesvolle revoluties gekend	212
241 – Atheïsme is een noodzakelijk protest tegen de slechtheid van de kerken	212
242 – Hoeveel haat en domheid	213
243 – God leidt het best wanneer Hij de ergste verzoekt,	213
244 – Als God de last van het verzoeken van mensen niet op zich zou nemen	213
245 – Laat je innerlijk verleiden,	213
246 – Als je het aan God overlaat om te zuiveren, zal Hij het kwaad in je subjectief uitputten;	213
247 – Noem niet alles wat mensen kwaad noemen slecht, maar alleen wat God heeft verworpen;	213
248 – Mensen in de wereld hebben twee lichten:	213
249 – Niet om de lof van mensen te plukken, heeft God u de Zijne gemaakt	214
250 – Aanvaard de wereld als Gods theater;	214
251 – Als Krishna alleen is aan de ene kant	214
252 – Als je denkt dat nederlaag je einde is, ga dan niet strijden,	214
253 – Ik heb gefaald, zeg je.	214
254 – Misleid door de wereld, wend je je tot God.	214
255 – Zolang een oorzaak één ziel aan zijn zijde heeft	215
256 – De rede geeft me geen basis voor dit geloof, moppert u.	215
257 – Geloof in het hart is de duistere en vaak vervormde weerspiegeling van een verborgen kennis.	215
258 – De wereld denkt dat ze zich beweegt op het licht van de rede,	216
259 – De rede past zich aan het geloof aan	216
260 – De enige taak van de rede is het ordenen en bekritisieren van de waarnemingen.	216
261 – Totdat de Wijsheid tot u komt, gebruik de rede	216
262 – Neem altijd waar en handel in het licht van uw toenemende waarnemingen,	216
263 – Als je hart je zegt: Zo en door zulke middelen en op zo'n moment zal het gebeuren,	216
264 – Wanneer je het gebod hebt ontvangen, zorg er dan alleen voor dat je het uitvoert.	216
265 – Als je doel groot is en je middelen klein, handel dan toch;	216
266 – Maak je geen zorgen om tijd en succes.	217
267 – Er zijn drie vormen waarin het gebod kan komen:	217
268 – Er zijn momenten waarop handelen onverstandig of onmogelijk is;	217
269 – Spring niet te snel op stemmen,	217

270 – Er zijn momenten waarop God streng aan de kant van het verleden lijkt te staan;	217
271 – Alles is niet beslist wanneer een zaak menselijkerwijs verloren en hopeloos is;	217
272 – Wie hoge spirituele graden wil behalen,	217
273 – Vecht, terwijl je handen vrij zijn,	218
274 – Je denkt dat de asceet in zijn grot of op zijn bergtop een steen en een nietsnut is.	218
275 – Dat wat de bevrijde in zijn ziel op de bergtoppen ziet,	218
276 – De theosofen hebben ongelijk in hun omstandigheden,	218
277 – Alle spraak en handeling komen voort	218
278 – Er is geen onrust in de diepten van de Oceaan,	218
279 – O soldaat en held van God, waar is voor jou verdriet, schaamte of lijden?	218
280 – Lijden je lagere leden nog steeds onder de schok van zonde en verdriet?	219
281 – Als uw hart in u verontrust is, als u lange tijd geen vooruitgang boekt	219
282 – Zuiverheid is in uw ziel;	219
283 – O Dood, onze gemaskerde vriend en schepper van mogelijkheden,	219
284 – De Dood is soms een ruwe bediende;	219
285 – Wie zal u doden, O onsterfelijke ziel?	219
286 – Denk hieraan, wanneer uw leden verlangen naar de liefde	220
287 – Deins niet terug voor de Dionysische kreet en verrukking in u,	220
288 – U moet leren alle goden in u te verdragen	220
289 – De mensheid is moe van kracht en vreugde	220
290 – Er zijn vele soorten verdraagzaamheid.	220
291 – Het is nobel om je eigen beledigers te vergeven,	220
292 – Wanneer Aziaten een bloedbad aanrichten, is het een gruweldaad;	220
293 – Let op de al te verontwaardigde rechtvaardigen.	221
294 – “Er is weinig echte hypocrisie onder de mensen.”	221
295 – Laat u niet misleiden door de deugdzaamheid van mensen,	221
296 – Laat u niet afschrikken door de oneerlijkheid van de wereld;	221
297 – Waarom deins je terug voor een masker?	221
298 – Wanneer je merkt dat je een ander minacht,	222
299 – Vermijd ijdele discussies;	222
300 – Verander alle dingen in honing;	222
301 – Privédiscussies moeten altijd worden vermeden;	222

302 – Wanneer u een mening hoort die u niet bevalt,	222
303 – De middeleeuwse asceten haatten vrouwen	222
304 – Als een vrouw u heeft verleid, is dat dan haar schuld of de uwe?	223
305 – Er zijn twee manieren om de valstrik van de vrouw te vermijden;	223
306 – Ascese is ongetwijfeld zeer helend,	223
307 – God lachte Shankara drie keer uit,	223
308 – Mensen werken alleen naar succes	223
309 – Wantrouw de man die nooit heeft gefaald en geleden;	223
310 – Er zijn er twee die ongeschikt zijn voor grootsheid en vrijheid:	224
311 – Bepaal niet de tijd en de manier waarop het ideaal zal worden vervuld.	224
312 – Werk alsof het ideaal snel en in uw leven moet worden vervuld;	224
313 – Ieder van ons heeft nog een miljoen levens te vervullen op aarde.	224
314 – Schreed snel, want het doel is ver weg;	224
315 – Ik ben moe van het kinderlijke ongeduld dat schreeuwt	224
316 – Richt uw ziel zonder verlangen op het doel	224
317 – Plan niet met het intellect, maar laat je goddelijke blik je plannen voor je uitstippelen.	225
318 – Mensen zien gebeurtenissen als onvoltooid,	225
319 – Zoals het licht van een ster de aarde bereikt honderden jaren	225
320 – Regeringen, samenlevingen, koningen, politie, rechters, instellingen, kerken, wetten	225
321 – De anarchie is de ware goddelijke staat van de mens, uiteindelijk,	225
322 – Het communistische principe van de maatschappij is intrinsiek even superieur	226
323 – Als het communisme zich ooit succesvol op aarde vestigt,	226
324 – Vedanta realiseerde zich dat dit de enige praktische basis is	226
326 – “Aangezien de vrijheid heeft gefaald,”	226
327 – India kende drie forten van een gemeenschapsleven:	227
328 – Het individu kan niet volmaakt zijn	227
329 – Niets is klein in Gods ogen;	227
330 – Onvolmaakte capaciteit en effect in het werk	227
331 – Niet het resultaat is het doel van handelen,	227
332 – Gods wereld vordert stap voor stap	228
333 – Een natie wordt niet gevormd door gemeenschappelijk bloed,	228
334 – Nationaliteit is een stap van de progressieve God	228

335 – Familie, nationaliteit en menselijkheid zijn Vishnu's drie stappen	228
336 – Met de huidige moraal van het menselijk ras	228
337 – Imitatie is soms een goede leerschool;	229
338 – Hang liever jezelf op	229
339 – Verward is de weg van het werk in de wereld.	229
340 – De reactie vervolmaakt en versnelt de vooruitgang	229
341 – Democratie was het protest van de menselijke ziel	229
342 – Democratie in Europa is de heerschappij van de minister,	229
343 – De winst van democratie is de veiligheid van het leven,	230
344 – Dit dwalende mensenras droomt er altijd van hun omgeving te vervolmaken	230
345 – Wees altijd waakzaam voor je menselijke neiging om de werkelijkheid te vervolgen of te negeren	230
346 – Eer het gewaad van de asceet, maar kijk ook naar de drager,	230
347 – Velen streven naar competentie of rijkdom, weinigen omarmen armoede als een bruid;	230
348 – Wat is ondeugd anders dan een verslavende gewoonte en deugd anders dan een menselijke mening?	230
349 – Kies in de conflicten van de wereld niet de partij van de rijken om hun rijkdom	231
350 – Hoe zal ik Gods wil voor mij kennen?	231
351 – Alleen de ziel die naakt en onbeschaamd is,	231
352 – Roem niet over je rijkdom,	231
353 – Altruïsme is goed voor de mens,	231
354 – Door altruïsme kun je je ziel redden,	231
355 – Zelfverloochening is een machtig instrument voor zuivering;	231
356 – Het is gemakkelijk om het kwaad te onderscheiden	231
357 – De Brahmaan regeerde eerst door het boek en het ritueel,	232
358 – Mensen jagen genot na en omhelzen koortsachtig die brandende bruid	232
359 – Mensen jagen op kleine successen en triviale meesterschappen,	232
360 – Mensen graven zich in kleine details van kennis	232
361 – Mensen proberen moeizaam het kleine begrensde wezen,	232
363 – Beperk het offer niet tot het opgeven van aardse goederen	233
364 – Dit is niet volgens mijn Shastra	233
365 – Naar welke maatstaf zal ik wandelen,	233
366 – U zou misleid kunnen worden, wilt u zeggen, het is misschien niet Gods stem die u leidt?	234

367 – Handel volgens de Shastra in plaats van je eigen wil	234
368 – De Wet is voor de gebonden en degenen wier ogen verzegeld zijn;	234
369 – De Vedanta is Gods lamp om je uit deze nacht van gebondenheid en egoïsme te leiden; ..	234
370 – Wat heeft het voor zin om alleen maar te weten?	234
371 – Wat heeft het voor zin om alleen maar te zijn?	234
372 – Het pad van werken is in zekere zin de moeilijkste kant van Gods drievoudige verbindingsweg;	234
373 – Dit is het wonder van de weg der werken	234
374 – Zal ik de dood aanvaarden of zal ik me omkeren en met Hem worstelen en overwinnen? ..	235
375 – Wat noem je dan de dood?	235
376 – Er is een manier om fysieke onsterfelijkheid te bereiken	235
377 – Angst en bezorgdheid zijn perverse vormen van wil.	236
378 – God schiep de oneindige wereld door Zelfkennis,	236
379 – De mensheid heeft twee krachtige wapens gebruikt	236
380 – Onze fout was en is altijd dat we vluchten van de ziektes van het heidendom naar ascese	236
381 – Het is goed om niet te losjes en speels te zijn in ons spel of te grimmig serieus in ons leven en werk.	236
382 – Bijna veertig jaar achter het volkomen goede was ik zwak van constitutie;	237
383 – Machines zijn noodzakelijk voor de moderne mensheid vanwege onze ongeneeslijke barbarij.	237
384 – Ik kan het barbaarse comfort en het belemmerde vertoon van het Europese leven geen beschaving noemen	237
385 – Kunst is in de moderne tijd en onder Europese invloed een uitwas in het leven geworden .	237
387 – De Medische Wetenschap is meer een vloek dan een zegen voor de mensheid geweest.	238
388 – De dokter richt een medicijn op een ziekte;	238
389 – We lachen om de wilde om zijn vertrouwen in de medicijnman;	238
390 – De Indiaanse herder uit het noorden, die koorts heeft,	238
391 – Het is niet zozeer het medicijn dat geneest,	238
392 – De gezondste tijdperken van de mensheid	238
393 – Het meest robuuste en gezonde ras dat op aarde overbleef,	239
394 – We zouden de goddelijke gezondheid in ons moeten gebruiken om ziekten te genezen ...	239
395 – De medische wetenschap is goedbedoelend	239
396 – Als alle remedies werkelijk en op zichzelf doeltreffend waren,	239
397 – De geest in ons is de enige almachtige dokter	239

398 – God in ons is een oneindige en zichzelf vervullende Wil.	239
399 – Gezondheid beschermd door twintigduizend voorzorgs-maatregelen is het evangelie van de dokter;	239
400 – De mens was ooit van nature gezond	239
401 – Ik zou liever sterven en er vanaf zijn	240
402 – Chirurgen redden en genezen door te snijden en te verminken.	240
403 – Het zou lang duren voordat zelfgenezing de geneeskunde zou vervangen,	240
404 – Medicijnen zijn alleen nodig voor ons lichaam bij ziekte,	240
405 – Wantrouwen jegens de genezende kracht in ons was onze fysieke val uit het paradijs.	240
406 – De medische wetenschap is voor het menselijk lichaam als een grote Macht	240
407 – Medicijnen genezen het lichaam vaak wanneer ze het niet alleen maar lastig vallen of vergiftigen,	240
Bhakti	243
<i>Bhakti (Devotie)</i>	245
408 – Ik ben geen Bhakta, want ik heb de wereld niet opgegeven voor God.	245
409 – Ik ben geen Bhakta, ik ben geen Jnani, ik ben geen werker voor de Heer.	245
410 – Devotie is niet volledig vervuld totdat het actie en kennis wordt.	245
411 – Anderen pochen op hun liefde voor God. Ik pocht dat ik God niet liefhad;	245
412 – Nadat ik wist dat God een vrouw was, leerde ik van verre iets over liefde;	245
413 – Overspel plegen met God is de perfecte ervaring	246
414 – God vrezen betekent in werkelijkheid afstand nemen van Hem,	246
415 – De Jood bedacht de godvrezende mens;	246
416 – De dienaar van God werd geboren in Judea,	246
417 – Volmaakte liefde verdrijft angst;	246
418 – Uw ziel heeft Gods volledige vreugde niet geproefd,	246
419 – Als u God niet van u kunt laten houden,	246
420 – Mijn ziel is de gevangene van God,	246
421 – Bovenal haatte ik pijn, totdat God me pijn deed en martelde;	247
422 – Er zijn vier stadia in de pijn die God ons geeft:	247
423 – Zelfs wanneer iemand is opgeklommen tot die niveaus van gelukzaligheid	247
424 – Toen ik steeds hogere toppen van Zijn vreugde bereikte,	247
425 – De op één na grootste vervoering na de liefde voor God,	247
426 – Want monogamie mag dan het beste zijn voor het lichaam,	247

427 – De hele wereld is mijn seraglio en elk levend wezen	248
428 – Ik wist een tijdje niet of ik het meest van Krishna hield of van Kali;	248
429 – Wat heeft het voor zin om de Natuur te bewonderen	248
430 – Wanneer men de visie in het hart heeft,	248
431 – De filosofen die de wereld als Maya afwijzen,	248
432 – Wat mij betreft, ik denk dat ik het recht heb om erop aan te dringen	248
433 – De Mayavadin spreekt over mijn Persoonlijke God als een droom	248
434 – Voorbij Persoonlijkheid ziet de Mayavadin een ondefinieerbaar Bestaan;	249
435 – Toen ik Krishna voor het eerst ontmoette, hield ik van Hem als een vriend	249
436 – Nadat ik had gezondigd, dwong Hij me Hem te vergeven,	249
437 – Zolang God probeerde Zijn overtredingen tegen mij te herstellen,	249
438 – Toen ik anderen dan Krishna en mezelf in de wereld zag,	249
439 – Alles wat mijn geliefde heeft, is van mij.	249
440 – Mijn geliefde nam zijn kroon en koninklijke ketting van zijn hoofd en nek	249
441 – Ik deed de bevelen van mijn Geliefde in de wereld	250
442 – Als ik zelfs maar om jullie lof gaf, O heiligen, als ik mijn reputatie koesterde,	250
443 – Ik was bedwelmd door de vervoering van mijn geliefde	250
444 – Voor uw geliefde, O Heer, is het geschreeuw van de wereld wilde honing	250
445 – Er zijn twee dingen in God die mensen kwaad noemen,	250
446 – Ze zeggen, O mijn God, dat ik gek ben omdat ik geen fout in U zie;	250
447 – "Dwalingen, onwaarheden, struikelpartijen!" roepen ze.	250
448 – Leven, Leven, Leven, hoor ik de passies roepen; God, God, God, is het antwoord van de ziel.	250
449 – "Hij heeft haar lief," zeggen de zintuigen; maar de ziel zegt: "God, God, God."	250
450 – Als je de verachtelijkste worm en de smerigste crimineel niet kunt liefhebben,	251
451 – God liefhebben, met uitsluiting van de wereld,	251
452 – Is liefde slechts een dochter of dienstmaagd van jaloezie?	251
453 – Omdat je alleen God liefhebt, ben je geneigd te beweren dat Hij jou meer zou moeten liefhebben dan anderen;	251
454 – Mijn twist is met hen die dwaas genoeg zijn om mijn Geliefde niet lief te hebben,	251
455 – Heb behagen in hen die God liefheeft;	251
456 – Haat je de atheïst omdat hij niet van God houdt?	251
457 – Er is één ding waarin geloofsbelijdenissen en kerken zich vooral overgeven aan de duivel,	251

458 – Ongetwijfeld roept de priester, wanneer hij vloekt, tot God;	251
459 – Ik werd erg geplaagd door Satan, totdat ik ontdekte dat het God was die mij verleidde;	252
460 – Ik haatte de duivel en was ziek van zijn verleidingen en martelingen;	252
461 – Ze verklaarden het kwaad in de wereld door te zeggen dat Satan God had overwonnen; ..	252
462 – In onze onwetendheid zijn we als kinderen trots op ons succes in het rechtop en zonder hulp lopen	252
463 – In het begin, telkens als ik terugviel in zonde, huilde ik en werd ik woedend tegen mezelf.	252
464 – God heeft het leven zo ingericht dat de wereld de echtgenoot van de ziel is;	252
465 – De vreugde van God is geheim en wonderbaarlijk;	252
466 – God, de Wereldgoeroe, is wijzer dan jouw verstand;	253
467 – Het sceptische denkvermogen twijfelt altijd omdat hij niet kan begrijpen,	253
468 – Ik mag God, mijn gids en leraar, in twijfel trekken	253
469 – Omdat u aanvankelijk onvolmaakte opvattingen over God hebt gekregen,	253
470 – Zo onderwijst God in Zijn liefde de kinderziel en de zwakkeling,	253
471 – Dit heb ik gezien: wat God mij ook heeft onthouden, heeft Hij in Zijn liefde en wijsheid onthouden.	253
472 – Zelfs de atheïst zou nu moeten kunnen inzien dat de schepping op weg is naar een oneindig en machtig doel	254
473 – De Heer van Liefde heeft gezegd: "Zij die het Onkenbare en Ondefinieerbare volgen,	254
474 – Calvijn, die de eeuwige Hel rechtvaardigde, kende God niet	254
475 – Toen Dante zei dat Gods volmaakte liefde de eeuwige Hel schiep,	254
476 – Discipelschap aan God de Leraar, zoonschap aan God de Vader	255
477 – Wanneer zal de wereld veranderen in het model van de hemel?	255
478 – De Semieten hebben de mensheid gekweld met het idee van een God	255
479 – Een God die niet kan glimlachen	255
480 – God nam een kind om het te strelen in Zijn verrukkelijke boezem;	255
481 – Wanneer ik lijd aan pijn, verdriet of tegenslag, zeg ik:	255
482 – De zoeker naar goddelijke kennis vindt in de beschrijving van Krishna	256
483 – Mijn geliefde nam mijn mantel van zonde af en ik liet hem verheugd vallen;	256
484 – Zonde is een list en een vermomming van Krishna	256
485 – Liefde voor God, naastenliefde jegens mensen	256
486 – Wie mislukking en onvolmaaktheid veroordeelt, veroordeelt God;	256
487 – Liefde voor de mens, liefde voor de vrouw,	256

488 – Als er dingen zijn die absoluut weigeren om getransformeerd of hersteld te worden	257
489 – Ik zou mijn naaste niet moeten liefhebben omdat hij een buurman is,	257
490 – Wanneer ik in Krishna leef, verdwijnen ego en eigenbelang,	257
491 – Levend in Krishna, wordt zelfs vijandschap een spel van liefde	257
492 – Voor de ziel die de hoogste gelukzaligheid bezit,	257
493 – Kun je God zien als de lichaamloze Oneindige	257
494 – Goddelijke Liefde heeft tegelijkertijd een dubbelspel,	258
495 – Vroeger haatte en vermeed ik pijn en had ik er een hekel aan als het mij werd aangedaan;	258
496 – Ik heb gezworen dat ik niet zou lijden onder het verdriet van de wereld,	258
497 – Toen ik ontdekte dat pijn de keerzijde was en de training van heerlijkheid,	258
498 – De zelfkwellen van de oude monniken en boetelingen was pervers en dom;	259
499 – God is onze wijze en volmaakte Vriend; omdat Hij weet wanneer Hij moet slaan	259
500 – De goddelijke Vriend van alle schepselen verbergt Zijn vriendelijkheid	259
501 – Lijden maakt ons in staat de volle kracht van de Meester van Heerlijkheid te ervaren;	259
502 – Maar, O ziel van de mens, zoek geen pijn, want dat is niet Zijn wil	259
503 – Doe ook geen pijn, O mens, aan uw medemens;	259
504 – Vroeger bestond er een nobele vorm van bevestiging voor zielen	259
505 – Wetenschap is vooral nuttig voor de Godliefhebber en de Godkenner	260
506 – O Aristophanes van het universum,	260
507 – Kalidasa zegt in een gewaagde afbeelding dat de sneeuwrotsen van Kailasa	260
508 – De vreemdste ervaring van de ziel is deze:	260
509 – Is uw poging geslaagd, O Titaan? Zit u, zoals Rávana en Hiranyakashipu,	261
510 – Rávana's denkvermogen dacht dat hij hunkerde naar universele soevereiniteit	261
511 – De grootste vreugde is om, net als Narada, de slaaf van God te zijn;	261
512 – Gods dienaar is iets;	261
513 – Meester van de wereld zijn zou inderdaad allerhoogste gelukzaligheid zijn	261
514 – Immers, wanneer je je lange dienst aan God optelt,	261
515 – Er zijn twee werken die God volmaakt behagen in zijn dienaar;	262
516 – Hij die ook maar een beetje goed heeft gedaan aan de mensheid,	262
517 – O dwaas van je zwakheid, bedek Gods gezicht niet met een sluier van ontzag,	262
518 – Totdat je kunt leren met God te worstelen	262
519 – Sumbha	262

520 – Kali is Krishna, geopenbaard als verschrikkelijke Kracht en toornige Liefde	263
521 – Onze ouders vielen, in de diepe Semitische apologie, omdat ze de vrucht van de boom van goed en kwaad proefden.	263
522 – Als de hel mogelijk was, zou het de kortste weg naar de hoogste hemel zijn.	263
523 – God verdrijft ons uit elk Eden,	263
524 – Een gezond denkvermogen haat pijn;	263
525 – Onbevooroordeeld mededogen is de edelste gave van temperament;	264
526 – De ontdekking dat het redden van iemands lichaam of denkvermogen van lijden	264
527 – Menselijk medelijden wordt geboren uit onwetendheid en zwakte;	264
528 – Medelijden is soms een goed substituut voor liefde;	264
529 – Zelfmedelijden wordt altijd geboren uit eigenliefde;	264
530 – Niet medelijden dat het hart bijt en de innerlijke leden verzwakt,	264
531 – Heb mensen lief en dien ze,	264
532 – De stem van God en Zijn engelen niet gehoord hebben,	264
533 – Zie God overal en wees niet bang voor maskers.	265
534 – Menselijke liefde faalt door haar eigen extase,	265
535 – Het verwerpen van valsheid door het denkvermogen dat naar waarheid zoekt,	265
536 – De hele waarheid over elk object is een afgeronde en allesomvattende bol	266
537 – Er zijn veel diepe waarheden die als wapens gevaarlijk zijn voor de onervaren gebruiker. .	266
538 – De koppige vasthoudendheid waarmee we vasthouden	266
539 – Atheïsme is de schaduw of donkere kant van de hoogste perceptie van God.	266
540 – Gods ontkenningen zijn voor ons net zo nuttig als Zijn bevestigingen.	266
541 – Kunt u God zien in uw beul en moordenaar, zelfs op uw moment van de dood of in uw uren van marteling?	266
<i>Notitie over de Tekst</i>	267

Jnana

(Kennis)

Eerste Periode van Commentaren

(1958)

Jnana (Kennis)

*Het heeft geen zin om boeken met richtlijnen te lezen als
men niet vastbesloten is om te leven naar wat ze leren.*

*Zegeningen
De Moeder*

1 – Er zijn twee verbonden krachten in de mens: kennis en Wijsheid. Kennis is zoveel van de waarheid, gezien in een vervormd medium, zoals het denkvermogen die bereikt door te tasten; Wijsheid is wat het oog van goddelijke visie in de geest ziet.

Iemand heeft me gevraagd: "Waarom zijn de krachten verbonden?"

Ik veronderstel dat we er zo aan gewend zijn om alle elementen in de mens onderling te zien ruziën, dat het idee dat ze "verbonden" zijn, verbazing wekt. Maar deze ruzies zijn slechts schijn. Alle krachten die uit de hogere regionen komen, zijn in feite noodzakelijkerwijs verbonden – ze zijn verenigd, ze hebben besloten de Onwetendheid te bestrijden. En Sri Aurobindo zegt duidelijk genoeg – voor degenen die het begrijpen – dat één van deze krachten toebehoort aan het denkvermogen en dat de andere toebehoort aan de Geest. Dit is precies de diepe waarheid die Sri Aurobindo wil onthullen met zijn aforisme: als het denkvermogen probeert de tweede kracht te verkrijgen, kan hij dat niet, omdat het een kracht is die tot de Geest behoort en samen met het spirituele bewustzijn in de mens ontstaat.

Kennis is iets dat het denkvermogen met veel moeite kan verkrijgen, hoewel dit niet de ware kennis is, maar slechts een mentaal aspect van kennis; terwijl Wijsheid helemaal niet tot et denkvermogen behoort, die er helemaal niet toe in staat is, omdat hij in feite niet eens weet wat het is. Ik herhaal: Wijsheid is in wezen een kracht van de Geest en kan alleen ontstaan met het spirituele bewustzijn.

Het zou interessant zijn geweest om te vragen wat Sri Aurobindo bedoelt wanneer hij spreekt over "de waarheid gezien in een vervormd medium". Allereerst, wat is dit "vervormde medium" en wat wordt de waarheid in een "vervormd medium"?

Zoals altijd kan wat Sri Aurobindo zegt verschillende betekenisseniveaus hebben - de ene is specifiek, de andere algemener. In de meest specifieke zin is het vervormde medium het mentale medium dat in onwetendheid werkt en daarom niet in staat is de waarheid in haar zuiverheid uit te drukken. Maar aangezien het leven als geheel in onwetendheid wordt geleefd, is het vervormde medium ook de aardeatmosfeer, die, in haar geheel, de waarheid vervormt en zich erdoor probeert uit te drukken.

En hier ligt het meest subtiële punt van dit aforisme. Wat kan het denkvermogen bereiken door te tasten? We weten dat het altijd tast, probeert te weten, dwaalt, terugkeert naar zijn eerdere pogingen en het opnieuw probeert... Zijn voortgang is zeer, zeer aarzelend. Maar wat kan het van de waarheid begrijpen? Is het een fragment, een stukje, iets dat nog steeds de

waarheid is, maar slechts gedeeltelijk, onvolledig, of is het iets dat niet langer de waarheid is? Dat is het interessante punt.

We zijn eraan gewend te horen – misschien hebben we het ook vele malen herhaald – dat je slechts gedeeltelijke, onvolledige, fragmentarische kennis kunt hebben die daarom geen ware kennis kan zijn. Dit standpunt is nogal banaal: je hoeft er maar een beetje in het leven over gestudeerd te hebben om je ervan bewust te zijn. Wat Sri Aurobindo bedoelt met "de waarheid gezien in een vervormd medium" is echter veel interessanter dan dat.

De waarheid zelf krijgt een andere dimensie; in dit medium is het niet langer de waarheid, maar een verdraaiing van de waarheid. Bijgevolg is wat ervan te vatten is niet een fragment dat waar zou zijn, maar een aspect, de valse schijn van een waarheid die zelf is weggesmolten.

Ik ga je een beeld geven om te proberen mezelf begrijpelijk te maken; Het is niets meer dan een beeld, neem het niet letterlijk.

Als we de essentiële waarheid vergelijken met een sfeer van onbevlekt, verblindend wit licht, kunnen we zeggen dat in het mentale medium, in de mentale atmosfeer, dit integrale witte licht wordt omgezet in duizenden en duizenden tinten, die elk een eigen kleur hebben, omdat ze allemaal van elkaar gescheiden zijn. Het medium vervormt het witte licht en laat het verschijnen als ontelbare verschillende kleuren: rood, groen, geel, blauw, enz., die soms zeer disharmonisch zijn. En het denkvermogen grijpt niet een klein fragment van het witte licht van de witte bol, maar een groter of kleiner aantal kleine lichtjes van verschillende kleuren, waarmee hij het witte licht niet eens kan reconstrueren. Daarom kan hij de waarheid niet bereiken. Hij bezit geen fragmenten van de waarheid, maar een waarheid die uiteenvalt. Het is een staat van ontbinding.

De waarheid is een geheel en alles is noodzakelijk. Het vervormde medium waardoor je ziet, de mentale atmosfeer, is ongeschikt voor de manifestatie, de uitdrukking of zelfs de waarneming van alle elementen – en men zou kunnen zeggen dat het betere deel verloren is gegaan. Het kan dus niet langer de waarheid worden genoemd, maar eerder iets wat in essentie waar is, en toch helemaal niet meer in de mentale atmosfeer – het is een onwetendheid.

Samenvattend zal ik dus zeggen dat kennis, zoals die door het menselijke denkvermogen kan worden begrepen, noodzakelijkerwijs kennis in onwetendheid is, men zou bijna kunnen zeggen een onwetende kennis.

Wijsheid is de visie op de waarheid in haar essentie en op haar toepassing in de manifestatie.

12 september 1958

2 – Inspiratie is een dunne rivier van helderheid die opspringt uit een enorme en eeuwige kennis; het overtreft de rede volmaakter dan de rede de kennis van de zintuigen overtreft.

Een aantal van de vragen die je hebt gesteld, lijken op elkaar: "Waarom zei Sri Aurobindo dit zo?" — het een of het ander.

Ik zou kunnen antwoorden: "Hij zei het zo omdat hij het zo zag." Maar om te beginnen moet één ding begrepen worden: dit zijn definities die Sri

Aurobindo geeft, definities die hij meestal in een paradoxale vorm geeft om ons aan het denken te zetten.

Er zijn woordenboekdefinities, die de gewone uitleg van woorden zijn zoals ze algemeen begrepen worden. Deze zetten je niet aan het denken. Wat Sri Aurobindo echter zegt, wordt gezegd om de gebruikelijke opvatting te doorbreken, om je in contact te brengen met een diepere waarheid. Op deze manier worden een heleboel vragen uit de weg geruimd.

De inspanning die men moet leveren, is proberen de diepere kennis te vinden, de diepere waarheid die Sri Aurobindo op deze manier heeft uitgedrukt, wat niet de gebruikelijke manier is om een woord te definiëren.

Ik zal een paar vragen selecteren: de eerste, die mij interesseerde omdat hij van een nadenkend persoon komt, betreft het woord "kennis" en vergelijkt de manier waarop Sri Aurobindo het woord in dit aforisme gebruikte met de manier waarop hij het gebruikte in het aforisme dat we vorige week lazen.

Toen Sri Aurobindo in het aforisme van vorige week — zoals men zou kunnen zeggen — "kennis" tegenover "Wijsheid" stelde, sprak hij over kennis zoals die in het gemiddelde menselijke bewustzijn wordt beleefd, de kennis die wordt verkregen door inspanning en mentale ontwikkeling, terwijl de kennis waar hij het hier over heeft, de essentiële Kennis is, de supramentale goddelijke Kennis, Kennis door identiteit. En daarom beschrijft hij het hier als "uitgestrekt en eeuwig", wat duidelijk aangeeft dat het niet de menselijke kennis is zoals wij die gewoonlijk begrijpen.

Veel mensen hebben zich afgevraagd waarom Sri Aurobindo zei dat de rivier "slank" is. Dit is een expressief beeld dat een indrukwekkend contrast creëert tussen de onmetelijkheid van de goddelijke, supramentale Kennis — de oorsprong van deze oneindige inspiratie — en wat een menselijk denkvermogen ervan kan waarnemen en ervan kan ontvangen. Zelfs wanneer je in contact bent met deze domeinen, is het deel, om zo te zeggen, dat je waarneemt minimaal, slank. Het is als een klein stroompje of een paar vallende druppels, en deze druppels zijn zo puur, zo briljant, zo compleet op zichzelf, dat ze je het gevoel van een wonderbaarlijke inspiratie geven, de indruk dat je oneindige domeinen hebt bereikt en ver boven de gewone menselijke conditie bent uitgestegen. En toch is dit niets vergeleken met wat nog moet worden waargenomen.

Mij is ook gevraagd of het psychische wezen of het psychische bewustzijn het medium is waardoor de inspiratie wordt waargenomen.

Over het algemeen wel. Het eerste contact dat je hebt met hogere regionen is een psychisch contact. Zeker, voordat een innerlijke psychische opening is bereikt, is het moeilijk om deze inspiraties te hebben. Het kan gebeuren bij uitzondering en onder uitzonderlijke omstandigheden als een genade, maar het ware contact komt via de psyche; omdat het psychische bewustzijn zeker het medium is met de grootste affiniteit met de goddelijke Waarheid.

Later, wanneer men uit het mentale bewustzijn is gekomen en een hoger bewustzijn heeft bereikt dat het denkvermogen te boven gaat, zelfs het hogere mentale, en wanneer men zich openstelt voor de Bovenmentale gebieden, en via de Bovenmentale gebieden naar de Supramentale, kan men direct inspiraties ontvangen. En op dat punt worden ze vanzelfsprekend frequenter, rijker, als men dat zo mag zeggen, completer. Er komt een

moment dat inspiratie naar believen kan worden verkregen, maar dit vereist uiteraard een aanzienlijke innerlijke ontwikkeling.

Zoals we zojuist hebben gezegd, overtreft deze inspiratie, afkomstig uit gebieden ver boven het denkvermogen, in waarde en kwaliteit de hoogste prestaties van het denkvermogen, zoals de rede. De rede staat ongetwijfeld aan de top van de menselijke mentale activiteit. Het kan de kennis, die met behulp van de zintuigen is verworven, beoordelen en beheersen. Er is vaak gezegd dat de zintuigen volkomen gebrekkige instrumenten van kennis zijn, dat ze niet in staat zijn dingen waar te nemen zoals ze zijn, dat de informatie die ze verschaffen oppervlakkig en vaak gebrekkig is. Wanneer de menselijke rede volledig ontwikkeld is, weet ze dit en vertrouwt ze niet op de kennis van de zintuigen. Alleen als men infrarationeel is, als ik het zo mag zeggen, gelooft men dat alles wat men ziet, hoort of aanraakt absoluut waar is. Zodra men ontwikkeld is in het gebied van de hogere rede weet men dat al deze begrippen bijna in essentie onjuist zijn en dat men er op geen enkele manier op kan vertrouwen. Maar de kennis die men uit dit supramentale of goddelijke gebied verkrijgt, overtreft alles wat door de rede kan worden bedacht of begrepen, tenminste in dezelfde mate als de rede de zintuiglijke kennis overtreft.

Verschillende vragen betreffen een praktisch punt: "Hoe ontwikkel je het vermogen tot inspiratie?"; "Wat zijn de voorwaarden die nodig zijn om inspiratie te ontvangen en is het mogelijk om die constant te hebben?"

Ik heb hier al op geantwoord. Wanneer men zich openstelt voor de supramentale gebieden, brengt men zichzelf in de juiste staat om voortdurende inspiraties te ontvangen. Tot die tijd is de beste methode om het denkvermogen zoveel mogelijk tot zwijgen te brengen, deze naar boven te richten en in een staat van stille en aandachtige ontvankelijkheid te blijven. Hoe meer men in staat is een stille, volmaakte kalmte in het denkvermogen te vestigen, hoe meer men in staat wordt om inspiraties te ontvangen.

Er werd ook gevraagd of inspiraties van verschillende kwaliteit zijn.

In oorsprong niet. Ze komen altijd uit de regionen van pure Kennis en dringen door tot dat deel van de mens dat het meest ontvankelijk is, het meest geschikt om ze te ontvangen – maar deze inspiraties kunnen van toepassing zijn op verschillende domeinen van handelen. Ze kunnen inspiraties van pure kennis zijn, ze kunnen ook inspiraties zijn die bijdragen aan iemands streven naar vooruitgang, en ze kunnen ook inspiraties voor handelen zijn die helpen bij de praktische en uiterlijke realisatie. Maar de vraag hier is het gebruik dat men maakt van de inspiratie, en niet de kwaliteit ervan – de inspiratie is altijd als een druppel licht en waarheid die erin slaagt het menselijk bewustzijn te doordringen.

Wat het menselijk bewustzijn met deze druppel doet, hangt af van de houding, de behoefte, de gelegenheid, de omstandigheden; het verandert niet de essentiële aard van de inspiratie, maar wel het gebruik dat men ervan maakt, de praktische toepassing ervan.

Enkele andere vragen betreffen het verschil tussen Inspiratie en intuïtie. Ze zijn niet hetzelfde; maar ik denk dat we tijdens ons lezen nog de gelegenheid zullen hebben om op dit onderwerp terug te komen. Wanneer Sri Aurobindo ons vertelt wat hij intuïtie beschouwt, zullen we daarop terugkomen. In het algemeen en bijna absoluut, als je werkelijk wilt profiteren van deze lectuur, zoals van alle geschriften van Sri Aurobindo, is de beste methode

deze: nadat je je bewustzijn hebt verzameld en je aandacht hebt gericht op wat je leest, moet je een minimum aan mentale rust bereiken – het beste zou zijn om volmaakte stilte te bereiken – en een staat van onbeweeglijkheid van het denkvermogen, onbeweeglijkheid van de hersenen, zou ik zeggen, zodat de aandacht zo stil en onbeweeglijk wordt als een spiegel, als het oppervlak van absoluut stilstaand water. Dan gaat wat men gelezen heeft door het oppervlak heen en dringt diep door in het wezen, waar het met een minimum aan vervorming wordt ontvangen. Daarna – soms lang daarna – welt het weer op uit de diepten en manifesteert het zich in de hersenen met zijn volle begripsvermogen, niet als kennis die van buitenaf is verkregen, maar als een lichte kennis die van binnenuit wordt meedragen.

Op deze manier is het begripsvermogen op zijn hoogst, terwijl als het denkvermogen tijdens het lezen geagiteerd blijft en probeert direct te begrijpen wat hij leest, je meer dan driekwart van de kracht, de kennis en de waarheid die in de woorden besloten liggen, verliest. En als je in staat bent om geen vragen te stellen totdat dit proces van absorptie en innerlijk ontwaken voltooid is, dan zul je merken dat je veel minder vragen te stellen hebt, omdat je een beter begrip hebt van wat je hebt gelezen.

19 september 1958

3 – Wanneer ik spreek, zegt de rede: "Dit zal ik zeggen"; maar God neemt het woord uit mijn mond en de lippen zeggen iets anders waar de rede voor beeft.

Wanneer Sri Aurobindo "ik" zegt, spreekt hij over zichzelf en over zijn eigen ervaring. We zouden graag willen zeggen dat wat hij zegt symbolisch is en dat het op veel mensen van toepassing zou kunnen zijn, maar helaas is dat helemaal niet zo.

Deze ervaring, dat je niet zegt wat je bedoelde te zeggen wanneer je spreekt, maar iets anders, komt veel voor; maar het is het tegenovergestelde van waar Sri Aurobindo het hier over heeft. Dat wil zeggen, wanneer je rustig thuis zit en je verstand ten volle gebruikt, besluit je dit of dat te zeggen, dat dit het redelijke is, maar al te vaak, wanneer je begint te spreken, zijn het de lagere impulsen, de onredelijke emoties en de vitale reacties die de tong in hun greep krijgen en je dingen laten zeggen die je niet zou moeten zeggen.

Hier is hetzelfde fenomeen, maar, zoals ik al zei, andersom. In plaats van infrarationele impulsen die je met opwinding en passie doen spreken, is het juist een inspiratie die van boven komt, een licht en een kennis die groter zijn dan die van de rede, die de tong in bezit nemen en je dingen laten zeggen die je zelfs met de meest verlichte rede niet zou kunnen zeggen.

Sri Aurobindo vertelt ons dat "de rede beeft" omdat deze hogere waarheden in het menselijk domein altijd verschijnen als paradoxen, openbaringen die in strijd zijn met de rede; niet omdat de rede niet in staat is te begrijpen wat uit de hogere regionen komt, maar omdat deze openbaringen altijd, veel verder, vooruitlopen op wat de rede heeft begrepen of geaccepteerd. Wat de menselijke rede van vandaag redelijk vindt, was in het verleden paradoxaal en waanzinnig; en waarschijnlijk – men mag gerust zeggen – zullen deze onverwachte, paradoxale, revolutionaire openbaringen die zich nu manifesteren en de rede doen beven, in de toekomst zeer redelijke kennis zijn, die op haar beurt zal beven voor nieuwe openbaringen.

Het is dit gevoel van iets dat altijd in beweging is, vooruitgang boekt, wordt getransformeerd, dat Sri Aurobindo ons probeert te geven met deze compacte zinnen die even ons begrip van de dingen doen schudden. Het moet ons vooruit stuwten, ons het gevoel geven van de volledige relativiteit van alles wat zich in de wereld manifesteert, en van dit universum dat altijd in beweging is, steeds bewegend naar een hogere en grotere Waarheid.

Voor ons is de supramentale transformatie op dit moment de uitdrukking van de hoogste waarheid, het is de revolutie die we op aarde moeten bewerken; en deze revolutie moet zeker door de meerderheid van de mensen als absoluut worden gevoeld, anders zullen ze niet in staat zijn haar te bewerkstelligen. Maar Sri Aurobindo benadrukt dat we niet moeten vergeten dat dit absolute nog steeds relatief is en dat elke manifestatie altijd relatief moet zijn ten opzichte van een Absolute dat nog absoluter is – het Ongemanifesteerde dat zich later zal manifesteren.

26 september 1958

4 – Ik ben geen Jnani,¹ want ik heb geen kennis behalve wat God mij geeft voor Zijn werk. Hoe kan ik weten of wat ik zie rede of dwaasheid is? Nee, geen van beide; want het geziene is simpelweg waar en noch dwaasheid noch rede.

"Ik ben geen Jnani..." De Jnani is iemand die het pad van Kennis volgt, iemand die Yoga uitsluitend door Kennis wil realiseren, en die een puur intellectueel pad volgt met de wil om daaraan voorbij te gaan en Kennis te bereiken, die niet langer intellectueel, maar spiritueel is. En Sri Aurobindo zegt: Ik ben geen Jnani.... Ik zoek geen kennis. Ik heb mezelf aan het Goddelijke gegeven om Zijn werk te volbrengen en, door de goddelijke Genade, weet ik op elk moment wat er moet worden geweten om dit werk te volbrengen.

Het is een bewonderenswaardige staat; het is volmaakte gemoedsrust. Er is geen behoefte meer aan het vergaren van verworven kennis, ontvangen ideeën die moeten worden onthouden; het is niet langer nodig om je hersenen vol te proppen met duizenden en duizenden dingen om, wanneer de tijd rijp is, de kennis tot je beschikking te hebben die nodig is om een handeling uit te voeren, een leer te geven, een probleem op te lossen. Het denkvermogen is stil, de hersenen zijn stil, alles is helder, stil, kalm; en op het juiste moment, valt door goddelijke Genade een druppel licht in het bewustzijn en wordt wat geweten moet worden, gekend. Waarom zou men zich die kennis willen herinneren – waarom proberen die kennis te behouden? Op de dag of op het moment dat het nodig is, zal men het weer hebben. Elke seconde is er een blanco pagina waarop wat geweten moet worden, zal worden geschreven – in de vrede, de rust, de stilte van een volmaakte ontvankelijkheid.

Men weet wat geweten moet worden, men ziet wat gezien moet worden, en aangezien wat gekend en gezien moet worden rechtstreeks van de Allerhoogste komt, is het de Waarheid zelf; en het ontsnapt volledig aan

¹ Iemand die het pad van Kennis (*jñāna*) volgt in tegenstelling tot het pad van Liefde (*bhakti*) of het pad van Werken (*karma*).

alle begrippen van rede of dwaasheid. Wat waar is, is waar – dat is alles. En men moet heel diep zinken om zich af te vragen of het dwaasheid of rede is.

Stilte en een bescheiden, nederige, aandachtige ontvankelijkheid; geen zorg voor de schijn of zelfs maar enige angst om te zijn – men is heel bescheiden, heel nederig, heel eenvoudig het instrument dat op zichzelf niets is en niets weet, maar bereid is om alles te ontvangen en alles door te geven.

De eerste voorwaarde is zelfvergetelheid, een totale zelfgave, de afwezigheid van ego.

En het lichaam zegt tot de Allerhoogste Heer: "Wat U wilt dat ik ben, zal ik zijn; wat U wilt dat ik weet, zal ik weten; wat U wilt dat ik doe, zal ik doen."

3 oktober 1958

5 – Als de mensheid slechts een glimp zou opvangen van welke oneindige vreugden, welke volmaakte krachten, welke stralende reikwijdten van spontane kennis, welke wijde rust van ons bestaan ons te wachten staat in de gebieden die onze dierlijke evolutie nog niet heeft veroverd, dan zouden ze alles achterlaten en niet rusten voordat ze deze schatten hebben verworven. Maar de weg is smal, de deuren zijn moeilijk te forceren, en angst, wantrouwen en scepsis zijn er, wachters van de Natuur, om te voorkomen dat onze voeten zich afwenden van haar gewone weiden.

Wat Sri Aurobindo heeft geschreven, de woorden ["een glimp opvangen"] die vertaald zijn² als *entrevoiaient*, betekent iets in zijn totaliteit zien, maar dan voor een heel kort moment. Het is duidelijk dat een voortdurende aanblik van al deze wonderen je automatisch zou dwingen om het pad te betreden. Het is ook zeker dat een kleine fragmentarische glimp niet genoeg is – het zou niet voldoende gewicht hebben om je te dwingen het pad te volgen.

Maar als je een totaalbeeld had, hoe kort ook, zou je de verleiding niet kunnen weerstaan om de nodige inspanning te leveren om het te verwezenlijken. Maar in feite is de totale visie uitzonderlijk, en daarom zegt Sri Aurobindo tegen ons: "Als de mensheid maar..."

Om eerlijk te zijn, het gebeurt zelden dat degenen die klaar zijn, die ongetwijfeld bestemd zijn voor realisatie, niet, op een bepaald moment in hun leven, al is het maar voor een paar seconden, de ervaring hebben van wat deze realisatie is.

Maar zelfs degenen van wie het lot vaststaat, moeten krachtig en vastberaden vechten tegen dit "iets" dat men lijkt in te ademen met de lucht die men inademt: deze angst, deze vrees voor wat er zou kunnen gebeuren. En dit is zo stom, want uiteindelijk is de bestemming van elk individu hetzelfde: je wordt geboren, je leeft – min of meer bevredigend – en je sterft; dan wacht je een bepaalde tijd, en opnieuw word je geboren, je leeft – min of meer bevredigend – en opnieuw sterf je, enzovoort, tot in het oneindige, totdat je het gevoel hebt dat je er genoeg van hebt.

Angst waarvoor? Angst om uit de sleur te komen? Angst om vrij te zijn? Angst om niet langer een gevangene te zijn?

² In de Franse tekst van *Gedachten en Aforismen*, voorgelezen door de Moeder.

En dan, als je genoeg moed hebt om dit te overwinnen, als je zegt: "Wat er ook gebeurt! Er is tenslotte niet veel te verliezen", word je op je hoede, vraag je je af of het wel redelijk is, of het waar is, of het allemaal geen illusie is, of je je niet alleen maar dingen inbeeldt, of er wel enige substantie in zit... En let wel, dit wantrouwen lijkt stom, maar je komt het zelfs tegen bij de meest intelligente mensen, zelfs bij hen die herhaaldelijk definitieve ervaringen hebben gehad — het is iets dat je opneemt met het voedsel dat je eet, de lucht die je inademt, je contacten met anderen; en daarom kun je spreken over de "tentakels van de Natuur",³ overal, in alle dingen, als een octopus die binnensluipt, je vangt en je vastbindt.

Zelfs als je deze twee obstakels hebt overwonnen, als de ervaringen zo sterk zijn dat je niet meer kunt twijfelen, wordt die twijfel onmogelijk — zoals twijfelen aan je eigen leven — dan blijft er iets vreselijks, kleinzieligs, dors, bijtends over: scepticisme. En dit is gebaseerd op menselijke trots, daarom duurt het zo lang. Je wilt denken dat je boven al deze dingen staat: "O, ik ben niet iemand die in die valkuilen trapt! Ik ben een redelijk mens, ik zie de dingen vanuit een praktisch oogpunt; ik laat me niet zo zo gemakkelijk misleiden." Het is verschrikkelijk!... Het is smerig. Maar het is gevaarlijk.

Zelfs op momenten van het grootste enthousiasme, zelfs wanneer men vervuld is van een uitzonderlijke, wonderbaarlijke ervaring — stijgt het op uit de diepste diepten. Het is lelijk, slijmerig, walgelijk. En toch stijgt het op, en bederft alles.

Om het te overwinnen, moet je een machtige krijger zijn. Je moet vechten tegen alle duisterheden van de Natuur, tegen al haar trucs, al haar verleidingen.

Waarom doet ze dit? Het is alsof ze zich verwijdert van haar eigen doel. Maar ik heb je dit al vaak uitgelegd. De Natuur weet heel goed waar ze naartoe gaat en wat de uitkomst is. Ze wil het, maar... op haar eigen manier. Ze heeft niet het gevoel dat er tijd verloren gaat. Ze heeft de eeuwigheid nog voor zich. Ze wil haar eigen weg volgen zoals ze wil, dwalen zoveel als ze wil, terugkeren naar haar eigen pad, afdwalen van het rechte pad, steeds weer hetzelfde beginnen om te zien wat er gebeurt. En deze verlichte zonderlingen, die er meteen, zo snel mogelijk, willen zijn, die dorsten naar waarheid, licht, schoonheid, evenwicht — ze vallen haar lastig, ze sporen haar aan, ze zeggen haar dat ze haar tijd verspilt. Haar tijd! Ze antwoordt altijd: "Maar ik heb de hele eeuwigheid voor me. Heb ik haast? Waarom heb je zo'n haast?" En opnieuw, met een glimlach: "Je haast is maar al te menselijk; verruim jezelf, word oneindig, wees eeuwig, en je zult geen haast meer hebben."

Er is zoveel plezier onderweg, voor haar... maar niet voor iedereen.

Dit is wat er gebeurt als je de dingen vanaf een grote hoogte, vanaf een grote afstand bekijkt, wanneer je blik weids, bijna oneindig is. Alles wat de mens van streek maakt en hem laat lijden, verdwijnt; dus degenen die zeer wijs zijn, die het leven hebben opgegeven ter wille van een hogere wijsheid, zeggen je glimlachend: "Waarom zou je lijden? Kom eruit en je zult niet meer lijden." Dat is allemaal leuk en aardig voor jezelf, maar als je aan anderen denkt, wens je misschien dat deze nogal tragische komedie eerder eindigt. En

³ De vertaling die de Moeder voor zich had, was gebaseerd op een tekst waarin stond "tentakels van de Natuur" in plaats van "schildwachten van de Natuur".

het is zeer terecht om moe te zijn van het leven als een beest in de wei, van het ene stukje gras naar het andere te zwerven, in een hoekje te mijmeren, zo'n beperkte horizon te hebben en alle pracht van het leven te missen.

Misschien amuseert het de Natuur dat we zo zijn, maar we zijn het zat, we willen anders zijn.

En dat is het. Wanneer je er echt genoeg van hebt en wilt dat de dingen anders zijn, dan heb je de moed, de kracht, het vermogen om deze drie vreselijke vijanden te overwinnen: angst, twijfel en scepsis. Maar ik herhaal, het is niet genoeg om op een mooie dag te gaan zitten, jezelf te observeren en eens en voor altijd met deze dingen in jezelf te worstelen. Je moet het doen en het steeds opnieuw doen en doorgaan op een manier die bijna eindeloos lijkt, om er zeker van te zijn dat je er helemaal vanaf bent. In werkelijkheid ben je er misschien nooit helemaal vanaf, maar er komt een moment dat je in jezelf zo anders bent dat je niet langer door deze dingen geraakt kunt worden. Je kunt ze zien, maar je ziet ze met een glimlach, en met een simpel gebaar verdwijnen ze, terug naar waar ze vandaan kwamen, misschien een beetje veranderd, misschien een beetje minder sterk, minder koppig, minder agressief – tot het moment dat het Licht zo sterk is dat alle duisternis verdwijnt.

Wat betreft de wonderen waarover Sri Aurobindo ons vertelt, is het beter om ze niet te beschrijven, omdat ieder individu ze voelt, ondergaat, ervaart op zijn eigen manier – en voor ieder mens is dat de beste manier. Je moet niet de weg van een ander overnemen, je moet je eigen weg gaan, dan heeft de ervaring zijn volle waarde, zijn volle onschatbare waarde.

En tot slot wens ik dat jullie allemaal deze ervaringen zelf mogen meemaken. En daarvoor zijn geloof, vertrouwen, veel menselijkheid en grote welwillendheid nodig.

Open, streef ernaar en... wacht. Het zal zeker komen, de Genade is daar. Het vraagt alleen om voor iedereen te kunnen werken.

10 oktober 1958

6 – Laatst leerde ik dat toen de rede stierf, Wijsheid werd geboren; vóór die bevrijding had ik alleen kennis.

Ik moet nogmaals herhalen dat de vorm van deze aforismen opzettelijk paradoxaal is om het denkvermogen een kleine schok te geven en het voldoende wakker te schudden zodat het zich kan inspannen om te begrijpen. Men moet dit aforisme niet letterlijk nemen. Sommige mensen lijken zich zorgen te maken over het idee dat de rede moet verdwijnen om wijs te worden. Dat is het niet, dat is het helemaal niet.

De rede mag niet langer de top en de meester zijn.

Gedurende een lange tijd in het leven, totdat men iets bezit dat op Kennis lijkt, is het onontbeerlijk dat de rede de meester is, anders is men de speelbal van zijn impulsen, zijn fantasieën, iemands min of meer ongeordende emotionele verbeeldingen, en men loopt het gevaar ver verwijderd te raken, niet alleen van wijsheid, maar zelfs van de kennis die nodig is om zich aanvaardbaar te gedragen. Maar wanneer men erin geslaagd is alle lagere delen van het wezen te beheersen met behulp van de rede, die de top is van de gewone menselijke intelligentie, dan moet men, als men dit punt wil overstijgen, als men zich wil bevrijden van het gewone leven,

van het gewone denken, van de gewone visie op de dingen, als ik het zo mag zeggen, op het hoofd van de rede staan, haar niet minachtend vertrappen, maar haar gebruiken als een springplank naar iets hogers, iets dat haar overstijgt, om iets te bereiken dat zich nauwelijks bezighoudt met de decreten van de rede; iets dat zichzelf kan toestaan irrationeel te zijn omdat het een hogere irrationaliteit is, met een hoger licht; iets dat de gewone kennis te boven gaat en dat zijn inspiraties van boven ontvangt, van hoog boven, van de goddelijke Wijsheid.

Dat is wat dit betekent.

Wat betreft de kennis waarover Sri Aurobindo hier spreekt, het is gewone kennis, het is geen Kennis door identiteit; het is kennis die door het intellect kan worden verworven door middel van het denken, via gewone middelen.

Maar nogmaals – en in ieder geval zullen we hier op terugkomen wanneer we het volgende aforisme bestuderen – wees niet haastig om de rede te verlaten in de overtuiging dat je onmiddellijk Wijsheid zult bereiken, omdat je klaar moet zijn voor Wijsheid; anders loop je, door de rede te verlaten, een groot risico om in onredelijkheid te vervallen, wat nogal gevaarlijk is.

Sri Aurobindo waarschuwt ons herhaaldelijk in zijn geschriften, met name in *De Synthese van Yoga*, voor de verbeelding van hen die geloven dat ze sadhana kunnen doen zonder strikte zelfbeheersing en die gehoor geven aan allerlei inspiraties die hen tot een gevaarlijke onevenwichtigheid leiden, waarbij al hun onderdrukte, verborgen, geheime verlangens aan de oppervlakte komen onder het voorwendsel van bevrijding van gewone conventies en de gewone rede.

Je kunt alleen vrij zijn door je naar de hoogten te verheffen, hoog boven menselijke passies. Pas wanneer je een hogere, onbaatzuchtige vrijheid hebt bereikt en alle verlangens en impulsen hebt overwonnen, heb je het recht om vrij te zijn.

Maar noch mensen die zeer redelijk en zeer moreel zijn volgens de gewone sociale wetten, zouden zich wijs moeten voelen, want hun wijsheid is een illusie en bevat geen diepe waarheid.

Wie de wet overtreedt, moet boven de wet staan. Wie conventies negeert, moet boven conventies staan. Wie alle regels veracht, moet boven alle regels staan. En de drijfveer van deze bevrijding mag nooit een persoonlijke, egoïstische zijn: het verlangen om een ambitie te bevredigen, je persoonlijkheid te verheerlijken, door een gevoel van superioriteit, uit minachting voor anderen, om jezelf boven de kudde te stellen en die met neerbuigendheid te bezien. Wees op je hoede wanneer je je superieur voelt en ironisch op anderen neerkijkt, alsof je wilt zeggen: "Ik besta niet meer uit dat soort dingen." Dan dwaal je af en loop je het risico in een afgrond te vallen.

Wanneer je werkelijk wijsheid bereikt, de ware wijsheid, de wijsheid waar Sri Aurobindo het hier over heeft, is er geen hoger en lager meer; er is slechts een krachterspel waarin elk ding zijn plaats en belang heeft. En als er een hiërarchie is, is het een hiërarchie van overgave aan de Allerhoogste. Het is geen hiërarchie van superioriteit ten opzichte van wat eronder is.

En met menselijk begrip, menselijke rede, menselijke kennis is men niet in staat deze hiërarchie te onderscheiden. Alleen de ontwaakte ziel kan

een andere ontwaakte ziel herkennen, en dan verdwijnt het superioriteitsgevoel volledig.

Ware wijsheid komt alleen wanneer het ego verdwijnt, en het ego verdwijnt alleen wanneer je bereid bent jezelf volledig over te geven aan de Allerhoogste Heer zonder enig persoonlijk motief en zonder enige verwachting van winst – wanneer je het doet omdat je niet anders kunt.

17 oktober 1958

7 – Wat mensen kennis noemen, is de beredeneerde aanvaarding van valse schijn. Wijsheid kijkt achter de sluier en ziet. Rede verdeelt, legt details vast en contrasteert ze; Wijsheid verenigt, verenigt contrasten in één harmonie.

Alles wat Sri Aurobindo schrijft over kennis, rede en wijsheid, wordt gezegd om ons uit de sleur van conventioneel denken te halen en, indien mogelijk, ons de realiteit achter de schijn te laten waarnemen.

Over het algemeen zijn, op een paar zeer zeldzame uitzonderingen na, mensen voldoende tevreden met het min of meer nauwkeurig observeren van alles wat om hen heen gebeurt, en soms in zichzelf, en het classificeren van al deze observaties volgens het ene of andere oppervlakkige logische systeem. En ze noemen deze organisatie, deze systemen, "kennis". Het is nooit bij hen opgekomen, ze zijn er nog niet eens aan begonnen te beseffen dat alle dingen die ze zien, aanraken, voelen, ervaren, valse schijn zijn en niet de realiteit zelf.

Het constante, algemene argument is: "Maar ik zie het, ik raak het aan, ik voel het – bijgevolg is het waar."

Ze zouden daarentegen tegen zichzelf moeten zeggen: "Ik zie het, ik raak het aan, ik voel het – bijgevolg is het vals." We bevinden ons op tegengestelde polen en er is geen manier om tot een begrip te komen.

Voor Sri Aurobindo is ware kennis juist Kennis door identiteit, en wijsheid is de staat die men bereikt wanneer men zich in deze ware kennis bevindt. Hij zegt het hier: Wijsheid kijkt achter de sluier van valse schijn en ziet de werkelijkheid erachter. En Sri Aurobindo benadrukt dat wanneer men iets definieert met de oppervlakkige, uiterlijke kennis, het altijd in tegenstelling staat tot iets anders; het is altijd door middel van een contrast dat men verklaart wat men ziet, voelt, aanraakt – en niet begrijpt.

De rede zet altijd het ene tegenover het andere en dwingt je tot een keuze. Mensen wier denken en rede helder zijn, zien alle verschillen tussen dingen. Het is nogal opmerkelijk dat de rede alleen via verschillen kan werken; het is omdat men het verschil tussen dit en dat, één handeling en een andere, het ene object en het andere, dat men beslissingen neemt en dat de rede werkt.

Maar het is juist ware Kennis, Kennis door identiteit en de wijsheid die daaruit voortvloeit, die altijd het punt zien waar alle schijnbaar tegenstrijdige dingen harmoniëren, elkaar aanvullen en een perfect coherent, gecoördineerd geheel vormen. En dat verandert natuurlijk volledig het gezichtspunt, de waarneming en de gevolgen in actie.

De eerste absoluut onmisbare stap is niet om, min of meer mechanisch en zonder precies te weten wat je zegt, te herhalen dat "schijn bedriegt". Je zegt het omdat Sri Aurobindo het ons heeft verteld – maar zonder het echt te

begrijpen. En toch, wanneer je iets wilt begrijpen, blijf je kijken, observeren, aanraken, proeven en voelen, omdat je gelooft dat er geen andere manieren van observeren zijn. Pas wanneer je de ervaring van de "omkering van het bewustzijn" hebt gehad, wanneer je achter deze dingen bent gegaan, wanneer je hun illusoire verschijning op de meest concrete manier kunt voelen, ervaren, kun je ze begrijpen. Maar zolang je die ervaring niet hebt gehad, kun je alle aforismen lezen, ze herhalen en leren, erin geloven en ze toch niet waarnemen: ze hebben geen werkelijkheid voor je. Al deze verschijningen blijven de enige manier om in contact te komen met de buitenwereld en je bewust te worden van wat die is. En soms kun je een heel leven lang leren hoe dingen er in hun verschijning uitzien en als zeer beschaafd, zeer intelligent en zeer deskundig worden beschouwd, wanneer je dit alles tot in detail hebt waargenomen en je alles wat je hebt waargenomen of geleerd hebt, hebt onthouden...

Strikt genomen kun je, wanneer je er hard aan hebt gewerkt, een klein beetje invloed uitoefenen op deze verschijningen, ze een beetje veranderen – zo leer je, door middel van wetenschap, materie te manipuleren – maar er is geen echte verandering en er is geen echte macht. En wanneer je in die staat verkeert, ben je er volledig van overtuigd dat je niets kunt doen om je karakter te veranderen. Je voelt je gevangen in een soort fatalisme dat je neerdrukt, weet je noch waar, noch hoe; je wordt zo geboren, op die en die plek, in die en die omgeving, met dat en dat karakter, en je komt zo goed mogelijk door het leven, je past je aan de dingen aan zonder er veel invloed op te hebben, en probeert de nadelen van je eigen karakter te verzachten zonder de macht te hebben om het te transformeren. Je voelt je gevangen in een net, je bent de slaaf van iets waarvan je je niet bewust bent. Je bent de speelbal van omstandigheden, van onbekende krachten, van een wil waaraan je je niet onderwerpt, maar die je dwingt. Zelfs de meest opstandigen zijn slaven, want het enige wat je bevrijdt, is precies de daad van het voorbijgaan achter de sluier en het ontdekken van wat daarachter ligt. Als je eenmaal hebt gezien, weet je wie je bent en als je eenmaal je ware identiteit hebt vastgesteld, heb je de sleutel tot de ware transformatie.

We lezen, we proberen te begrijpen, we leggen uit, we proberen te weten. Maar één minuut ware ervaring leert ons meer dan miljoenen woorden en honderden verklaringen.

De eerste vraag is dus: "Hoe kun je die ervaring beleven?"

In jezelf gaan, dat is de eerste stap.

En dan, als je erin geslaagd bent om diep genoeg in jezelf te gaan, om de realiteit van wat er in je is te voelen, om jezelf geleidelijk en systematisch te verruimen, om zo groot te worden als het universum en het gevoel van beperking te verliezen.

Dit zijn de eerste twee voorbereidende stappen.

En deze twee dingen moeten gedaan worden in de grootst mogelijke kalmte, vrede en rust. Deze vrede, deze rust brengt stilte in het denkvermogen en stilte in het vitale teweeg.

Deze inspanning, deze poging moet zeer regelmatig en volhardend worden hernieuwd. En na een bepaalde tijd, die langer of korter kan zijn, begin je een realiteit waar te nemen die verschilt van de realiteit die je in het gewone, externe bewustzijn waarneemt. Natuurlijk kan door de werking van Genade de sluier plotseling van binnenuit scheuren, en kun je onmiddellijk de

ware waarheid binnengaan; maar zelfs wanneer dat gebeurt, moet je, om de volle waarde en het volle effect van de ervaring te verkrijgen, jezelf in een staat van innerlijke ontvankelijkheid te houden, en om dat te doen, is het onmisbaar dat je elke dag naar binnen gaat.

24 oktober 1958

8 – Geef óf niet alleen je eigen overtuigingen de naam van kennis en óf de overtuigingen van anderen niet de naam van dwaling, onwetendheid of charlatanisme; óf scheld niet op de dogma's van de sekten en hun intolerantie.

De dogma's van sekten en de intolerantie van religies komen voort uit het feit dat sekten en religies alleen hun overtuigingen als kennis beschouwen, en de overtuigingen van anderen als dwaling, onwetendheid of charlatanisme.

Deze simpele beweging zorgt ervoor dat ze wat zij geloven als waar te beschouwen als dogma en heftig veroordelen wat anderen als waar geloven. Denken dat jouw kennis de enige ware is, dat jouw overtuiging de enige ware is en dat de overtuigingen van anderen niet waar zijn, is precies hetzelfde doen als alle sekten en religies.

Dus als je precies hetzelfde doet als de sekten en religies, heb je geen recht om ze te bespotten. Je doet hetzelfde zonder het te beseffen, omdat het je heel natuurlijk voorkomt. Wat Sri Aurobindo je duidelijk wil maken, is dat wanneer je zegt: "Wij bezitten de waarheid en wat niet deze waarheid is, is een dwaling" — hoewel je het misschien niet zo grof durft te zeggen — je precies hetzelfde doet als alle religies en alle sekten.

Als je een beetje objectieveert, zul je zien dat je spontaan, zonder het te beseffen, alles wat je hebt geleerd, alles wat je hebt gedacht, alles wat je de indruk heeft gegeven bijzonder waar en van groot belang te zijn, tot kennis hebt verheven; en je bent volkomen bereid om elke andere opvatting tegen te spreken van degenen die zeggen: "Nee, nee, het is zo, het is niet zo."

Als je jezelf in actie ziet, zul je het mechanisme van deze intolerantie begrijpen en zul je onmiddellijk een einde kunnen maken aan al deze nutteloze discussies. Dit brengt ons terug naar wat ik je al eens eerder heb verteld: het contact dat je hebt gehad met de waarheid der dingen, jouw persoonlijke contact — een contact dat min of meer helder, diepgaand, uitgebreid, puur is — kan je als individu een interessante, misschien zelfs een beslissende ervaring hebben gegeven; maar hoewel dit contact je een ervaring van doorslaggevende betekenis kan hebben gegeven, moet je je niet verbeelden dat het een universele ervaring is en dat hetzelfde contact anderen dezelfde ervaring zou geven. En als je dit begrijpt, dat het iets puur persoonlijks, individueels, subjectiefs is, dat het helemaal geen absolute en algemene wet is, dan kun je de kennis van anderen niet langer minachten, noch proberen je eigen standpunt en ervaring aan hen op te dringen. Dit inzicht elimineert alle mentale ruzies, die altijd volkomen nutteloos zijn.

Uiteraard kan het eerste deel van het aforisme als advies worden opgevat, maar dat is niet wat Sri Aurobindo bedoelde toen hij het schreef; hij wilde ons bewust maken van de fout die we zelf maken, maar van de spot die we met anderen drijven. Dit is een gewoonte van ons, niet alleen in dit specifieke geval, maar in alle gevallen. Het is nogal opmerkelijk dat wanneer we een zwakte hebben — bijvoorbeeld een belachelijke gewoonte, een gebrek

of een onvolmaaktheid – omdat het min of meer deel uitmaakt van onze aard, we het als heel natuurlijk beschouwen, het ons niet shockeert. Maar zodra we diezelfde zwakte, diezelfde onvolmaaktheid, diezelfde belachelijke gewoonte bij iemand anders zien, lijkt het ons nogal shockerend en zeggen we: "Wat! Is hij zo?" – zonder te merken dat we zelf "zo" zijn. En zo voegen we aan die zwakte en onvolmaaktheid de absurditeit toe dat we ze niet eens opmerken.

Hieruit valt een les te trekken. Als iets in iemand je volkomen onaanvaardbaar of belachelijk lijkt – "Wat! Hij is zo, hij gedraagt zich zo, hij zegt zodanige dingen, hij doet zulke dingen" – moet je tegen jezelf zeggen: "Nou ja, maar misschien doe ik hetzelfde zonder het te beseffen. Ik doe er beter aan eerst naar mezelf te kijken voordat ik kritiek op hem uit, om er zeker van te zijn dat ik niet precies hetzelfde doe, maar dan op een iets andere manier." Als je het gezonde verstand en de intelligentie hebt om dit elke keer te doen wanneer je geschokt bent door het gedrag van een ander, zul je beseffen dat je relaties met anderen in het leven als een spiegel zijn die je wordt voorgehouden, zodat je de zwakheden die je in je draagt, gemakkelijker en duidelijker kunt zien.

In het algemeen en bijna absoluut is alles wat je in anderen schokt, precies datgene wat je in jezelf draagt in een min of meer verholde, min of meer verborgen vorm, hoewel misschien in een iets andere gedaante die je in staat stelt jezelf te misleiden. En wat in jezelf onschuldig genoeg lijkt, wordt monsterlijk zodra je het in anderen ziet.

Probeer dit te ervaren; het zal je enorm helpen om jezelf te veranderen. Tegelijkertijd zal het een zonnige tolerantie brengen in je relaties met anderen, de welwillendheid die voortkomt uit begrip, en het zal heel vaak een einde maken aan deze volkomen nutteloze ruzies.

Je kunt leven zonder ruzie. Het lijkt vreemd om dit te zeggen, want zoals de zaken er nu voor staan, lijkt het integendeel, dat het leven is gemaakt om te ruziën, in die zin dat de voornaamste bezigheid van mensen die samen zijn, is om te ruziën, openlijk of heimelijk. Je komt niet altijd tot woorden, je raakt niet altijd in gevechten — gelukkig — maar je verkeert in een staat van voortdurende irritatie vanbinnen, omdat je niet de perfectie om je heen vindt die je zelf zou willen bereiken, en die je nogal moeilijk vindt om te realiseren — maar je vindt het volkomen natuurlijk dat anderen het wel beseffen.

"Hoe kunnen ze zo zijn?..." Je vergeet hoe moeilijk je het in jezelf vindt om niet "zo" te zijn!

Probeer het, je zult het zien.

Bekijk alles met een welwillende glimlach. Neem alle dingen die je irriteren als een les voor jezelf en je leven zal ook vrediger en effectiever zijn, want een groot percentage van je energie gaat zeker verloren aan de irritatie die je voelt het wanneer je in anderen niet de perfectie vindt die je in jezelf zou willen verwezenlijken.

Je blijft steken bij de perfectie die anderen zouden moeten verwezenlijken, en je bent je zelden bewust van het doel dat je zelf zou moeten nastreven. Als je je daarvan bewust bent, begin dan met het werk dat je is opgedragen, dat wil zeggen, besef wat je moet doen en maak je niet druk om wat anderen doen, want het is tenslotte niet jouw zaak. En de beste weg naar de ware houding is simpelweg te zeggen: "Alle mensen om me heen, alle omstandigheden van mijn leven, alle mensen in mijn omgeving, zijn een

spiegel die me door het Goddelijk Bewustzijn wordt voorgehouden om me de vooruitgang te laten zien die ik moet boeken. Alles wat me in anderen shockeert, betekent een werk dat ik in mezelf moet doen."

En misschien, als je ware perfectie in jezelf draagt, zou je die vaker in anderen ontdekken.

7 november 1958

9 – Wat de ziel ziet en heeft ervaren, dat weet het; de rest is schijn, vooroordeel en mening.

Dit komt erop neer dat alle kennis die niet het resultaat is van de visie of ervaring van de ziel, geen werkelijke waarde heeft.

Maar de vraag rijst meteen – die werd mij in feite gesteld – "Hoe weten we wat de ziel ziet?"

Er is uiteraard maar één oplossing: je bewust worden van je ziel. En hiermee is het aforisme compleet: als je je niet bewust bent van je ziel, heb je geen ware kennis. Daarom moet de eerste poging zijn om de ziel in jezelf te vinden, je ermee te verenigen en hem je leven te laten beheersen.

Sommige mensen vragen: "Hoe weten we of dit de ziel is?" Ik heb deze vraag al meerdere keren beantwoord. Degenen die deze vraag stellen, bewijzen door het feit dat ze hem stellen, dat ze zich niet bewust zijn van hun ziel, want zodra je je bewust bent van je ziel en je ermee identificeert, heb je een positieve kennis ervan en je vraagt je niet langer af hoe je het moet weten. En die ervaring kan niet worden nagemaakt of verbeeld; je kunt niet doen alsof je in contact staat met je ziel — het is iets dat niet kan worden bedacht of nagemaakt. Wanneer de ziel je leven bestuurt, weet je het met absolute zekerheid en stel je geen vragen meer.

Maar het nut van het aforisme dat we zojuist hebben gelezen, is om je te laten begrijpen dat alles wat je denkt te weten, alles wat je hebt geleerd, alles wat tot je is gekomen in je leven door persoonlijke observatie, deductie, vergelijking — dat alles is een zeer relatieve kennis waarop je geen duurzame en werkelijk effectieve manier van leven kunt baseren.

Hoe vaak hebben we dit niet herhaald: alles wat uit het denkvermogen komt, is volledig relatief. Hoe meer het denkvermogen wordt opgeleid en zich heeft toegelegd op verschillende disciplines, hoe beter het in staat wordt te bewijzen dat wat het naar voren brengt of wat het zegt, waar is. Je kunt de waarheid van alles bewijzen door te redeneren, maar daarmee wordt het nog niet waar. Het blijft een mening, een vooroordeel, een kennis gebaseerd op schijn die zelf meer dan twijfelachtig is.

Er lijkt dus maar één uitweg te zijn, en dat is op zoek gaan naar je ziel en die vinden. Die is er, het maakt er geen punt van zich te verbergen, het speelt geen spelletje met je alleen maar om het je moeilijk te maken; integendeel, het doet er alles aan om je te helpen die te vinden en zich te laten horen. Alleen, tussen je ziel en je actieve bewustzijn bevinden zich twee personages die de gewoonte hebben veel lawaai te maken: het denkvermogen en het vitale. En omdat zij veel lawaai maken, terwijl de ziel dat niet doet, of, liever gezegd, zo min mogelijk, verhindert hun lawaai dat je de stem van de ziel hoort.

Als je wilt weten wat je ziel weet, moet je een innerlijke inspanning leveren, heel aandachtig zijn; en inderdaad, als je oplettend bent kun je,

achter het uiterlijke lawaai van het denkvermogen en het vitale, iets heel subtiels, heel stils, heel vredigs onderscheiden, dat weet en zegt wat het weet. Maar de aandrang van de ander is zo heerszuchtig, terwijl die ander zo stil is, dat je heel gemakkelijk misleid wordt om te luisteren naar degene die het meeste lawaai maakt; meestal besef je pas achteraf dat de ander gelijk had. Het dringt zich niet op, het dwingt je niet om te luisteren, want het is geweldloos.

Wanneer je aarzelt, wanneer je je afvraagt wat je in deze of gene omstandigheid moet doen, komt het verlangen, de voorkeur, zowel mentaal als vitaal, die dringt, aandringt, bevestigt en zich opdringt, en, met de beste argumenten ter wereld, een heel betoog voor zichzelf opbouwt. En als je niet alert bent, als je geen vaste discipline hebt, als je niet de gewoonte hebt om te controleren, overtuigen ze je uiteindelijk ervan dat ze gelijk hebben. En zoals ik al een tijdje geleden zei, maken ze zoveel lawaai dat je niet eens het stemmetje of de kleine, heel stille aanwijzing van de ziel hoort die zegt: "Doe het niet."

Dit "Doe het niet" komt vaak voor, maar je gooit het weg als iets dat geen macht heeft en volgt je impulsieve bestemming. Maar als je echt oprecht bent in je wil om de waarheid te vinden en te leven, dan leer je steeds beter te luisteren, leer je steeds meer te onderscheiden, en zelfs als het je moeite kost, zelfs als het je pijn doet, leer je te gehoorzamen. En zelfs als je maar één keer hebt gehoorzaamd, is het een krachtige hulp, een aanzienlijke vooruitgang op het pad naar het onderscheiden tussen wat de ziel is en wat niet. Met dit onderscheid en de nodige oprechtheid zul je zeker het doel bereiken.

Maar je moet niet gehaast zijn, je moet niet ongeduldig zijn, je moet heel volhardend zijn. Je doet tien keer het verkeerde, voor elke keer dat je het goede doet. Maar wanneer je het verkeerde doet, moet je niet alles opgeven in wanhoop, maar tegen jezelf zeggen dat de Genade je nooit in de steek zal laten en dat het de volgende keer beter zal zijn.

Dus, tot slot zullen we zeggen dat om de dingen te kennen zoals ze zijn, je je eerst moet verenigen met je ziel, en om je met je ziel te verenigen, moet je het met volharding en doorzettingsvermogen willen.

Alleen de mate van concentratie op het doel kan de weg verkorten.

14 november 1958

10 – Mijn ziel weet dat ze onsterfelijk is. Maar je neemt een lijk in stukken en roept triomfantelijk: "Waar is je ziel en waar is je onsterfelijkheid?"

Het is vaak herhaald – maar behalve in bepaalde gevallen zeer zelden begrepen – dat alleen het gelijke het gelijke kent. Als dit begrepen zou worden, zou een groot deel van de onwetendheid verdwijnen.

Alleen de ziel kan de ziel kennen, en op elk niveau van zijn kan alleen het gelijkwaardige niveau het andere herkennen. Alleen het Goddelijke kan het Goddelijke kennen, en omdat we het Goddelijke in onszelf dragen, zijn we in staat Hem te zien en te herkennen. Maar als we proberen iets van het innerlijke leven te begrijpen door onze zintuigen en uiterlijke methoden te gebruiken, is het resultaat ongetwijfeld een totale mislukking en zullen we onszelf ook volledig voor de gek houden.

Dus wanneer je je inbeeldt dat je de geheimen van de Natuur kunt kennen en toch in een puur fysiek bewustzijn kunt blijven, bedrieg je volledig. En deze gewoonte om concrete, materiële bewijzen te eisen voordat je de realiteit van iets accepteert, is een van de meest flagrante gevolgen van onwetendheid. Met die houding verbeeldt elke dwaas zich dat hij kan oordelen over de hoogste dingen en de meest diepgaande ervaringen kan ontkennen.

Het is zeker niet door een lichaam te ontleden dat dood is omdat de ziel het heeft verlaten, dat de ziel gevonden kan worden. Als de ziel niet was vertrokken, zou het lichaam niet dood zijn geweest! Het is om ons de absurditeit van deze bewering duidelijk te maken dat Sri Aurobindo dit aforisme heeft geschreven.

Het is van toepassing op alle oordelen van het kritische denkvermogen en op alle wetenschappelijke methoden die iets anders dan puur materiële verschijnselen zouden beoordelen.

De conclusie is altijd dezelfde: de enige ware houding is er een van nederigheid, van stilzwijgend respect voor wat men niet weet, en van innerlijke aspiratie om uit de eigen onwetendheid te komen. Een van de dingen die de mensheid het meest vooruit zou helpen, zou zijn als ze respect zou hebben voor wat ze niet weet, als ze gewillig zou erkennen dat ze niet weet en daarom niet kan oordelen. Wij doen voortdurend precies het tegenovergestelde. We vellen definitieve oordelen over dingen waarvan we geen enkele kennis hebben en zeggen op een gebiedende toon: "Dit is mogelijk. Dat is onmogelijk", terwijl we niet eens weten waar we het over hebben. En we doen ons superieur voor omdat we twijfelen aan dingen waarvan we nooit kennis hebben gehad.

Mensen geloven dat twijfel een teken van superioriteit is, terwijl het in werkelijkheid een teken van inferioriteit is.

Scepticisme en twijfel zijn twee van de grootste obstakels voor vooruitgang; ze voegen aanmatiging toe aan onwetendheid.

21 november 1958

11 – Onsterfelijkheid is niet het voortbestaan van de mentale persoonlijkheid na de dood, hoewel dat ook waar is, maar het wakende bezit van het ongebornen en onsterfelijke Zelf, waarvan het lichaam slechts een instrument en een schaduw is.

Er zijn hier drie stellingen die vragen oproepen. Ten eerste: "Wat is de mentale persoonlijkheid?"

In elk mens wordt het lichaam bezielde door het vitale wezen, en bestuurd, of gedeeltelijk bestuurd, door een mentaal wezen. Dit is een algemene regel, maar de mate waarin het mentale wezen gevormd en geïndividualiseerd is, varieert sterk van individu tot individu. In de grote massa van mensen is het denkvermogen iets vloeibaars dat geen eigen organisatie heeft, en daarom is het geen persoonlijkheid. En zolang het denkvermogen zo is, vloeibaar, ongeorganiseerd, zonder eigen samenhangend leven en zonder persoonlijkheid, kan het niet overleven. Wat het mentale wezen vormde, lost op in het mentale gebied wanneer het lichaam, de substantie waaruit het lichaam bestaat, oplost in de fysieke substantie.

Maar zodra het mentale wezen gevormd, georganiseerd, geïndividualiseerd en een persoonlijkheid is geworden, is het niet langer afhankelijk, het is niet langer afhankelijk van het lichaam voor zijn bestaan, en het overleeft daarom het lichaam. De mentale atmosfeer van de aarde is gevuld met wezens, mentale persoonlijkheden die een volledig onafhankelijk bestaan leiden, zelfs na het verdwijnen van het lichaam; ze kunnen reïncarneren in een nieuw lichaam wanneer de ziel, dat wil zeggen, het ware Zelf, reïncarneert en zo de herinnering aan zijn vorige levens met zich meedraagt.

Maar dit is niet wat Sri Aurobindo Onsterfelijkheid noemt. Onsterfelijkheid is een leven zonder begin of einde, zonder geboorte of dood, dat volledig onafhankelijk is van het lichaam. Het is het leven van het Zelf, het essentiële wezen van elk individu, en het is niet gescheiden van het universele Zelf. En dit essentiële wezen heeft een gevoel van eenheid met het universele Zelf; Het is in feite een gepersonifieerde, geïndividualiseerde uitdrukking van het universele Zelf en heeft geen begin noch einde, geen leven noch dood. Het bestaat eeuwig en dát is wat onsterfelijk is. Wanneer we ons volledig bewust zijn van dit Zelf, nemen we deel aan zijn eeuwige leven en worden we daardoor onsterfelijk.

Maar er bestaat een misverstand over dit woord "Ik ben sterfelijk" – en dat is niet nieuw; het is een misverstand dat zeer vaak voorkomt. Wanneer men spreekt over onsterfelijkheid, verstaan de meeste mensen dat als het onbepaalde voortbestaan van het lichaam.

Het lichaam kan alleen onbepaald voortbestaan als het zich allereerst volledig bewust wordt van dit onsterfelijke Zelf en zich ermee verenigt, zich ermee identificeert in die mate dat het hetzelfde vermogen, dezelfde faculteit tot constante transformatie bezit dat het in staat zou stellen de universele beweging te volgen. Dit is een absoluut onmisbare voorwaarde als het lichaam wil voortbestaan. Omdat het lichaam rigide is, omdat het de beweging niet volgt, omdat het zichzelf niet snel genoeg kan transformeren om zich constant te identificeren met de universele evolutie, het ontbindt en sterft. Haar vastheid, haar rigiditeit, haar onvermogen om zichzelf te transformeren, maken zijn vernietiging noodzakelijk, zodat haar substantie kan terugkeren naar het algemene rijk van fysieke substantie en zodat het lichaam kan worden omgevormd tot nieuwe vormen om in staat te zijn tot verdere vooruitgang. Maar gewoonlijk, wanneer men spreekt over onsterfelijkheid, denkt men aan fysieke onsterfelijkheid — het spreekt voor zich dat dit nog niet gerealiseerd is.

Sri Aurobindo zegt dat het mogelijk is en zelfs dat het zal gebeuren, maar hij stelt één voorwaarde: het lichaam moet gesupramentaliseerd zijn, het moet enkele eigenschappen van het supramentale wezen bezitten, namelijk eigenschappen van plasticiteit en constante transformatie. En wanneer Sri Aurobindo schrijft dat het lichaam "slechts een instrument en een schaduw" is, spreekt hij over het lichaam zoals het nu is en waarschijnlijk nog lang zal blijven. Het is slechts het instrument van het Zelf, een zeer ontoereikende uitdrukking van dit Zelf, en een schaduw – een schaduw, iets vaags en duisters in vergelijking met het licht en de precisie van het eeuwige Zelf.

Hoe deze schaduw, dit instrument, de ontwikkeling van de ziel kan dienen, en hoe men door het instrument te cultiveren toekomstige levens kan helpen, zijn vragen die niet oninteressant zijn.

Telkens wanneer de ziel in een nieuw lichaam geboren wordt, komt ze met de intentie een nieuwe ervaring te hebben die haar zal helpen haar persoonlijkheid te ontwikkelen en te vervolmaken. Zo wordt het psychische wezen van leven tot leven gevormd en wordt het een volledig bewuste en onafhankelijke persoonlijkheid die, als hoogtepunt van haar ontwikkeling eenmaal bereikt is, vrij is om niet alleen het tijdstip van haar incarnatie te kiezen, maar ook de plaats, het doel en het werk dat ze moet volbrengen.

Zijn afdaling in het fysieke lichaam is noodzakelijkerwijs een afdaling in duisternis, onwetendheid, onbewustheid; en het moet heel lang werken om simpelweg een beetje bewustzijn in de materiële substantie van het lichaam te brengen, voordat het er gebruik van kan maken voor de ervaring waarvoor het gekomen is. Dus als we het lichaam cultiveren met een heldere en rationele methode, dragen we tegelijkertijd bij aan de groei van de ziel, haar vooruitgang en verlichting.

Fysieke cultuur is het proces van het inbrengen van bewustzijn in de cellen van het lichaam. Je kunt het je al dan niet realiseren, maar het is een feit. Wanneer we ons concentreren om onze spieren te laten bewegen volgens onze wil, wanneer we proberen onze ledematen soepeler te maken, ze een behendigheid, kracht, weerstand of plasticiteit te geven die ze van nature niet bezitten, brengen we in de cellen van het lichaam een bewustzijn dat er voorheen niet was, waardoor het een steeds homogener en ontvankelijker instrument wordt, dat in en door zijn activiteiten vooruitgang boekt. Dit is het primaire belang van fysieke cultuur. Natuurlijk is dat niet het enige dat bewustzijn in het lichaam brengt, maar het is iets dat op een alomvattende manier werkt, en dat is zeldzaam. Ik heb je al meerdere malen verteld dat de kunstenaar zijn handen een zeer groot bewustzijn geeft, zoals het intellectuele zijn hersenen. Maar dit zijn als het ware lokale verschijnselen, terwijl de werking van fysieke cultuur algemener is. En wanneer men de absoluut wonderbaarlijke resultaten van deze cultuur ziet, wanneer men observeert in hoeverre het lichaam in staat is zichzelf te perfectioneren, begrijpt men hoe nuttig dit kan zijn voor de werking van het psychische wezen dat deze materiële substantie is binnengetrepen. Want wanneer het beschikt over een georganiseerd en geharmoniseerd instrument dat vol kracht, soepelheid en mogelijkheden is, wordt zijn taak natuurlijk aanzienlijk vergemakkelijkt.

Ik zeg niet dat mensen die fysieke cultuur beoefenen dit noodzakelijkerwijs voor dit doel doen, omdat maar weinigen zich van dit resultaat bewust zijn. Maar of ze zich er nu van bewust zijn of niet, dit is het resultaat. Bovendien, als je enigszins gevoelig bent, zie je, wanneer je het bewegende lichaam van een persoon observeert die fysieke cultuur op een methodische en rationele manier heeft beoefend, een licht, een bewustzijn, een leven dat er bij anderen niet is.

Er zijn altijd mensen met een volledig externe kijk op de dingen die zeggen: "Arbeiders bijvoorbeeld, die zwaar lichamelijk werk moeten doen en die door hun werk gedwongen worden om zware gewichten te leren tillen – ook zij ontwikkelen hun spieren, en in plaats van hun tijd als aristocraten te besteden aan oefeningen zonder bruikbare uiterlijke resultaten, produceren

ze tenminste iets." Dit is onwetendheid. Omdat er een essentieel verschil is tussen spieren die ontwikkeld zijn door gespecialiseerd, lokaal en beperkt gebruik en spieren die bewust en harmonieus gecultiveerd zijn volgens een integraal programma dat geen enkel lichaamsdeel zonder werk of oefening laat.

Mensen zoals arbeiders en boeren, die een gespecialiseerd beroep hebben en slechts bepaalde spieren ontwikkelen, eindigen altijd met beroepsmisvormingen. En dit bevordert op geen enkele manier hun psychische vooruitgang, want hoewel het hele leven noodzakelijkerwijs bijdragen aan de psychische ontwikkeling, gebeurt dit op zo'n onbewuste manier en zo langzaam dat het arme psychische wezen steeds weer terug moet komen, eindeloos, om zijn doel te bereiken. Daarom kunnen we zonder angst voor een vergissing zeggen dat fysieke cultuur de sadhana van het lichaam is en dat alle sadhana noodzakelijkerwijs bijdraagt aan het bespoedigen van het bereiken van het doel. Hoe bewuster je het doet, hoe sneller en algemener het resultaat, maar zelfs als je het blindelings doet, als je niet verder kunt zien dan je vingertoppen, je voeten of je neus, draag je bij aan de algehele ontwikkeling.

Ten slotte kan men zeggen dat elke discipline die strikt, oprecht en weloverwogen wordt gevolgd, een aanzienlijke hulp is, omdat het het leven op aarde in staat stelt zijn doel sneller te bereiken en het voorbereidt om het nieuwe leven te ontvangen. Zichzelf disciplineren is de komst van dit nieuwe leven en het contact met de supramentale realiteit bespoedigen.

Zoals het er nu voorstaat, is het fysieke lichaam in werkelijkheid niets meer dan een zeer misvormde schaduw van het eeuwige leven van het Zelf. Maar dit fysieke lichaam is in staat tot progressieve ontwikkeling; door elke individuele vorming ontwikkelt de fysieke substantie zich, en op een dag zal het in staat zijn een brug te slaan tussen het fysieke leven zoals wij dat kennen en het supramentale leven dat zich zal manifesteren.

28 november 1958

12 – Ze bewezen mij met overtuigende argumenten dat God niet bestond, en ik geloofde ze. Daarna zag ik God, want Hij kwam en omhelsde mij. En wat moet ik nu geloven, de redeneringen van anderen of mijn eigen ervaring?

Sri Aurobindo stelt geen vraag, maar maakt eerder een ironische opmerking. Het is om de domheid van de redeneringen van het verstand duidelijk te maken, dat zich inbeeldt te kunnen spreken over wat het niet weet. Het is niets anders.

Je kunt alles bewijzen met het verstand. Als je weet hoe je het moet gebruiken en redeneren en deductie beheerst, kun je alles bewijzen. In feite is dit een oefening die aan universiteiten wordt gegeven om het denkvermogen soepel te maken: je krijgt een stelling om te bewijzen en onmiddellijk daarna, met evenveel overtuiging, moet je de antithese ervan bewijzen – in de hoop dat je, als je een beetje boven beide uitstijgt, de synthese zult ontdekken.

Zodra dus wordt toegegeven dat alles bewezen kan worden, volgt daaruit dat redeneren nergens toe leidt; want als je iets kunt bewijzen en het volgende moment het tegendeel bewijst, is dat het bewijs dat je bewijzen waardeloos zijn.

Er is ervaring. Voor een eenvoudig hart, een oprechte en eerlijke natuur, een natuur die weet dat haar ervaring oprecht is, dat het geen falsificatie is van verlangen of mentale ambitie, maar een spontane beweging die voortkomt uit de ziel – is de ervaring absoluut overtuigend. Ze verliest haar overtuigingskracht wanneer het verlangen naar een ervaring, of de ambitie om zichzelf zeer superieur te achten, ermee vermengd raakt. Als je dat in je hebt, pas dan op, want verlangens en ambities verdraaien de ervaring. Het denkvermogen is een vormende kracht, en als je een sterk verlangen hebt naar iets heel belangrijks en heel interessants om met je te gebeuren, kan je het laten gebeuren, tenminste in de ogen van degenen die de dingen oppervlakkig zien. Maar afgezien van deze gevallen, als je eerlijk, oprecht en spontaan bent, en vooral wanneer ervaringen je overkomen zonder enige inspanning van jouw kant om ze te hebben, en als een spontane uiting van je diepere verlangen, dan dragen deze ervaringen het zegel van absolute authenticiteit met zich mee; en zelfs als de hele wereld je vertelt dat ze onzin en illusie zijn, verandert dat niets aan je persoonlijke overtuigingen. Maar natuurlijk mag je jezelf hiervoor niet bedriegen. Je moet oprecht en eerlijk zijn met een volledige innerlijke rechtschapenheid.

Iemand vroeg me: "Hoe is het mogelijk dat God Zichzelf openbaart aan een ongelovige?" Dat is heel grappig; want als het God behaagt Zichzelf te openbaren aan een ongelovige, zie ik niet wat Hem daarvan zou weerhouden!

Integendeel, Hij heeft gevoel voor humor – Sri Aurobindo heeft ons al vaak verteld dat de Allerhoogste gevoel voor humor heeft, dat *wij* degenen zijn die Hem tot een ernstig en steevast serieus personage willen maken – en dat Hij het erg amusant kan vinden om een ongelovige te omhelzen. Iemand die nog maar één dag geleden heeft verklaard: "God bestaat niet. Ik geloof niet in Hem. Alles wat dwaasheid en onwetendheid is...", Hij neemt hem in Zijn armen, Hij drukt hem aan Zijn hart – en Hij lacht hem uit.

Alles is mogelijk, zelfs dingen die voor ons kleine en beperkte verstand absurd lijken.

Inderdaad, pas als we aan het einde van deze aforismen zijn gekomen, zullen we ze kunnen begrijpen; want met elk ervan plaatst Sri Aurobindo ons in een geheel andere positie met betrekking tot de te ontdekken waarheid. Er zijn ontelbare facetten. Er zijn ontelbare gezichtspunten. Je kunt de meest tegenstrijdige dingen zeggen zonder inconsequent te zijn of jezelf tegen te spreken. Alles hangt af van de manier waarop je ernaar kijkt. En zelfs als we alles hebben gezien, vanuit alle gezichtspunten die voor ons toegankelijk zijn, rondom de centrale Waarheid, zullen we nog steeds maar een heel klein glimpje hebben opgevangen – de Waarheid zal ons aan alle kanten tegelijk ontglippen. Maar wat opmerkelijk is, is dat zodra we de ervaring hebben gehad van een enkel contact met het Goddelijke, een ware, spontane en oprechte ervaring, we op dat moment, in die ervaring, alles zullen weten, en zelfs meer. Daarom is het zo belangrijk om het weinige wat je weet in alle oprechtheid te leven, om jezelf in staat te stellen ervaringen te hebben, en te weten door ervaring, niet mentaal, maar omdat je deze dingen leeft, omdat ze deel gaan uitmaken van je wezen en bewustzijn.

Het weinige wat je weet in praktijk brengen is de beste manier om meer te leren; het is de krachtigste manier om vooruit te komen op de weg – een beetje echt oprechte oefening. Bijvoorbeeld, om niet iets te doen waarvan je weet dat het niet gedaan moet worden. Wanneer je een zwakte, een

handicap in je wezen hebt gezien, mag je niet toestaan dat het opnieuw gebeurt. Wanneer je, al is het maar even, de visie hebt gehad van wat je moet zijn, in een vurig verlangen, mag je dat niet — je mag nooit vergeten dat te worden.

Sommige mensen klagen altijd over hun beperkingen. Maar daarmee kom je niet ver. Als je eenmaal echt je zwakheden hebt gezien en echt, oprecht hebt begrepen, hebt ingezien dat je zo niet mag zijn — dan is het klagen voorbij. Dan is er de dagelijkse inspanning, het opbouwen van de wil, de waakzaamheid van elk moment — je mag nooit toestaan dat een erkende fout zichzelf hernieuwt. Dwalen door onwetendheid, dwalen door onbewustheid, is uiteraard zeer ongelukkig, maar het kan goedge maakt worden. Terwijl het blijven maken van dezelfde fout, wetende dat het niet mag gebeuren, een daad van lafheid is die we onszelf niet moeten toestaan.

Zeggen: "Oh, de menselijke natuur is zo. Oh, we leven in het onbewustheid. Oh, we leven in de onwetendheid" — dit alles is luiheid en zwakte. En achter deze luiheid en zwakte schuilt een enorme kwade wil. Kijk!

Ik zeg dit omdat veel mensen deze opmerking tegen mij hebben gemaakt, heel veel. En het is altijd een manier om jezelf te rechtvaardigen: "Oh, we doen wat we kunnen." Het is niet waar. Want als je oprecht bent, als je het eenmaal hebt gezien — zolang je niet hebt gezien, kun je niets zeggen — maar het moment dat je ziet, is het moment waarop je de Genade ontvangt, en als je eenmaal de Genade hebt ontvangen, heb je niet langer het recht om het te vergeten.⁴

5 december 1958

⁴ De "Vrijdaglessen", die plaatsvonden op de Playground van de Ashram, eindigen hier, en daarmee ook het eerste deel van de commentaren van de Moeder.

Jnana

(Kennis)

Tweede Periode van Commentaren

(1960-1961)

Jnana (Kennis)

Tweede Periode van Commentaren (1960-1961)

13 – Ze vertelden me: "Deze dingen zijn hallucinaties." Ik vroeg me af wat een hallucinatie was en ontdekte dat het een subjectieve of psychische ervaring betekende die overeenkomt met geen enkele objectieve of fysieke realiteit. Toen zat ik en verwonderde me over de wonderen van de menselijke rede.

Wat bedoelt Sri Aurobindo met "de wonderen van de menselijke rede"?

In dit aforisme bedoelt Sri Aurobindo met "zij" de materialisten, de wetenschappers en, in het algemeen, al diegenen die alleen geloven in de fysieke realiteit en de menselijke rede als de enige onfeilbare rechter beschouwen. Bovendien zijn de "dingen" waar hij het over heeft hier alle waarnemingen die behoren tot andere werelden dan de materiële, alles wat men kan zien met andere ogen dan de fysieke, alle ervaringen die men kan hebben in subtiele domeinen, van de zintuiglijke waarnemingen van de vitale wereld tot de gelukzaligheid van de Goddelijke Aanwezigheid.

Tijdens de bespreking van deze en andere soortgelijke "dingen" werd Sri Aurobindo verteld dat het "hallucinaties" waren. Als je het woord "hallucinatie" in het woordenboek opzoekt, vind je deze definitie: "Ziekelijke sensatie die niet door een echt object wordt veroorzaakt. Objectloze waarneming." Sri Aurobindo interpreteert dit of formuleert het preciezer: "Een subjectieve of psychische ervaring die overeenkomt met geen enkele objectieve of fysieke realiteit." Er zou geen betere definitie kunnen bestaan van deze verschijnselen van het innerlijke bewustzijn, die de mens zo kostbaar zijn en hem tot meer maken dan een louter denkend dier. De menselijke rede is zo beperkt, zo nuchter, zo arrogant onwetend dat ze met een kleinerende term juist de vermogens die de poorten openen naar een hoger en wonderbaarlijker leven voor de mens... Tegenover dit hardnekkige onbegrip verwondert Sri Aurobindo zich *ironisch* over "de wonderen van de menselijke rede". Want het vermogen om waarheid in zo'n mate in valsheid te veranderen, is zeker een wonder.

5 januari 1960⁵

14 – Hallucinatie is de term van de wetenschap voor die onregelmatige glimpen die we nog steeds hebben van waarheden die voor ons zijn buitengesloten door onze preoccupatie met materie; toeval voor de merkwaardige toetsen van een kunstenaar in het werk van die allerhoogste en universele Intelligentie die in haar bewuste wezen, als op een doek, de wereld heeft ontworpen en uitgevoerd.

⁵ Opgemerkt dient te worden dat de data in deze sectie grotendeels die van de schriftelijke vragen zijn. De Moeder antwoordde soms lang nadat de vraag aan haar was gesteld, zonder haar antwoord te dateren. Sommige vragen en antwoorden aan het einde van deze sectie waren mondeling.

Wat vertegenwoordigt de "kunstenaar" hier?

Hier vergelijkt Sri Aurobindo het werk van de Allerhoogste Heer, schepper van het universum, met het werk van een kunstenaar die in zijn bewuste wezen, met vegende penseelstreken, als op een doek, het beeld van de wereld schildert. En wanneer hij met 'merkwaardige aanrakingen' de ene streek over de andere schildert, hebben we te maken met 'toeval'.

Meestal suggereert het woord 'toeval' onbewust, zinloos toeval. Sri Aurobindo wil ons laten begrijpen dat toeval en onbewustheid niets met dit fenomeen te maken hebben; integendeel, het is het resultaat van een verfijning van smaak en bewustzijn zoals die bij kunstenaars bestaat, en het kan een diepe intentie onthullen.

12 januari 1960

15 – Wat mensen een hallucinatie noemen, is de weerspiegeling in het denkvermogen en de zintuigen van datgene wat onze gewone mentale en zintuiglijke waarnemingen te boven gaat. Bijgeloof komt voort uit het verkeerde begrip van deze weerspiegelingen door het denkvermogen. Er bestaat geen andere hallucinatie.

Kunnen hallucinaties worden vergeleken met visioenen?

Een visioen is een waarneming, door de visuele organen, van verschijnselen die werkelijk bestaan in een wereld die overeenkomt met het orgaan dat ziet.

Zo correspondeert met het individuele vitale vlak een kosmische vitale wereld. Wanneer een mens voldoende ontwikkeld is, bezit hij een geïndividualiseerd vitaal wezen met organen voor zien, horen, ruiken, enz. Dus een persoon met een goed ontwikkeld vitaal wezen kan in de vitale wereld zien met zijn vitale zicht, bewust en met de herinnering aan wat hij heeft gezien. Dit is wat een visioen maakt.

Hetzelfde geldt voor alle subtiele werelden – vitaal, mentaal, bovenmentaal, supramentaal – en voor alle tussenliggende werelden en niveaus van het wezen. Op deze manier kan men visioenen hebben die vitaal, mentaal, bovenmentaal, supramentaal, enz. zijn.

Aan de andere kant vertelt Sri Aurobindo ons dat wat een hallucinatie wordt genoemd, de weerspiegeling in het denkvermogen of de fysieke zintuigen is van iets wat ons denkvermogen en onze gewone zintuigen te boven gaat; het is daarom geen directe visie, maar een gereflecteerd beeld dat gewoonlijk niet begrepen of verklaard wordt. Deze eigenschap van onzekerheid wekt een indruk van onwerkelijkheid en leidt tot allerlei vormen van bijgeloof. Dit is ook de reden waarom "serieuze" mensen, of mensen die zichzelf serieus nemen, geen waarde hechten aan deze verschijnselen en ze hallucinaties noemen. Toch gaat dit type waarneming bij hen die geïnteresseerd zijn in occulte verschijnselen, vaak vooraf aan de opkomst van het vermogen tot zien dat mogelijk in ontwikkeling is. Maar je moet ervoor waken dit voor een waar visioen te aanzien. Want, ik herhaal, deze verschijnselen doen zich meestal voor in een staat van bijna volledige onwetendheid en gaan te vaak gepaard met veel fouten en verkeerde interpretaties; om nog maar te zwijgen van de gevallen van gewetenloze

mensen, die in hun verslag van hun ervaringen veel details en bijzonderheden introduceren die er in werkelijkheid niet zijn, en zo de schande rechtvaardigen waarmee deze verschijnselen door rationele en nadenkende mensen worden ontvangen.

We zullen het woord "visioen" dus reserveren voor ervaringen die zich bewust en oprecht voordoen. Niettemin komt in beide gevallen, zowel bij "hallucinatie" als bij visioen, wat gezien wordt wel degelijk overeen met iets heel reëls, hoewel het soms sterk vervormd wordt in de transcriptie.

20 januari 1960

16 – Houd er niet van dat zoveel moderne twistzieke mensen het denken onder meerlettergrepige woorden verstikken of onderzoek in slaap sussen door de betovering van formules en onzinnige woorden. Zoek altijd; ontdek de reden voor dingen die voor de vluchtige blik louter toeval of illusie lijken.

Hoe kunnen we de reden voor dingen ontdekken? Als we het met het denkvermogen proberen te doen, zal dat dan niet wéér een illusie zijn die de Waarheid afschermt?

Er zijn vele niveaus of zones van het denkvermogen, van het niveau van het fysieke denkvermogen, de lagere zone van gewone gedachten, vol dwaling, onwetendheid en leugens, tot het niveau van het hogere mentale die, in de vorm van intuïties, de stralen van de supramentale waarheid ontvangt. Tussen deze twee uitersten bevindt zich een gradatie van talloze tussenliggende niveaus die over elkaar heen liggen en elkaar beïnvloeden. In een van de lagere zones bevindt zich de praktische rede, het gezond verstand waarop de mens zo trots is en dat voor gewone denkvermogens de uitdrukking van wijsheid lijkt, hoewel het nog steeds volledig in het veld van onwetendheid werkt. Tot dit gebied van de praktische rede behoren de "meerlettergrepige woorden" waarover Sri Aurobindo spreekt, de gemeenplaatsen en clichés, alle kant-en-klare zinnen die in de mentale atmosfeer van de ene naar de andere hersenen circuleren en die mensen herhalen wanneer ze deskundig willen lijken, of wanneer ze denken dat ze wijs zijn.

Sri Aurobindo waarschuwt ons voor deze afgezaagde en inferieure manier van denken wanneer we worden geconfronteerd met een nieuw of onverwacht fenomeen en proberen het te verklaren. Hij zegt ons om altijd, onvermoeibaar, te zoeken met behulp van onze hoogste intelligentie, de intelligentie die dorst naar het kennen van de ware oorzaak van dingen, en door te gaan met zoeken zonder tevreden te zijn met gemakkelijke en populaire verklaringen, totdat we een subtielere en waarachtigere waarheid hebben ontdekt. Dan zullen we tegelijkertijd ontdekken dat achter alles, zelfs wat toeval en illusie lijkt, een bewuste wil werkt om de Allerhoogste Visie tot uitdrukking te brengen.

27 januari 1960

17 – Iemand stelde dat God zus of zo moest zijn, anders zou Hij geen God zijn. Maar het leek me dat ik alleen kan weten wat God is en ik zie niet hoe ik Hem kan vertellen wat Hij zou moeten zijn.

**Want wat is de maatstaf waarmee we Hem kunnen beoordelen?
Deze oordelen zijn de dwaasheden van ons egoïsme.**

*Is het mogelijk om God te kennen, zelfs met je fysieke denkvermogen,
als je eenmaal identificatie hebt ervaren?*

Na zich bewust met het Goddelijke te hebben geïdentificeerd, ondergaat het hele wezen, zelfs in zijn uiterlijke delen – mentaal, vitaal en fysiek – de gevolgen van deze identificatie, en vindt er een verandering plaats die soms zelfs waarneembaar is in de fysieke verschijning. Er is een invloed op de gedachten, de gevoelens, de gewaarwordingen en zelfs de handelingen. Soms heeft het wezen in al zijn bewegingen een concrete en constante indruk van de Goddelijke Aanwezigheid en zijn werking via het uiterlijke instrument. Maar men kan niet zeggen dat het fysieke denkvermogen God kent, want juist de manier van kennen die kenmerkend is voor het denkvermogen, is vreemd aan het Goddelijke; men zou zelfs kunnen zeggen dat het er tegenin gaat. Het fysieke denkvermogen zelf kan de goddelijke invloed ontvangen en erdoor getransformeerd worden, maar zolang het het fysieke denkvermogen blijft, kan het God niet begrijpen of verklaren, laat staan Hem kennen; want om God te kennen moet men zich met Hem identificeren en daarvoor moet het fysieke denkvermogen ophouden te zijn wat het nu is, en bijgevolg ophouden het fysieke denkvermogen te zijn.

Het vermogen om God te kennen kan in de lagere drievoudigheid – het denkvermogen, het vitale en het fysieke – alleen bereikt worden met de supramentale transformatie, en deze komt slechts vlak voor de uiteindelijke realisatie die bestaat in het goddelijk worden.

3 februari 1960

18 – Toeval bestaat niet in dit universum; Het idee van illusie is zelf een illusie. Er was nog nooit een illusie in het menselijke denkvermogen die niet de verhulling en verminking van een waarheid was.

Wat betekent dit: "het idee van illusie is zelf een illusie"?

We leven in een illusie; geen nadenkend mens kan dit ontkennen. Maar volgens sommigen bestaat er achter de illusie die we zien en leven niets; er is niets, leegte. Terwijl anderen ons vertellen dat wat we zien en voelen, het leven dat we leiden, een bedrieglijke en illusoire verschijning is waarachter, waar voorbij, waarin, een Werkelijkheid schuilgaat, een eeuwige Waarheid die we niet zien in onze huidige staat, maar die we kunnen ervaren als we de moeite nemen en de juiste methoden volgen.

In dit aforisme bedoelt Sri Aurobindo met "het idee van illusie" de filosofische theorie die stelt dat de materiële wereld geen werkelijk bestaan heeft: het is slechts een verschijning, gecreëerd door een afwijking van het ego en de zintuigen, en wanneer deze afwijking verdwijnt, zal de wereld tegelijkertijd verdwijnen.

Sri Aurobindo stelt daarentegen dat achter alle verschijningen, zelfs de meest illusoire, een waarheid schuilt, een bewuste wil die de ontvouwing van het universum leidt. In deze ontvouwing is elk ding, elke gebeurtenis, elke

omstandigheid zowel het resultaat van wat eraan voorafging als de oorzaak van wat volgt. Toeval en incoherentie zijn slechts een bedrieglijke verschijning, zoals gezien door het menselijk bewustzijn, dat te partijdig en beperkt is om de waarheid van de dingen te zien. Maar deze tastbare en werkelijke waarheid bestaat achter alle verschijningen en hun illusoire incoherentie.

Wat Sri Aurobindo ons vertelt is: De wereld is echt, alleen onze perceptie ervan is vals.

10 februari 1960

19 – Toen ik de verdelende rede had, deinsde ik terug voor veel dingen; nadat ik die uit het oog was verloren, zocht ik de wereld af naar het lelijke en afstotelijke, maar ik kon ze niet meer vinden.

Is er werkelijk niets lelijks en afstotelijks in de wereld? Is het alleen onze rede die de dingen op die manier ziet?

Om werkelijk te begrijpen wat Sri Aurobindo hier bedoelt, moet je zelf de ervaring hebben gehad de rede te transcenderen en uw bewustzijn te vestigen in een wereld die hoger is dan de mentale intelligentie. Want van daaruit kun je allereerst zien dat alles wat in het universum bestaat een uitdrukking is van Sachchidananda (Zijn-Bewustzijn-Gelukzaligheid) en daarom kun je achter welke verschijning dan ook, als je diep genoeg gaat, Sachchidananda waarnemen, wat het principe is van Allerhoogste Schoonheid. Ten tweede zie je dat alles in het gemanifesteerde universum relatief is, zozeer zelfs dat er geen schoonheid is die niet lelijk lijkt in vergelijking met een grotere schoonheid, geen lelijkheid die niet mooi lijkt in vergelijking met een nog lelijkere lelijkheid.

Wanneer je op deze manier kunt zien en voelen, word je je onmiddellijk bewust van de extreme relativiteit van deze indrukken en hun onwerkelijkheid vanuit absoluut perspectief. Maar zolang we in het rationele bewustzijn verkeren, is het in zekere zin natuurlijk dat alles wat ons streven naar perfectie, onze wil tot vooruitgang, alles wat we willen transcenderen en overwinnen, kwetst, ons lelijk en afstotelijk voorkomt, omdat we op zoek zijn naar een hoger ideaal en we hogerop willen komen.

En toch is het nog steeds slechts een halve wijsheid die ver verwijderd is van de ware wijsheid, een wijsheid die alleen wijs lijkt te midden van onwetendheid en onbewustheid.

In de Waarheid is alles anders, en het Goddelijke schijnt in alle dingen.

17 februari 1960

20 – God had mijn ogen geopend; want ik zag de adel van het vulgaire, de aantrekkelijkheid van het afstotelijke, de perfectie van het verminkte en de schoonheid van het afschuwelijke.

Dit aforisme is de aanvulling en bijna een verklaring van het vorige.

Sri Aurobindo vertelt ons opnieuw duidelijk dat achter de schijn een sublieme Realiteit schuilt die, zo zou men kunnen zeggen, het stralende tegendeel is van alle uiterlijke misvormingen. Dus, wanneer de innerlijke ogen openstaan voor deze goddelijke Realiteit, wordt deze met zo'n kracht gezien

dat ze in staat is alles op te lossen wat haar normaal gesproken voor de gewone visie verhuult.

24 februari 1960

21 – Vergeving wordt geprezen door Christen en Vaishnava, maar ik vraag: "Wat moet ik vergeven en wie?"

Wanneer we het Goddelijke om vergeving vragen, vergeeft Hij ons dan altijd?

Sri Aurobindo zelf geeft ons het antwoord van het Goddelijke: "Vergeef wie en wat?" De Heer weet dat alles Hemzelf is en daarom dat alle daden van Hem zijn en alle dingen Hemzelf zijn. Om te vergeven, moet men *anders* zijn dan degene die vergeven wordt en moet het te vergeven iets door iemand anders dan zichzelf zijn gedaan.

De waarheid is dat wanneer je om vergeving vraagt, je hoopt dat de verschrikkelijke gevolgen van wat je hebt gedaan, zullen worden weggevaagd. Maar dat is alleen mogelijk als de oorzaken van de fout die je hebt gemaakt, zelf verdwenen zijn. Als je een fout hebt gemaakt door onwetendheid, moet de onwetendheid verdwijnen. Als je een fout hebt gemaakt door slechte wil, moet de slechte wil verdwijnen en vervangen worden door goede wil. Spijt alleen is niet voldoende, het moet gepaard gaan met een stap vooruit.

Want het universum evolueert voortdurend; niets staat stil. Alles verandert voortdurend, beweegt vooruit of achteruit. Dingen of daden die ons tegenhouden, lijken ons slecht, en veroorzaken verwarring en wanorde. De enige remedie daarvoor is een radicale voorwaartse beweging, een vooruitgang. Alleen deze nieuwe oriëntatie kan de gevolgen van de achteruitgang tenietdoen.

Daarom is het geen vage en abstracte vergeving die men van het Goddelijke moet vragen, maar de kracht om de noodzakelijke vooruitgang te boeken. Want alleen een innerlijke transformatie kan de gevolgen van de daad uitwissen.

2 maart 1960

22 – God sloeg mij met een menselijke hand; zal ik dan zeggen: "Ik vergeef U uw onbeschaamdheid, O God"?

23 – God gaf mij een klap. Zal ik zeggen: "Ik vergeef u, O Almachtige, het kwaad en de wreedheid, maar doe het niet opnieuw"?

Wat betekent dit: "God sloeg mij met een mensenhand"?

Deze twee aforismen illustreren de bevestiging van de Goddelijke Aanwezigheid in alle dingen en alle wezens, en ze werken ook het idee verder uit dat al eerder is aangestipt, namelijk dat er niets en niemand is om te vergeven, aangezien het Goddelijke de oorsprong is van alle dingen.

Zo moet deze zin, "God sloeg mij met een mensenhand", worden gelezen en begrepen. Als je niets anders ziet dan de schijn, is het slechts één man die een andere slaat. Maar voor iemand die de Waarheid ziet en kent, is

het de Allerhoogste Heer die de klap door die menselijke hand geeft, en die klap doet noodzakelijkerwijs goed aan degene die hem ontvangt, dat wil zeggen, brengt een vooruitgang in zijn bewustzijn teweeg, want het uiteindelijke doel van de schepping is alle wezens te doen ontwaken tot het bewustzijn van het Goddelijke.

Als je dat eenmaal hebt begrepen, is de rest van de twee aforismen gemakkelijk te verklaren.

Moeten we de Heer vergeven voor het goede dat Hij ons doet, en Hem tegelijkertijd vragen het niet meer te doen?

De zelf-tegenstrijdigheid en domheid van zo'n formule zijn duidelijk.

9 maart 1960

24 – Wanneer ik smacht naar tegenslag en het kwaad noem, of jaloers en teleurgesteld ben, dan weet ik dat er weer de eeuwige dwaas in mij wakker is.

Wat is deze "tegenslag" en waarom komt het?

Als je handelt om een resultaat te behalen en als het behaalde resultaat niet is wat je verwachtte, noem je dat een ongeluk. Over het algemeen wordt elke gebeurtenis die onverwacht of gevreesd is, door de gemiddelde mens als een ongeluk beschouwd. Waarom doet dit ongeluk zich voor? In elk geval is de reden anders; of beter gezegd, pas na de gebeurtenis dwingt de behoefte om dingen te verklaren ons om redenen te zoeken. Maar meestal is onze beoordeling van de omstandigheden blind en onjuist. We oordelen in onwetendheid. Pas later, soms heel veel later, wanneer we het nodige perspectief hebben en de reeks gebeurtenissen en de algehele resultaten overzien, zien we de dingen zoals ze werkelijk waren. Dan zien we dat wat ons slecht leek, in werkelijkheid zeer nuttig was en ons hielp om de nodige vooruitgang te boeken.

Sri Aurobindo beschrijft de toestand van iemand die verzonken is in onwetendheid en verlangen en die alles beoordeelt vanuit het perspectief van zijn bekrompen en beperkte ego als die van een "eeuwige dwaas". Om dingen correct te kunnen begrijpen en voelen, moet men een universele visie hebben en zich bewust zijn van de Goddelijke Aanwezigheid en Wil in alle dingen en in alle omstandigheden.

Dan weten we dat wat ons ook overkomt altijd voor ons goede is, als we het standpunt van de geest innemen in de ontvouwing van de tijd.

16 maart 1960

25 – Wanneer ik anderen zie lijden, voel ik dat ik ongelukkig ben, maar de wijsheid die niet de mijne is, ziet het goede dat komt en keurt het goed.

Wat is deze "wijsheid"?

Het is de allerhoogste wijsheid, de wijsheid van de Allerhoogste. Door deze wijsheid worden heden, verleden en toekomst allemaal gelijkelijk gezien. Het kent de oorzaken van alle gevolgen en de gevolgen van alle oorzaken. De som van alle omstandigheden, gelijktijdig in hun geheel waargenomen, wordt

erdoor gezien als de sublieme poging van de Natuur om het Goddelijke geleidelijk tot uitdrukking te brengen, haar opgaande mars naar goddelijke perfectie. Dat is "het goede dat komt", alles neigt daarnaar; en daarom keurt de ware wijsheid het goed.

Want het zijn alleen onze kortzichtigheid, onze te beperkte waarneming en onze misleide gevoelens die voor ons in lijden veranderen wat een mogelijkheid en een kans op vooruitgang is.

En dit wordt bewezen door het feit dat zodra we het begrijpen en samenwerken, het lijden verdwijnt.

23 maart 1960

26 – Sir Philip Sidney zei over de misdadiger die naar buiten werd geleid om te worden opgehangen: "Daar gaat, behalve door de genade van God, Sir Philip Sidney." Wijzer had hij gezegd: "Daar gaat, bij de genade van God, Sir Philip Sidney."

Ik heb de betekenis van dit aforisme niet begrepen.

Sir Philip Sidney was een staatsman en een dichter, maar ondanks zijn succes in het leven behield hij zijn nederige aard. Toen hij een crimineel naar de galg zag gaan, zou hij de beroemde woorden hebben uitgesproken die Sri Aurobindo in zijn aforisme citeert en die als volgt geparafraseerd zouden kunnen worden: "Dat had mij ook kunnen overkomen, *ware het niet door de Genade van God.*" Sri Aurobindo merkt op dat als Sir Philip Sidney wijzer was geweest, hij zou hebben gezegd: "Dat had mij ook kunnen overkomen, door de Genade van God." Want de goddelijke Genade is overal, altijd, achter alles en elke gebeurtenis, ongeacht onze reactie op dat ding of die gebeurtenis, of het nu goed of slecht, catastrofaal of gunstig lijkt.

En als Sir Philip een yogi was geweest, zou hij de ervaring van menselijke eenheid hebben gehad en zou hij concreet hebben gevoeld dat het hijzelf of een deel van hemzelf was dat naar de galg werd geleid en hij zou tegelijkertijd geweten hebben dat alles wat gebeurt, gebeurt door de Genade van de Heer.

30 maart 1960

27 – God is een grote en wrede Beul omdat Hij liefheeft. Jullie begrijpen dit niet, omdat jullie Krishna niet hebben gezien en niet met Hem hebben gespeeld.

Wat betekent "spelen met Krishna"? Wat betekent "God is een grote en wrede Beul"?

Krishna is het immanente Goddelijke, de Goddelijke Aanwezigheid in iedereen en in alle dingen. Hij is ook, soeverein, het aspect van Heerlijkheid en Liefde van de Allerhoogste; hij is de glimlachende tederheid en de speelse vrolijkheid; hij is tegelijk de speler, het spel en al zijn speelkameraadjes. En aangezien zowel het spel als de resultaten ervan volledig gekend, bedacht, gewild, georganiseerd en bewust in hun geheel gespeeld worden, kan er niets anders plaats zijn dan het plezier van het spel. Krishna zien betekent dus de innerlijke Godheid vinden, met Krishna spelen betekent geïdentificeerd zijn

met de innerlijke Godheid en delen in zijn bewustzijn. Wanneer je deze staat bereikt, betreed je onmiddellijk de gelukzaligheid van het goddelijke spel; en hoe vollediger de identificatie, hoe volmakter de staat.

Maar als een hoekje van het bewustzijn de gewone waarneming, het gewone begrip, de gewone gewaarwording vasthoudt, dan zie je het lijden van anderen, vind je het spel dat zoveel lijden veroorzaakt erg wreed en concludeer je dat de God die plezier beleeft aan zo'n spel een vreselijke Beul moet zijn; maar aan de andere kant, wanneer je de ervaring van identificatie met het Goddelijke hebt gehad, kun je de immense, de wonderbaarlijke liefde die hij in zijn spel legt niet vergeten, en begrijp je dat het de beperking van onze visie is die ons op deze manier doet oordelen, en dat hij verre van een vrijwillige Beul is, hij is de grote weldadige liefde die de wereld en de mensen, langs de snelste wegen, leidt in hun progressieve mars naar perfectie, een perfectie die bovendien altijd relatief is en altijd wordt overtroffen.

Maar er zal een dag komen waarop dit schijnbare lijden niet langer nodig zal zijn om de vooruitgang te stimuleren en waarop vooruitgang steeds meer in harmonie en vreugde kan worden geboekt.

6 april 1960

28 – Men noemde Napoleon een tiran en keizerlijke keelafsnijder; maar ik zag God gewapend door Europa schrijden.

Zijn al deze oorlogen noodzakelijk voor de evolutie van de aarde?

Op een bepaald stadium van de menselijke ontwikkeling zijn oorlogen onvermijdelijk. In de prehistorie was het hele leven een oorlog; en tot op de dag van vandaag is de menselijke geschiedenis één lange geschiedenis van oorlogen. Oorlogen zijn het natuurlijke gevolg van een bewustzijnstoestand die wordt gedomineerd door de strijd om het bestaan en egoïstische agressie. En op dit moment is er, ondanks enige menselijke inspanningen voor vrede, nog steeds niets dat ons ervan verzekert dat oorlog geen onvermijdelijke ramp meer is. Bestaat er op dit moment niet in veel delen van de wereld een staat van oorlog, openlijk of anderszins?

Bovendien leidt alles wat op aarde gebeurt noodzakelijkerwijs tot vooruitgang. Oorlogen zijn dus scholen van moed, uithoudingsvermogen en onverschrokkenheid; ze kunnen dienen om een verleden te vernietigen dat weigert te verdwijnen, ook al is de tijd voorbij, en ze maken ruimte voor nieuwe dingen. Oorlogen kunnen, net als Kurukshetra,⁶ een manier zijn om de aarde te bevrijden van een overheersend of destructief ras, zodat rechtvaardigheid en recht kunnen heersen. Ze kunnen, door de aanwezigheid van gevaar, de apathie van een te tamasisch bewustzijn⁷ doorbreken en sluimerende energieën wakker maken. Uiteindelijk kunnen ze, daarentegen, en vanwege de gruwelen die ermee gepaard gaan en erop volgen, mensen ertoe aanzetten een effectieve manier te zoeken om zo'n barbaarse en gewelddadige vorm van transformatie overbodig te maken.

⁶ In de Bhagavad Gita, het legendarische slagveld waar de Pandava's, onder leiding van Sri Krishna, en de Kaurava's elkaar bestreden.

⁷ Beheerst door *tamas*, het principe van traagheid en duisternis.

Want alles wat onnodig is voor de evolutie van de aarde, houdt automatisch op te bestaan.

13 april 1960

U schreef: "Ze [oorlogen] kunnen dienen om een verleden te vernietigen dat weigert te verdwijnen, hoewel de tijd ervan voorbij is, en ze maken ruimte voor nieuwe dingen." Nu het Supramentale op aarde is neergedaald, zal oorlog dan nodig zijn om de huidige toestand van de wereld te veranderen?

Alles zal afhangen van de ontvankelijkheid van naties. Als ze zich wijd en snel openstellen voor de invloed van de nieuwe krachten en als ze snel genoeg veranderen in hun opvattingen en daden, kan oorlog worden vermeden. Maar oorlog is altijd bedreigend en altijd in de wacht; Elke fout, elke verduistering van het bewustzijn vergroot deze dreiging.

En toch hangt uiteindelijk alles af van de Goddelijke Genade en moeten we de toekomst met vertrouwen en sereniteit tegemoet zien, en tegelijkertijd zo snel mogelijk vooruitgaan.

15 april 1960

29 – Ik ben vergeten wat ondeugd en wat deugd is; ik kan alleen God zien, Zijn spel in de wereld en Zijn wil in de mensheid.

Als alles Gods wil is, wat is dan het nut van persoonlijke wil?

In het universum, en meer in het bijzonder op aarde, maakt alles deel uit van het goddelijke plan dat door de Natuur wordt uitgevoerd en alles is noodzakelijk voor de vervulling ervan. Persoonlijke wil is een van de middelen van de Natuur en onmisbaar voor haar werking. Persoonlijke wil maakt dus in zekere zin deel uit van Gods wil.

Om het echter goed te begrijpen, moeten we eerst instemmen met de betekenis die aan het woord "wil" wordt gegeven.

Wil, zoals het gewoonlijk wordt opgevat, is de uitwerking van een gedachte, waaraan een kracht wordt toegevoegd, een vermogen tot vervulling, vergezeld door een impuls om deze uit te voeren. Dat is de beschrijving van de menselijke wil. Goddelijke wil is iets heel anders. Het is een visie verenigd met een vermogen tot realisatie. De goddelijke wil is alwetend en almachtig, onweerstaanbaar en onmiddellijk in zijn uitvoering.

De menselijke wil is onzeker, vaak wankel, altijd in conflict met tegengestelde willen. Het is alleen effectief wanneer het om de een of andere reden in overeenstemming is met de wil van de Natuur – zelf een transcriptie van de goddelijke wil – of met de goddelijke wil zelf, als gevolg van Genade of Yoga.

Dus men kan zeggen dat persoonlijke wil een van de middelen is die God gebruikt om ons terug bij Hem te brengen.

20 april 1960

30 – Ik zag een kind zich wentelen in het vuil en hetzelfde kind schoongemaakt door zijn moeder en stralend, maar elke keer sidderde ik voor zijn volmaakte zuiverheid.

Kan een kind deze zuiverheid behouden, zelfs als het volwassen is?

In theorie is het niet onmogelijk, en sommige mensen die geboren zijn buiten steden, beschavingen en culturen kunnen gedurende het hele leven van hun aardse lichaam, deze spontane zuiverheid behouden, een zuiverheid van de ziel die niet wordt verduisterd door de werking van het denkvermogen.

Want de zuiverheid waarover Sri Aurobindo hier spreekt, is de zuiverheid van het instinct, dat spontaan gehoorzaamt aan de impulsen van de Natuur, nooit berekenend, nooit afvragend, nooit vragend of het goed of slecht is, of wat men doet juist of verkeerd is, of het een deugd of een zonde is, of de uitkomst gunstig of ongunstig zal zijn. Al deze begrippen komen in het spel wanneer het mentale ego zijn intrede doet en een dominante positie in het bewustzijn begint in te nemen en de spontaniteit van de ziel verhuult.

In het moderne 'beschaafde' leven verliezen ouders en leraren, met hun praktische en rationele 'goede raad', geen tijd aan het verbergen van deze spontaniteit, die zij onbewustheid noemen, en vervangen deze door een zeer klein, zeer eng, beperkt mentaal ego, teruggetrokken in zichzelf, vol met ideeën over wangedrag, zonde en straf, of over persoonlijk belang, berekening en winst; dit alles heeft als onvermijdelijk gevolg dat vitale verlangens toenemen door verdringing, angst of zelfrechtvaardiging.

Toch moet er ter volledigheid aan worden toegevoegd dat, omdat de mens een mentaal wezen is, hij in de loop van zijn evolutie noodzakelijkerwijs deze onbewuste en spontane zuiverheid, die sterk lijkt op de zuiverheid van het dier, achter zich moet laten en, na een onvermijdelijke periode van mentale perversie en onzuiverheid te hebben doorgemaakt, boven het verstand moet uitstijgen naar de hogere en stralende zuiverheid van het goddelijke bewustzijn

27 april 1960

31 – Wat ik wenste of dacht dat het juiste was, gebeurt niet; daarom is het duidelijk dat er geen Alwijze is die de wereld leidt, maar alleen blinde Toeval of een brute Causaliteit.

Voor sommige mensen zijn gebeurtenissen altijd in strijd met wat ze wensen, nastreven of geloven dat goed voor hen is. Ze wanhopen vaak. Is dit een noodzaak voor hun vooruitgang?

Wanhoop is nooit een noodzaak voor vooruitgang, het is altijd een teken van zwakte en *tamas*; het wijst vaak op de aanwezigheid van een tegengestelde kracht, dat wil zeggen, een kracht die opzettelijk tegen sadhana⁸ inwerkt.

Dus moet je in alle omstandigheden van het leven altijd zeer voorzichtig zijn om je te hoeden voor wanhoop. Bovendien hangt deze gewoonte om somber, gemelijk en wanhopig te zijn, niet echt af van gebeurtenissen, maar van een gebrek aan vertrouwen in de natuur. Iemand die vertrouwen heeft, al is het maar in zichzelf, kan alle moeilijkheden, alle omstandigheden, zelfs de meest ongunstige, zonder ontmoediging of

⁸ De beoefening van yoga.

wanhoop het hoofd bieden. Hij vecht als een man tot het einde. Naturen die geen vertrouwen hebben, missen ook uithoudingsvermogen en moed.

Sri Aurobindo vertelt ons dat voor mensen de mate van succes in het fysieke leven afhangt van de mate van harmonie tussen de individuele en universele fysieke natuur. Sommige mensen hebben een wil die spontaan in harmonie is met de wil van de Natuur, en ze slagen in alles wat ze ondernemen; anderen daarentegen hebben een wil die min of meer volledig uit harmonie is met de wil van de kosmische Natuur en ze falen in alles wat ze doen of proberen te doen.

Wat betreft de vraag wat nodig is voor vooruitgang: in een evoluerende wereld draagt alles noodzakelijkerwijs bij aan vooruitgang; maar individuele vooruitgang strekt zich uit over een aanzienlijk aantal levens en door ontelbare ervaringen. Ze kan niet worden beoordeeld op basis van één enkel leven tussen geboorte en dood. Over het algemeen is het zeker dat de ervaring van een leven vol mislukkingen en nederlagen net zo nuttig is voor de groei van de ziel als de ervaring van een leven vol succes en overwinning; ongetwijfeld zelfs meer dan de ervaring van een saai leven, zoals het menselijk bestaan gewoonlijk is, waarin succes en mislukking, tevredenheid en teleurstelling, plezier en pijn zich vermengen en elkaar opvolgen – een leven dat “natuurlijk” lijkt en geen grote inspanning vereist.

4 mei 1960

32 – De Atheïst is God die verstoppertje speelt met Zichzelf; maar is de Theïst iets anders? Nou ja, misschien wel; want hij heeft de schaduw van God gezien en ernaar gegrepen.

Wat betekent “God die verstoppertje speelt met Zichzelf”?

In het verstoppertje spel verbergt de ene persoon zich en de ander zoekt. Dus God verbergt zich voor de atheïst die zegt: “God? Ik zie hem niet, ik weet niet waar hij is; daarom bestaat hij niet.” Maar de atheïst weet niet dat God ook in hem is; en daarom is het God die zijn eigen bestaan ontkent. Is dat geen spel? En toch zal er een dag komen waarop hij oog in oog met zichzelf komt te staan en gedwongen zal zijn te erkennen dat hij bestaat.

De gelovige denkt dat hij veruit superieur is aan de atheïst, maar alles wat hij van God heeft kunnen grijpen is Zijn schaduw en hij klampt zich vast aan die schaduw in de veronderstelling dat het God zelf is. Want als hij God werkelijk kende, zou hij weten dat God alle dingen en in alles is; dan zou hij ophouden zichzelf superieur te achten aan wie dan ook.

11 mei 1960

33 – O Gij die liefhebt, sla! Als Gij mij nu niet slaat, zal ik weten dat Gij mij niet liefhebt.

Ik heb dit aforisme niet goed begrepen.

Allen die naar de goddelijke volmaaktheid streven, weten dat de slagen die de Heer ons toebrengt in Zijn oneindige liefde en genade de zekerste en snelste manier zijn om ons vooruit te helpen. En hoe harder de slagen, hoe meer zij de grootheid van de goddelijke Liefde voelen.

Gewone mensen daarentegen vragen God altijd om een gemakkelijk, aangenaam en succesvol leven. In elke persoonlijke voldoening zien ze een teken van goddelijke genade; maar als ze daarentegen ongelukkig en ongelukkig in het leven worden, klagen ze en zeggen ze tegen God: "U houdt niet van mij."

Tegenover deze grove en onwetende houding zegt Sri Aurobindo tegen de goddelijke Geliefde: "Sla, sla hard, laat mij de intensiteit van Uw liefde voor mij voelen."

18 mei 1960

34 – O Ongeluk, gezegend zijt gij; want door u heb ik het gelaat van mijn Geliefde gezien.

Als iemand door ongeluk het gelaat van God ziet, dan is het geen ongeluk meer, toch?

Het is duidelijk verre van ongeluk, maar een zegen. En dit is precies wat Sri Aurobindo bedoelt.

Wanneer er dingen gebeuren die niet zijn wat we verwachten, wat we hopen, wat we willen, die in strijd zijn met onze verlangens, noemen we ze in onze onwetendheid ongeluk en klaagzang. Maar als we wat wijzer zouden worden en de diepere gevolgen van juist deze gebeurtenissen zouden observeren, zouden we ontdekken dat ze ons snel naar het Goddelijke, de Geliefde, leiden; terwijl gemakkelijke en aangename omstandigheden ons aanmoedigen om te treuzelen op het pad, om onderweg te stoppen om de bloemen van plezier te plukken die zich aan ons voordoen en die we te zwak of niet oprecht genoeg zijn om resoluut af te wijzen, zodat onze mars voorwaarts niet wordt vertraagd.

Men moet al heel sterk zijn, heel ver gevorderd op de weg, om succes en de kleine geneugten die het met zich meebrengt zonder toe te geven onder ogen te kunnen zien. Zij die dit kunnen, zij die sterk zijn, rennen niet achter succes aan; ze zoeken het niet en accepteren het met onverschilligheid. Want ze kennen en waarderen de waarde van de zweepslagen toegebracht door ongeluk en tegenslag.

Maar uiteindelijk is de ware houding, het teken en bewijs dat we dicht bij het doel zijn, een volmaakte gelijkheid die ons in staat stelt succes en mislukking, geluk en tegenslag, geluk en verdriet met dezelfde rustige vreugde te aanvaarden; want al deze dingen worden wonderbaarlijke geschenken die de Heer in zijn oneindige zorgzaamheid over ons uitstort.

25 mei 1960

35 – Mensen zijn nog steeds verliefd op verdriet; wanneer ze iemand zien die te hoog is voor verdriet of vreugde, vervloeken ze hem en roepen: "O jij ongevoelige!" Daarom hangt Christus nog steeds aan het kruis in Jeruzalem.

36 – Mensen zijn verliefd op zonde; wanneer ze iemand zien die te hoog is voor ondeugd of deugd, vervloeken ze hem en roepen: "O

jij verbreker van banden, jij goddeloze en immorele!" Daarom woont Sri Krishna nog niet in Brindavan.⁹

Ik zou graag een uitleg willen van deze twee aforismen.

Toen Christus op aarde kwam, bracht hij een boodschap van broederschap, liefde en vrede. Maar hij moest in pijn sterven, aan het kruis, zodat zijn boodschap gehoord kon worden. Want mensen koesteren lijden en haat en willen dat hun God met hen meelijdt. Ze wilden dit toen Christus kwam en, ondanks zijn leer en offer, willen ze het nog steeds; en ze zijn zo gehecht aan hun pijn dat Christus symbolisch nog steeds aan zijn kruis gebonden is en eeuwig lijdt voor de redding van de mens.

Wat Krishna betreft, hij kwam op aarde om vrijheid en vreugde te brengen. Hij kwam om de mensen, die verslaafd waren aan de natuur, aan hun hartstochten en fouten, te verkondigen, dat ze vrij zouden zijn van alle gebondenheid en zonde als ze hun toevlucht namen tot de Allerhoogste Heer. Maar mensen zijn zeer gehecht aan hun deugden en ondeugden (want zonder ondeugd zou er geen deugd zijn); ze zijn verliefd op hun zonden en kunnen niet tolereren dat iemand vrij is en boven alle dwaling staat.

Daarom is Krishna, hoewel onsterfelijk, op dit moment niet in een lichaam aanwezig in Brindavan.

3 juni 1960

37 – Sommigen zeggen dat Krishna nooit heeft geleefd, hij is een mythe. Ze bedoelen op aarde; want als Brindavan nergens had bestaan, had de Bhagavat¹⁰ niet geschreven kunnen worden.

Bestaat Brindavan ergens anders dan op aarde?

De hele aarde en alles wat ze bevat, is een soort concentratie, een condensatie van iets dat in andere werelden bestaat, onzichtbaar voor het materiële oog. Elk ding dat hier gemanifesteerd wordt, heeft zijn principe, idee of essentie ergens in de subtielere regionen. Dit is een onmisbare voorwaarde voor de manifestatie. En het belang van de manifestatie zal altijd afhangen van de oorsprong van het gemanifesteerde.

In de wereld van de goden bestaat een ideale en harmonieuze Brindavan, waarvan de aardse Brindavan slechts een vervorming en een karikatuur is.

Zij die innerlijk ontwikkeld zijn, hetzij in hun zintuigen, hetzij in hun denkvermogen, nemen deze realiteiten waar die onzichtbaar zijn (voor de gewone mens) en ontvangen er hun inspiratie uit.

De schrijver of schrijvers van de Bhagavat stonden dus zeker in contact met een hele innerlijke wereld die wel degelijk echt en bestaand is, waar zij alles zagen en ervoeren wat zij beschreven of onthuld hebben.

⁹ Het dorp waar Sri Krishna zijn jeugd doorbracht en waar hij danste met Radha en de andere *Gopi's*.

¹⁰ Het verhaal van Krishna, zoals verteld in de Bhagavat Purana.

Of Krishna al dan niet in menselijke vorm bestond, levend op aarde, is slechts van secundair belang (behalve misschien vanuit een uitsluitend historisch oogpunt), want Krishna is een echt, levend en actief wezen; en zijn invloed is een van de belangrijkste factoren geweest in de vooruitgang en transformatie van de aarde.

8 juni 1960

38 – Vreemd! De Duitsers hebben het bestaan van Christus ontkend; toch blijft zijn kruisiging een groter historisch feit dan de dood van Caesar.

Tot welk bewustzijnsniveau behoorde Christus?

In de *Essays on the Gita* noemt Sri Aurobindo de namen van drie Avatars, en Christus is er één van. Een Avatar is een emanatie van de Allerhoogste Heer die een menselijk lichaam aanneemt op aarde. Ik hoorde Sri Aurobindo zelf zeggen dat Christus een emanatie was van het aspect liefde van de Heer.

De dood van Caesar markeerde een beslissende verandering in de geschiedenis van Rome en de landen die van haar afhankelijk waren. Het was daarom een belangrijke gebeurtenis in de geschiedenis van Europa.

Maar de dood van Christus was het beginpunt van een nieuwe fase in de evolutie van de menselijke beschaving. Daarom vertelt Sri Aurobindo ons dat de dood van Christus van grotere historische betekenis was, dat wil zeggen, dat hij grotere historische gevolgen heeft gehad, dan de dood van Caesar. Het verhaal van Christus, zoals verteld, is de concrete en dramatische uitvoering van het goddelijke offer: de Allerhoogste Heer, die Allicht, Alkennis, Almacht, Alschoonheid, Alliefde, Algelukzaligheid is, die de menselijke onwetendheid en het lijden in de materie op zich neemt, om de mens te helpen zich te bevrijden uit de valsheid waarin hij leeft en waardoor hij sterft.

16 juni 1960

39 – Soms wordt men ertoe gebracht te denken dat alleen die dingen er werkelijk toe doen die nooit hebben plaatsgevonden; want daarnaast lijken de meeste historische prestaties bijna bleek en ineffectief.

Ik zou graag een verklaring voor dit aforisme willen.

Sri Aurobindo, die de geschiedenis grondig had bestudeerd, wist hoe onzeker de gegevens zijn die gebruikt zijn om deze te schrijven. Meestal is de nauwkeurigheid van de documenten twijfelachtig, en de informatie die ze verschaffen is armzalig, onvolledig, triviaal en vaak verdraaid. Over het geheel genomen is de officiële versie van de menselijke geschiedenis niets meer dan een lange, bijna ononderbroken registratie van gewelddadige agressies: oorlogen, revoluties, moorden of kolonisaties. Toegegeven, sommige van deze agressies en bloedbaden zijn versierd met vleierende termen en scheldwoorden; ze zijn religieuze oorlogen, heilige oorlogen, beschavingscampagnes genoemd; maar desalniettemin blijven het daden van hebzucht of wraak.

Zelden vinden we in de geschiedenis de beschrijving van een culturele, artistieke of filosofische bloei. Daarom levert dit alles, zoals Sri Aurobindo zegt, dit alles een nogal treurig beeld op zonder enige diepe betekenis. Aan de andere kant vinden we, in de legendarische verslagen van dingen die mogelijk nooit op aarde hebben bestaan, van gebeurtenissen die niet authentiek zijn verklaard door de "officiële" kennis, van wonderbaarlijke individuen wier bestaan door de geleerden in hun opgedroogde wijsheid in twijfel wordt getrokken, de kristallisatie van alle hoop en aspiraties van de mens, zijn liefde voor het wonderbaarlijke, het heroïsche en het sublieme, de beschrijving van alles wat hij zou willen zijn en waarnaar hij streeft.

Dat is min of meer wat Sri Aurobindo bedoelt met zijn aforisme.

22 juni 1960

40 – Er zijn vier zeer grote gebeurtenissen in de geschiedenis: de belegering van Troje, het leven en de kruisiging van Christus, de ballingschap van Krishna in Brindavan en het gesprek met Arjuna op het slagveld van Kurukshetra. De belegering van Troje schiep Hellas, de ballingschap in Brindavan¹¹ schiep devotionele religie (want daarvoor bestonden er alleen meditatie en aanbidding), Christus aan zijn kruis humaniseerde Europa, het gesprek in Kurukshetra zal de mensheid nog bevrijden. Toch wordt gezegd dat geen van deze vier gebeurtenissen ooit heeft plaatsgevonden.

(1) Waren de meditatie en aanbidding van vroeger dezelfde als die van vandaag?

(2) Wat betekent dit: "het gesprek in Kurukshetra zal de mensheid nog bevrijden"?

(1) In de oudheid, net als in onze tijd, had elke religie zijn eigen specifieke vorm van meditatie en aanbidding. En toch is meditatie overal, altijd een speciale vorm van mentale activiteit en concentratie, alleen de details van de beoefening variëren. Aanbidding is een reeks ceremonies en rituelen die nauwgezet en nauwkeurig worden uitgevoerd ter ere van een godheid. Hier verwijst Sri Aurobindo naar de aanbidding en meditatie in het oude India, in de Vedische en Vedanta-tijd.

(2) De conversatie in Kurukshetra is de Bhagavad Gita.

Sri Aurobindo beschouwt de boodschap van de Gita als de basis van de grote spirituele beweging die de mensheid steeds meer naar haar bevrijding heeft geleid en zal leiden, dat wil zeggen, naar haar ontsnapping aan valsheid en onwetendheid, naar de waarheid.

Vanaf haar eerste verschijning heeft de Gita een immense spirituele werking gehad; maar met de nieuwe interpretatie die Sri Aurobindo eraan heeft gegeven, is haar invloed aanzienlijk toegenomen en doorslaggevend geworden.

29 juni 1960

¹¹ De jonge Krishna moest zijn toevlucht zoeken in Brindavan om te ontsnappen aan zijn oom Kansa, de tirannieke koning van Mathura.

41 – Ze zeggen dat de evangeliën vervalsingen zijn en Krishna een creatie van de dichters. Dank God dan voor de vervalsingen en buig voor de bedenkers.

Wat is de rol van de Evangeliën in het leven van de mens?

De Evangeliën waren het uitgangspunt van de Christelijke religie. Om te zeggen wat ze de wereld hebben gebracht, zou het nodig zijn om een historisch en psychologisch verslag te geven van de ontwikkeling van het leven van het Christendom en de werking van de Christelijke religie op aarde. Dat zou veel tijd kosten en hier enigszins misplaatst zijn.

Ik kan alleen maar zeggen dat de schrijvers van de Evangeliën hebben geprobeerd precies weer te geven wat Christus leerde en dat ze er tot op zekere hoogte in zijn geslaagd zijn boodschap over te brengen. Het is een boodschap van vrede, broederschap en liefde.

Maar het is beter om te zwijgen over wat mensen met deze boodschap hebben gedaan.

6 juli 1960

42 – Als God mij mijn plaats in de Hel toewijst, weet ik niet waarom ik naar de Hemel zou moeten streven. Hij weet het beste wat voor mijn welzijn is.

Bestaan Hemel en Hel?

Hemel en Hel zijn tegelijk reëel en onwerkelijk. Ze bestaan allebei en bestaan niet.

Het menselijk denken is creatief; het geeft min of meer blijvende vormen aan mentale, vitale en zelfs subtiele fysieke substantie. Deze vormen zijn eerder schijn dan werkelijkheid; maar voor degenen wier gedachten ze zijn, en nog meer voor degenen die erin geloven, hebben ze een concreet genoeg bestaan om ze een illusie van werkelijkheid te geven. Dus voor de gelovigen van religies die getuigen van het bestaan van een hel, een paradijs of verschillende hemelen, bestaan deze plaatsen objectief, en wanneer ze sterven, kunnen ze daar voor een langere of kortere periode verblijven. Maar toch zijn deze dingen slechts vergankelijke mentale formaties; ze dragen geen eeuwige waarheid in zich.

Ik heb de hemelen en hellen gezien waar sommige mensen na hun dood naartoe zijn gegaan, en het is erg moeilijk om hen te laten begrijpen dat er geen waarheid in is. Het kostte me ooit meer dan een jaar om iemand ervan te overtuigen dat zijn zogenaamde hel geen hel was en om hem eruit te halen.

De hel waar Sri Aurobindo het hier over heeft, is meer een staat van bewustzijn dan een plaats; het is een psychologische toestand die men voor zichzelf creëert.

Net zoals je een hemel van gelukzalige gemeenschap met het Goddelijke in je kunt dragen, kun je, als je er niet voor zorgt de asurische¹²

¹² Van de Asura's, vijandige wezens van het gementaliseerde vitale vlak.

neigingen in je natuur te beheersen, ook een hel van ellende en verlatenheid in je bewustzijn dragen.

Er zijn momenten in het leven waarop alles om je heen, mensen en omstandigheden, zo duister, zo ongunstig, zo afschuwelijk is dat alle hoop op een hogere realisatie lijkt te verdwijnen. De wereld lijkt onherstelbaar gedoemd tot een nacht van wrede haat, onbewuste en koppige onwetendheid en hardnekkige kwade wil. Dan kun je zeggen met Sri Aurobindo: "God heeft mij een plaats in de hel toegewezen"; en, ook met hem, in alle omstandigheden, hoe verschrikkelijk ze ook mogen lijken, zou je moeten vertoeven in de vredige vreugde van totale overgave aan het Goddelijke en in alle oprechtheid tegen de Heer zeggen: "Uw wil geschiede."

13 juli 1960

43 – Als God mij naar de Hemel trekt, dan moet ik, zelfs als Zijn andere hand ernaar streeft mij in de Hel te houden, toch omhoogworstelen.

Weet God niet wat Hij voor ons wil? Waarom zou Hij ons in twee tegengestelde richtingen willen trekken?

God weet heel goed wat Hij voor ons wil. Hij wil ons allen in volmaakte eenheid tot Hem terugbrengen. Het doel is één, voor allen hetzelfde; maar de middelen, methoden en procedures om het te bereiken zijn ontelbaar. Er zijn er net zoveel als er wezens op aarde zijn; en elk van deze middelen is een exacte uitdrukking van de wil van de Allerhoogste Heer, die, in zijn integrale visie en volmaakte wijsheid, doet wat nodig is voor ieder mens.

Dus als iemand een tegenstelling, een innerlijke tegenstelling, nodig heeft om zijn aspiratie en inspanning te intensiveren, zal de Heer, in Zijn oneindige Genade, zelfs terwijl Hij dit wezen omhoogtrekt en hem de kracht geeft om te stijgen, hem tegelijkertijd neerdrukken om in hem de weerstand te creëren die nodig is om zijn aspiratie en inspanning te intensiveren. En als je, net als Sri Aurobindo, kunt inzien dat beide bewegingen dezelfde goddelijke oorsprong hebben, verheug je dan, in plaats van te klagen en gealarmeerd te zijn, en bewaar een vast en stralend geloof.

19 juli 1960

44 – Alleen die gedachten zijn waar waarvan het tegenovergestelde ook waar is in zijn eigen tijd en toepassing; onbetwistbare dogma's zijn de gevaarlijkste soort onwaarheden.

Waarom zijn onbetwistbare dogma's de gevaarlijkste?

De absolute, oneindige, eeuwige Waarheid is ondenkbaar voor het denkvermogen, die zich alleen kan voorstellen wat ruimtelijk, tijdelijk, fragmentarisch en beperkt is.

Zo is de absolute Waarheid op het mentale vlak verdeeld in ontelbare fragmentarische en tegenstrijdige waarheden die, in hun geheel, ernaar streven de oorspronkelijke Waarheid zoveel mogelijk te reproduceren.

Als één element van deze totaliteit afzonderlijk wordt genomen en als het enige ware wordt bevestigd, hoe centraal of alomvattend het ook mag zijn, wordt het noodzakelijkerwijs een onwaarheid, omdat het al de rest van de Totale Waarheid ontkent.

Dit is precies hoe onbetwistbare dogma's ontstaan en daarom vormen ze de gevaarlijkste soort valsheid – omdat elk ervan beweert de enige waarheid te zijn, met uitsluiting van alle andere waarheden die, in hun ontelbare en complementaire totaliteit, geleidelijk, in wording, de oneindige, eeuwige, absolute Waarheid tot uitdrukking brengen.

27 augustus 1960

45 – Logica is de ergste vijand van de Waarheid, zoals zelfingenomenheid de ergste vijand is van de deugd; want de een kan zijn eigen fouten niet zien, noch de ander zijn eigen onvolkomenheden.

Wat is de rol van logica en rede in ons leven?

Het beste antwoord dat ik op je vraag kan geven, is dit citaat uit *De Synthese van Yoga*: "De karakteristieke kracht van de rede in haar volheid is een logische beweging die zich allereerst verzekert van alle beschikbare materialen en gegevens door observatie en ordening, en vervolgens daarop inwerkt voor een resulterende kennis die verkregen, verzekerd en vergroot wordt door een eerste gebruik van het reflectievermogen, en ten slotte zich verzekert van de juistheid van haar resultaten door een zorgvuldiger en formeler handelen, waakzamer, weloverwogener, streng logisch, die deze toetst, verwerpt of bevestigt volgens bepaalde zekere normen en processen die ontwikkeld zijn door reflectie en ervaring. De eerste taak van de logische rede is daarom een juiste, zorgvuldige en volledige observatie van haar beschikbare materiaal en gegevens."¹³

Maar in dit aforisme spreekt Sri Aurobindo niet over de rede. Hij spreekt over logica, die de partner en het instrument van de rede is.

Logica is de kunst om het ene idee correct uit het andere af te leiden en alle gevolgen ervan uit een feit af te leiden. Maar logica bezit zelf niet het vermogen om de waarheid te onderscheiden. Dus je logica kan onbetwistbaar zijn, maar als je uitgangspunt verkeerd is, zullen je conclusies ook onjuist zijn, ondanks de juistheid van je logica, of liever, juist daarom. Hetzelfde geldt voor zelfingenomenheid, wat een gevoel van deugdzame superioriteit is. Je deugd maakt je minachtend tegenover anderen, en deze trots – die je vervult met minachting voor degenen die, volgens jou, minder deugdzaam zijn dan jij – maakt je deugd volkomen waardeloos.

Daarom zegt Sri Aurobindo ons in zijn aforisme dat logica de ergste vijand van de Waarheid is, net zoals het gevoel van deugdzame superioriteit de ergste vijand van deugd is.

¹³ *De Synthese van Yoga*, Cent. Vol. 21, p. 820.

24 augustus 1960

46 – Toen ik sliep in de Onwetendheid, kwam ik op een meditatieplek vol heilige mannen en ik vond hun gezelschap vermoeiend en de plek een gevangenis; toen ik ontwaakte, nam God me mee naar een gevangenis en veranderde die in een meditatieplek en Zijn ontmoetingsplaats.

Spreekt Sri Aurobindo hier over zijn eigen ervaring in de gevangenis tijdens zijn politieke leven?

Ja. Sri Aurobindo verwijst hier naar zijn ervaring in de gevangenis van Alipore.

Maar wat interessant is aan dit aforisme, is het contrast dat hij aanwijst tussen de materiële gevangenis waar alleen zijn lichaam opgesloten zat, terwijl zijn geest, onbelemmerd door sociale conventies en vooroordelen, vrij van alle vooropgezette ideeën en alle doctrinaire beperkingen, een direct en bewust contact had met het Goddelijke en een eerste openbaring van de integrale Yoga; en, aan de andere kant, de mentale gevangenis van bekrompen regels die het leven uitsluit en waarbinnen mensen zich vaak beperken wanneer ze het gewone bestaan opgeven om zich te wijden aan een spiritueel leven gebaseerd op traditionele dogmatische ideeën.

Zo is Sri Aurobindo hier, zoals altijd, de voorvechter van de werkelijke vrijheid voorbij alle regels en beperkingen, de totale vrijheid van volmaakte eenheid met de hoogste en eeuwige Waarheid.

24 oktober 1960

47 – Wanneer ik een vermoeiend boek door en door met plezier las, en toch de volledige perfectie van zijn vermoeidheid ervoer, dan wist ik dat mijn denkvermogen veroverd was.

Hoe is het mogelijk om een vermoeiend boek met plezier te lezen?

Het is mogelijk wanneer je plezier niet langer afhangt van wat je doet of wat je overkomt, wanneer je plezier de spontane uiterlijke uitdrukking is van de onveranderlijke vreugde die je met de Goddelijke Aanwezigheid in jezelf draagt. Dan is het een constante staat van bewustzijn in alle activiteiten en in alle omstandigheden. En, zoals van alle vermoeiende dingen een van de meest vermoeiende een vermoeiend boek is, geeft Sri Aurobindo ons dit voorbeeld als een onweerlegbaar bewijs van de verovering en transformatie van het denkvermogen.

10 november 1960

48 – Ik wist dat mijn denkvermogen veroverd was wanneer het de schoonheid van het afschuwelijke bewonderde, maar tegelijkertijd perfect aanvoelde waarom andere mensen terugdeinsden of haatten.

Wat betekent "de schoonheid van het afschuwelijke"?

Het is steeds dezelfde realisatie, gepresenteerd vanuit verschillende hoeken, uitgedrukt door diverse ervaringen: de realisatie dat alles een manifestatie is van de Allerhoogste, de Eeuwige, de Oneindige, onveranderlijk in zijn totale perfectie en in zijn absolute werkelijkheid. Daarom kunnen we, door ons denkvermogen en zijn onwetende en valse waarnemingen te overwinnen, door alle dingen heen in contact komen met deze Allerhoogste Waarheid, die tevens de Allerhoogste Schoonheid en de Allerhoogste Liefde is, voorbij al onze mentale en vitale noties van schoonheid en lelijkheid, het goede en het kwade.

Zelfs wanneer we zeggen "Allerhoogste Waarheid, Allerhoogste Schoonheid, Allerhoogste Liefde", moeten we aan deze woorden een andere betekenis geven dan die welke ons intellect eraan toekent. Het is om dit feit te benadrukken dat Sri Aurobindo paradoxaal genoeg schrijft: "de schoonheid van het afschuwelijke".

14 november 1960

Wat is deze andere betekenis?

Ik bedoelde dat we het Goddelijke niet intellectueel kunnen bevatten. Pas wanneer we de mentale wereld verlaten en de spirituele wereld betreden, en in plaats van dingen te denken, ze te leven en te worden, kunnen we ze werkelijk begrijpen. Maar zelfs dan, wanneer we onze ervaringen willen uiten, hebben we alleen de woorden die onze mentale ervaringen uitdrukken, en ondanks al onze inspanningen, zijn deze woorden niet in staat om over te brengen wat we willen uitdrukken.

Daarom gebruikt Sri Aurobindo zo vaak paradoxen om het denkvermogen uit de sleur van het gewone denken te halen en, achter de schijnbare absurditeit van wat er gezegd wordt, ons het licht te laten zien van wat er gevoeld en waargenomen wordt.

26 november 1960

49 – De God van schoonheid en goedheid voelen en liefhebben in het lelijke en het kwade, en toch in diepe liefde verlangen om hem te genezen van zijn lelijkheid en kwaad, dat is ware deugd en moraliteit.

*Hoe kan men het kwaad en de lelijkheid die men overal ziet, helpen genezen? Door liefde? Wat is de kracht van liefde? Hoe kan een individueel fenomeen van bewustzijn inwerken op de rest van de mensheid?*¹⁴

Hoe kan men het kwaad en de lelijkheid helpen genezen?... Men zou kunnen zeggen dat er een soort hiërarchie van samenwerking of actie bestaat: er is een negatieve hulp en een positieve hulp.

Om te beginnen is er een weg die negatief genoemd kan worden, de weg die het Boeddhisme en verwante religies bieden: niet zien. Allereerst, in

¹⁴ Mondelinge vraag en antwoord.

zo'n staat van zuiverheid en schoonheid verkeren dat je lelijkheid en kwaad niet waarneemt — het is als iets dat je niet raakt omdat het niet in je bestaat.

Dat is de perfectie van de negatieve methode. Het is heel elementair: nooit het kwaad opmerken, nooit spreken over het kwaad in anderen, deze vibraties niet bestendigen door observatie, door kritiek, door aandringen op wat slecht is. Dat is wat de Boeddha leerde: elke keer dat je over een kwaad spreekt, draag je bij aan de verspreiding ervan.

Dit raakt het probleem nauwelijks.

Toch zou het een heel algemene regel moeten zijn. Maar mensen die kritiek leveren hebben daar een antwoord op; ze zeggen: "Als je het kwaad niet ziet, zul je het nooit kunnen genezen. Als je iemand in zijn lelijkheid laat, komt hij er nooit meer uit." Dit is niet waar, maar zo rechtvaardigen ze hun gedrag. Dus in dit aforisme gaat Sri Aurobindo deze bezwaren tegen: het is niet door onwetendheid of onbewustheid of onverschilligheid dat je het kwaad niet ziet — je bent best in staat het te zien, zelfs te voelen, maar je weigert het te helpen verspreiden door het de kracht van je aandacht en de ondersteuning van je bewustzijn te geven. En daarvoor moet je zelf boven deze waarneming en dit gevoel staan; je moet in staat zijn het kwaad of de lelijkheid te zien zonder eronder te lijden, zonder erdoor geschokt of verstoord te raken. Je ziet het vanaf een hoogte waar deze dingen niet bestaan, maar je hebt de bewuste waarneming ervan, je wordt er niet door beïnvloed, je bent vrij. Dit is de eerste stap.

De tweede stap is je *positief* bewust te zijn van het allerhoogste Goede en de allerhoogste Schoonheid achter alle dingen, die alle dingen in stand houdt en hen in staat stelt te bestaan. Wanneer je Hem ziet, kun je Hem waarnemen achter dit masker en deze vervorming; zelfs deze lelijkheid, deze slechtheid, dit kwaad is een vermomming van iets dat in wezen mooi of goed, stralend, puur is.

Dan komt de *ware* samenwerking, want wanneer je deze visie, deze waarneming hebt, wanneer je in dit bewustzijn leeft, geeft het je ook de kracht om Dat naar beneden te *halen* in de manifestaties, naar de aarde, en Het in contact te brengen met wat nu vervormt en vermomt, zodat beetje bij beetje deze vervorming en deze vermomming worden getransformeerd door de invloed van de Waarheid die erachter zit.

Hier bevinden we ons aan de top van de schaal van samenwerking.

Op deze manier is het niet nodig om het principe van liefde in de verklaring te introduceren. Maar als je de aard van de Kracht of Macht wilt kennen of begrijpen die deze transformatie mogelijk maakt of teweegbrengt — met name wat betreft het kwaad, maar tot op zekere hoogte ook wat betreft lelijkheid — dan zie je dat liefde duidelijk de krachtigste en meest integrale van alle krachten is — integraal in de zin dat ze in alle gevallen van toepassing is. Het is zelfs krachtiger dan de zuiverende kracht die alle kwade wil oplost en die als het ware de meester is van de tegenkrachten, maar die niet de directe kracht tot transformatie heeft. De zuiverende kracht lost eerst op om daarna de transformatie mogelijk te maken. Het vernietigt een vorm om een betere te kunnen scheppen, terwijl liefde niet hoeft op te lossen om te transformeren; het bezit de directe kracht tot transformatie. Liefde is als een vlam die het harde verandert in iets kneedbaars en zelfs dit kneedbare sublimeert tot een soort gezuiverde damp — het vernietigt niet, het transformeert.

In haar essentie, in haar oorsprong, is liefde als een vlam, een witte vlam die *alle* weerstanden overwint. Je kunt dit zelf ervaren: wat de moeilijkheid in je wezen ook is, wat ook de last van opgehoopte fouten, onwetendheid, onvermogen en kwade wil, een enkele *seconde* van deze pure, essentiële, allerhoogste liefde lost het op als in een almachtige vlam; een enkel moment en een heel verleden kunnen verdwijnen; een enkel moment waarin je het in zijn essentie aanraakt, en een hele last wordt verteerd.

En het is heel gemakkelijk uit te leggen hoe iemand die deze ervaring heeft, deze kan verspreiden en op anderen kan inwerken; want om deze ervaring te hebben, moet je de ene, allerhoogste Essentie van de hele manifestatie aanraken, de Oorsprong en de Essentie, de Bron en de Realiteit van al wat is; en meteen betreed je het rijk van Eenheid — er is geen scheiding meer tussen individuen, er is slechts één enkele vibratie die oneindig herhaald kan worden in uiterlijke vorm.¹⁵

Als je hoog genoeg stijgt, bevind je je in het hart van alle dingen. En wat zich in dit hart manifesteert, kan zich in alle dingen manifesteren. Dat is het grote geheim, het geheim van de goddelijke incarnatie in een individuele vorm, want in de normale gang van zaken wordt wat zich in het centrum manifesteert, pas in de uiterlijke vorm gerealiseerd met het ontwaken en de reactie van de wil in de individuele vorm. Wanneer de centrale wil daarentegen constant en permanent in een individueel wezen vertegenwoordigd is, kan dit individuele wezen dienen als bemiddelaar tussen deze wil en alle wezens, en de wil voor hen. Alles wat dit individuele wezen in zijn bewustzijn waarneemt en aan de opperste wil aanbiedt, wordt beantwoord alsof het van elk individueel wezen afkomstig is. En als de individuele elementen om welke reden dan ook een min of meer bewuste en vrijwillige relatie hebben met dat representatieve wezen, verhoogt hun relatie de werkzaamheid, de effectiviteit van het representatieve individu; en zo kan de allerhoogste Handeling handelen in Materie op een veel concretere en permanentere manier. Dat is de reden voor deze afdelingen van bewustzijn — die we kunnen omschrijven als "gepolariseerd", want ze komen altijd naar de aarde met een duidelijk doel en voor een speciale realisatie, met een missie — een missie die besloten en bepaald is vóór de geïncarneerde natie. Dit zijn de grote stadia van de allerhoogste incarnaties op aarde.

En wanneer de dag komt voor de manifestatie van allerhoogste liefde, voor de gekristalliseerde, geconcentreerde afdaling van opperste liefde, zal dat werkelijk het uur van transformatie zijn. Want niets zal tegen Dat bestand zijn.

Maar aangezien het almachtig is, moet er enige ontvankelijkheid op aarde worden voorbereid, zodat de effecten niet verbrijzelen. Sri Aurobindo heeft dit uitgelegd in een van zijn brieven. Iemand vroeg hem: "Waarom komt het niet onmiddellijk?" Hij antwoordde zoiets als dit: als goddelijke liefde zich in haar essentie op aarde zou manifesteren, zou dat als een bom inslaan;

¹⁵ Later vroeg de leerling aan Moeder: "Is het één enkele vibratie die oneindig *kan worden herhaald* of die oneindig *wordt herhaald*?" Moeder antwoordde: "Ik bedoelde meerdere dingen tegelijk. Deze enkele vibratie is overal statisch, maar wanneer je je er bewust van bent, heb je de macht om die te activeren waar je hem ook naartoe richt; dat wil zeggen, je beweegt, je beweegt niets, maar de spanning van het bewustzijn activeert hem overal waar je je bewustzijn naartoe richt."

omdat de aarde noch soepel noch ontvankelijk genoeg is om zich te kunnen verruimen tot de dimensies van deze liefde. Ze moet zich niet alleen openen, maar zichzelf verruimen en soepeler worden – Materie is nog steeds te rigide. En zelfs de substantie van het fysieke bewustzijn – niet alleen de meest materiële Materie, maar de substantie van het fysieke bewustzijn – is te rigide.

Januari 1961

50 – De zondaar haten is de ergste zonde, want het is God haten; toch roemt degene die het begaat in zijn superieure deugd.

Wanneer we een bepaalde bewustzijnstoestand bereiken, zien we duidelijk dat we tot alles in staat zijn en dat er in feite geen enkele "zonde" is die niet potentieel onze zonde is. Klopt deze indruk? En toch verzetten we ons tegen en voelen we een afkeer van bepaalde dingen: er is altijd ergens iets dat we niet kunnen accepteren. Waarom?

Wat is de ware houding, de effectieve houding tegenover het kwaad?¹⁶

Er is geen enkele zonde die niet onze zonde is... Je hebt deze ervaring wanneer je om de een of andere reden – afhankelijk van het geval – in contact komt met de universele staat van bewustzijn – niet in zijn grenzeloze essentie, maar op elk niveau van Materie. Er is een atomair bewustzijn; er is een puur materieel bewustzijn; en er is, sterker nog, een algemeen psychologisch bewustzijn. Wanneer je door naar binnen te gaan, door een soort terugtrekking uit het ego, in contact komt met deze zone van bewustzijn, laten we zeggen een aardse of collectief menselijke psychologische zone – is er een verschil: "collectief menselijk" is beperkend, terwijl "aards" veel dierlijke bewegingen omvat, zelfs plantkundige bewegingen; maar zoals in dit geval behoort het morele begrip van schuld, zonde, kwaad uitsluitend tot het menselijk bewustzijn, we zullen het kortweg het collectieve menselijke psychologische bewustzijn noemen — wanneer je daarmee in contact komt door deze identificatie, voel, zie of weet je natuurlijk dat je in staat bent tot welke menselijke beweging dan ook, waar dan ook. Het is tot op zekere hoogte een waarheidsbewustzijn — dit egoïstische gevoel van wat wel en niet bij je hoort, van wat je wel en niet kunt doen, verdwijnt op dat moment; je wordt je ervan bewust dat de fundamentele structuur van het menselijk bewustzijn zodanig is dat elk mens in staat is om überhaupt iets te doen. En omdat je je in een waarheidsbewustzijn bevindt, heb je tegelijkertijd het gevoel dat oordelen of afkeer, of afwijzing, absurd zijn. Alles is potentieel aanwezig. En als bepaalde krachtstromen — die je meestal niet kunt traceren; je ziet ze komen en gaan, maar hun oorsprong en richting zijn meestal onbekend — als een van deze stromen in je binnendringt, kan het je alles laten doen.

Als je altijd in deze bewustzijnsstaat zou kunnen blijven, zou je na verloop van tijd – mits je de vlam van Agni in je zou behouden, de vlam van zuivering en vooruitgang — niet alleen kunnen voorkomen dat deze bewegingen een actieve vorm in je aannemen en zich materieel uiten, maar

¹⁶ Mondelinge vraag en antwoord.

ook in kunnen werken op de aard van de beweging zelf en deze transformeren. Maar natuurlijk zal het, tenzij je een zeer hoge mate van realisatie hebt bereikt, praktisch onmogelijk zijn om deze bewustzijnsstaat lang te behouden. Bijna onmiddellijk val je terug in het egoïstische bewustzijn van het afgescheiden zelf. En dan komen alle moeilijkheden terug: de walging, de opstand tegen bepaalde dingen, de afschuw die ze in je oproepen, enz.

Het is waarschijnlijk — het is zelfs zeker — dat totdat je jezelf volledig getransformeerd hebt, deze bewegingen van walging en opstand nodig zijn om *in jezelf* te kunnen doen wat er gedaan moet worden om de deur te sluiten. Want het probleem is tenslotte om ze niet te laten manifesteren.

In een ander aforisme zegt Sri Aurobindo — ik herinner me zijn exacte woorden niet meer — dat zonde slechts iets is dat niet op zijn plaats is. In dit voortdurende Worden herhaalt zich niets, en er zijn dingen die, om zo te zeggen, in het verleden verdwijnen; en wanneer hun verdwijning noodzakelijk wordt, worden deze dingen, voor ons zeer beperkte bewustzijn, slecht en afstotelijk. En we komen ertegen in opstand omdat hun tijd voorbij is. Maar als we het totaalbeeld hadden, als we het verleden, het heden en de toekomst tegelijk in onszelf konden bevatten – zoals het ergens daarboven is – zouden we de relativiteit van deze dingen zien, en dat het bovenal de progressieve Kracht van de evolutie is die ons de wil geeft om ze te verwerpen; en dat ze, waar ze zich ook op hun juiste plaats bevinden, volkomen acceptabel zijn. Alleen is het praktisch onmogelijk om deze ervaring te hebben, tenzij je de totale visie hebt, dat wil zeggen, de visie die alleen bij de Allerhoogste hoort! Daarom moet je je eerst identificeren met de Allerhoogste; vervolgens, kun je met deze identificatie terugkeren naar een voldoende geëxternaliseerd bewustzijn en de dingen zien zoals ze zijn. Maar dat is het principe, en in de mate dat je in staat bent om het te realiseren, bereik je een staat van bewustzijn waarin je alles kan bekijken met een glimlach, vol zekerheid dat alles is zoals het hoort te zijn.

Natuurlijk zullen mensen die niet diep genoeg nadenken zeggen: "Ach, maar als we zagen dat alles is zoals het hoort te zijn, zou er niets bewegen!" Nee, je kunt niet voorkomen dat dingen bewegen! Zelfs voor een fractie van een seconde stoppen ze niet met bewegen. Het is een voortdurende, totale transformatie, een beweging die nooit ophoudt. En omdat het voor ons moeilijk is om ons zo te voelen, kunnen we ons voorstellen dat als we bepaalde bewustzijnstoestanden zouden betreden, de dingen niet zouden veranderen. Maar zelfs als we in een ogenschijnlijk totale inertie zouden belanden, zouden de dingen blijven veranderen, en wij ook!

In wezen zijn walging, opstand, woede, al deze gewelddadige bewegingen, noodzakelijkerwijs bewegingen van onwetendheid en beperking, met alle zwakte die beperking vertegenwoordigt. Opstand is een zwakte — het is het gevoel van een machteloze wil. Je zult – of je denkt dat je zult – je voelt, je ziet dat de dingen niet zijn zoals ze zouden moeten zijn en je komt in opstand tegen alles wat niet overeenkomt met wat je ziet. Maar als je almachtig was, als je wil en je visie almachtig waren, zou er geen reden zijn om in opstand te komen, je zou altijd zien dat alle dingen zijn zoals ze zouden moeten zijn. Als we naar het hoogste niveau gaan en ons verenigen met het bewustzijn van de opperste Wil, zien we, elke seconde, elk moment van het universum, dat alles precies is zoals het zou moeten zijn, precies zoals de

Allerhoogste het wil. Dat is almacht. En alle gewelddadige bewegingen worden niet alleen onnodig, maar ook volkomen belachelijk.

Daarom is er maar één oplossing: ons verenigen door aspiratie, concentratie, verinnerlijking en identificatie met de allerhoogste Wil. En dat is zowel almacht als volmaakte vrijheid tegelijk. En dat is de enige almacht en de enige vrijheid; al het andere is een benadering. Je bent misschien wel op weg, maar het is niet alles. Dus als je dit ervaart, besef je dat er naast deze allerhoogste vrijheid en allerhoogste kracht ook een totale vrede en sereniteit is die nooit faalt. Dus als je iets voelt wat dat niet is, een opstand, een walging, iets wat je niet kunt accepteren, betekent dat er in jou een deel is dat niet is aangeraakt door de transformatie, iets dat het oude bewustzijn heeft vastgehouden, iets dat nog steeds op het pad is – dat is alles.

In dit aforisme spreekt Sri Aurobindo over degenen die de zondaar haten. Men mag de zondaar niet haten.

Het is hetzelfde probleem, maar dan vanuit een andere hoek bekeken. Maar de oplossing is dezelfde.

De zondaar niet haten is niet zo moeilijk, maar de deugdzamen niet haten is veel moeilijker. Het is gemakkelijk om een zondaar te begrijpen, het is gemakkelijk om een arme stakker te begrijpen, maar de deugdzamen...

Maar in werkelijkheid is wat je in hen haat hun zelfgenoegzaamheid, het is niets meer dan dat. Want ze hebben tenslotte gelijk om geen kwaad te doen – daar kun je ze niets van verwijten! Maar daardoor denken ze zichzelf superieur te zijn. En dat is wat zo moeilijk te verdragen is: hun superioriteitsgevoel, de manier waarop ze vanaf hun hoogte neerkijken op al deze arme drommels – die niet slechter zijn dan zij!

Oh, ik heb daar zulke prachtige voorbeelden van gezien!

Neem bijvoorbeeld iemand die vrienden heeft, wiens vrienden erg op haar gesteld zijn omdat ze speciale capaciteiten in haar zien, omdat het prettig is om in haar gezelschap te zijn, je kunt altijd van haar leren. Dan ineens, door een samenloop van omstandigheden, wordt die persoon door de maatschappij gemeden omdat ze met een andere man is geweest of omdat ze met iemand anders samenwoont zonder officieel getrouwd te zijn, kortom, vanwege al die sociale dingen die op zichzelf geen waarde hebben. En al haar vrienden – ik heb het niet over degenen die echt van haar hielden – al haar kennissen, al degenen die haar vriendelijk ontvingen, die haar verwelkomden en haar met een warme glimlach begroetten toen ze haar ontmoetten op straat, draaiden nu hun hoofd de andere kant op en liepen haar zonder een blik waardig te keuren voorbij — dit is gebeurd zelfs hier in de Ashram! Ik wil geen details geven, maar hoe dan ook, er gebeurde meerdere keren iets dat in strijd was met de algemeen aanvaarde sociale wetten, en mensen die zoveel genegenheid en sympathie hadden getoond — oh, ze zeiden soms: "Deze persoon is verloren!"

Als zulke dingen in de wereld gebeuren, vind ik het heel natuurlijk, maar als het hier gebeurt, schrik ik altijd een beetje, in de zin dat ik tegen mezelf zeg: "Nou, nou, ze zijn nog niet verder gegaan!"

Zelfs mensen die beweren ruimdenkend te zijn, boven al deze "conventies" te staan, trappen meteen in de val. Om hun geweten te beschermen, zeggen ze dan: "Moeder staat het niet toe. Moeder staat het niet toe. Moeder tolereert het niet!" — en voegen daarmee nog een stommitieit toe aan al die anderen.

Het is heel moeilijk om uit deze toestand te komen. Dit is werkelijk zelfingenomenheid, dit gevoel van sociale waardigheid. Maar het is bekrompenheid, want iemand met een beetje intelligentie laat zich niet door zoiets overvallen. Bijvoorbeeld, mensen die de wereld hebben rondgereisd en hebben gezien dat al deze sociale regels volledig afhangen van klimaat, ras, gewoonten en nog meer van tijd en periode, kunnen daar wel om lachen. Maar rechtgeaarde mensen – oef!

Het is een elementair stadium. Totdat je uit deze staat komt, ben je ongeschikt voor yoga. Want je bent echt niet klaar voor yoga, wanneer je je in die staat bevindt. Het is een rudimentaire staat.

Januari 1961

51 – Als ik hoor over een rechtvaardige woede, verwonder ik me over het vermogen van de mens tot zelfbedrog.

Wanneer iemand zichzelf bedriegt, doet hij dat altijd te goeder trouw. Hij handelt altijd voor het welzijn van anderen of voor het welzijn van de mensheid en om u te dienen — dat spreekt voor zich! Hoe bedriegt men zichzelf?¹⁷

Ik heb zin om je zelf een vraag te stellen! Want je vraag kan op twee manieren worden opgevat. Men kan het opvatten in dezelfde geest van ironie en humor die Sri Aurobindo in zijn aforisme heeft gelegd, wanneer hij zich verbaast over het vermogen van de mens tot zelfbedrog. Dat wil zeggen, je verplaatst je in de positie van iemand die zichzelf bedriegt en je zegt: "Maar ik handel te goeder trouw! Ik wil altijd het welzijn van anderen, enz. — het welzijn van de mensheid, het dienen van het Goddelijke, dat spreekt voor zich! En hoe kan ik mezelf bedriegen?"

Maar in werkelijkheid zijn er twee manieren om zichzelf te bedriegen, die heel verschillend zijn. Je kunt bijvoorbeeld heel goed geschokt zijn door bepaalde dingen, niet om persoonlijke redenen, maar juist in je goede wil en gretigheid om het Goddelijke te dienen, wanneer je mensen ziet die zich slecht gedragen, egoïstisch, ontrouw en verraderlijk zijn. Er komt een stadium waarin je deze dingen hebt overwonnen en ze niet langer toestaat zich in jezelf te manifesteren, maar in de mate waarin je verbonden bent met het gewone bewustzijn, het gewone standpunt, het gewone leven, de gewone manier van denken, zijn ze nog steeds mogelijk, bestaan ze latent omdat ze het tegenovergestelde zijn van de kwaliteiten die je nastreeft. En deze tegenstelling blijft bestaan — totdat je erbovenuit stijgt en niet langer de kwaliteit of het gebrek hebt. Zolang je de deugd hebt, is het tegenovergestelde altijd latent in je aanwezig; pas wanneer je zowel boven de deugd als het gebrek staat, verdwijnt het.

¹⁷ Mondelinge vraag en antwoord.

Dus dit soort verontwaardiging dat je voelt, komt voort uit het feit dat je er niet volledig boven staat; Je bent in een stadium beland waarin je het volledig afkeurt en het zelf niet zou kunnen. Tot dat moment valt er niets te zeggen, tenzij je je verontwaardiging heftig en openlijk uit. Als woede tussenbeide komt, komt dat doordat er een complete tegenstrijdigheid is tussen het gevoel dat je wilt hebben en hoe je op anderen reageert. Want woede is een vervorming van de levenskracht, een obscure en volledig onvernieuwde levenskracht, een levenskracht die nog steeds onderhevig is aan alle gewone acties en reacties. Wanneer deze levenskracht wordt gebruikt door een onwetende en egoïstische individuele wil, en deze wil op tegenstand stuit van andere individuele willen eromheen, verandert deze kracht, onder druk van tegenstand, in woede en probeert met geweld te bereiken wat niet alleen door de druk van de kracht zelf kan worden bereikt.

Bovendien is woede, net als elke andere vorm van geweld, altijd een teken van zwakte, onmacht en onvermogen.

En hier komt zelfbedrog uitsluitend voort uit de goedkeuring die eraan wordt gegeven of de vleierende bijnaam die eraan wordt gegeven – want woede kan alleen maar iets blinds, onwetends en asurisch zijn, dat wil zeggen, tegengesteld aan het licht.

Maar dit is nog steeds het beste geval.

Er is nog een andere. Er zijn mensen die, zonder het te weten – of omdat ze *het willen* negeren – altijd hun persoonlijke interesses, hun voorkeuren, hun gehechtheden, hun opvattingen volgen; mensen die niet volledig toegewijd zijn aan het Goddelijke en die gebruikmaken van morele en yoga-ideeën om hun persoonlijke impulsen te verbergen. Maar deze mensen bedriegen zichzelf dubbel; niet alleen bedriegen ze zichzelf in hun uiterlijke activiteiten, in hun relaties met anderen, maar ze bedriegen zichzelf ook in hun eigen persoonlijke beweging; in plaats van het Goddelijke te dienen, dienen ze hun eigen egoïsme. En dit gebeurt voortdurend, constant! Ze dienen hun eigen persoonlijkheid, hun eigen egoïsme, terwijl ze doen alsof ze God dienen. Dan is het niet eens meer zelfbedrog, maar hypocrisie.

Deze mentale gewoonte om alles altijd een zeer gunstige schijn te geven, om alle bewegingen een gunstige verklaring te geven – soms is het nogal subtiel, maar soms is het zo grof dat niemand bedrogen wordt behalve jijzelf. Het is een gewoonte om jezelf te verontschuldigen, de gewoonte om een gunstig mentaal excuus, een gunstige mentale verklaring te geven voor alles wat je doet, voor alles wat je zegt, voor alles wat je voelt. Bijvoorbeeld, degenen die geen zelfbeheersing hebben en iemand in grote verontwaardiging een klap in zijn gezicht geven, zouden dat een bijna goddelijke woede noemen!

Het is verbazingwekkend, verbazingwekkend – deze kracht van zelfbedrog, het vermogen van het denkvermogen om een bewonderenswaardige rechtvaardiging te vinden voor welke onwetendheid, welke domheid dan ook.

Dit is geen ervaring die je maar af en toe hebt. Het is iets dat je van minuut tot minuut kunt waarnemen. En je ziet het meestal veel gemakkelijker bij anderen! Maar als je goed naar jezelf kijkt, betrap je jezelf er duizend keer per dag op dat je jezelf een beetje toegeeflijk aankijkt: "Oh! Maar het is *niet hetzelfde*." Bovendien is het voor jou nooit hetzelfde als voor je naaste!

Januari 1961

52 – Het is een wonder dat mensen God kunnen liefhebben, maar niet de mensheid. Op wie zijn ze dan verliefd?

*Is het mogelijk om het Goddelijke te bereiken door filantropie?*¹⁸

Het hangt ervan af wat je met filantropie bedoelt. Normaal gesproken noemen we filantropen degenen die liefdadigheidswerk doen.

Hier gebruikt Sri Aurobindo het woord filantropie niet, want zoals het gewoonlijk wordt begrepen, is filantropie een sociale en conventionele houding, een soort vergroot egoïsme dat geen liefde is, maar neerbuigende medelijden die een betuttelende toon aanneemt.

In dit aforisme verwijst Sri Aurobindo naar degenen die het ascetische pad volgen in eenzame zoektocht naar een eenzame God, door te proberen zich volledig af te sluiten van de wereld en de mensen.

Maar voor Sri Aurobindo maken mensen deel uit van het Goddelijke; en als je het Goddelijke werkelijk liefhebt, hoe kun je dan niet van mensen houden, aangezien zij een aspect van Hemzelf zijn?

18 januari 1961

53 – De ruzies van religieuze sekten zijn als het twisten over potten, welke alleen de onsterfelijke, smeltende nectar mogen bevatten. Laat ze maar twisten, maar het is aan ons om de nectar in welke pot dan ook te pakken te krijgen en onsterfelijkheid te bereiken.

54 – Je zegt dat de smaak van de pot de drank verandert. Dat is smaak; maar wat kan het zijn onsterfelijk makend vermogen ontnemen?

(1) Wat is deze onsterfelijk makende nectar waar Sri Aurobindo het over heeft? Wat geeft ons in deze nectar de kracht tot onsterfelijkheid? Is het fysieke onsterfelijkheid?

*(2) Wat gebeurt er met de religieuze sekten wanneer we deze nectar vinden? Bereiken ze hun doel?*¹⁹

De onsterfelijk makende nectar is de allerhoogste Waarheid, de allerhoogste Kennis, de Eenheid met het Allerhoogste die het bewustzijn van onsterfelijkheid geeft.

Elke religieuze sekte heeft zijn eigen manier om het Goddelijke te benaderen en daarom vergelijkt Sri Aurobindo ze met verschillende potten. Maar hij zegt: Welk pad je ook volgt, het doel alleen is belangrijk, en het doel is hetzelfde, ongeacht het pad dat je volgt. De nectar is hetzelfde, in welke pot het zich ook bevindt.

Sommigen zeggen dat de smaak van de pot, het pad dat je volgt, de smaak van de nectar verandert, dat wil zeggen, je vereniging met het Goddelijke beïnvloedt. Sri Aurobindo antwoordt: De benadering kan

¹⁸ Schriftelijke vraag en antwoord.

¹⁹ Schriftelijke vraag en antwoord.

verschillend zijn, ieder kiest degene die hij verkiest of die het meest bij zijn smaak past, maar de nectar zelf, de vereniging met het Goddelijke, behoudt altijd zijn kracht van onsterfelijkheid.

Wanneer we nu zeggen dat we door vereniging met het Goddelijke het bewustzijn van onsterfelijkheid verkrijgen, betekent dit dat het bewustzijn in ons zich verenigt met wat onsterfelijk is en zich daardoor onsterfelijk voelt. We worden ons bewust van de domeinen waar onsterfelijkheid bestaat. Maar dit betekent niet dat onze fysieke substantie getransformeerd wordt en onsterfelijk wordt. Daarvoor moet een heel andere procedure worden gevolgd. Je moet niet alleen eerst dit bewustzijn verkrijgen, maar het ook naar de materiële wereld brengen, en het niet alleen laten werken aan de transformatie van het fysieke bewustzijn, maar ook aan de transformatie van de fysieke substantie, wat een behoorlijk aanzienlijke taak is.

Ten slotte mag je persoonlijke realisatie niet verwarren met de realisatie van de mensheid als geheel. Wanneer we de nectar hebben gevonden, staan we boven alle religieuze sekten; ze hebben geen betekenis of nut meer voor ons. Maar in het algemeen, voor mensen in het algemeen, blijven deze dingen hun waarde en nut als pad behouden, totdat ze realisatie bereiken.

28 januari 1961

55 – Wees wijd in mij, O Varuna; wees machtig in mij, O Indra; O Zon, wees zeer helder en stralend; O Maan, wees vol charme en zoetheid. Wees fel en verschrikkelijk, O Rudra; wees onstuimig en snel, O Maruts; wees sterk en stoutmoedig, O Aryama; wees wellustig en aangenaam, O Bhaga; wees teder en vriendelijk en liefdevol en hartstochtelijk, O Mitra. Wees helder en onthullend, O Dageraad; O Nacht, wees plechtig en zwanger. O Leven, wees vol, klaar en opgewekt; O Dood, leid mijn stappen van woning naar woning. Harmoniseer al deze, O Brahmanaspati. Laat mij niet onderworpen zijn aan deze goden, O Kali.

Waarom hecht Sri Aurobindo meer belang aan Kali?

Het is goed en noodzakelijk om alle goddelijke eigenschappen te bezitten die deze goden vertegenwoordigen en symboliseren; daarom roept Sri Aurobindo ze aan en vraagt hen bezit te nemen van zijn natuur. Maar voor iemand die eenheid met de Allerhoogste wil, voor iemand die streeft naar de allerhoogste Realisatie, kan dit niet voldoende zijn. Daarom roept hij uiteindelijk Kali op om hem de kracht te geven om hen allen te overstijgen.

Want Kali is het krachtigste aspect van de universele Moeder, en haar kracht is groter dan die van alle goden in haar schepping. Zich met haar verenigen betekent daarom groter, completer en machtiger worden dan alle goden samen, en daarom plaatst Sri Aurobindo de vereniging met haar boven en voorbij alle anderen.

2 februari 1961

56 – Wanneer je, O enthousiaste twistzieke, een debat hebt gewonnen, dan ben je zeer te beklagen; want je hebt een kans gemist om je kennis te verbreden.

*Wat is het nut van discussies? Wat is de beste manier om anderen te laten begrijpen wat je als waar ervaart?*²⁰

Over het algemeen zijn degenen die graag discussiëren degenen die de stimulans van tegenspraak nodig hebben om hun ideeën te verhelderen.

Het is duidelijk een teken van een elementair intellectueel stadium.

Maar als je een discussie als een onpartijdige toeschouwer kunt "bijwonen" – zelfs terwijl je eraan deelneemt en terwijl de ander met je praat – kun je altijd profiteren van deze gelegenheid om een vraag of een probleem vanuit verschillende perspectieven te bekijken; en door te proberen tegengestelde standpunten te verzoenen, kun je je ideeën verbreden en tot een meer omvattende synthese komen.

Wat betreft de beste manier om anderen te bewijzen wat je voelt dat waar is, moet je *het leven* – er is geen andere manier.

*Hoe komt het dat we een kans verliezen om onze kennis te verbreden door te zegevieren in een debat?*²¹

Een debat is nooit iets anders dan een conflict van meningen; en meningen zijn niets meer dan zeer fragmentarische aspecten van de waarheid. Zelfs als je alle meningen over een bepaald onderwerp zou kunnen samenvoegen en synthetiseren, zou je nog steeds niets anders bereiken dan een zeer onvolmaakte weergave van de waarheid.

Als je zegeviert in een debat, betekent dit dat jouw mening de overhand heeft gekregen op die van een ander, niet per se omdat die van jou waarachtiger was dan die van hem, maar omdat je de argumenten beter hanteerde of omdat je een koppiger debater was. En je komt uit de discussie met de overtuiging dat je gelijk hebt met wat je beweert; en zo verlies je een kans om een andere kijk op de kwestie te zien dan die van jezelf en een aspect van de waarheid toe te voegen aan de een of de andere die je al bezit. Je blijft gevangen in je eigen denken en weigert het te verruimen.

17 maart 1961

57 – Omdat de tijger handelt volgens zijn natuur en niets anders kent, is hij goddelijk en is er geen kwaad in hem. Als hij zichzelf in twijfel zou trekken, zou hij een crimineel zijn.

*Wat zou de werkelijk natuurlijke staat van de mens zijn? Waarom trekt hij zichzelf in twijfel?*²²

²⁰ Mondelinge vraag en antwoord.

²¹ Schriftelijke vraag en antwoord.

²² Mondelinge vraag en antwoord.

Op aarde²³ is de mens een overgangswezen. Daarom heeft hij in de loop van zijn evolutie verschillende naturen achter elkaar gehad, die een opgaande curve hebben gevolgd en zullen deze blijven volgen totdat hij de drempel van de supramentale natuur bereikt en getransformeerd wordt tot de supermens. Deze curve is de spiraal van de mentale ontwikkeling.

We zijn geneigd elke spontane manifestatie, die niet het resultaat is van een keuze of een vooropgezette beslissing, dat wil zeggen, zonder de inmenging van enige mentale activiteit, 'natuurlijk' te noemen. Dit is de reden waarom een mens, wanneer hij een vitale spontaniteit heeft die nauwelijks gementaliseerd is, 'natuurlijker' lijkt in zijn eenvoud. Maar deze natuurlijkheid lijkt sterk op die van het dier en bevindt zich helemaal onderaan de menselijke evolutionaire ladder. Hij zal deze spontaniteit pas herwinnen, vrij van mentale inmenging, wanneer hij het supramentale stadium bereikt, dat wil zeggen wanneer hij het denkvermogen overstijgt en opstijgt naar de hogere Waarheid.

Tot die tijd is al zijn gedrag, natuurlijk, natuurlijk! Maar met het denkvermogen is de evolutie, men kan niet zeggen verdraaid, maar vervormd geworden, omdat het denkvermogen van nature openstond voor interpretatie en bijna vanaf het begin pervers werd, of, om preciezer te zijn, pervers werd door de Asurische krachten. En deze perversie geeft ons de indruk dat het onnatuurlijk is. Waarom stelt hij zichzelf vragen? Simpelweg omdat dit de aard van het denkvermogen is!

Met het denkvermogen begon de individualisering en een zeer acuut gevoel van afgescheidenheid, en ook een soort indruk, min of meer precies, van keuzevrijheid – al deze psychologische toestanden zijn de natuurlijke gevolgen van het mentale leven en ze openen de deur naar alles wat we nu zien, van afwijkingen tot de meest rigoureuze principes. Het denkvermogen heeft de indruk dat het kan kiezen tussen het een en het ander, maar deze indruk is de vervorming van een waar principe dat pas volledig realiseerbaar zou zijn wanneer de ziel of het psychische wezen in het bewustzijn verschijnt en als de ziel de leiding over het wezen op zich zou nemen. Dan zou het leven van de mens werkelijk de manifestatie worden van de allerhoogste Wil die zich individueel en bewust uitdrukt. Maar in de normale menselijke staat is dit iets buitengewoon uitzonderlijks, iets wat voor het gewone menselijke bewustzijn niet helemaal natuurlijk lijkt — het lijkt bijna bovennatuurlijk!

De mens stelt zichzelf vragen omdat het mentale instrument bedoeld is alle mogelijkheden te zien. En het directe gevolg hiervan is het concept van goed en kwaad, of van wat juist is en wat onjuist, en alle ellende die daaruit voortvloeit. Men kan niet zeggen dat het iets slechts is; het is een tussenstadium – niet een erg aangenaam stadium, maar toch... een stadium dat zeker onvermijdelijk was voor de volledige ontwikkeling van het denkvermogen.

17 maart 1961

²³ Moeder voegde eraan toe: "Dit precieze detail is niet overbodig; ik zei 'op aarde', wat betekent dat de mens niet alleen tot de aarde behoort: in wezen is de mens een universeel wezen, maar hij heeft een speciale manifestatie op aarde."

58 – Het dier heeft, voordat het verdorven raakt, nog niet gegeten van de boom van de kennis van goed en kwaad; de god heeft hem verlaten voor de boom van het eeuwige leven; de mens staat tussen de hogere hemel en de lagere natuur.

Is het waar dat er een aards paradijs was? Waarom werd de mens eruit verdreven? ²⁴

Vanuit historisch oogpunt (ik spreek niet vanuit psychologisch maar vanuit historisch oogpunt), als ik me baseer op mijn herinneringen — alleen kan ik het niet bewijzen; niets kan worden bewezen, en ik denk niet dat er enig echt historisch bewijs is, dat wil zeggen, een bewijs dat bewaard is gebleven, of in ieder geval nog niet is gevonden — maar volgens wat ik me herinner, was er zeker een moment in de aardegeschiedenis waarop er een soort aards paradijs bestond, in de zin dat het een volmaakt harmonieus en natuurlijk leven was; dat wil zeggen, de manifestatie van het denkvermogen was in overeenstemming, was *nog* steeds volledig in overeenstemming met de opgaande mars van de Natuur en volledig harmonieus, zonder perversie of vervorming. Dit was de eerste fase van de manifestatie van het denkvermogen in materiële vormen.

Hoe lang duurde het? Dat is moeilijk te zeggen. Maar voor de mens was het een leven dat leek op een soort ontluiking van het dierlijke leven. Ik herinner me een leven waarin het lichaam perfect was aangepast aan zijn natuurlijke omgeving en het klimaat aan de behoeften van het lichaam, het lichaam aan de behoeften van het klimaat. Het leven was volledig spontaan en natuurlijk, net zoals een helderder en bewuster dierlijk leven zou zijn; maar er waren geen van de complicaties en vervormingen die het denkvermogen later in de loop van zijn ontwikkeling met zich meebracht. Ik heb de herinnering aan dat leven — ik had het, ik herbeleefde het toen ik me bewust werd van het leven op aarde als geheel. Maar ik kan niet zeggen hoelang het duurde of welk gebied het besloeg. Ik weet het niet. Ik kan me alleen de toestand, de staat herinneren, hoe de materiële natuur eruitzag, hoe de menselijke vorm en het menselijke bewustzijn er in die tijd uitzagen en deze soort harmonie met alle andere elementen op aarde — harmonie met het dierlijke leven, en zo'n grote harmonie met het plantaardige leven. Er bestond een soort spontane kennis van hoe de dingen van de Natuur, de eigenschappen van planten, vruchten en alles wat de Natuur te bieden had, gebruikt moesten worden. Geen agressie, geen angst, geen tegenstrijdigheden of fricties en helemaal geen perversies — het denkvermogen was puur, eenvoudig, stralend, ongecompliceerd.

Pas met de voortgang van de evolutie, de mars van de evolutie, toen het denkvermogen zich in zichzelf, *voor zichzelf*, begon te ontwikkelen, begonnen alle complicaties en vervormingen. Zodat het verhaal van Genesis, dat zo kinderlijk lijkt, enige waarheid bevat. In de oude tradities zoals die van Genesis, stond elke letter²⁵ voor een specifieke kennis, het was een grafische

²⁴ Mondelinge vraag en antwoord.

²⁵ Van het Hebreeuwse alfabet.

samenvatting van de traditionele kennis van die tijd. Maar afgezien daarvan had zelfs het symbolische verhaal een realiteit in de zin dat er werkelijk een periode van leven op aarde was – de eerste manifestatie van gementaliseerde materie in menselijke vormen – die nog steeds in volledige harmonie was met alles wat eraan voorafging. Het was pas later... En het symbool van de boom der kennis vertegenwoordigt het soort kennis die niet langer goddelijk is, de materiële kennis die voortkomt uit het gevoel van verdeeldheid en die alles begon te bederven. Hoelang duurde deze periode? Want ook in mijn herinnering was het als een bijna onsterfelijk leven, en het lijkt erop dat het een toeval van de evolutie was dat het noodzakelijk maakte dat vormen uiteenvielen... voor vooruitgang. Dus ik kan niet zeggen hoelang het duurde. En waar? Volgens bepaalde indrukken – maar het zijn slechts indrukken – lijkt het erop dat het in de omgeving was van... Ik weet niet precies of het aan deze kant van Ceylon en India was of aan de andere kant (*Moeder wijst naar de Indische Oceaan, eerst ten westen van Ceylon en India en vervolgens ten oosten, tussen Ceylon en Java*), maar het was zeker een plek die niet meer bestaat, die waarschijnlijk door de zee is verzwolgen. Ik heb een heel helder beeld van deze plek en een heel helder besef van dit leven en zijn vormen, maar ik kan geen materiële details geven. Eerlijk gezegd, toen ik deze momenten herbeleefde, was ik niet nieuwsgierig naar details. Je verkeert in een andere gemoedstoestand en je bent niet nieuwsgierig naar deze materiële details; alles verandert in psychologische factoren. En het was... het was iets zo eenvoudigs, zo stralend, zo harmonieus, voorbij al onze preoccupaties — precies voorbij al deze preoccupaties met tijd en plaats. Het was een spontaan, buitengewoon mooi leven, en zo dicht bij de Natuur, als een natuurlijke bloei van het dierenleven. En er waren geen tegenstellingen, geen tegenstrijdigheden of iets dergelijks — alles gebeurde op de best mogelijke manier.

(Stilte)

Herhaaldelijk, onder verschillende omstandigheden, meerdere keren, heb ik dezelfde herinnering gehad. Het was niet precies dezelfde scène of dezelfde beelden, want het was niet iets dat ik zag, het was een leven dat ik leidde. Gedurende enige tijd, 's nachts of overdag, in een zekere trance, ging ik terug naar een leven dat ik had geleefd en had ik het volle bewustzijn dat dit de ontluiking was van de menselijke vorm op aarde – de eerste menselijke vormen die in staat waren om het goddelijke Wezen te belichamen. Dat was het. Het was de eerste keer dat ik me kon manifesteren in een aardse vorm, in een specifieke vorm, in een individuele vorm — niet een "algemeen" leven, maar een individuele vorm — dat wil zeggen, de eerste keer dat het Wezen boven en het Wezen beneden verbonden werden door de mentalisatie van deze materiële substantie. Ik heb dit meerdere keren meegemaakt, maar altijd in een vergelijkbare omgeving en met een zeer vergelijkbaar gevoel van *zulke* vreugdevolle eenvoud, zonder complexiteit, zonder problemen, zonder al die vragen; er was niets, absoluut niets van dien aard! Het was een uitbloei van de vreugde van het leven, simpelweg dat, in universele liefde en harmonie — bloemen, mineralen, dieren: alles was in harmonie.

Pas lang daarna — maar dit is een persoonlijke indruk — lang daarna ging het mis. Waarschijnlijk omdat er mentale kristallisaties nodig waren,

onvermijdelijk voor de algemene evolutie, zodat het denkvermogen zich kon voorbereiden om verder te gaan naar iets anders. Dit is waar... Faugh! Het is alsof je in een gat valt, in lelijkheid, in de duisternis; alles wordt daarna zo donker, zo lelijk, zo moeilijk, zo pijnlijk, het is echt — het voelt echt als een val.

(*Stilte*)

Ik kende een occultist die placht te zeggen dat het niet — hoe zal ik het uitdrukken? — onvermijdelijk was. In de totale vrijheid van de manifestatie is het de opzettelijke scheiding van de Oorsprong die de oorzaak is van alle wanorde. Maar hoe moeten we dat verklaren? Onze woorden zijn zo armzalig dat we niet over deze dingen kunnen spreken. We kunnen zeggen dat het "onvermijdelijk" was, omdat het gebeurde; maar als we buiten de schepping treden, kunnen we ons een schepping voorstellen — of hadden we ons een schepping kunnen voorstellen waarin deze wanorde niet zou zijn ontstaan. Sri Aurobindo zei ook praktisch hetzelfde, dat het een soort "ongeluk" was, zou je willen, maar een "ongeluk" dat de manifestatie een veel grotere en veel completere perfectie heeft gegeven dan als het nooit had plaatsgevonden. Maar dit behoort nog steeds tot het domein van speculatie, en deze speculaties zijn op zijn zachtst gezegd nutteloos. Hoe dan ook, de ervaring, het gevoel is dit: een... (*Moeder wijst op een abrupte val*) oh! plotseling.

Voor de aarde gebeurde het waarschijnlijk zo, plotseling: een soort opstijging, dan een val. Maar de aarde is slechts een heel klein concentratiepunt. Voor het universum is het iets anders.

(*Stilte*)

Dus de herinnering aan die tijd wordt ergens bewaard, in het geheugen van de aarde, in de regio waar alle herinneringen van de aarde zijn opgeslagen, en degenen die met dit geheugen kunnen communiceren, kunnen zeggen dat het aardse paradijs ergens nog bestaat; maar ik weet er niets van, ik zie het niet.

Hoe zit het met het verhaal van de slang? Waarom heeft de slang zo'n slechte reputatie?

De Christenen zeggen dat het de geest van het Kwaad is.

(*Stilte*)

Maar dit alles is een misverstand.

De occultist waar ik het over had, zei altijd dat de ware interpretatie van het Bijbelverhaal over het paradijs en de slang is dat de mens wilde opstijgen van een staat van dierlijke goddelijkheid — zoals de dieren — naar een staat van bewuste goddelijkheid door de ontwikkeling van het verstand — en dat is wat het symbool betekent wanneer er gezegd wordt dat ze aten van de vrucht van de boom der kennis. En de slang — hij zei altijd dat die iriserend was, dat wil zeggen, dat hij alle kleuren van de regenboog had — was helemaal niet de geest van het Kwaad, maar de evolutionaire kracht, de kracht, de macht van

de evolutie, en natuurlijk was het de macht van de evolutie die hen de vrucht van kennis had laten proeven.

En dus, volgens hem, was Jehova de leider van de Asura's, de allerhoogste Asura, de egoïstische god die alles wilde domineren en alles onder zijn controle hebben. En toen hij eenmaal de positie van allerhoogste heer had ingenomen met betrekking tot aardse realisatie, was hij er natuurlijk niet blij mee dat de mens deze mentale vooruitgang zou boeken, want het zou hem een kennis brengen die hem in staat stelde niet langer te gehoorzamen! Dit maakte hem woedend! Want het zou de mens in staat stellen een god te worden door de evolutionaire kracht van het bewustzijn. En daarom werden ze verdreven uit het Paradijs.

Daar zit een grote kern van waarheid in, een grote kern van waarheid.

En Sri Aurobindo was het daar volledig mee eens. Hij zei hetzelfde. Het is de evolutionaire kracht – de kracht van het denkvermogen – die de mens naar kennis leidde, een scheidende kennis. En het is een feit dat de mens zich bewust werd van zichzelf met het besef van goed en kwaad. Maar dat verpestte natuurlijk alles en hij kon daar niet blijven. Hij werd verdreven door zijn eigen bewustzijn. Hij kon daar niet langer blijven.

Maar werden ze verdreven door Jehova of door hun eigen bewustzijn?

Het zijn gewoon twee verschillende manieren om hetzelfde te zeggen.

Volgens mij hebben al deze oude geschriften en tradities verschillende betekenisniveaus (*Moeder maakt een gebaar om de verschillende niveaus te laten zien*); en afhankelijk van de periode, de mensen, de behoeften, is het ene of het andere symbool geselecteerd en gebruikt. Maar er komt een moment – wanneer je al deze dingen overstijgt en ze ziet vanuit wat Sri Aurobindo "de andere hersenhelft" noemt – dat je je realiseert dat dit slechts manieren van spreken zijn om contact te leggen – een soort brug of verbinding tussen de lagere manier van zien en de hogere manier van weten.

En mensen die argumenteren en zeggen: "Oh nee! Het is zo; het is zo" – er komt een moment dat het zo grappig, zo grappig lijkt! En precies dat, de spontane reactie van zoveel mensen: "Oh, dat is onmogelijk" – het woord zelf is zo grappig! Want de geringste, zou ik zelfs kunnen zeggen, meest elementaire intellectuele ontwikkeling stelt je in staat te beseffen dat je er niet eens aan zou kunnen denken als het niet mogelijk was.

(Stilte)

Oh! Konden we dat maar terugvinden, maar hoe?

Echt, ze hebben de aarde verpest, ze hebben haar verpest – ze hebben de atmosfeer verpest, ze hebben alles verpest! En nu, voordat de atmosfeer weer wordt zoals die hoort te zijn – oh! we hebben nog een lange weg te gaan, en vooral psychologisch. Maar zelfs de structuur van de materie zelf (*Moeder voelt de lucht om zich heen*), met hun bommen en experimenten, oh, ze hebben er een rommeltje van gemaakt!... Ze hebben er echt een puinhoop van gemaakt.

Waarschijnlijk – nee, waarschijnlijk niet – is het vrij zeker dat het nodig was om het te kneden, te karnen, het voor te bereiden zodat het dit, het nieuwe dat zich nog niet heeft gemanifesteerd, kan ontvangen.

Het was heel eenvoudig, heel harmonieus, heel lichtgevend, maar niet complex genoeg. En deze complexiteit heeft alles bedorven, maar het zal een besef brengen dat oneindig veel bewuster is — oneindig veel. En dus, wanneer de aarde weer zo harmonieus, eenvoudig, lichtgevend, puur wordt — eenvoudig, puur, puur goddelijk — en met deze complexiteit, dan zullen we iets kunnen doen.

Toen de Moeder wegging, zag ze een schitterende karmozijnrode Cannabloem.

Er waren zoveel bloemen zoals deze in het landschap van het aardse paradijs, rood, zo mooi.

11 maart 1961

59 – Een van de grootste troost van religie is dat je God soms kunt grijpen en hem een bevredigende knal kunt geven. Mensen spotten met de dwaasheid van wilden die hun goden wanneer hun gebeden niet worden verhoord; maar het zijn de spotters die de dwazen en de wilden zijn.

Hoe kan men God een bevredigende afstraffing geven?

Religie neigt er altijd toe God te maken naar het beeld van de mens, een uitvergroot en verheerlijkt beeld, maar uiteindelijk is het altijd een god met menselijke eigenschappen. Dit maakt het mogelijk dat mensen hem behandelen zoals ze een menselijke vijand zouden behandelen. In sommige landen, wanneer hun god niet doet wat ze willen, nemen ze hem en gooien hem in de rivier!

Maar zijn deze afgoden niet slechts menselijke creaties? Bestaan ze zelf? ²⁶

Wat het beeld ook is – wat we minachtend een afgod noemen – wat de uiterlijke vorm van de godheid ook is, zelfs als het voor ons fysieke oog lelijk of alledaags of afschuwelijk lijkt, een karikatuur, er is altijd de aanwezigheid van het ding dat het vertegenwoordigt. En er is altijd wel iemand, een priester of een ingewijde, of een sadhu, een sannyasin, die de macht heeft en die aantrekt – dit is meestal het werk van de priesters – die de kracht, de aanwezigheid binnenin aantrekt. En het is echt: het is volkomen waar dat de kracht, de aanwezigheid daar is; en het is dat, niet de vorm van hout, steen of metaal, die mensen aanbidden – het is de aanwezigheid.

Maar mensen in Europa hebben dit innerlijke gevoel niet, helemaal niet. Voor hen is alles als een oppervlak – zelfs dat niet, slechts een dun buitenlaagje zonder iets erachter – dus ze kunnen het niet voelen. En toch is het een feit dat de aanwezigheid er is; het is een absoluut reëel feit, dat garandeer ik.

²⁶ Moeder antwoordde mondeling op deze tweede vraag en schriftelijk op de eerste en derde vraag.

Veel mensen zeggen dat de leer van Sri Aurobindo een nieuwe religie is. Zou u zeggen dat het een religie is?

Mensen die dat zeggen, zijn dwazen die niet eens weten waar ze het over hebben. Je hoeft alleen maar alles te lezen wat Sri Aurobindo heeft geschreven om te weten dat het onmogelijk is om een religie op zijn werken te baseren, omdat hij elk probleem, elke vraag in al zijn aspecten presenteert, de waarheid laat zien die besloten ligt in elke manier van zien, en hij legt uit dat je, om de Waarheid te bereiken, een synthese moet realiseren die alle mentale begrippen overstijgt en moet uitmonden in een transcendentie die het denken te boven gaat.

Dus het tweede deel van je vraag is betekenisloos. Bovendien, als je had gelezen wat er in het vorige *Bulletin* is gepubliceerd,²⁷ had je deze vraag niet kunnen stellen.

Ik herhaal dat wanneer we het over Sri Aurobindo hebben, er geen sprake kan zijn van een leer, noch van een openbaring, maar van een handeling van de Allerhoogste; daarop kan geen enkele religie gegrondvest zijn.

Maar mensen zijn zo dwaas dat ze alles in een religie kunnen veranderen, zo groot is hun behoefte aan een vast kader voor hun enge gedachten en beperkte daden. Ze voelen zich niet zeker, tenzij ze kunnen beweren dat dit waar is en dat niet; maar zo'n bewering wordt onmogelijk voor iedereen die heeft gelezen en begrepen wat Sri Aurobindo heeft geschreven. Religie en yoga behoren niet tot hetzelfde bestaansniveau en spiritueel leven kan alleen in al zijn zuiverheid bestaan als het vrij is van alle mentale dogma's.

26 april 1961

60 – Er is geen sterfelijkheid. Alleen de Onsterfelijke kan sterven; de sterfelijke kan niet geboren worden of vergaan.

Draagt een wezen zijn mentale, vitale en fysieke ervaringen van het ene leven naar het andere?

Elk geval is anders. Het hangt allemaal af van de mate van ontwikkeling van het individu in zijn verschillende delen en hoe goed deze delen georganiseerd zijn rond het psychische centrum. Hoe meer georganiseerd het wezen, hoe bewuster het wordt. We kunnen in het algemeen zeggen dat ieder mens de gevolgen van zijn vorige levens in zijn huidige leven meeneemt, zonder echter de herinnering aan die levens te bewaren. Op een paar zeer zeldzame uitzonderingen na, verkrijg je pas wanneer je verenigd bent met je psychische wezen en je er volledig bewust van wordt, tegelijkertijd de herinnering aan vorige levens, die het psychische in zijn bewustzijn bewaart.

Anders zijn deze herinneringen, zelfs bij de meest gevoelige mensen, fragmentarisch, onzeker en intermitterend. Meestal zijn ze nauwelijks herkenbaar en lijken ze niets meer dan ondefinieerbare indrukken. En toch zal

²⁷ "Wat Sri Aurobindo vertegenwoordigt in de wereldgeschiedenis is geen leer, zelfs geen openbaring; het is een beslissende handeling rechtstreeks van de Allerhoogste."

Bulletin van Sri Aurobindo International Centre of Education, april 1961, p. 169

iemand die weet hoe hij door de schijn heen kan kijken, een soort gelijkenis kunnen waarnemen in de opeenvolging van gebeurtenissen in zijn leven.

4 mei 1961

61 – Er is niets eindig. Alleen het Oneindige kan voor Zichzelf grenzen scheppen. Het eindige kan geen begin of einde hebben, want juist het bedenken van zijn begin en einde verklaart zijn oneindigheid.

Hoe kunnen we de ervaring van het Oneindige hebben?

De enige manier is om uit het bewustzijn van het eindige te komen.

In de hoop dit te bereiken, zijn alle yogadisciplines vanaf onheuglijke tijden tot nu toe ontwikkeld en beoefend. Er is veel over het onderwerp geschreven, maar weinig gedaan. Slechts een zeer klein aantal mensen is tot nu toe erin geslaagd te ontsnappen aan het eindige om zich in het Oneindige te storten.

En toch bestaat, zoals Sri Aurobindo heeft geschreven, alleen het Oneindige; alleen de valsheid van onze oppervlakkige waarneming doet ons geloven in het bestaan van het eindige.

20 mei 1961

62 – Ik hoorde een dwaas volslagen dwaasheid verkondigen en vroeg me af wat God daarmee bedoelde; toen dacht ik na en zag een vervormd masker van waarheid en wijsheid.

Hoe kan dwaasheid een vervormd masker van waarheid zijn?

Het is precies de definitie van dwaasheid die Sri Aurobindo hier geeft. Een masker is iets dat verbergt, dat onzichtbaar maakt wat het bedekt. En als het masker vervormd is, maakt het niet alleen onzichtbaar wat het verbergt, maar verandert het ook volledig zijn aard. Dus, volgens deze definitie, is dwaasheid iets dat de Waarheid, die aan de oorsprong van alle dingen ligt, onherkenbaar verhult en vervormt.

23 juni 1961

Bedoelt Sri Aurobindo dat er geen absolute onwaarheid bestaat, geen absolute onwaarheid? ²⁸

Er kan geen absolute onwaarheid bestaan. In feite is het niet mogelijk, omdat het Goddelijke achter alle dingen staat.

Het is net als mensen die vragen of bepaalde elementen uit het universum zullen verdwijnen. Wat zou "de vernietiging van een universum" kunnen betekenen? Als we uit onze dwaasheid komen, wat kunnen we dan "vernietiging" noemen? Alleen de vorm, de schijn, wordt vernietigd – en inderdaad, alle schijn wordt vernietigd, de een na de ander. Er wordt ook gezegd – het staat overal geschreven, zo veel dingen zijn gezegd — dat de

²⁸ De Moeder antwoordde mondeling op deze vraag.

tegenkrachten ofwel bekeerd zullen worden, dat wil zeggen, ze zullen zich bewust worden van de Goddelijkheid in hen en goddelijk worden, ofwel vernietigd zullen worden. Maar wat betekent "vernietigd"? Hun vorm? Hun vorm van bewustzijn kan worden opgelost, maar dat "iets" dat hen doet bestaan, dat alle dingen doet bestaan — hoe kan dat vernietigd worden? Het universum is een objectivering, een objectieve zelfontdekking van Dat wat van alle eeuwigheid is. Dus? Hoe kan het Al ophouden te bestaan? Het oneindige en eeuwige Al, dat wil zeggen, Dat wat geen enkele begrenzing kent — wat kan er buiten Dat gaan? Er is geen plaats om naartoe te gaan! Waarheen? Er is niets anders dan *Dat*.

Bovendien, wanneer we zeggen: "Er is alleen Dat", plaatsen we het ergens, wat volkomen onzinnig is. Dus, wat kan daaraan worden onttrokken?

Men kan zich een universum voorstellen dat buiten de huidige manifestatie wordt geprojecteerd. Men kan zich voorstellen dat universums elkaar opvolgden en dat wat zich in de eerdere bevond, niet langer in de latere zou zijn — dat is zelfs vanzelfsprekend. Men kan zich voorstellen dat een hele massa valsheid en onwaarheid — dingen die *nu* onwaarheid en valsheid voor ons zijn — niet langer tot de wereld zal behoren zoals die zich in haar ontvouwing zal zijn; dit alles kan men begrijpen — maar "vernietigen"? Waar kan het heengaan om vernietigd te worden? Als we spreken over vernietigen, denken we alleen aan de vernietiging van een vorm — het kan een vorm van bewustzijn of een materiële vorm zijn, maar het is altijd een vorm. Maar hoe kan wat zonder vorm is, vernietigd worden?

Om zo te spreken van een absolute valsheid die zal verdwijnen, zou simpelweg betekenen dat een hele reeks dingen eeuwig zal voortleven in het verleden, maar niet tot toekomstige manifestaties zal behoren, dat is alles.

Men kan niet buiten Dat gaan!

Maar ze zullen in het verleden blijven?

Ons wordt verteld dat er een staat van bewustzijn is, wanneer we naar boven te stijgen, wanneer we in staat zijn om zowel het aspect van het Niets of Nirvana als het aspect van het Bestaan te overstijgen — is er het Nirvana-aspect en het Bestaansaspect, de twee gelijktijdige en complementaire aspecten van de Allerhoogste — waar alle dingen eeuwig en gelijktijdig bestaan; dus men kan zich voorstellen — God weet! Dit zou wel eens een andere domheid kunnen zijn — men kan zich voorstellen dat een bepaald aantal dingen overgaat in het Niet-Zijn, en dat dat voor ons bewustzijn een verdwijning of een vernietiging zou betekenen.

Is dat mogelijk? Ik weet het niet. Je zou het aan de Heer moeten vragen, maar Hij beantwoordt zulke vragen meestal niet. Hij glimlacht!

Er komt een moment dat men werkelijk niets meer kan zeggen: men heeft het gevoel dat wat men ook zegt, zelfs als het niet absoluut onzinnig is, er niet ver vandaan komt, en dat het eigenlijk beter zou zijn om te zwijgen. Dat is de moeilijkheid. In sommige van deze aforismen voel je dat hij plotseling iets te pakken heeft gekregen dat boven en buiten alles wat denkbaar is ligt — dus wat kun je zeggen?

(*Stilte*)

Natuurlijk, als je hier weer komt, kun je — oh, je kunt veel dingen zeggen!

Als een grap — je kunt altijd grappen maken, maar je aarzelt om dat te doen omdat mensen je grappen zo serieus nemen — je zou heel goed kunnen zeggen, zonder helemaal ongelijk te hebben, dat je soms veel meer leert door naar een gek of een dwaas te luisteren dan door naar een redelijk mens te luisteren. Daar ben ik vrij zeker van. Er is niets dat je meer doet verdorren dan redelijke mensen.

27 juni 1961

63 – God is groot, zegt de Mohammedaan. Ja, Hij is zo groot dat Hij het zich kan veroorloven zwak te zijn, wanneer dat ook nodig is.

64 – God schiet vaak tekort in Zijn werk; het is het teken van Zijn onbegrensde goddelijkheid.

65 – Omdat God onoverwinnelijk groot is, kan Hij het zich veroorloven om zwak te zijn; omdat Hij onveranderlijk zuiver is, kan Hij zich ongestraft overgeven aan zonde; Hij kent eeuwig alle heerlijkheid, daarom proeft Hij ook de heerlijkheid van pijn; Hij is vervreemdbaar wijs, daarom heeft Hij Zich niet vrijgesteld van dwaasheid.

Waarom moet God zwak zijn?

Sri Aurobindo zegt niet dat God zwakheid nodig heeft. Hij zegt dat in elk afzonderlijk geheel, voor de perfectie van het krachtenspel, een moment van zwakte net zo noodzakelijk kan zijn als een vertoning van kracht. En hij voegt er, enigszins ironisch, aan toe dat omdat God almachtige kracht is, Hij zich tegelijkertijd kan veroorloven om zwak te zijn, indien nodig.

Dit is om de blik te verruimen van bepaalde moralisten die God bepaalde eigenschappen toeschrijven en Hem niet anders willen laten zijn.

Kracht zoals wij die zien en zwakte zoals wij die zien, zijn beide een evenzeer vervormde uitdrukking van de Goddelijke Waarheid die heimelijk aanwezig is achter alle fysieke manifestaties.

30 juni 1961

*Faalt God ooit echt? Is God ooit echt zwak? Of is het gewoon een spelletje?*²⁹

Zo is het niet! Dat is precies de verdraaiing in de westerse houding, in tegenstelling tot de houding van de Gita. Het is buitengewoon moeilijk voor het westerse dekvermogen om op een levende en concrete manier te begrijpen dat *alles* Goddelijk is.

Mensen zijn zo diep doordrongen van het Christelijke idee van "God de Schepper" - de schepping aan de ene kant en God aan de andere kant. Als je erover nadenkt, verwerp je het, maar het is doorgedrongen in de

²⁹ De Moeder antwoordde mondeling op deze vraag.

gewaarwordingen en gevoelens; dus, spontaan, instinctief, bijna onbewust, schrijf je aan God alles toe wat je het beste en het mooiste vindt, en vooral alles wat je wilt bereiken, verwezenlijken. Natuurlijk verandert ieder de inhoud van zijn God naar eigen inzicht, maar het is altijd wat hij als het beste beschouwt. En daarom schrik je ook instinctief en spontaan, onbewust, van het idee dat God dingen kan zijn die je niet leuk vindt, die je niet goedkeurt of niet het beste vindt.

Ik zeg dat nogal kinderachtig, expres, zodat je het goed kunt begrijpen. Maar het is zo – daar ben ik zeker van, want ik heb het heel lang in mezelf waargenomen, vanwege de onderbewuste vorming van mijn jeugd, omgeving, opvoeding, enz. Je moet in staat zijn om het bewustzijn van Eenheid, de absolute exclusieve Eenheid van het Goddelijke – exclusief in de zin dat niets bestaat behalve in deze Eenheid, zelfs de dingen die we het meest weerzinwekkend vinden.

En dit is waar Sri Aurobindo tegen vecht, want ook hij heeft deze Christelijke opvoeding genoten, ook hij moest vechten; en deze aforismen zijn het resultaat – de bloei, als het ware – van deze noodzaak om een onderbewuste vorming te bestrijden. Want dat is wat je zulke vragen doet stellen: "Hoe kan God zwak zijn? Hoe kan God dwaas zijn? Hoe...?" Maar er is niets anders dan God, alleen Hij bestaat, er is niets buiten Hem. En als iets ons lelijk lijkt, komt dat simpelweg doordat Hij niet langer wil dat het bestaat. Hij bereidt de wereld voor zodat dit ding zich niet langer kan manifesteren, zodat de manifestatie zich van die staat naar iets anders kan verplaatsen. Dus van nature stoten we in onszelf alles af wat op het punt staat de actieve manifestatie te verlaten – er is een beweging van afwijzing.

Maar het is Hij. Er is niets anders dan Hij. Dit is wat we van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat en van 's avonds tot de morgen tot onszelf zouden moeten herhalen, omdat we het elk moment vergeten.

Er is alleen Hij. Er is niets dan Hij — Hij alleen bestaat, er is geen bestaan zonder Hem, er is alleen Hij!

Dus, een dergelijke vraag stellen is nog steeds reageren als degenen die een onderscheid maken tussen wat Goddelijk is en wat niet, of liever nog, tussen wat God is en wat niet. "Hoe kan Hij zwak zijn?" Het is een vraag die ik niet kan stellen.

Ik begrijp het, maar ze spreken over de Lila, het goddelijke spel; dus Hij staat als het ware op de achtergrond. Hij is niet echt volledig "betrokken", niet echt absoluut bij het spel.

Ja, ja, dat is Hij! Hij is er volledig bij betrokken. Hij is zelf het Spel.

We spreken over God, maar we moeten niet vergeten dat er al deze gradaties van bewustzijn zijn; en wanneer we spreken over God en Zijn Spel, bedoelen we God in Zijn transcendente staat, voorbij alle niveaus van materie, en wanneer we spreken over het Spel, spreken we over God in Zijn materiële staat. Dus zeggen we: De Transcendente God kijkt toe en speelt – in Zichzelf, door Zichzelf, met Zichzelf – Zijn materiële spel.

Maar alle taal is een taal van onwetendheid. Onze hele manier om ons uit te drukken, alles wat we zeggen en de manier waarop we het zeggen, is noodzakelijkerwijs onwetendheid. En daarom is het zo moeilijk om iets uit te drukken dat concreet waar is; dit zou uitleg vereisen die zelf vol valsheid zou

zitten, natuurlijk, of anders extreem lang. Daarom zijn de zinnen van Sri Aurobindo soms erg lang, juist omdat hij ernaar streeft te ontsnappen aan deze onwetende taal.

Onze manier van denken is verkeerd. De gelovigen, de getrouwen, deken allemaal – vooral in het Westen – wanneer ze over God spreken, daan Hem als "iets anders", ze denken dat Hij niet zwak, lelijk of onvolmaakt kan zijn – ze denken verkeerd, ze verdelen, ze scheiden. Het is onbewust, onnadenkend denken; Ze hebben de gewoonte om instinctief zo te denken; ze zien zichzelf niet denken. Bijvoorbeeld, wanneer ze spreken over "perfectie" in het algemeen, zien ze, voelen of postuleren precies de som van alles wat ze als deugdzaam, goddelijk, mooi, bewonderenswaardig beschouwen — maar dat is het helemaal niet! Perfectie is iets waaraan niets ontbreekt. De goddelijke perfectie is het Goddelijke in zijn geheel, waaraan niets ontbreekt. De goddelijke perfectie is het Goddelijke als geheel, waaraan niets is ontnomen — dus het is precies het tegenovergestelde! Voor de moralisten betekent goddelijke perfectie alle deugden die ze vertegenwoordigen.

Vanuit het ware perspectief is perfectie het geheel (*Moeder maakt een globaal gebaar*), en het is precies het feit dat er niets buiten het geheel kan zijn. Het is onmogelijk dat er iets ontbreekt, omdat het onmogelijk is dat iets geen deel uitmaakt van het geheel. Er kan niets zijn dat niet in het geheel is. Laat me het uitleggen. Een gegeven universum bevat misschien niet alles, want een universum is een manier van manifestatie; maar er is elk mogelijk soort universum. Dus kom ik steeds weer op hetzelfde terug: er kan niets zijn dat geen deel uitmaakt van het geheel.

Daarom kan men zeggen dat elk ding op zijn plaats is, precies zoals het hoort te zijn, en dat de relaties tussen dingen precies zijn zoals ze horen te zijn.

Maar perfectie is slechts één speciale manier om het Goddelijke te benaderen; het is één kant, en zo zijn er ontelbare kanten, hoeken of aspecten, ontelbare manieren om het Goddelijke te benaderen, bijvoorbeeld: wil, waarheid, zuiverheid, perfectie, eenheid, onsterfelijkheid, eeuwigheid, oneindigheid, stilte, vrede, bestaan, bewustzijn, enz. Het aantal benaderingen is bijna onbeperkt. Met elk benader je het Goddelijke, kom je er dichtbij of kom je ermee in contact via één aspect, en als je het echt doet, zul je merken dat het verschil slechts in de meest uiterlijke vorm zit, maar het contact is identiek. Het is alsof je rond een centrum, een wereldbol, draait, en het vanuit vele verschillende hoeken bekijkt, zoals in een caleidoscoop; Maar zodra het contact gemaakt is, is het hetzelfde.

Perfectie is daarom een globale manier om het Goddelijke te benaderen: alles is er en alles is zoals het hoort — "zou moeten zijn", dat wil zeggen, een volmaakte uitdrukking van het Goddelijke; men kan zelfs niet zeggen van Zijn Wil, want als je "Zijn Wil" zegt, is dat nog steeds iets buiten Hem.

Men kan ook zeggen — maar dit is ver, ver daaronder — dat Hij is wat Hij is en precies zoals Hij wil zijn — met dit "precies zoals Hij wil zijn" is men een aanzienlijk aantal stappen naar beneden gekomen! Maar dit geeft je het gezichtspunt van perfectie.

Bovendien impliceert goddelijke perfectie oneindigheid en eeuwigheid; dat wil zeggen, alles co-existeert buiten tijd en ruimte.

Het is net als het woord "zuiverheid"; men zou eindeloos kunnen doorgaan over het verschil tussen goddelijke zuiverheid en wat men zuiverheid noemt. De goddelijke zuiverheid, op zijn allerlaagst, laat geen andere invloed toe dan de goddelijke invloed — op zijn allerlaagst. Maar dat is al zeer verdraaid; de goddelijke zuiverheid betekent dat er alleen het Goddelijke is, niets anders — het is volmaakt zuiver, er is alleen het Goddelijke, er is niets anders dan Hij. Enzovoort.

7 juli 1961

66 – Zonde is dat wat ooit op zijn plaats was, en nu voortduurt, het is niet meer op zijn plaats; er is geen andere zondigheid.

*Heeft wreedheid bijvoorbeeld ooit op zijn plaats gezeten?*³⁰

Juist deze vraag van je kwam in mijn visioen, omdat ik in mijn bewustzijn alle vragen ontvang die mensen stellen.

Doden uit wreedheid? Anderen laten lijden uit wreedheid? En toch is het een uiting van het Goddelijke – we komen altijd op hetzelfde terug – maar een uiting die in zijn aanblik vervormd is. Kun je mij vertellen wat erachter schuilgaat?

Wreedheid was een van de dingen die het meest weerzinwekkend was voor Sri Aurobindo, maar hij zei altijd dat het de verdraaiing was van een intensiteit, je zou bijna kunnen zeggen de vervorming van een intensiteit van liefde, iets dat geen genoegen neemt met een middenweg, dat extremen wil — en dat is te rechtvaardigen.

Ik had altijd al geweten dat wreedheid, net als sadisme, een behoefte is aan gewelddadige, extreem sterke sensaties, om door een dikke laag tamas heen te dringen die niets voelt — tamas heeft iets extreems nodig om te kunnen voelen. De verklaring zou in deze richting kunnen liggen.

Maar aan de oorsprong ligt nog steeds het probleem dat nooit opgelost is: "Waarom is het zo geworden? Waarom deze vervorming? Waarom is het allemaal verdraaid?" Daarachter schuilen mooie dingen, heel intens, oneindig veel krachtiger dan wat we zelfs maar kunnen verdragen, wonderbaarlijke dingen, maar waarom is dat allemaal zo angstaanjagend hier geworden? Dit schoot me meteen te binnen toen ik dit aforisme las.

Het concept van zonde is iets dat ik niet begrijp en nooit begrepen heb; De erfzonde lijkt mij een van de meest monsterlijke ideeën die de mens ooit zou kunnen hebben – zonde en ik gaan niet samen! Dus natuurlijk ben ik het volledig eens met Sri Aurobindo dat er geen zonde bestaat, dat is duidelijk, maar...

Bepaalde dingen, zoals wreedheid, zouden "zonde" genoemd kunnen worden, maar ik kan deze verklaring alleen maar zien, namelijk dat het een vervorming is van de smaak of behoefte aan een extreem sterke sensatie. Ik heb bij wrede mensen waargenomen dat ze op dat moment Ananda voelen; ze vinden er intense vreugde in. Dat is dus de rechtvaardiging ervan, alleen is het in zo'n staat van vervorming dat het weerzinwekkend is.

Wat betreft het idee dat dingen niet op hun plaats staan, ik begreep het

³⁰ Mondelinge vraag en antwoord.

zelfs al toen ik een kind was. Pas later kreeg ik de uitleg van de persoon die mij occultisme leerde, want in zijn kosmogonische systeem verklaarde hij de opeenvolgende pralaya's³¹ van de verschillende universums door te stellen dat met elk universum een aspect van de Allerhoogste zich zou manifesteren, dat elk universum gebouwd was op één aspect van de Allerhoogste en dat ze één voor één teruggekeerd waren in de Allerhoogste. Hij somde alle aspecten op die zich achtereenvolgens manifesteerden en met wat een logica! Het was buitengewoon – ik heb het ergens bewaard, ik ben vergeten waar. En hij zei dat het deze keer – ik weet niet meer precies welk nummer in de reeks – het universum zou zijn dat niet meer zou worden teruggetrokken, dat een progressief wordingsproces zou volgen dat, om zo te zeggen, onbepaald zou zijn. En dit universum vertegenwoordigde evenwicht, geen statisch maar progressief evenwicht, dat wil zeggen, elk ding op zijn plaats, precies, elke vibratie, elke beweging op zijn plaats. Hoe verder men gaat, hoe meer elke vorm, elke activiteit, elk ding precies op zijn plaats is ten opzichte van het geheel.

Ik was buitengewoon geïnteresseerd, want later zei Sri Aurobindo hetzelfde, dat niets slecht is, het is alleen dat dingen niet op hun plaats zijn – hun plaats niet alleen in de ruimte maar ook in de tijd; hun plaats in het universum, te beginnen met de werelden, de sterren, enz., elk ding precies op zijn plaats. En dus, wanneer elk ding precies op zijn plaats is, van het meest verbazingwekkende tot het meest microscopische, zal het geheel geleidelijk het Allerhoogste uitdrukken, zonder dat het zich hoeft terug te trekken om opnieuw te worden geëmanneerd. Hierop baseerde Sri Aurobindo het feit dat in deze schepping, in dit universum, de perfectie van een goddelijke wereld – wat Sri Aurobindo het Supramentale noemt – zich zal kunnen manifesteren. Evenwicht is de essentiële wet van deze schepping en daarom kan perfectie worden gerealiseerd in de manifestatie.

Wat zijn in dit verband de allereerste dingen die de Supramentale Kracht van plan is te verdrijven, of probeert te verdrijven, zodat alles op zijn plaats kan zijn, individueel en kosmisch?

Verdrijven? Maar zal het ook iets "verdrijven"? Als we Sri Aurobindo's idee accepteren, zal het alles op zijn plaats zetten, dat is alles.

Eén ding moet noodzakelijkerwijs ophouden, en dat is de vervorming, dat wil zeggen, de sluier van valsheid over de Waarheid, want dat is wat verantwoordelijk is voor alles wat we hier zien. Als dit wordt weggenomen, zullen de dingen compleet anders zijn, compleet anders. Ze zullen zijn wat we voelen dat ze zijn wanneer we dit bewustzijn verlaten.

Wanneer men dit bewustzijn verlaat en het Waarheidsbewustzijn binnengaat, is het verschil zo groot dat men zich afvraagt hoe er zoiets kan bestaan als lijden, ellende, dood, enzovoort. Er is een soort verbazing in de zin dat men niet begrijpt hoe het kan gebeuren – wanneer men werkelijk naar de andere kant is gekanteld. Maar deze ervaring wordt meestal geassocieerd met de ervaring van de onwerkelijkheid van de wereld zoals wij die kennen, terwijl Sri Aurobindo zegt dat deze perceptie van de onwerkelijkheid van de

³¹ Pralaya: het einde of de vernietiging van een universum.

wereld niet nodig is om in het supramentale bewustzijn te leven – het is slechts de onwerkelijkheid van Valsheid, niet de onwerkelijkheid van de wereld. Dat wil zeggen, de wereld heeft een eigen realiteit, onafhankelijk van Valsheid.

Ik veronderstel dat dit het eerste effect van het Supramentale is – het eerste effect in het individu, omdat het bij het individu begint.

18 juli 1961

67– Er is geen zonde in de mens, maar wel veel ziekte, onwetendheid en verkeerd gebruik.

68 – Het zondebesef was noodzakelijk om de mens een afkeer te laten krijgen van zijn eigen onvolmaaktheden. Het was Gods correctiemiddel voor egoïsme. Maar het egoïsme van de mens beantwoordt aan Gods plan door zeer dof te zijn voor zijn eigen zonden en zeer scherp voor de zonden van anderen.

In welke fase van zijn ontwikkeling zal de mens zich van egoïsme kunnen ontdoen?

Wanneer egoïsme niet langer nodig zal zijn om de mens tot een bewuste individualiteit te maken.

27 juli 1961

Jnana

(Kennis)

Derde Periode van Commentaren

(1962-1966)

Jnana (Kennis)

Derde Periode van Commentaren (1962-1966)

69 – Zonde en deugd zijn een spel van verzet dat we met God spelen in Zijn pogingen ons tot volmaaktheid te brengen. Het deugdgevoel helpt ons onze zonden in het geheim te koesteren.

Deze aforismen drukken duidelijk de zinloosheid uit van onze ideeën over zonde en deugd. U had ook gezegd, naar aanleiding van uw ervaring van 3 februari 1958:³² "Ik zag dat wat mensen helpt om supramentaal te worden of hen daarvan weerhoudt, heel anders is dan wat onze gebruikelijke morele opvattingen veronderstellen." U zei bovendien: "Wat heel duidelijk is, is dat onze beoordeling van wat goddelijk of ongoddelijk is, niet correct is... Destijds had ik de indruk... dat de relatie tussen deze wereld en de andere het standpunt van waaruit dingen geëvalueerd of beoordeeld zouden moeten worden, volledig veranderde. Dit standpunt had niets mentaals en het gaf een vreemd innerlijk gevoel dat veel dingen die we als goed of slecht beschouwen, dat niet werkelijk zijn. Het was heel duidelijk dat alles afhing van het vermogen van dingen, van hun vermogen om de supramentale wereld uit te drukken of ermee in relatie te staan." Hoe ziet dit supramentale standpunt eruit? Hoe is dit vermogen of deze aanleg om de supramentale wereld uit te drukken of ermee in relatie te staan?

Ik heb daar al kort over gesproken in verband met het verhaal van het hert dat door het bos gaat.³³ Daar was een aanwijzing.

Toen kwam ik weer in contact met deze ervaring van de supramentale boot. Mijn visie op de dingen is sindsdien niet veranderd. En ik realiseerde me dat de ervaring een beslissende invloed had gehad op de situatie; het stelde de vereiste voorwaarden heel duidelijk, heel precies, heel definitief vast.

Eens en voor altijd veegde het niet alleen alle gewone begrippen van moraliteit weg, maar alles wat hier in India als noodzakelijk voor het spirituele leven wordt beschouwd. Vanuit dit oogpunt was het zeer leerzaam. Allereerst deze soort zogenaamde ascetische zuiverheid. Ascetische zuiverheid is simpelweg het verwerpen van alle vitale bewegingen; in plaats van deze bewegingen op te pakken en ze naar het Goddelijke te richten, dat wil zeggen, in plaats van de Allerhoogste Aanwezigheid erin te zien en de Allerhoogste er vrijelijk op te laten inwerken, zeg je tegen Hem: "Nee, dat is niet jouw zorg." Hij mag zich er niet mee bemoeien.

Wat het fysieke betreft, het is een oud verhaal, iedereen weet het: de asceten hebben het altijd verworpen, maar toen voegden ze het essentiële toe. Alleen de dingen die klassiek als heilig werden erkend of toegestaan door

³² Zie de opmerkingen van de Moeder over haar ervaring in *Vragen en Antwoorden 1957-58* (19 februari 1958).

³³ Zie *Bulletin van Sri Aurobindo International Centre of Education*, Vol. XIII: 2 (april 1961), blz. 23.

de religieuze traditie, zoals bijvoorbeeld de heiligheid van het huwelijk en dergelijke, werden geaccepteerd, maar een vrij leven — oh! dat was onverenigbaar met welk religieus leven dan ook.

Dus dat alles werd voor eens en altijd volledig weggevaagd.

Wat echter niet wil zeggen dat wat vereist is, ook maar makkelijker is. Het is waarschijnlijk veel moeilijker.

Allereerst moet er, vanuit psychologisch oogpunt, de voorwaarde zijn waar ik het over had in het verhaal van het hert: volmaakte gelijkheid. Het is een absolute voorwaarde. Ik heb sinds 1956, jarenlang, opgemerkt dat geen supramentale vibratie kan worden overgedragen behalve in deze volmaakte gelijkheid. Als er ook maar de minste weerstand is tegen deze gelijkheid — sterker nog, de minste beweging van het ego, elke voorkeur voor het ego, het komt er niet doorheen, het wordt niet overgedragen. Dit is al moeilijk genoeg.

Daarnaast zijn er twee voorwaarden voor de realisatie om totaal te worden en die zijn niet gemakkelijk te vervullen. Het is niet erg moeilijk op intellectueel vlak — ik heb het hier niet over zomaar iemand, maar over mensen die al yoga hebben beoefend en een discipline hebben gevolgd — het is relatief gemakkelijk; ook op psychologisch vlak, als je deze gelijkheid inbrengt, is het niet erg moeilijk. Maar zodra je op het materiële vlak komt, dat wil zeggen, het fysieke en vervolgens het lichaam, is het niet gemakkelijk. De twee voorwaarden zijn: ten eerste, een vermogen tot expansie, tot verruiming, dat zagezegd onbegrensd is, zodat je jezelf kunt verruimen tot de dimensie van het supramentale bewustzijn, dat totaal is. Het supramentale bewustzijn is het bewustzijn van de Allerhoogste in Zijn totaliteit — als ik "Zijn totaliteit" zeg, bedoel ik de Allerhoogste in Zijn aspect van Manifestatie. Natuurlijk moet er vanuit het hogere gezichtspunt, het gezichtspunt van de essentie — de essentie van wat het Supramentale wordt in de Manifestatie — een vermogen zijn tot volledige identificatie met de Allerhoogste, niet alleen in Zijn aspect van Manifestatie, maar ook in zijn statische of nirvanische aspect, voorbij de Manifestatie — Niet-Zijn. Maar daarnaast moet men zich kunnen identificeren met de Allerhoogste in het Worden. Dit impliceert twee dingen: ten eerste een verruiming die minstens onbeperkt is, zoals ik al zei, en tegelijkertijd een totale plasticiteit om de Allerhoogste in Zijn Worden te kunnen volgen. Het is niet op één bepaald moment dat men zo wijd als het universum moet zijn, maar oneindig, in het Worden. Dit zijn de twee voorwaarden; ze moeten er potentieel zijn.

Zolang er geen sprake is van fysieke transformatie, is het psychologische en, grotendeels, subjectieve gezichtspunt voldoende. En dat is relatief eenvoudig. Maar als het erop aankomt Materie in het werk op te nemen, Materie zoals die in deze wereld is, waar het uitgangspunt zelf al verkeerd is — we beginnen vanuit Onbewustheid en Onwetendheid — dan is het erg moeilijk. Want, zodat in feite deze Materie de individualisering zou kunnen bereiken, die nodig is om het verloren Bewustzijn te herwinnen, werd het gemaakt met een zekere fixatie die onmisbaar was om vormen te laten duren en juist om deze mogelijkheid tot individualiteit te behouden. En dat is het grootste obstakel voor de verruiming, de plasticiteit, de soepelheid die nodig is om het supramentale te kunnen ontvangen. Ik word voortdurend geconfronteerd met dit probleem, dat een zeer concreet, absoluut materieel probleem is, wanneer men te maken heeft met deze cellen die cellen moeten blijven en niet mogen verdampen in een realiteit die niet langer fysiek is. En

tegelijkertijd moeten ze deze soepelheid, dit gebrek aan fixatie hebben die hen in staat stelt om oneindig te verruimen.

(*Stilte*)

De ervaring van de boot vond plaats in het subtiële fysieke. En de mensen die donkere vlekken hadden en teruggebracht moesten worden, waren altijd degenen die de soepelheid misten die nodig was voor deze twee bewegingen, maar vooral de beweging van verruiming, meer dan de beweging van progressie om het Worden te volgen; dit leek later een preoccupatie te zijn, voor degenen die aan land waren gekomen, na de landing. Maar de voorbereiding op de boot was gericht op dit vermogen tot verbreding. Er was ook nog iets anders dat ik niet noemde toen ik mijn ervaring beschreef: de boot had geen machines. Alles, alles werd in beweging gezet door de wil – individuen en dingen – zelfs de kleding van mensen was het resultaat van hun wil. En dit gaf een grote soepelheid aan al deze dingen en aan de vormen van individuen; omdat men zich bewust was van deze wil, die geen mentale wil is, maar een wil van het Zelf, of een spirituele wil, zou je kunnen zeggen, een wil van de ziel, als je die betekenis geeft aan het woord ziel. Maar dit is iets wat hier kan worden ervaren wanneer men handelt met absolute spontaniteit, dat wil zeggen, wanneer een handeling, zoals spreken of bewegen, niet wordt bepaald door het denkvermogen – ik heb het niet over gedachten en intellect – zelfs niet door het denkvermogen dat ons gewoonlijk aanzet tot handelen. Meestal, wanneer we iets doen, voelen we in onszelf de wil om dit te doen – wanneer we ons bewust zijn en onszelf observeren terwijl we het doen, kunnen we zien dat er altijd – het kan heel vluchtig zijn – de wil is om het te doen. Het is de interventie van het denkvermogen, de gebruikelijke interventie, de volgorde waarin dingen gebeuren. Terwijl de supramentale handeling wordt bepaald door het denkvermogen over te slaan. Het is niet nodig om door het denkvermogen te gaan, het is direct. Iets komt in direct contact met de vitale centra en laat ze handelen – zonder door de gedachte te gaan, maar met volledig bewustzijn. Het bewustzijn werkt niet in de gebruikelijke volgorde, het gaat rechtstreeks van het centrum van de spirituele wil naar de Materie.

Zolang men deze absolute onbeweeglijkheid van het denkvermogen kan behouden, is de inspiratie absoluut zuiver, komt ze zuiver. Als men het kan opvangen en vasthouden terwijl men spreekt, is wat erdoorheen komt ook onvermengd, het blijft zuiver.

Het is een uiterst delicate werking, waarschijnlijk omdat het onbekend is – de minste beweging, de kleinste mentale vibratie verstoort alles. Maar zolang het duurt, is het volkomen zuiver. En dat moet de *constante* toestand van een gesupramentaliseerd leven zijn. De gementaliseerde spirituele wil zou niet langer mogen ingrijpen; want men kan heel goed een spirituele wil hebben, men kan leven door voortdurend de spirituele wil uit te drukken – dat is wat er gebeurt met al diegenen die voelen dat ze geleid worden door het Goddelijke binnenin – maar dat komt via een mentale transcriptie. En zolang dat zo is, is het niet het supramentale leven. Het supramentale leven stroomt *niet langer* door het denkvermogen. Het denkvermogen is een onbeweeglijke zone van transmissie. De geringste vibratie is voldoende om hem te verstoren.

(*Stilte*)

Men zou kunnen zeggen dat de constante toestand die nodig is voor het Supramentale om zich te kunnen uiten via een aards bewustzijn, de volmaakte gelijkheid is die voortkomt uit spirituele identificatie met het Allerhoogste. Alles wordt het Allerhoogste in een volmaakte gelijkheid. En het is automatisch – niet de gelijkheid die bereikt wordt door de bewuste wil, door intellectuele inspanning of een begrip dat voorafgaat aan de toestand; dat is het niet. Het moet spontaan en automatisch zijn; men zou niet langer moeten reageren op alles wat van buitenaf komt alsof men reageert op iets dat van buitenaf komt. Dit soort reflectie en reactie zou moeten worden vervangen door een staat van constante waarneming – die ik niet identiek kan noemen, omdat elk ding noodzakelijkerwijs een specifieke reactie vereist – maar vrij van elke terugslag, als men dat zo mag zeggen. Het is het verschil dat bestaat tussen iets dat van buitenaf komt, dat je raakt en waarop je reageert, en iets dat circuleert en dat heel natuurlijk de vibraties met zich meebrengt die nodig zijn voor de algemene handeling. Ik weet niet of ik me duidelijk versta.... Het is het verschil tussen een vibrerende beweging die circuleert in een eenvormig werkingsveld en een beweging die van iets buitenaf komt, van buitenaf raakt en een reactie krijgt – dat is de gebruikelijke toestand van het menselijk bewustzijn. Aan de andere kant, wanneer het bewustzijn geïdentificeerd is met het Allerhoogste, zijn de bewegingen zegge intern, in de zin dat er niets van buiten komt; er zijn alleen dingen die circuleren en van nature bepaalde vibraties teweegbrengen tijdens hun circulatie, door gelijkenis en noodzaak – of die de vibraties in het medium van de circulatie veranderen.

Het is iets heel vertrouwds voor me, omdat het mijn huidige constante toestand is – ik heb nooit de indruk dat dingen van buitenaf komen en botsen, maar van innerlijke, meervoudige en soms tegenstrijdige bewegingen, en van een constante circulatie die de innerlijke veranderingen teweegbrengt die nodig zijn voor de beweging.

Dat is de onmisbare basis.

De verwijding volgt bijna automatisch en vereist aanpassingen in het lichaam zelf die moeilijk op te lossen zijn. Dit is een probleem waarin ik nog steeds volledig ondergedompeld ben.

En dan de soepelheid die nodig is om de beweging van het Worden te volgen; soepelheid, dat wil zeggen het vermogen tot dekristallisatie — de hele levensperiode die in individualisering wordt doorgebracht, is een periode van bewuste en weloverwogen kristallisatie, die later ongedaan gemaakt moet worden. Een bewust en individueel wezen worden is een voortdurende kristallisatie – constant en doelbewust – van alle dingen; en daarna moet men de tegenovergestelde beweging maken, constant, en ook, nog meer, doelbewust. Tegelijkertijd mag men in het bewustzijn niet het voordeel verliezen van wat men door individualisatie heeft verworven.

Ik moet zeggen dat het moeilijk is.

Vanuit het oogpunt van het denken is het elementair, heel gemakkelijk. En zelfs vanuit het oogpunt van het gevoel is het niet moeilijk; voor het hart, dat wil zeggen het emotionele wezen, is het relatief gemakkelijk om zich te verruimen tot de dimensie van het Allerhoogste. Maar het lichaam! Het is heel moeilijk, heel moeilijk zonder dat het lichaam – hoe zal ik het zeggen? – zijn stollingscentrum verliest; zonder dat het oplost in de omringende massa. En

zelfs dan, als men zich midden in de natuur bevindt, met bergen, bossen en rivieren, en een grote natuurlijke schoonheid, en veel ruimte, zou het best aangenaam zijn! Maar je kunt geen enkele stap materieel zetten, uit je lichaam, zonder dingen tegen te komen die pijnlijk zijn. Het gebeurt af en toe dat je in contact komt met een substantie die aangenaam, harmonisch, warm is, die vibreert met een hoger licht. Maar dit is zeldzaam. Ja, bloemen, soms bloemen – soms, niet altijd. Maar deze materiële wereld, oh!... Je wordt overal geraakt – gekrast, gekrast, geschraapt, geraakt door allerlei dingen die zich niet *willen ontvouwen*. Oh, wat is het moeilijk! Wat is er weinig menselijk leven opgebloeid! Het is verschrompeld, verhard, zonder licht, zonder warmte – om nog maar te zwijgen van vreugde.

Maar soms, als je stromend water ziet of een straal zonneschijn in de bomen – oh, alles zingt, de cellen zingen, ze zijn gelukkig.

Maar als de fysieke transformatie zo moeilijk is, zou het dan niet beter zijn om op een occulte manier te handelen, om iets te materialiseren, om een nieuw lichaam te creëren door occulte processen?

Het idee is dat allereerst bepaalde wezens een zekere realisatie moeten bereiken hier in de fysieke wereld die hen de kracht zou geven om een supramentaal wezen te materialiseren.

Ik heb je verteld dat ik ooit een vitaal wezen een lichaam heb gegeven, maar dat ik dat nooit zou hebben gekund... het zou onmogelijk zijn geweest om dit lichaam materieel te maken: er ontbreekt iets, er ontbreekt iets. Zelfs als het zichtbaar gemaakt kon worden, kon het waarschijnlijk niet permanent gemaakt worden — bij de eerste gelegenheid zou het dematerialiseren. Het is deze permanentie die we niet kunnen verkrijgen. Ik had dit met Sri Aurobindo besproken — "besproken" is een manier van spreken — we hadden erover gesproken en hij zag het op dezelfde manier als ik, namelijk dat er een kracht is die wij niet hebben, de kracht om de vorm hier op aarde vast te leggen. Zelfs voor degenen die het vermogen hebben om dingen te materialiseren, blijven ze niet, ze kunnen niet blijven, ze hebben niet de kwaliteit van fysieke dingen.

Dus de continuïteit van de schepping kon niet worden gegarandeerd zonder iets dat die kwaliteit bezat.

Ik kende het hele occulte proces tot in detail, maar ik had het nooit materiëler kunnen maken, zelfs niet als ik het had geprobeerd – zichtbaar, ja, maar vergankelijk, niet in staat tot vooruitgang.

12 januari 1962

70 – Onderzoek uzelf zonder medelijden, dan zult u milder en meelijwekkender zijn tegenover anderen.

Heel goed!

Het is heel goed, heel goed voor iedereen, vooral voor mensen die zichzelf superieur achten.

Maar dit komt werkelijk overeen met iets heel diepzinnigs.

In feite is dit een ervaring die ik al een tijdje heb. Het is bijna als een omkering van houding.

Mensen hebben zichzelf inderdaad altijd beschouwd als slachtoffers van tegengestelde krachten; zij die moedig zijn, vechten, de anderen klagen. Maar ik heb een steeds concretere visie op de rol die de tegengestelde krachten spelen in de schepping, van de bijna absolute noodzaak voor hen, zodat er vooruitgang kan zijn en dat de schepping opnieuw haar Oorsprong kan worden – en zo'n heldere visie dat men, in plaats van te vragen om de bekering of afschaffing van de tegenkrachten, zijn eigen transformatie moet realiseren, ervoor moet bidden en die moet uitvoeren. Dit is vanuit het aardse perspectief, ik neem niet het individuele standpunt in. We kennen het individuele standpunt; dit is vanuit het aardse perspectief. Het was de plotselinge visie van alle dwalingen, alle misverstanden, alle onwetendheid en onduidelijkheid, en erger nog, alle kwade wil in het aardse bewustzijn dat zich verantwoordelijk voelde voor het voortbestaan van deze tegenkrachten en die hen een groot verlangen aanbood – meer dan een verlangen, een soort holocaust – zodat de tegenkrachten zouden verdwijnen en geen reden meer zouden hebben om te bestaan, zodat ze er niet langer zouden zijn om alles aan te wijzen wat veranderd moet worden.

Hun aanwezigheid werd onvermijdelijk gemaakt door al deze dingen die ontkenningen van het goddelijke leven waren. En deze beweging van het aanbieden van het aardebewustzijn aan de Allerhoogste, met een buitengewone intensiteit, was als een verlossing, zodat de tegenkrachten konden verdwijnen.

Het was een zeer intense ervaring die zich als volgt uitdrukte: "Neem al mijn fouten, neem ze allemaal, accepteer ze, wis ze uit, zodat deze krachten kunnen verdwijnen."

Dit aforisme is hetzelfde van de andere kant, het is in essentie hetzelfde. Zolang het voor een menselijk bewustzijn mogelijk is om te voelen, te handelen, te denken of in strijd te zijn met het grote goddelijke Worden, is het onmogelijk om iemand anders daarvoor de schuld te geven; het is onmogelijk om de tegenkrachten die in stand worden gehouden in de schepping de schuld te geven als middel om je alle vooruitgang die nog moet worden geboekt, te laten zien en voelen.

(Stilte)

De staat waarin ik me bevond was als een herinnering – een herinnering die eeuwig aanwezig is – aan dat Bewustzijn van de allerhoogste Liefde die de Heer uitstraalde op aarde, in de aarde – *in* de aarde – om haar tot Hem terug te brengen. Want dat was waarlijk een afdaling in de meest totale ontkenning van het Goddelijke, de ontkenning van de eigen essentie van de goddelijke Natuur, en daarom een verzaking aan de goddelijke staat om de duisternis van de aarde te accepteren en de aarde terug te brengen naar de goddelijke staat. En tenzij deze opperste Liefde almachtig bewust wordt hier op aarde, kan de terugkeer nooit definitief zijn.

Deze ervaring kwam na het visioen van de grote goddelijke Wording,³⁴ en ik vroeg me af: "Aangezien deze wereld progressief is, aangezien ze steeds meer Goddelijk wordt, zal er dan niet altijd dit intens pijnlijke gevoel

³⁴ Zie het commentaar op het voorgaande aforisme.

zijn van het ongoddelijke, van de staat die ongoddelijk is vergeleken met de die komen gaat? Zullen er niet altijd zijn wat wij 'tegenkrachten' noemen, dat wil zeggen, iets dat de beweging niet harmonisch volgt?" Toen kwam het antwoord, kwam het visioen: nee, inderdaad, de tijd voor deze mogelijkheid is nabij, de tijd voor de manifestatie van die essentie van volmaakte Liefde die deze onbewustheid, deze onwetendheid en de slechte wil die daaruit voortvloeit, kan transformeren tot een progressie die stralend, vreugdevol, verlangend naar perfectie en allesomvattend is.

Het was heel concreet.

En dit komt overeen met een toestand waarin men zich zo *perfect* identificeert met al wat is, dat men op een concrete manier al het anti-goddelijke wordt, en dat men het kan aanbieden – men kan het aanbieden en het werkelijk transformeren door het aan te bieden.

In wezen is dit soort wil tot zuiverheid, tot het goede, in mensen – die zich in de gewone mentaliteit uitdrukt als de behoefte om deugdzaam te zijn – het *grote obstakel* voor ware zelfgave. Dit is de oorsprong van valsheid en, nog meer, de bron van hypocrisie – de weigering om zijn eigen deel van de last van moeilijkheden op zich te nemen. En met dit aforisme is Sri Aurobindo op een heel eenvoudige manier rechtstreeks naar dit punt gegaan.

Probeer niet deugdzaam over te komen. Zie hoezeer jullie verenigd zijn, één met alles wat anti-goddelijk is. Neem jullie deel van de last, accepteer dat jullie onrein en vals zijn en op die manier zullen jullie de Schaduw kunnen opnemen en offeren. En voor zover jullie in staat zijn die op te nemen en aan te bieden, zullen de dingen veranderen.

Probeer niet tot de reinen te behoren. Accepteer dat jullie samen zijn met hen die in duisternis zijn en geef alles met volledige liefde.

21 januari 1962

71 – Een gedachte is een pijl die op de waarheid wordt geschoten; hij kan een punt raken, maar niet het hele doel bestrijken. Maar de boogschutter is te tevreden met zijn succes om verder te vragen.

Maar het is overduidelijk! Het is zo overduidelijk voor ons.

Ja, maar wat moeten we doen om het hele doel te bestrijken?

Hou op met boogschutter te zijn!

Het is een mooi beeld. Dit is goed voor mensen die zich in een staat bevinden waarin ze denken de Waarheid te hebben ontdekt.

Het is goed om te zeggen tegen degenen die denken dat ze de Waarheid hebben gevonden, omdat ze één punt hebben aangeraakt.

Maar zo vaak hebben we iets anders gezegd.

Je vraagt je af in hoeverre je kunt handelen als je het hele doel kunt omvatten, dat wil zeggen, alle standpunten en het nut van alles kent, omdat je kunt zien dat alles nuttig is, dat alles zijn plaats heeft. Moet je om te handelen niet op de een of andere manier exclusief of strijdlustig zijn?

Je kent het verhaal van de filosoof die in Zuid-Frankrijk woonde - ik weet zijn naam niet meer, een zeer bekende man die professor was aan de Universiteit van Montpellier en die aan de rand van de stad woonde? Er waren verschillende wegen die naar zijn huis leidden. Elke dag verliet deze man zijn universiteit en kwam hij aan bij de kruising waar alle wegen die naar zijn huis leidden, samenkwamen – deze kant op, die kant op, een andere kant op. En elke dag stond hij stil en vroeg zich af: "Welke zal ik nemen?" Elk had zijn voor- en nadelen. En dit alles speelde zich af in zijn hoofd, de voor- en nadelen, en dit en dat, en hij verspilde een half uur aan het kiezen van zijn weg naar huis.

Hij gaf dat als voorbeeld van het vermogen van de gedachte tot handelen: als je begint te denken, kun je niet meer handelen.

Het is hier beneden, op dit vlak, prima, zolang je de boogschutter bent en maar één punt raakt. Maar daarboven is het niet waar – integendeel! Alle intelligentie daar beneden is zo; het ziet allerlei dingen, en omdat het allerlei dingen ziet, kan het niet kiezen om te handelen. Maar om het hele doel te zien, om de Waarheid in haar geheel te zien, moet je oversteken naar de andere kant. En wanneer je oversteekt naar de andere kant, zie je geen som van meerdere waarheden, noch een ontelbaar aantal waarheden die aan elkaar zijn toegevoegd, die je één voor één ziet, zodat je het geheel niet in één keer kunt bevatten. Wanneer je erbovenuit stijgt, is het het geheel dat je eerst ziet; het geheel presenteert zich in één keer, in zijn geheel, in zijn totaliteit, zonder verdeeldheid. En dan hoeft je geen keuze meer te maken, je hebt een visie: *dit* is wat er moet gebeuren. Het is geen keuze tussen dit en dat, of dit of dat, want het is niet meer zo. Je ziet de dingen niet langer achter elkaar, de één na de ander; je hebt de gelijktijdige visie van een geheel dat bestaat als een eenheid. Dan is de keuze simpelweg een visie.

Maar zolang je in de staat van boogschutter verkeert, kun je het geheel niet zien – je kunt het geheel niet achter elkaar zien, je kunt het geheel niet zien door de ene waarheid aan de andere toe te voegen. Dat is precies het onvermogen van het denkvermogen. Het denkvermogen kan dat niet. Het zal altijd achter elkaar zien, het zal altijd een som van dingen zien en het is niet dat – iets zal ontsnappen, de betekenis zelf van de waarheid zal eraan ontsnappen.

Pas wanneer men een globale, gelijktijdige perceptie heeft van het geheel in zijn eenheid, kan men de waarheid in zijn geheel bezitten.

En dan is handelen niet langer een keuze die onderhevig is aan dwaling, rectificatie en discussie, maar de heldere visie op wat er gedaan moet worden – die onfeilbaar is.

3 februari 1962

72 – Het teken van ontluikende Kennis is het gevoel dat ik nog weinig of niets weet; en toch, als ik mijn kennis maar kon kennen, bezit ik alles al.

In de slaap heb je af en toe een zeer nauwkeurige kennis van wat er gaat gebeuren, met een buitengewone precisie in de materiële details, alsof alles al tot in de kleinste details aanwezig is, op een occult niveau. Klopt dat? Wat is dit niveau van kennis? Is er een of meerdere? Wat moet men doen om er bewust toegang toe te krijgen in de wakende

toestand? En hoe komt het dat mensen die serieus zijn, die een goddelijke realisatie hebben, soms zulke grove fouten maken in hun voorspellingen?

Maar het is een wereld op zich! Het is niet één vraag, maar twintig!

Er zijn allerlei soorten voorspellende dromen. Er zijn voorspellende dromen die onmiddellijk in vervulling gaan, dat wil zeggen, je droomt 's nachts wat er de volgende dag zal gebeuren, en er zijn voorspellende dromen die in vervulling gaan over verschillende tijdsperioden. En afhankelijk van hun positie in de tijd, worden deze dromen op verschillende niveaus gezien.

Hoe hoger we stijgen naar absolute zekerheid, hoe groter de afstand is, omdat deze visioenen behoren tot een gebied dat zeer dicht bij de Oorsprong ligt en de tijd tussen de openbaring van wat er gaat gebeuren en de realisatie ervan zeer groot kan zijn. Maar de openbaring is zeker, omdat deze zeer dicht bij de Oorsprong ligt. Er is een plaats – waar men zich identificeert met het Allerhoogste – waar men alles absoluut kent, in het verleden, het heden, de toekomst en overal. Maar meestal vergeten mensen die daarheen gaan wat ze hebben gezien wanneer ze terugkeren. Een extreem strenge discipline is nodig om te onthouden. En dat is de enige plaats waar men zich niet kan vergissen.

Maar de schakels van de communicatieketen zijn niet altijd allemaal aanwezig en men herinnert zich het maar zelden.

Om terug te komen op wat ik zei: afhankelijk van het niveau waarop men heeft gezien, kan men min of meer de tijd inschatten die het visioen nodig heeft om te worden vervuld. En de onmiddellijke dingen zijn al gerealiseerd, ze bestaan al in het subtiel-fysieke en ze kunnen daar worden gezien – ze zijn er gewoon, ze bestaan daar. Ze zijn slechts de weerspiegeling – zelfs geen transcriptie – de weerspiegeling of projectie van het beeld in de materiële wereld dat de volgende dag of over een paar uur zal verschijnen. Daar zie je het exacte ding in al zijn details, omdat het al bestaat; dus hangt alles af van de nauwkeurigheid van de visie en het gezichtsvermogen. Als je een objectief en oprecht gezichtsvermogen hebt, zie je het nauwkeurig; als je er je eigen gevoelens en indrukken aan toevoegt, wordt het erdoor gekleurd. Nauwkeurigheid in het subtiel-fysieke hangt dus uitsluitend af van het instrument, dat wil zeggen, van degene die ziet.

Maar zodra je een subtieler gebied betreedt, zoals het vitale – en nog meer in het mentale, maar al in het vitale is er een kleine marge van mogelijkheid – dan kun je daar grofweg zien wat er gaat gebeuren, maar in detail kan het zus of zo zijn; er zijn wilskracht en invloeden die mogelijk kunnen ingrijpen en een verschil kunnen creëren.

En dat komt doordat de oorspronkelijke wil zich, om zo te zeggen, weerspiegelt in de verschillende regio's, en elke regio verandert de organisatie en de relatie tussen de beelden. De wereld waarin we leven is een wereld van beelden. Het is niet het ding zelf in zijn essentie, het is de weerspiegeling van het ding. Je zou kunnen zeggen dat we in ons materiële bestaan slechts een weerspiegeling zijn, een afbeelding van wat we zijn in onze essentiële realiteit. En de modaliteiten van deze weerspiegelingen brengen elke dwaling en falsificatie met zich mee — wat je in de essentie ziet, is volkomen waar en zuiver en bestaat van alle eeuwigheid; de beelden zijn wezenlijk variabel. En naarmate de mate van onwaarheid die de vibraties

binnendringt, neemt de mate van vervorming en verandering toe. Je zou kunnen zeggen dat elke omstandigheid, elke gebeurtenis, elk ding een zuiver bestaan heeft, wat het ware bestaan is, en een aanzienlijk aantal onzuivere of vervormde bestaansvormen, die het bestaan van hetzelfde ding in de verschillende domeinen van het zijn zijn. Bijvoorbeeld, in het intellectuele domein is er al behoorlijk wat vervorming; in het mentale domein is er een aanzienlijke hoeveelheid vervorming, en naarmate alle emotionele en sensorische domeinen erbij betrokken raken, nemen de vervormingen toe. En zodra je het materiële vlak bereikt, is het meestal onherkenbaar. Het is volledig vervormd – zozeer zelfs dat het soms erg moeilijk is om te weten dat dit de materiële uitdrukking daarvan is – ze lijken niet meer erg op elkaar.

Het is een vrij nieuwe manier om het probleem te benaderen en het kan de sleutel tot veel dingen zijn.

Dus wanneer je iemand goed kent en je hem vaak fysiek ziet, als je hem in het subtiele fysieke ziet, zijn er al dingen die duidelijker, zichtbaarder en opvallender worden, die je fysiek niet had gezien, omdat ze in de grauwheid van de materiële wereld waren samengesmolten met vele andere dingen op hetzelfde vlak. Er zijn kenmerken of uitingen van karakter die opvallend genoeg worden om volledig zichtbaar te zijn, hoewel ze fysiek niet duidelijk waren. Als je een persoon fysiek bekijkt, zie je de teint, de gelaatstrekken, de uitdrukking; tegelijkertijd, als je dit gezicht subtiel fysiek bekijkt, merk je plotseling dat een deel van het gezicht één kleur is, een ander deel een andere kleur; dat er in de ogen een uitdrukking en een soort licht is die helemaal niet zichtbaar waren; en dat het geheel er heel anders uitziet en bovenal een heel ander gevoel geeft, dat voor onze fysieke ogen vrij extravagant zou lijken, maar dat voor het subtiele zicht zeer expressief en onthullend is voor het karakter, of zelfs voor de invloeden die op deze persoon inwerken. Wat ik hier zeg, is het verslag van een ervaring die ik een paar dagen geleden opnieuw had.

Dus afhankelijk van de mate waarin je bewust bent en de mate waarin je ziet, neem je beelden waar, zie je gebeurtenissen die min of meer nabij zijn, en zie je ze min of meer nauwkeurig. De enige visie die waar en zeker is, is de visie van het goddelijk Bewustzijn. Het probleem is dus om je bewust te worden van het goddelijk Bewustzijn en dit bewustzijn te allen tijde in alle details te behouden.

Tot die tijd zijn er allerlei manieren om aanwijzingen te ontvangen. De precieze, accurate, vertrouwde visie die bepaalde mensen hebben, kan uit verschillende bronnen komen. Het kan een visie zijn die voortkomt uit identiteit met omstandigheden en dingen, wanneer je gewend bent je bewustzijn overal om je heen uit te breiden. Het kan een aanwijzing zijn van een spraakzaam wezen uit de onzichtbare wereld dat zichzelf vermaakt door je te vertellen wat er gaat gebeuren; dit gebeurt heel vaak. Dan hangt alles af van het morele karakter van je "informant"; als hij zich ten koste van jou vermaakt, vertelt hij je allerlei verhalen – en dit is wat er meestal gebeurt met mensen die informatie van entiteiten krijgen. Om mensen te lokken, vertellen ze hen vaak dingen zoals ze werkelijk zullen zijn, omdat ze een universele visie hebben op een bepaald gebied van het vitale of het mentale; en wanneer ze er dan zeker van zijn dat je hen zult vertrouwen, kunnen ze je verhalen gaan vertellen en zet je jezelf voor schut. Dit gebeurt heel vaak. Je zou jezelf in een hogere bewustzijnsstaat moeten bevinden dan deze

individueen of entiteiten of deze kleine goden, zoals sommigen ze noemen, en in staat moeten zijn om van bovenaf te verifiëren wat hun uitspraken waard zijn.

Als je een universele mentale visie hebt, kun je alle mentale formaties zien. Dan zie je – en het is heel interessant – hoe de mentale wereld georganiseerd is om zichzelf te realiseren op het fysieke vlak. Je ziet de verschillende formaties, de manier waarop ze elkaar benaderen en bestrijden, zich verenigen en zichzelf organiseren, de formaties die de overhand hebben, invloed verwerven en een completere realisatie bereiken. Als je echt een hogere visie wilt hebben, moet je boven de mentale wereld uitstijgen en de oorspronkelijke wil zien terwijl die afdaalt om zich uit te drukken. In dit geval beschik je misschien niet over alle details, maar het centrale feit, het feit in zijn centrale waarheid, is onbetwistbaar, onmiskenbaar, absoluut correct.

Sommige mensen hebben ook de kracht om dingen te voorspellen die al op aarde bestaan, maar op afstand, op grote afstand, heel ver van de fysieke ogen. Dit zijn meestal mensen die in staat zijn hun bewustzijn te verruimen en uit te breiden. Ze hebben een fysieke, maar iets subtielere visie, die afhankelijk is van een orgaan dat subtieler is dan het puur materiële – wat je het leven van dit orgaan zou kunnen noemen – en dus, door hun bewustzijn te projecteren met een wil om te zien, kunnen ze heel goed zien, kunnen ze dingen zien: deze dingen bestaan al, alleen vallen ze niet binnen het veld van onze gewone visie. Mensen die dit vermogen hebben en die vertellen wat ze zien, die oprecht zijn en die geen bluffers zijn, zien op een manier die absoluut precies en exact is.

In feite is een belangrijke factor voor degenen die voorspellen of zien, hun absolute oprechtheid. Helaas is, door de nieuwsgierigheid van mensen, hun volharding, de druk die ze uitoefenen – waaraan maar weinigen weerstand kunnen bieden – wat er gebeurt, als er iets is dat ze niet precies en precies zien, dat er een bijna onvrijwillig vermogen van innerlijke verbeelding is, dat het kleine ontbrekende element toevoegt. Dit is wat de gebreken in hun voorspellingen veroorzaakt. Heel weinigen hebben de moed om te zeggen: "Oh nee, dat weet ik niet, het ontgaat me." Ze hebben niet eens de moed om het tegen zichzelf te zeggen. En dan, met een vleugje verbeelding, bijna onbewust handelend, vullen ze het visioen, de informatie in – er kan van alles gebeuren. Heel weinig mensen kunnen daar weerstand aan bieden. Ik heb heel veel helderzienden gekend, ik heb heel veel mensen gekend die een wonderbaarlijke gave had; slechts weinigen van hen zouden stoppen wanneer ze het einde van hun kennis bereikten. Of anders zouden ze een klein detail toevoegen. Dit is wat deze vermogens altijd een nogal twijfelachtige kwaliteit geeft. Je moet echt een heilige zijn – een grote heilige, een grote wijze – en volledig vrij, helemaal niet beïnvloed door anderen. Natuurlijk heb ik het niet over degenen die roem nastreven, want daar trappen ze in de grofste valkuilen; maar zelfs goede wil, de wens om mensen gelukkig te maken, hen te plezieren, hen te helpen, is voldoende om een vertekening te veroorzaken.

*Wanneer gebeurtenissen al voorbereid zijn in het subtiele fysieke en je er een visioen van hebt, is het dan te laat om dingen te veranderen?
Kun je nog handelen?*

Ik ken een heel interessant voorbeeld. Er was een tijd dat in de krant *Le Matin* – het is lang geleden, je moet wel heel jong geweest zijn – er elke dag een kleine cartoon stond van een jongen die naar iets wees – een soort page, gekleed zo – en altijd de datum of zoiets liet zien – een kleine cartoon. De heer in dit verhaal was op reis en hij verbleef in een groot hotel, ik weet niet meer in welke stad, en op een nacht of vroeg in de ochtend, heel vroeg, had hij een droom. Hij zag die page naar zijn rouwkoets wijzen – je weet wel, zoals ze mensen naar de begraafplaats brengen, in Europa – en hem uitnodigen om erin te stappen! Hij zag dat en toen, 's ochtends, toen hij er klaar voor was, verliet hij zijn kamer, die zich op de bovenste verdieping bevond, en daar, op de overloop, wees dezelfde jongen, gekleed in dezelfde stijl, hem naar de lift om naar beneden te gaan. Dat gaf hem een schok. Hij weigerde en zei: "Nee, dank u." De lift stortte neer en crashte, waarbij de mensen erin omkwamen.

Hij vertelde me dat hij daarna in dromen geloofde.

Het was een visioen. Hij zag de jongen, maar in plaats van de lift, liet de jongen hem zijn lijkwagen zien. Dus toen hij hetzelfde gebaar zag, dezelfde jongen – zoals in de cartoon, zie je – zei hij: "Nee dank je, "Ik loop wel naar beneden", en de machine – het was een van die hydraulische liften – brak en viel. Het was helemaal bovenaan. Het was tot moes verpletterd.

Mijn verklaring is dat een entiteit hem had gewaarschuwd. Het beeld van de page lijkt erop te wijzen dat een intelligentie, een bewustzijn, tussenbeide gekomen was; het lijkt niet zijn eigen onderbewustzijn te zijn geweest. Of misschien was zijn onderbewustzijn bewust en had het in het subtiel-fysieke gezien dat dit zou gaan gebeuren. Maar waarom gaf zijn onderbewustzijn hem zo'n beeld? Ik weet het niet. Misschien wist iets in het onderbewustzijn het, omdat het er al was, het was al in het subtiel-fysieke. Het ongeluk bestond al voordat het gebeurde — de wet van het ongeluk.

Natuurlijk is er altijd, in elk geval, een verschil, soms een paar uur — maar dat is het maximum — soms een paar seconden. En heel vaak vertellen dingen je dat ze er zijn, en het duurt soms een paar minuten, soms een paar seconden voordat ze in contact komen met je bewustzijn. Ik weet constant, constant wat er gaat gebeuren, en voor dingen die absoluut niet interessant zijn – het heeft geen zin om het van tevoren te weten, het verandert niets; maar het bestaat, het is overal om je heen. Als je bewustzijn breed genoeg is, weet je dat allemaal, bijvoorbeeld dat een bepaald persoon je een pakketje gaat brengen, dat soort dingen. En zo gaat het elke dag. Of dat een bepaald persoon op het punt staat te arriveren. Dat komt doordat het bewustzijn verruimd is, waardoor het in contact komt met dingen.

Maar in dat geval kunnen we niet zeggen dat het een voorgevoel is, want het bestaat al, alleen duurt het contact met onze zintuigen een paar seconden om te realiseren, omdat er een deur of een muur of iets is dat ons het zien belemmert.

Maar ik heb dit soort ervaringen al vaker gehad. Bijvoorbeeld, toen ik een keer in de bergen liep, bevond ik me op een pad waar maar plaats was voor één persoon – aan de ene kant de afgrond, aan de andere kant steile rots. Er waren drie kinderen achter me en een vierde persoon die achteraanliep. Ik liep voorop. Het pad liep langs de rand van de rots; we konden niet zien waar we heen gingen — en bovendien was het erg gevaarlijk; als iemand was uitgegleden, was hij over de rand gevallen. Ik liep voorop toen

ik plotseling, met andere ogen dan deze — hoewel ik goed op mijn stappen lette — een slang zag, daar, op de rots, wachtend aan de overkant. Toen zette ik voorzichtig een stap, en inderdaad, aan de overkant lag er een slang. Dat bespaarde me de schrik van verbazing, want ik had gezien en ik liep voorzichtig verder; en omdat er geen schrik van verbazing was, kon ik de kinderen zonder een schok vertellen: "Stop, wees stil, beweeg niet." Als er een schok was geweest, had er iets kunnen gebeuren. De slang had een geluid gehoord, hij lag al opgerold en in de verdediging voor zijn hol, met zijn kop zwaaiend — het was een adder. Dit was in Frankrijk. Er gebeurde niets, terwijl er, als er verwarring of commotie was geweest, van alles had kunnen gebeuren.

Dit soort dingen is me heel, heel vaak overkomen — met slangen is het me vier keer overkomen. Een keer was het helemaal donker, hier, vlak bij het vissersdorpje Ariankuppam. Er was een rivier en het gebeurde precies op de plek waar hij in de zee uitmondt. Het was donker — de nacht was heel snel gevallen. We liepen langs de weg en net toen ik mijn voet op de grond wilde zetten — ik had mijn voet al opgetild en ik wilde hem neerzetten — hoorde ik duidelijk een stem in mijn oor: "Pas op!" En toch had niemand iets gezegd. Dus ik keek en zag, net toen mijn voet op het punt stond de grond te raken, een enorme zwarte cobra, waar ik met gemak op had kunnen stappen — die mensen houden daar niet van. Hij schoot weg en stak het water over — wat een schoonheid, mijn kind! Met zijn kap open, zijn hoofd recht op boven het water, ging hij over als een koning. Uiteraard zou ik gestraft zijn voor mijn brutaliteit.

Ik heb honderden en honderden van dergelijke ervaringen gehad; op het allerlaatste moment, geen seconde te vroeg, werd ik geïnformeerd. En onder de meest uiteenlopende omstandigheden. Eens, in Parijs, stak ik de Boulevard Saint Michel over. Het was tijdens de laatste weken; ik had besloten dat ik binnen een bepaald aantal maanden de vereniging met de psychische Aanwezigheid, het innerlijke Goddelijke, zou bereiken, en ik had geen andere gedachte, geen andere zorg meer. Ik woonde vlak bij de Jardin du Luxembourg en elke avond liep ik daar — maar altijd diep in mezelf verzonken. Er is daar een soort kruispunt, en het is geen plek om over te steken als je diep in jezelf verzonken bent; het was niet erg verstandig. En dus was ik zo, ik liep, toen ik plotseling een schok kreeg, alsof ik een klap had gekregen, alsof iets me had geraakt, en ik sprong instinctief achteruit. En zodra ik achteruit was gesprongen, reed er een tram voorbij — het was de tram die ik op iets meer dan armafstand had gevoeld. Het had de aura geraakt, de aura van bescherming — die was in die tijd heel sterk, ik was diep ondergedompeld in het occultisme en ik wist hoe ik die moest behouden — de aura van bescherming was geraakt en dat had me letterlijk achterover gegooid, alsof ik een fysieke schok had gekregen. En wat een beledigingen van de chauffeur! Ik sprong net op tijd achteruit en de tram reed voorbij.

Ik zou tientallen van zulke verhalen kunnen vertellen, als ik ze me kon herinneren. De bescherming kan uit veel verschillende bronnen komen. Heel vaak was het iemand die me inlichtte: een klein wezen, of een soort wezen; soms was het de aura die me beschermde. En het was voor allerlei dingen. Dat wil zeggen, het leven was zelden beperkt tot het fysieke lichaam — dit is handig, dit is goed. Het is noodzakelijk, het vergroot je capaciteiten. Dit is wat de persoon die me occultisme leerde me meteen vertelde: "Je ontnemt jezelf

zintuigen die zelfs voor het meest alledaagse leven zeer nuttig zijn." En dat is waar, echt waar. We kunnen oneindig veel meer weten dan we gewoonlijk weten, simpelweg door onze zintuigen te gebruiken. En niet alleen vanuit mentaal oogpunt, maar ook vanuit vitaal en zelfs fysiek oogpunt.

Maar wat is de methode?

Oh, de methode is heel eenvoudig. Er zijn disciplines. Het hangt ervan af wat je wilt doen.

Het hangt ervan af. Voor elk ding is er een methode. En de eerste methode is om het te willen, om mee te beginnen, dat wil zeggen, om een beslissing te nemen. Vervolgens krijg je een beschrijving van al deze zintuigen en hoe ze werken – dat kost wat tijd. Je kiest één of meerdere zintuigen, of het zintuig waarmee je het gemakkelijkst kunt beginnen, en je neemt een beslissing. Vervolgens volg je de discipline. Het is het equivalent van oefeningen om de spieren te ontwikkelen. Je kunt er zelfs in slagen een wil in jezelf te creëren.

Maar voor subtielere dingen is de methode om voor jezelf een exact beeld te maken van wat je wilt, in contact te komen met de bijbehorende vibratie, en je vervolgens te concentreren en oefeningen te doen – zoals oefenen met het zien door een voorwerp heen, of het horen door een geluid,³⁵ of het zien op afstand. Bijvoorbeeld, ik was eens, gedurende lange tijd, een aantal maanden, aan bed gekluisterd, en ik vond het nogal saai – ik wilde zien. Ik bevond me in een kamer en aan de ene kant was er nog een kamertje en aan het einde van dat kamertje was een soort brug; midden in de tuin werd de brug een trap die naar beneden leidde naar een heel grote en heel mooie studio, die midden in de tuin stond. Ik wilde gaan kijken wat er in de studio gebeurde, want ik verveelde me in mijn kamer. Dus bleef ik heel stil, sloot mijn ogen en zond mijn bewustzijn uit, beetje bij beetje, beetje bij beetje, beetje bij beetje. En dag na dag — ik koos een vast tijdstip en deed de oefening regelmatig. Eerst gebruik je je verbeelding en dan wordt het een feit. Na een tijdje had ik echt het fysieke gevoel dat mijn zicht bewoog; ik volgde het en dan zag ik dingen beneden waar ik niets van wist. Ik controleerde het achteraf. 's Avonds vroeg ik dan: "Was dit zo? En was dat zo?"

Maar voor elk van deze dingen moet je maandenlang oefenen met geduld, met een zekere koppigheid. Je neemt de zintuigen één voor één, gehoor, zicht, en je kunt zelfs de subtiële realiteit van smaak, geur en tastzin bereiken.

Vanuit mentaal oogpunt is het gemakkelijker, want daar ben je gewend aan concentratie. Wanneer je wilt nadenken en een oplossing wilt vinden, stop je in plaats van de deducties van het denken te volgen, alles en probeer je je te concentreren en te concentreren, de kern van het probleem te versterken. Je stopt alles en wacht tot je, door de intensiteit van de concentratie, een

³⁵ Moeder legde later uit: "Achter het geluid horen is in contact komen met de subtiële realiteit die zich achter het materiële feit bevindt, achter het woord of het fysieke geluid of bijvoorbeeld achter de muziek. Je concentreert je en dan hoor je wat erachter zit. Het betekent in contact komen met de vitale realiteit die zich achter de schijn bevindt. Er kan ook een mentale realiteit zijn, maar over het algemeen is wat zich direct achter het fysieke geluid bevindt een vitale realiteit."

antwoord krijgt. Dit kost ook wat tijd. Maar als je vroeger een goede student was, moet je daar wel aan gewend zijn en het is niet erg moeilijk.

Er is een soort uitbreiding van de fysieke zintuigen. Rode Indianen bijvoorbeeld bezitten een gehoor en reukvermogen met een veel groter bereik dan wijzelf – en honden! Ik kende een Indiaan – hij was mijn vriend toen ik acht of tien jaar oud was. Hij was met Buffalo Bill meegekomen, ten tijde van de Hippodrome – het was lang geleden, ik was acht jaar oud – en hij legde zijn oor op de grond en was zo slim dat hij wist hoe ver weg... aan de intensiteit van de vibratie wist hij hoe ver iemands voetstappen waren. Daarna zeiden de kinderen meteen: "Ik wou dat ik wist hoe ik dat moest doen!"

En dan probeer je het. Zo bereid je je voor. Je denkt dat je speelt, maar je bereidt je voor op later.

27 februari 1962

73 – Wanneer Wijsheid komt, is haar eerste les: "Er bestaat niet zoiets als kennis; er zijn alleen *aperçus* van de Oneindige Godheid."

Dit is heel goed.

Er zijn geen vragen nodig.

74 – Praktische kennis is iets anders; dat is reëel en bruikbaar, maar nooit compleet. Daarom is het noodzakelijk, maar fataal, om het te systematiseren en te codificeren.

75 – Systematiseren moeten we, maar zelfs bij het maken en vasthouden aan het systeem, moeten we altijd vastberaden vasthouden aan deze waarheid dat alle systemen van nature vergankelijk en onvolledig zijn.

Ik heb hier heel, heel vaak naar gekeken. Er was zelfs een tijd dat ik dacht dat als men een totale, volledige en perfecte kennis kon hebben van de gehele werking van de fysieke Natuur zoals we die waarnemen in de wereld van Onwetendheid, dat een manier zou kunnen zijn om de waarheid van de dingen te herontdekken of opnieuw te bereiken. Na mijn laatste ervaring³⁶ kan ik dit niet meer denken.

Ik weet niet of ik me duidelijk uitdruk. Er was een tijd – heel lang – dat ik dacht dat als de wetenschap haar volledige potentieel zou realiseren, maar dan op een absolute manier, als dat mogelijk was, ze ware Kennis zou bereiken. Bijvoorbeeld, in haar studie van de samenstelling van materie, door haar onderzoek steeds verder te pushen, zou er een moment komen waarop de twee elkaar zouden ontmoeten. Welnu, toen ik de ervaring had van de overgang van het eeuwige Waarheidsbewustzijn naar het bewustzijn van de geïndividualiseerde wereld, werd het me duidelijk dat dit onmogelijk was. En als je het me nu vraagt, denk ik dat beide dingen, de mogelijkheid van een ontmoeting door de wetenschap tot het uiterste door te voeren en de

³⁶ Een specifieke yoga-ervaring die plaatsvond op 13 april 1962.

onmogelijkheid van een ware bewuste verbinding met de materiële wereld, evenzeer onjuist zijn. Er is nog iets.

En de laatste dagen word ik steeds vaker geconfronteerd met het totale probleem, alsof ik het nog nooit eerder heb gezien.

Misschien zijn het twee paden die naar een derde punt leiden, en op dit moment is het misschien juist dit derde punt dat ik niet precies bestudeer, maar ernaar zoek, waar de twee elkaar zouden ontmoeten in een derde, die het Ware zou zijn.

Maar objectieve, wetenschappelijke kennis tot het uiterste doorgevoerd, als het mogelijk is om absoluut totaal te worden, leidt zeker op zijn minst tot de drempel. Dat is wat Sri Aurobindo zegt. Alleen zegt hij dat het fataal is, omdat al diegenen die zich aan die kennis hebben gewijd, erin hebben geloofd als een absolute waarheid, en voor hen heeft dit de deur gesloten voor de andere benadering. Op die manier is het fataal.

Maar vanuit mijn persoonlijke ervaring zou ik kunnen zeggen dat voor al diegenen die geloven in de *exclusieve* spirituele benadering, de benadering door middel van innerlijke ervaring, tenminste als die exclusief is, ook fataal is – omdat het hen *één* aspect, *één* waarheid van het Geheel laat zien, niet het Geheel. Het andere aspect lijkt me even onmisbaar, in die zin dat, terwijl ik zo volledig ondergedompeld was in de opperste Realisatie, het absoluut onbetwistbaar was dat de andere realisatie, de uiterlijke, de illusoire, slechts een verdraaiing was, waarschijnlijk toevallig, van iets dat net zo waar was als die ene.

Het is dit "iets" waar we naar op zoek zijn – misschien niet alleen ernaar zoeken, maar het ook *maken*.

We worden gebruikt zodat we kunnen deelnemen aan de manifestatie van "dat", van "dat" dat nog ondenkbaar is voor iedereen, omdat het er nog niet is. Het is een uitdrukking die nog moet komen.

Dit is alles wat ik kan zeggen.

(*Stilte*)

Dat is werkelijk de bewustzijnsstaat waarin ik momenteel leef. Het is alsof ik met dit eeuwige probleem geconfronteerd word, maar *vanuit een ander standpunt*.

Deze standpunten, de spirituele en de 'materialistische', als men dat zo mag zeggen, denken dat ze exclusief zijn – exclusief en uniek, zodat de een de waarde van de ander ontkent, vanuit het perspectief van de Waarheid — zijn onvoldoende, niet alleen omdat ze elkaar niet accepteren, maar ook omdat het accepteren van beide en het verenigen van beide niet voldoende is om het probleem op te lossen. Het is iets anders — een derde ding dat niet het resultaat is van deze twee, maar iets dat nog ontdekt moet worden, wat waarschijnlijk de deur zal openen naar de totale Kennis.

Dit is het punt dat ik heb bereikt.

Ik kan er niet meer over zeggen, want daar sta ik.

Hoe kunnen we in de praktijk deelnemen aan dit...?

Deze ontdekking?

Nou!... In wezen is het altijd hetzelfde. Het is altijd hetzelfde: je eigen wezen realiseren, een bewuste relatie aangaan met de opperste Waarheid van je eigen wezen, in welke vorm dan ook, via *welk pad dan ook* — het maakt helemaal niet uit — maar dit is de enige manier. Wij dragen, ieder individu draagt een waarheid in zich, en dit is de waarheid waarmee hij zich moet verenigen, dit is de waarheid die hij moet leven; en dus is het pad dat hij moet volgen om deze waarheid te bereiken en te realiseren, het pad dat hem *zo dicht mogelijk* bij Kennis zal brengen. Dat wil zeggen, de twee zijn absoluut één: de persoonlijke realisatie en de Kennis.

Wie weet, misschien zal juist deze veelheid aan benaderingen het geheim onthullen – het geheim dat de deur zal openen.

Ik denk niet dat een enkel individu op aarde zoals die nu is, een enkel individu, hoe groot, hoe eeuwig ook zijn bewustzijn en oorsprong, op eigen kracht de wereld kan veranderen en realiseren – de schepping kan veranderen zoals die is en deze hogere Waarheid kan realiseren, die een nieuwe wereld zal zijn, een wereld die meer waar is, zo niet absoluut waar. Het lijkt erop dat een bepaald aantal individuen – tot nu toe leek het meer in de tijd te zijn geweest, als een opeenvolging, maar het zou ook in de ruimte kunnen zijn, een collectiviteit – onmisbaar zijn, zodat deze Waarheid concreet kan worden en zichzelf kan realiseren.

In de praktijk ben ik daar zeker van.

Dat wil zeggen, hoe groot, hoe bewust, hoe machtig hij ook mag zijn, *één* Avatar kan het supramentale leven op aarde niet in zijn eentje realiseren. Het is óf een groep in de tijd, die zich uitstrekt over een bepaalde tijdsperiode, óf een groep verspreid in de ruimte – misschien beide – die onmisbaar zijn voor deze Realisatie. Ik ben daarvan overtuigd.

Het individu kan de impuls geven, het pad aangeven, het pad zelf bewandelen – dat wil zeggen, het pad tonen door het zelf te realiseren – maar hij kan niet vervullen. De vervulling gehoorzaamt bepaalde groeps wetten die de uitdrukking zijn van een aspect van Eeuwigheid en Oneindigheid – natuurlijk is het allemaal hetzelfde Wezen! Het zijn geen verschillende individuen of verschillende persoonlijkheden, het is allemaal hetzelfde Wezen. En het is allemaal hetzelfde Wezen dat Zichzelf uitdrukt op een manier die voor ons een lichaam, een groep, een collectiviteit wordt.

Zo. Heb je nog een vraag over hetzelfde onderwerp?

Op welke manier is uw visie veranderd sinds deze ervaring?

Ik herhaal. Lange tijd leek het me dat als een perfecte eenheid bereikt kon worden tussen de wetenschappelijke benadering, tot het uiterste doorgevoerd, en de spirituele benadering, tot het uiterste doorgevoerd – de extreme realisatie ervan – als beide verenigd konden worden, we zouden ontdekken, dat we op natuurlijke wijze de Waarheid zouden vinden die we zoeken, de totale Waarheid. Maar met de twee ervaringen die ik heb gehad – de ervaring van het uiterlijke leven, met universalisering, impersonalisatie, kortom, alle yoga-ervaringen die men in het fysieke lichaam kan hebben, en aan de andere kant de ervaring van totale en perfecte eenheid met de Oorsprong – nu ik deze twee ervaringen heb gehad, en er iets gebeurd is dat ik nog niet kan beschrijven, weet ik dat de kennis van de twee en de eenheid van de twee niet voldoende zijn; dat ze leiden tot een derde ding, en het is dit derde

ding dat in de maak is, in ontwikkeling. Het is dit derde ding dat kan leiden tot de Realisatie, tot de Waarheid die we zoeken.

Is het deze keer duidelijk?

Ik had iets anders in gedachten... Hoe is uw visie op de fysieke wereld sindsdien veranderd?

Je kunt slechts een benadering geven van dat bewustzijn.

Door yoga had ik een soort relatie met de materiële wereld bereikt, gebaseerd op het idee van de vierde dimensie – innerlijke dimensies, die in yoga ontelbaar worden – en het gebruik van deze houding en deze staat van bewustzijn. Ik bestudeerde de relatie tussen de materiële wereld en de spirituele wereld met een gevoel voor de innerlijke dimensies, en door het bewustzijn van deze innerlijke dimensies te perfectioneren – dat was mijn ervaring tot de laatste.

Natuurlijk is er lange tijd geen sprake meer geweest van drie dimensies – dit behoort absoluut tot de wereld van illusie en valsheid. Maar nu lijkt het hele gebruik van het gevoel van de vierde dimensie met alles wat daarbij hoort, me oppervlakkig! Dit is zo sterk dat ik het kwijt ben. De andere driedimensionale wereld is absoluut onwerkelijk; en deze lijkt – hoe zal ik het zeggen? – conventioneel. Alsof het een conventionele interpretatie is die je in staat stelt een bepaalde benadering te hanteren.

En wat betreft het zeggen van de andere, de ware kalmte... die gaat zo ver boven elke intellectuele staat uit dat ik hem niet kan formuleren.

Toch zal de formule komen, dat weet ik. Maar die zal komen via een reeks ervaringen die beleefd moeten worden en die ik nog niet heb gehad.

(Stilte)

Deze benadering, die erg handig en nuttig voor me was, die ik in mijn yoga gebruikte, die me grip gaf op de Materie, kwam voor mij over als een methode, een middel, een proces, maar dat is het niet.

Dit is mijn huidige toestand.

Meer kan ik niet zeggen.

24 mei 1962

76 – Europa is trots op haar praktische en wetenschappelijke organisatie en efficiëntie. Ik wacht tot haar organisatie perfect is; dan zal een kind haar vernietigen.³⁷

Toen deze aforismen in het Bulletin werden gepubliceerd, zei u dat deze weggelaten moest worden. Het is een nogal mysterieus aforisme, dat ik heel graag zou willen begrijpen. Maar ik zou graag willen weten of we het nu moeten publiceren of niet?

Waar schreef Sri Aurobindo dat?

³⁷ Het volgende gesprek vond plaats in december 1971, bijna tien jaar na de commentaren van de Moeder op deze groep aforismen.

In de Aforismen.

Ja, maar hij schreef geen speciaal boek; deze teksten werden hier en daar verzameld.

Nee, nee, helemaal niet. Sri Aurobindo had een speciaal notitieboekje waarin hij de aforismen schreef zoals ze kwamen.³⁸ En deze was er een onder de andere.

(Stilte)

"Een kind"... Wat schreef hij in het Engels aan het begin?

"Prides himself."

Trots op zichzelf...

Ik zou het erbij zetten.

Maar wat bedoelde hij?

Ik weet het niet.

Natuurlijk kan alleen de macht vernietigd worden, want men kan de aarde niet vernietigen.

Ja, de aarde kan niet vernietigd worden, maar een beschaving wel.

Ja.

Hij zegt: Europa zal vernietigd worden.

Ja... maar welk kind?

Ik heb de indruk dat het kwam als iets absoluut waars, een absoluut ware voorspelling – maar ik weet het niet.

U had gezegd dat het beter was om het weg te laten.

Maar nu voel ik, integendeel, dat het gezegd *moet* worden.

Maar ik denk niet dat de tijd al gekomen is, ik bedoel "kom" voor de realisatie; de tijd is gekomen om het te zeggen, maar niet voor de realisatie.

"Het kind"... misschien is het het kind van de nieuwe wereld —met een glimlach zal hij de hele zaak laten instorten.

Ja, het is mogelijk — het is mogelijk.

³⁸ Er is inderdaad één notitieboekje dat alle aforismen bevat, maar het is naar alle waarschijnlijkheid een nette kopie en niet de eerste versie van de aforismen.

(Stilte)

Er schuilt een angstaanjagende kracht in... iets enorms. Je kunt je de kracht die erin schuilt niet voorstellen; het is alsof het Goddelijke zelf spreekt: "Ik wacht... Ik wacht..."

11 december 1971

77 – Genialiteit ontdekt een systeem; gemiddeld talent stereotypeert het tot het verbrijzeld wordt door nieuw genie. Het is gevaarlijk voor een leger om geleid te worden door veteranen; want aan de andere kant kan God Napoleon plaatsen.

78 – Wanneer kennis vers in ons is, is ze onoverwinnelijk; wanneer ze oud is, verliest ze haar waarde. Dit komt doordat God altijd vooruitgaat.

Sri Aurobindo spreekt hier over kennis door inspiratie of openbaring, wanneer iets plotseling neerdaalt en het verstand verlicht. Je hebt plotseling de indruk dat je iets voor het eerst weet, omdat het rechtstreeks komt uit het domein van Licht, van ware Kennis, en het komt met al zijn aangeboren kracht van waarheid – het verlicht je. En wanneer je het net hebt ontvangen, lijkt het inderdaad alsof niets dat Licht kan weerstaan. En als je ervoor zorgt dat het in je kan werken, bewerkstelligt het alle transformatie die het kan bewerkstelligen in zijn eigen domein.

Dit is een ervaring die je vaak kunt hebben. Wanneer het zover is, een tijdje – niet erg lang – lijkt alles zich heel natuurlijk rond dat Licht te organiseren. En dan, beetje bij beetje, vermengt het zich met de rest; de intellectuele kennis blijft – het wordt op de een of andere manier geformuleerd – het blijft, maar het is gewoon alsof het leeg is. Het heeft niet langer die drijvende kracht die alle bewegingen van het wezen transformeert naar het beeld van dit Licht. Dat is wat Sri Aurobindo bedoelt: de wereld beweegt snel, de Heer gaat altijd verder en dit alles is het pad dat Hij achterlaat, maar het heeft niet langer dezelfde onmiddellijke en almachtige kracht als toen Hij het in de wereld projecteerde.

Het voelt als een regen van waarheid die valt; iedereen die ook maar een druppel ervan kan opvangen, ontvangt een openbaring. Maar tenzij ze zelf met een fantastische snelheid vooruitgaan, is de Heer met Zijn regen van waarheid al heel ver vooruit en moeten het heel hard rennen om het in te halen! Dat is wat Hij bedoelt.

Ja, maar wil deze kennis een echte transformatiekracht hebben...

Ja, het is de hogere Kennis, de Waarheid die zich uitdrukt, wat Sri Aurobindo de ware Kennis noemt, en het is deze Kennis die de hele schepping transformeert. Maar het is alsof Hij het voortdurend uitstort en je moet je enorm haasten om niet te laat te zijn!

Maar heb je nooit het gevoel gehad van een verblindend licht in je hoofd? En dan wordt het vertaald met: "Oh, maar natuurlijk!" Soms is het iets wat je intellectueel wist, maar het was saai, levenloos, en het komt plotseling als een enorme kracht die alles in het bewustzijn rond dat Licht ordent. Het

duurt niet erg lang. Soms duurt het maar een paar uren, soms een paar dagen, maar nooit langer, tenzij je heel langzaam beweegt. En ondertussen beweegt de bron van de waarheid, beweegt, beweegt, beweegt...

Dit zijn allemaal psychologische transformaties, maar wat betreft materie en het lichaam, wat voor soort kennis is er nodig?

Ik kan daar op dit moment niets over zeggen, mijn kind, omdat ik het niet weet.

Is het een ander soort kennis?

Nee, ik denk het niet.

(Stilte)

Het is misschien een ander soort handeling, maar het is geen ander soort kennis.

(Stilte)

In werkelijkheid kunnen we pas spreken over wat Materie transformeert wanneer Materie op zijn minst een beetje getransformeerd is, wanneer er een begin van transformatie is. Dan kunnen we spreken over het proces. Maar voor nu...

(Stilte)

Maar elke transformatie in het wezen, op welk niveau dan ook, heeft altijd een weerslag op de lagere niveaus. Er is altijd een effect; zelfs dingen die puur intellectueel lijken, hebben zeker een weerslag op de structuur van de hersenen.

Dit soort openbaring kan alleen plaatsvinden in een stil denkvermogen – tenminste in een denkvermogen dat in rust is, volledig stil en onbeweeglijk, anders komen ze niet. Of als ze komen, merk je ze niet op, vanwege al het lawaai dat je maakt. En natuurlijk helpen ze deze stilte, deze ontvankelijkheid om steeds beter gevestigd te worden. Dit gevoel van iets zo stils – maar niet gesloten, stil maar open, stil maar ontvankelijk – is iets dat vaststaat door herhaalde ervaringen. Er is een groot verschil tussen een stilte die dood, dof en ongevoelig is en de ontvankelijke stilte van een verstild denkvermogen. Dat maakt een groot verschil. Maar dat is het resultaat van deze ervaringen. Al de vooruitgang die we boeken, is altijd, heel natuurlijk, het gevolg van waarheden die van boven komen.

Ze hebben effect, al deze dingen hebben effect op de werking van het lichaam – de werking van de organen, de hersenen, de zenuwen, enz. Dat zal zeker gebeuren voordat – lang voordat – er enig effect is op de uiterlijke vorm.

In werkelijkheid denken mensen, als ze het over transformatie hebben, vooral aan een glamoureuze transformatie, toch? Een prachtige verschijning! Lichtgevend, soepel, plastisch, veranderlijk naar believen. Maar deze nogal onesthetische kwestie van het transformeren van de organen – daar denken

ze niet veel over na! En toch zal dat zeker het eerste zijn wat er moet gebeuren, lang vóór de transformatie van de verschijning.

*Sri Aurobindo sprak over het vervangen van de organen door de werking van de chakra's.*³⁹

Ja, ja. Hij zei driehonderd jaar! (*Moeder lacht.*)

(*Stilte*)

Want als je erover nadenkt, zul je het vrij gemakkelijk begrijpen. Als het er alleen maar om ging één ding te stoppen en iets anders te beginnen, zou het vrij snel kunnen gebeuren. Maar om een lichaam in leven te houden, zodat het blijft functioneren, en tegelijkertijd een nieuwe werking te introduceren, voldoende om het in leven te houden, en een transformatie — dat creëert een soort combinatie die erg moeilijk te realiseren is. Ik ben me hier zeer van bewust, zeer zo... de immense hoeveelheid tijd die nodig is om dit te doen zonder catastrofe.

Voorals we bij het hart komen: het hart vervangen door het krachtcentrum, een enorme dynamische kracht! (*Moeder lacht.*) Wanneer gaan we precies de bloedsomloop afsnijden en de Kracht loslaten?

Het is moeilijk.

(*Stilte*)

In het gewone leven denk je na over dingen en dan doe je ze — het is precies het tegenovergestelde! In dit leven moet je eerst iets doen en dan, daarna, begrijp je het, lang daarna. Eerst moet je het doen — zonder na te denken. Als je nadenkt, doe je niets wat de moeite waard is; dat wil zeggen, je vervalt in je oude gewoonte.

6 oktober 1962

79 – God is oneindige Mogelijkheid. Daarom is de Waarheid nooit in rust; daarom wordt ook de Dwaling gerechtvaardigd door haar kinderen.

80 – Als je naar sommige vrome mensen luistert, zou je denken dat God nooit lacht; Heine was er dichterbij toen hij in Hem de goddelijke Aristophanes vond.

Ja, hij bedoelt dat wat op een bepaald moment waar is, op een ander moment niet meer waar is. En daarom "wordt de Dwaling gerechtvaardigd door haar kinderen."

Misschien bedoelt hij dat er geen dwaling bestaat.

³⁹ Bewustzijnscentra in het subtiele lichaam.

Ja, het is hetzelfde, een andere manier om hetzelfde te zeggen. Dat wil zeggen, wat wij Dwaling noemen, was op een bepaald moment Waarheid. Dwaling is een concept in de tijd.

Sommige dingen kunnen werkelijk dwalingen lijken.

Voor een moment.

De indruk is deze: al onze oordelen zijn momentaan. Ze zijn... het ene moment is het zo; het volgende moment is het niet meer zo. En voor ons zijn het dwalingen, omdat we de dingen één voor één zien. Maar voor het Goddelijke kunnen ze niet zo verschijnen, omdat alles in Hem is.

Probeer je nu eens even voor te stellen dat jij het Goddelijke bent! Alles is in jou; je vermaakt je gewoon door het in een bepaalde volgorde naar buiten te brengen. Maar voor jou, in je bewustzijn, is alles er tegelijkertijd; er is geen tijd – noch verleden, noch toekomst, noch heden – alles is samen. En elke mogelijke combinatie. Hij vermaakt Zich door eerst het ene en dan het andere naar buiten te brengen, zo. Dus de arme kerels beneden die maar een klein deel kunnen zien – ze kunnen er maar een beperkt deel van zien – zeggen: "Oh, dat is een vergissing!" Op welke manier is het een vergissing? Simpelweg omdat ze maar een klein deel kunnen zien.

Dit is duidelijk, toch? Het is gemakkelijk te begrijpen. Dit concept van dwaling is een concept dat bij tijd en ruimte hoort.

Het is als het gevoel dat iets niet tegelijkertijd kan *zijn* en *niet zijn*. En toch is dit waar, het is en het is niet. Het is het concept van tijd dat het concept van dwaling introduceert – van tijd en ruimte.

Wat bedoelt u met dat iets tegelijkertijd is en niet is? Hoe zit dat?

Het is, en tegelijkertijd is er zijn tegendeel. Dus voor ons kan het niet tegelijkertijd ja en nee zijn. Maar voor de Heer is het *altijd* ja en nee tegelijk.

Het is als ons concept van ruimte; we zeggen: "Ik ben hier, dus ben jij hier niet." Maar ik ben hier, jij bent hier en alles is hier! (*Moeder lacht.*) Alleen jij moet het concept van ruimte en tijd achter je kunnen laten om het te begrijpen.

Dit is iets dat heel concreet kan worden gevoeld, maar niet met onze manier van kijken.

Veel van deze aforismen zijn zeker geschreven op het punt waar het hogere mentale plotseling opduikt in het Supramentale. Het is nog niet vergeten hoe het op de gewone manier is, maar het ziet ook hoe hij op de supramentale manier is. En zo is het resultaat dit soort ding, deze paradoxale vorm. Omdat de ene niet vergeten is en de andere al waargenomen is.

(Lange stilte)

En toch, als men aandachtig kijkt, moet men bedenken dat de Heer een fantastisch toneelstuk voor Zichzelf opvoert! Dat de Manifestatie een toneelstuk is dat Hij voor Zichzelf en met Zichzelf opvoert.

Hij heeft het standpunt van de toeschouwer ingenomen en Hij kijkt naar

Zichzelf. En dus, om naar Zichzelf te kijken, moet Hij het concept van tijd en ruimte accepteren, anders kan Hij het niet! En meteen begint de hele komedie. Maar het is een komedie, niets meer.

Maar we nemen het serieus, omdat we marionetten zijn! Maar zodra we geen marionetten meer zijn, kunnen we heel duidelijk zien dat het een komedie is.

Voor sommige mensen is het ook een echte tragedie.

Ja, wij zijn degenen die het tragisch maken. Wij zijn degenen die het tragischer maken.

Onlangs heb ik hier aandachtig naar gekeken. Ik heb gekeken naar het verschil tussen soortgelijke incidenten wanneer ze mensen overkomen en wanneer ze dieren overkomen. Als je jezelf identificeert met dieren, zie je heel duidelijk dat ze het helemaal niet tragisch opvatten – behalve degenen die in contact zijn gekomen met de mens; maar dan is het niet hun natuurlijke staat, het is een overgangstaat. Ze worden overgangswezens tussen dier en mens... En de eerste dingen die ze van nature van de mens leren, zijn zijn gebreken – dat zijn altijd de gemakkelijkste dingen om te leren! En zo maken ze zichzelf ongelukkig – voor niets.

Zoveel dingen... Zoveel dingen... De mens heeft een vreselijke tragedie van de dood gemaakt. De afgelopen dagen heb ik dit gezien, omdat ik gisteravond of de avond ervoor minstens twee uur heb doorgebracht in een wereld die subtiel fysiek is, waar de levenden en de doden zich vermengen zonder enig verschil te voelen – het maakt geen verschil. Daar is geen verschil. De levenden waren daar – zij die wij de "levenden" noemen en zij die wij de "doden" noemen. Ze waren daar samen, ze aten samen, ze bewogen samen, ze speelden samen; en dit alles was in een mooi licht, rustig en heel aangenaam, het was heel aangenaam. Ik zei tegen mezelf: "Daar hebben mensen een uitbraak gemaakt, zoals deze, en dan zeggen ze: 'Nu, dood.'" En "dood" – het mooiste is dat ze hen behandelen zoals ze iets onbewusts zouden behandelen – maar toch is het lichaam nog steeds bij bewustzijn.

(Stilte)

Waar, waar is de fout? Waar is de fout?

Dat wil zeggen, er is geen fout. Dingen lijken alleen maar onmogelijk, omdat we niet weten dat de Heer alle mogelijkheid is en dat Hij kan doen wat Hij wil, zoals Hij wil. We kunnen dat niet in ons hoofd krijgen, we zeggen altijd: "Dit is mogelijk en dat is niet mogelijk." Maar dat is niet waar! Vanwege onze domheid is het niet mogelijk; maar alles is mogelijk.

(Stilte)

Kijk, alleen degene die naar het toneelstuk kijkt, maakt zich geen zorgen, omdat hij alles weet wat er gaat gebeuren en hij een absolute kennis heeft van alles – alles wat er gebeurt, alles wat er gebeurd is en alles wat er zal gebeuren – en het is er allemaal, als één aanwezigheid voor hem. En zo is het ook met de anderen, de arme acteurs die het niet eens weten, ze kennen hun rollen niet eens! En ze maken zich grote zorgen, omdat ze iets moeten

spelen en ze niet weten wat het is. Dit is iets wat ik net heel sterk voel: we spelen allemaal een toneelstuk, maar we weten niet wat het toneelstuk is, noch waar het naartoe gaat, noch waar het vandaan komt, noch wat het in zijn geheel is; we weten nauwelijks – onvolmaakt – wat we van moment tot moment moeten doen. Onze kennis is onvolmaakt. En dus maken we ons zorgen! Maar als je alles weet, kun je je geen zorgen meer maken, glimlach je – Hij moet zich wel vermaken, maar wij... En toch krijgen we de *volledige macht* om ons te vermaken zoals Hij.

We nemen de moeite gewoon niet.

Het is niet makkelijk!

Oh, als het makkelijk was... als het makkelijk was, zouden we het beu worden!

Je vraagt je soms ook af waarom, waarom is dit leven zo tragisch?

Maar als het een eeuwige betovering was, zouden we het allereerst zelfs niet waarderen, omdat het heel natuurlijk zou zijn – vooral dat we het niet zouden waarderen omdat het absoluut natuurlijk zou zijn – en dan, wie zegt dat we niet een beetje verwarring zouden waarderen, gewoon voor de verandering? We kunnen het niet zeker weten.

Misschien is dit het verhaal van het aardse paradijs... In het paradijs hadden ze spontane kennis, dat wil zeggen, ze leefden, ze hadden hetzelfde bewustzijn als de dieren, net genoeg om een beetje van het leven te kunnen genieten, zo, om de vreugde van het leven te hebben. Maar ze begonnen te willen weten waarom, hoe, waar ze naartoe gingen, wat ze moesten doen, enz., en toen begonnen alle zorgen – ze werden moe van stilletjes gelukkig zijn.

(Stilte)

Ik denk dat Sri Aurobindo bedoelde dat dwaling een illusie is, net als al de rest – dat er geen dwaling bestaat, dat alle mogelijkheden er zijn, dat ze vaak – en noodzakelijkerwijs – tegenstrijdig zijn als ze er allemaal zijn. Ze lijken tegenstrijdig. Maar je hoeft alleen maar naar jezelf te kijken en te zeggen: "Wat noem ik een fout?" Als je het onder ogen ziet, zie je meteen dat het een domheid is - er is geen fout, het glipt je door de vingers.

(Stilte)

Ik heb het gevoel dat Sri Aurobindo in zijn ascensie zat; het intuïtieve denkvermogen boorde een gat en kwam in contact met het Supramentale, en dus kwam het zo, plop! als een explosie in de gedachte, en hij schreef deze dingen. En als je de beweging volgt, zie je de Oorsprong.

Hij bedoelde duidelijk dat Fout een van de ontelbare, oneindige mogelijkheden is. "Oneindig" betekent dat absoluut niets buiten de mogelijkheid valt. Dus waar past fout daarin? We noemen het fout, maar het is volkomen willekeurig. We zeggen: "Dit is een fout" - in relatie tot wat? In relatie tot ons oordeel dat "dit waar is", maar zeker niet met betrekking tot het oordeel van de Heer, omdat het een deel van Zichzelf is!

Zeer weinig mensen kunnen deze verruiming van het begrip verdragen. Nu, wanneer ik er zo uit ga zien (*Moeder sluit haar ogen*), zijn er twee dingen tegelijk: deze glimlach, deze vreugde, dit gelach, en wat een vrede! Wat een

volle, stralende, totale vrede zijn er, waarin geen conflicten, geen tegenstellingen meer zijn. Er zijn geen conflicten meer. Het is *één enkele* stralende harmonie – en toch is alles wat we dwaling, lijden, ellende noemen, alles aanwezig. Het *elimineert niets*. Het is een andere manier van kijken.

(Lange stilte)

Er kan geen twijfel over bestaan dat als je er oprecht uit wilt komen, het uiteindelijk niet zo moeilijk is: je hoeft niets te doen, je hoeft alleen maar de Heer alles te laten doen. En Hij doet alles. Hij doet alles. Het is zo wonderbaarlijk, zo wonderbaarlijk!

Hij neemt alles, zelfs wat wij een heel gewone intelligentie noemen, en hij leert je simpelweg om deze intelligentie opzij te zetten, om te rusten: "Kom, wees stil, beweeg niet, val me niet lastig, ik heb je niet nodig." Dan gaat er een deur open – je voelt niet eens dat je hem moet openen; hij staat wijd open, je wordt naar de andere kant gebracht. Alles dat door iemand anders gedaan wordt, niet door jou. En dan wordt de andere kant op onmogelijk.

Dit alles... oh, deze enorme inspanning van het denkvermogen die ernaar streeft te begrijpen, zwoegt en zichzelf hoofdpijn bezorgt!... Het is absoluut nutteloos, absoluut nutteloos, helemaal geen zin, het vergroot alleen maar de verwarring.

Je staat voor een zogenaamd probleem: wat moet je zeggen, wat moet je doen, hoe moet je handelen? Er is niets te doen, niets, je hoeft alleen maar tegen de Heer te zeggen: "Kijk, zie je, het is zo" – dat is alles. En dan blijf je heel stil. En dan heel spontaan, zonder erbij na te denken, zonder reflectie, zonder berekening, niets, niets, zonder de minste moeite — doe je wat gedaan moet worden. Dat wil zeggen, de Heer doet het, jij bent het niet meer. Hij doet het, Hij regelt de omstandigheden, Hij regelt de mensen, Hij legt de woorden in je mond of je pen — Hij doet alles, alles, alles, alles; je hoeft niets anders te doen dan jezelf toe te staan om gelukkig te leven.

Ik raak er steeds meer van overtuigd dat mensen het niet echt willen.

Maar de grond zuiveren is moeilijk, het werk van het zuiveren van tevoren.

Maar je hoeft het niet eens te doen! Hij doet het voor je.

Maar ze breken voortdurend in: het oude bewustzijn, de oude gedachten...

Ja, ze proberen weer binnen te komen, uit gewoonte. Je hoeft alleen maar te zeggen: "Heer, zie je, zie je, zie je, het is zo" — dat is alles. "Heer, zie je, zie je dit, zie je dat, zie je deze dwaas" — en het is meteen voorbij. En het verandert automatisch, mijn kind, zonder de minste moeite. Gewoon oprecht zijn, dat wil zeggen, *echt* willen dat alles goed is. Je bent je er volkomen van bewust dat je er niets aan kunt doen, dat je geen capaciteit hebt. Ik voel steeds meer dat dit amalgaam van materie, zoals dit, van cellen, dat alles, zielig is. Het is zielig! Ik weet niet of er bepaalde toestanden zijn waarin mensen zich krachtig, wonderbaarlijk, stralend, bekwaam voelen; maar voor mij is het omdat ze niet echt weten hoe ze zijn! Als je echt ziet hoe je gemaakt

bent — is het echt niets, niets. Maar het is tot alles in staat, mits... mits je de Heer laat handelen. Maar er is altijd iets dat het zelf wil doen; dat is het probleem, anders...

Nee, je kunt vol goede wil zijn en dan *wil je* het doen. Dat maakt alles ingewikkeld. Of anders heb je geen geloof, je gelooft dat de Heer het niet kan doen en dat je het zelf moet doen, omdat Hij het niet weet! (*Moeder lacht.*) Dit soort domheid komt veel voor. "Hoe kan Hij dingen zien? We leven in een wereld van valsheid, hoe kan Hij valsheid zien en zien..." Maar Hij ziet de dingen zoals ze zijn! Precies!

Ik heb het niet over mensen zonder intelligentie, ik heb het over mensen die intelligent zijn en het proberen — er is ergens een soort overtuiging, zelfs bij mensen die weten dat we in een wereld van onwetendheid en valsheid leven en dat er een Heer is die de Al-Waarheid is. Ze zeggen: "Juist omdat Hij de Al-Waarheid is, begrijpt Hij het niet. (*Moeder lacht.*) Hij begrijpt onze valsheid niet, ik moet er zelf mee omgaan." Dat is heel sterk, heel gewoon.

Ach! We maken het voor niets ingewikkeld.

Er is iets waar ik me vaak over heb afgevraagd: als je tot de Heer bidt, als je Hem wil laten inzien dat er iets mis is, heb ik altijd de indruk dat je je heel erg moet concentreren en dat je tenslotte roept naar iets ver weg. Is dat wel zo? Of is het echt...

Dat hangt van ons af!

Nu kan ik Hem overal voelen, altijd, altijd... zelfs een fysiek contact - het is subtiel fysiek, maar fysiek - in dingen, in de lucht, in mensen, in... zoals dit. (*Moeder drukt haar handen tegen haar gezicht.*) En dan is het niet ver meer, het enige wat ik hoeft te doen is dit (*Moeder draait haar handen lichtjes naar binnen*), één seconde concentratie - Hij is daar! Hij is daar, Hij is overal. Hij is alleen ver weg als wij denken dat Hij ver weg is.

Natuurlijk, als we beginnen te denken aan alle zones, alle niveaus van universeel bewustzijn en dat het zich helemaal aan het einde bevindt, helemaal aan het einde, helemaal aan het einde, dan wordt het heel ver weg, heel, heel ver! (*Moeder lacht.*) Maar als we bedenken dat Hij overal is, dat Hij alles is en dat alleen onze waarneming ons ervan weerhoudt Hem te zien en te voelen, en dat we alleen dit hoeven te doen (*Moeder draait haar handen naar binnen*); het is een beweging zoals deze en zoals die (*Moeder draait haar handen afwisselend naar binnen en naar buiten*), dan wordt het heel concreet: doe je dit (*uitwaartse beweging*), dan wordt alles kunstmatig, hard, droog, vals, onwaar, kunstmatig; doe je dit (*inwaartse beweging*), dan wordt alles wijds, rustig, lichtgevend, vredig, uitgestrekt, vreugdevol. En het is simpelweg dit, dat (*Moeder draait haar handen afwisselend naar binnen en naar buiten*). Hoe? Waar? Het kan niet worden beschreven, het is alleen maar een beweging van bewustzijn, niets anders. Een beweging van bewustzijn. En het verschil tussen het ware bewustzijn en het valse bewustzijn wordt steeds preciezer, en tegelijkertijd dun — je hoeft geen 'grote dingen' te doen om eruit te komen. Daarvoor heb je de indruk dat je in iets leeft en dat er een grote innerlijkheid, concentratie, absorptie nodig is om eruit te komen; maar nu is de indruk van iets dat je accepteert (*Moeder schermt haar gezicht af met haar hand*), zoiets als een dun schilletje dat heel hard is — heel hard maar

kneedbaar, heel, heel droog, heel dun, heel dun, zoiets als een masker opzetten; en dan doe je dit (*gebaar*), en het verdwijnt.

Je kunt de tijd voorzien dat het niet meer nodig zal zijn om je bewust te zijn van het masker; het zal zo dun zijn dat je erdoorheen kunt zien, voelen, handelen zonder het masker opnieuw op te hoeven zetten. Dat is wat er net is begonnen.

Maar deze Aanwezigheid in alle dingen... Het is een vibratie, maar het is een vibratie die alles bevat — een vibratie die een soort oneindige kracht, oneindige vreugde en oneindige vrede bevat, van uitgestrektheid, uitgestrektheid, uitgestrektheid; er zijn geen grenzen... Maar het is slechts een vibratie, het kan niet... Oh Heer! Het kan niet gedacht worden, dus het kan niet gezegd worden. Als je denkt, zodra je denkt, begint de hele warboel opnieuw. Daarom kun je niet spreken.

Nee, Hij is heel ver weg omdat je denkt dat Hij heel ver weg is. Zelfs, weet je, als je denkt dat Hij er is, zoals deze (*gebaar dicht bij haar gezicht*) die je aanraakt... als je zou kunnen voelen - het is niet zoals de aanraking van een persoon, het is niet zo. Het is niet iets vreemds, iets van buitenaf, dat van buitenaf komt. Het is niet dat... Het is overal.

Dan voel je - overal, overal, overal: vanbinnen, vanbuiten, overal, overal - Hem, niets dan Hem - Hem, Zijn vibratie.

Nee, je moet dat (*het hoofd*) stoppen, totdat je dat stopt, kun je het Ware niet zien - je zoekt naar vergelijkingen, je zegt: "Het is zo, het is zo." Oh!

(*Stilte*)

En hoe vaak, hoe vaak de indruk... er is geen vorm - er is een vorm en er is geen vorm, het kan niet in woorden worden uitgedrukt. En de indruk van een blik en er zijn geen ogen — er zijn geen ogen, maar er is een blik — een blik en een glimlach, en er is geen mond, er is geen gezicht! En toch is er een glimlach, is er een blik en (*Moeder lacht*) men kan niet anders dan zeggen: "Ja, Oh Heer, ik ben dom!" Maar Hij lacht, men lacht, men is blij. Men kan het niet! Het is niet uit te leggen. Het is niet in woorden uit te drukken. Men kan niets zeggen. Wat men ook zegt, het is niets, niets.

12 oktober 1962

81 – Gods lach is soms erg grof en ongeschikt voor beleefde oren; Hij is er niet tevreden mee Molière te zijn, Hij moet noodzakelijkerwijs ook Aristophanes en Rabelais zijn.

82 – Als mensen het leven minder serieus zouden nemen, zouden ze het heel snel perfecter kunnen maken. God neemt Zijn werken nooit serieus; daarom kijkt men uit op dit wonderbaarlijke universum.

83 – Schaamte heeft bewonderenswaardige resultaten en zowel in esthetiek als in moraliteit zouden we het nauwelijks kunnen missen; maar desondanks is het een kenmerk van zwakte en het bewijs van onwetendheid.

Men zou zich kunnen afvragen hoe het serieus nemen van dingen heeft verhinderd dat het leven volmaakter is.

Deugd heeft altijd haar tijd besteed aan het elimineren van alles wat ze slecht vond in het leven, en als alle deugden van de verschillende landen van de wereld bij elkaar waren gevoegd, zouden er maar heel weinig dingen overblijven.

Deugd beweert perfectie te zoeken, maar perfectie is een totaliteit. De twee bewegingen spreken elkaar dus tegen. Een deugd die elimineert, reduceert, grenzen stelt, en een perfectie die alles accepteert, niets verwerpt maar alles op zijn plaats zet, kunnen het duidelijk niet met elkaar eens zijn.

Het serieus nemen van het leven bestaat over het algemeen uit twee bewegingen: de eerste is het toekennen van belang aan dingen die er waarschijnlijk geen hebben, en de tweede is het verlangen dat het leven wordt gereduceerd tot een bepaald aantal kwaliteiten die als zuiver en waardig van bestaan worden beschouwd. Bij sommige mensen – bijvoorbeeld degenen waar Sri Aurobindo hier over spreekt, de "beleefden" of de puriteinen – wordt deze deugd droog, dor, grijs, agressief en vindt ze overal fouten, in alles wat vreugdevol, vrij en gelukkig is.

De enige manier om het leven te vervolmaken – ik bedoel hier natuurlijk het leven op aarde – is er vanuit een hoog genoeg perspectief naar te kijken om het als een geheel te zien, niet alleen in zijn huidige totaliteit, maar in het geheel van het verleden, heden en de toekomst: wat het is geweest, wat het is en wat het zal zijn – men moet alles tegelijk kunnen zien. Want dat is de enige manier om alles op zijn plaats te zetten. Niets kan worden geëlimineerd, niets zou moeten worden geëlimineerd, maar alles moet op zijn plaats staan in volledige harmonie met al het andere. En dan zouden al deze dingen die zo "slecht", zo "verwerpelijk", zo "onaanvaardbaar" lijken voor de puriteinse geest, bewegingen worden van vreugde en vrijheid in een volledig goddelijk leven. En dan zou niets ons ervan weerhouden deze wonderlijke lach van de Allerhoogste te kennen, begrijpen, voelen en leven, die oneindig genade schept in het aanschouwen van Zichzelf oneindig leven.

Deze heerlijkheid, deze wonderlijke lach die elke schaduw, elke pijn, elk lijden oplost! Je hoeft alleen maar diep genoeg in jezelf te gaan om de innerlijke Zon te vinden, om je erdoor te laten overspoelen; en dan is er niets dan een waterval van harmonisch, stralend, zonovergoten gelach, die geen ruimte laat voor enige schaduw of pijn.

In feite, zelfs de grootste moeilijkheden, zelfs het grootste verdriet, zelfs de grootste fysieke pijn – als je ze vanuit dat standpunt kunt bekijken, van daaruit, zie je de onwerkelijkheid van de moeilijkheid, de onwerkelijkheid van het verdriet, de onwerkelijkheid van de pijn – en er is niets dan een vreugdevolle en stralende vibratie.

In feite is dit de krachtigste manier om moeilijke banden op te lossen, verdriet te overwinnen en pijn te verdrijven. De eerste twee zijn relatief gemakkelijk – ik zeg relatief – de laatste is moeilijker, omdat we gewend zijn het lichaam en de gevoelens ervan als uiterst concreet en positief te beschouwen; maar het is hetzelfde, simpelweg omdat we niet hebben geleerd, niet gewend zijn ons lichaam te beschouwen als iets vloeibaars, plastisch, onzekers, kneedbaars. We hebben niet geleerd om dit stralende gelach erin

te brengen dat alle duisternis, alle moeilijkheden, alle onenigheid, alle disharmonie, alles wat schuurt, huilt en klaagt, oplost.

En deze Zon, deze Zon van het goddelijke gelach, staat in het centrum van alle dingen, de waarheid van alle dingen: we moeten leren het te zien, te voelen, te leven.

En laten we daarom mensen vermijden die het leven serieus nemen; het zijn erg saaie mensen.

Zodra de sfeer grimmig wordt, kun je er zeker van zijn dat er iets mis is, dat er een verontrustende invloed is, een oude gewoonte die zich probeert te herstellen, en die je niet moet accepteren. Al die spijt, al dat berouw, het gevoel onwaardig te zijn, dat je de schuld hebt – en dan nog een stap verder en je hebt het zondebesef. Oh! Voor mij lijkt het allemaal tot een ander tijdperk te behoren, een tijdperk van duisternis.

Maar alles wat blijft bestaan, wat zich vastklampt en volhardt, al die verboden en die gewoonte om het leven in tweeën te delen – in kleine en grote dingen, het heilige en het profane... "Wat!" zeggen de mensen die beweren een spiritueel leven te leiden, "hoe kun je zulke kleine dingen, zulke onbeduidende dingen het object van spirituele ervaring maken?" En toch is dit een ervaring die steeds concreter en echter wordt, zelfs materieel; het is niet dat er "sommige dingen" zijn waar de Heer is en "sommige dingen" waar Hij niet is. De Heer is er altijd. Hij neemt niets serieus, alles amuseert Hem en Hij speelt met je, als je weet hoe te spelen. Jij weet niet hoe te spelen, mensen weten niet hoe te spelen. Maar wat weet Hij goed hoe te spelen! Wat speelt Hij goed! Met alles, met de kleinste dingen: heb je iets om op tafel te zetten? Voel je niet verplicht om na te denken en te regelen, nee, laten we spelen: laten we deze hier en die daar plaatsen, en deze zo. En dan is het een andere keer weer anders... Wat een leuk spel en wat leuk!

Dus, zo is het afgesproken, zullen we proberen te leren lachen met de Heer.

14 januari 1963

84 – Het bovennatuurlijke is datgene waarvan we de aard nog niet bereikt hebben of nog niet kennen, of de middelen die we nog niet hebben overwonnen. De algemene hang naar wonderen is het teken dat de opstijging van de mens nog niet voltooid is.

85 – Het is rationaliteit en voorzichtigheid om het bovennatuurlijke te wantrouwen; maar erin geloven is ook een soort wijsheid.

86 – Grote heiligen hebben wonderen verricht; grotere heiligen hebben hen uitgescholden; de grootsten hebben hen uitgescholden en ze verricht.

87 – Open uw ogen en zie wat de wereld werkelijk is en wat God; wees klaar met ijdele en aangename verbeeldingen.

Waarom hebben u of Sri Aurobindo niet meer gebruik gemaakt van wonderen als middel om weerstand in het externe menselijke bewustzijn te overwinnen? Waarom deze vorm van zelfverloochening waar het om uiterlijke dingen gaat, dit niet-ingrijpen of discretie?

Wat Sri Aurobindo betreft, ik weet alleen wat hij me meerdere malen heeft verteld. Mensen geven de naam "wonder" alleen aan interventies in de materiële of de vitale wereld. En deze interventies worden altijd vermengd met onwetende en willekeurige bewegingen.

Maar het aantal wonderen dat Sri Aurobindo verrichtte in het denkvermogen is ontelbaar; maar je zou het natuurlijk alleen kunnen zien als je een heel directe, heel oprechte, heel zuivere visie had — een paar mensen zagen het wel. Maar hij weigerde — dit weet ik — hij weigerde om vitale of materiële wonderen te verrichten, vanwege deze mengeling.

Mijn ervaring is dat in de huidige toestand van de wereld een direct wonder, materieel of vitaal, noodzakelijkerwijs rekening moet houden met een groot aantal elementen van valsheid die onaanvaardbaar zijn — het zijn noodzakelijkerwijs wonderen van valsheid. En ze zijn onaanvaardbaar. Ik heb gezien wat mensen wonderen noemen; ik heb er veel gezien in een bepaalde periode, maar dit gaf een bestaansrecht aan veel dingen die voor mij niet acceptabel zijn.

Wat mensen tegenwoordig "wonderen" noemen, wordt bijna altijd verricht door vitale wezens of door mensen die in contact staan met vitale wezens, en dit is een mengeling — het accepteert de realiteit van bepaalde dingen, de waarheid van bepaalde dingen die niet waar zijn. En dit is de basis waarop het werkt. Dus dat is onaanvaardbaar.

Ik begreep niet helemaal wat u bedoelde met te zeggen dat Sri Aurobindo wonderen verrichtte in het denkvermogen.

Ik bedoel dat hij de supramentale kracht introduceerde in het mentale bewustzijn. In het mentale bewustzijn, het mentale bewustzijn dat alle materiële bewegingen bestuurt, introduceerde hij een supramentale formatie of kracht die de organisatie onmiddellijk veranderde. Dit veroorzaakt onmiddellijke effecten die onlogisch lijken omdat ze niet de normale gang van zaken volgens de mentale logica volgen.

Hij zei zelf dat wanneer hij in het bezit was van de supramentale kracht, wanneer hij die naar believen kon gebruiken en richten op een specifiek punt met een duidelijk doel, dit onherroepelijk, onvermijdelijk was: het effect was absoluut. Dat kan een wonder worden genoemd.

Neem bijvoorbeeld iemand die ziek was of pijn had; Toen Sri Aurobindo in het bezit was van deze supramentale kracht — was er een tijd dat hij zei dat het volledig onder zijn controle stond, dat wil zeggen dat hij ermee kon doen wat hij wilde, hij kon het toepassen waar hij maar wilde — dan paste hij deze Wil toe, bijvoorbeeld op een stoornis, fysiek of vitaal, of natuurlijk mentaal — hij paste deze kracht van grotere harmonie, van grotere orde, deze supramentale kracht toe, en concentreerde die daarop, en het werkte onmiddellijk. En het was een orde: het creëerde een orde, een harmonie die groter was dan de natuurlijke harmonie. Dat wil zeggen, als het bijvoorbeeld om genezing ging, zou de genezing volmaakter en completer zijn dan welke dan ook die met gewone fysieke en mentale methoden werd verkregen.

Er waren er heel veel. Maar mensen zijn zo blind, zo verankerd in hun gewone bewustzijn dat ze altijd "verklaringen" geven, ze kunnen altijd een

verklaring geven. Alleen zij die geloof en aspiratie hebben en iets heel puurs in zichzelf, dat wil zeggen, die het echt willen weten, konden het waarnemen.

Wanneer de Kracht er was, zei hij zelfs dat het moeiteloos was; het enige wat hij hoefde te doen was deze supramentale kracht van orde en harmonie toepassen en onmiddellijk werd het gewenste resultaat verkregen.

Wat is een wonder? Omdat Sri Aurobindo vaak zei dat er geen wonderen bestaan en tegelijkertijd zegt hij bijvoorbeeld in Savitri: "Alles is hier een wonder en kan door een wonder veranderen."⁴⁰

Dat hangt ervan af hoe je ernaar kijkt, van deze of gene kant.

Je noemt alleen dingen een wonder die niet duidelijk verklaard kunnen worden of waarvoor je geen mentale verklaring hebt. Vanuit dit perspectief kun je zeggen dat talloze dingen die gebeuren wonderen zijn, omdat je het hoe of het waarom ervan niet kunt verklaren.

Wat zou een echt wonder zijn?

Ik kan niet inzien wat een echt wonder kan zijn, want wat is tenslotte een wonder? Een echt wonder... Alleen het denkvermogen heeft het idee van wonderen; omdat het denkvermogen dat door zijn eigen logica beslist dat, gegeven dit en dat, iets anders wel of niet kan bestaan. Maar dit vertegenwoordigt alle beperkingen van het denkvermogen. Want hoe kan er, vanuit het perspectief van de Heer, een wonder bestaan? Alles is Hijzelf, wat Hij objectiveert.

Dus komen we hier tot het grote probleem van de weg die wordt gevolgd, de eeuwige weg, zoals Sri Aurobindo het uitlegt in *Savitri*. Natuurlijk kan men zich voorstellen dat wat eerst geobjectiveerd werd, iets was dat een neiging tot objectivering had. Het eerste dat we moeten erkennen, en dat lijkt consistent met het evolutieprincipe, is dat de objectivering progressief is, ze is niet totaal voor de eeuwigheid.... (*Stilte*) Het is erg moeilijk te zeggen, omdat we niet kunnen afstappen van onze gewoonte om te bedenken dat er een bepaalde hoeveelheid is die zich oneindig ontvouwt en dat er alleen een begin kan zijn als er een bepaalde hoeveelheid is. We hebben altijd, tenminste in onze manier van spreken, het idee van een moment (*lachend*) waarop de Heer besluit Zichzelf te objectiveren. Zo wordt de verklaring eenvoudig: Hij objectiveert Zichzelf geleidelijk, progressief, en dit resulteert in een progressieve evolutie. Maar dat is slechts een manier van spreken; want er is geen begin, geen einde, en toch is er een progressie. Het gevoel van opvolging, het gevoel van evolutie, het gevoel van voortgang bestaat alleen bij de manifestatie. Alleen wanneer men over de aarde spreekt, kan men een verklaring geven die zowel zeer rationeel als in overeenstemming met de feiten is, omdat de aarde een begin heeft, niet in haar ziel maar in haar materiële werkelijkheid.

Het is ook waarschijnlijk dat een materieel universum een begin heeft.

(*Stilte*)

⁴⁰ *Savitri*, Cent. Vol. 18, p. 85.

Als je het zo bekijkt, zou voor een universum de plotselinge indringing van iets uit een ander universum een wonder zijn. En voor de aarde reduceert dit het probleem tot iets heel onbegrijpelijks: een wonder is de plotselinge indringing van iets dat niet tot de aarde behoorde: het veroorzaakt een radicale en onmiddellijke verandering door een principe te introduceren dat niet tot deze fysieke wereld van de aarde behoorde.

Maar daar wordt dan weer gezegd dat in het centrum van elk element *alles* in principe *bestaat*; dus zelfs dat wonder is niet mogelijk.

Je zou kunnen zeggen dat het gevoel van een wonder alleen thuishoort in een eindige wereld, een eindig bewustzijn, een eindige conceptie. Het is de plotselinge intrede – de indringing, de interventie, de penetratie – zonder voorbereiding, van iets dat niet bestond in deze fysieke wereld. Het is dus duidelijk dat elke manifestatie van een wil of een bewustzijn dat behoort tot een domein dat oneindiger en eeuwiger is dan de aarde, noodzakelijkerwijs een wonder op aarde is. Maar als je de eindige wereld verlaat, is het begrip van de eindige wereld, bestaan wonderen niet. De Heer kan wonderen verrichten als Hij dat leuk vindt, maar wonderen bestaan niet — Hij speelt elk mogelijk spel.

Je kunt Hem pas beginnen te begrijpen als je op deze manier voelt, dat Hij elk mogelijk spel speelt, en "mogelijk" betekent niet mogelijk volgens de menselijke opvatting, maar mogelijk volgens Zijn eigen opvatting!

En daar is geen plaats voor wonderen — behalve dat het eruitziet als een wonder.

(Stilte)

Als er, in plaats van een langzame evolutie, plotseling iets zou verschijnen dat tot de supramentale wereld behoort, zou de mens, het mentale wezen, dat een wonder kunnen noemen, omdat het de tussenkomst zou zijn van iets dat hij niet bewust in zich draagt en dat ingrijpt in zijn bewuste leven. En als je kijkt naar deze hang naar wonderen, die heel sterk is – veel sterker bij kinderen en in harten die kinderlijk zijn gebleven dan bij zeer gementaliseerde individuen – dan is het een geloof in de vervulling van het streven naar het wonderbaarlijke, naar iets hogers dan wat men van het normale leven kan verwachten.

In feite zouden beide tendensen in de opvoeding naast elkaar moeten worden aangemoedigd: de neiging om te hunkeren naar het wonderbaarlijke, naar wat onhaalbaar lijkt, naar iets dat je vervult met een gevoel van goddelijkheid; terwijl tegelijkertijd een exacte, correcte, oprechte observatie in de perceptie van de wereld zoals die is, het onderdrukken van elke verbeelding, een constante controle, een zeer praktische en nauwgezette zin voor exacte details, wordt aangemoedigd. Beide zouden hand in hand moeten gaan. Meestal dood je de ene met het idee dat dit nodig is om de andere te bevorderen – dat is volkomen verkeerd. Beide kunnen gelijktijdig plaatsvinden en er komt een moment dat men voldoende kennis heeft om te weten dat ze de twee aspecten van hetzelfde zijn: inzicht, een hoger onderscheidingsvermogen. Maar in plaats van een eng, beperkt inzicht en onderscheidingsvermogen, wordt het onderscheidingsvermogen volledig oprecht, correct en exact, maar het is ruim, het omvat een heel domein dat nog niet tot de concrete manifestatie behoort.

Vanuit het oogpunt van onderwijs zou dit zeer belangrijk zijn: de wereld zien zoals die is, precies, onversierd, op de meest nuchtere en concrete manier; en de wereld zien zoals die kan zijn, met de meest vrije, hoogste visie, de meest vol hoop, aspiratie en wonderbaarlijke zekerheid – als de twee polen van onderscheidingsvermogen.

De meest schitterende, wonderbaarlijkste, krachtigste, meest expressieve, meest totale dingen die we ons kunnen voorstellen, zijn niets vergeleken met wat ze kunnen zijn; en tegelijkertijd is onze nauwgezette nauwkeurigheid tot in het kleinste detail nooit exact genoeg. En beide moeten samengaan. Wanneer men dit (*neerwaartse beweging*) en wanneer men dat (*opwaartse beweging*) weet, is men in staat om de twee samen te voegen. En dit is de best mogelijke manier om de behoefte aan wonderen te benutten. De behoefte aan wonderen is een gebaar van onwetendheid: "Oh, ik zou willen dat de dingen zo waren!" Het is een gebaar van onwetendheid en onmacht. En zij die zeggen: "Je leeft in een wonder", kennen alleen de ondergrens - en zelfs dan kennen ze die slechts onvolmaakt - en ze hebben geen contact met iets anders.

Deze behoefte aan wonderen moet worden veranderd in een bewust verlangen naar iets - dat er al is, dat bestaat - dat zich zal manifesteren met behulp van al deze aspiraties; al deze aspiraties zijn noodzakelijk of, als je er op een meer waarachtige manier naar kijkt, zijn ze een begeleiding - een aangename begeleiding - in de eeuwige ontvouwing.

Natuurlijk zeggen mensen met een zeer strikte logica je: "Waarom bidden? Waarom streven? Waarom vragen? De Heer doet wat Hij wil en Hij zal doen wat Hij wil." Het is volkomen duidelijk, het is niet nodig om het te zeggen, maar deze impuls: "O Heer, openbaar u!" geeft een intensere vibratie aan Zijn manifestatie.

Anders had Hij de wereld nooit geschapen zoals ze is. Er is een bijzondere kracht, een bijzondere vreugde, een bijzondere vibratie in de intensiteit van het streven van de wereld om weer te worden wat ze is.

En daarom is er – gedeeltelijk, fragmentarisch – een evolutie.

Een eeuwig volmaakt universum, dat eeuwig de eeuwige perfectie manifesteert, zou de vreugde van vooruitgang missen.

6 maart 1963

88 – Deze wereld werd gebouwd door de Dood, opdat hij zou kunnen leven. Wilt u de dood afschaffen? Dan zal ook het leven vergaan. U kunt de dood niet afschaffen, maar u kunt hem wel transformeren in een groter leven.

89 – Deze wereld werd gebouwd door Wreedheid, opdat zij zou kunnen liefhebben. Wilt u wreedheid afschaffen? Dan zal ook de liefde vergaan. U kunt wreedheid niet afschaffen, maar u kunt hem wel transformeren in het tegenovergestelde, in een vurige Liefde en Verrukking.

90 – Deze wereld werd gebouwd door Onwetendheid en Dwaling, opdat zij zouden kunnen weten. Wilt u onwetendheid en dwaling afschaffen? Dan zal ook kennis vergaan. Je kunt onwetendheid en

dwaling niet afschaffen, maar je kunt ze wel omvormen in de volkomen en stralende overtreffendheid van de rede.

91 – Als het Leven alleen bestond en niet de dood, zou er geen onsterfelijkheid bestaan; als liefde alleen bestond en niet wreedheid, zou vreugde slechts een lauwe en kortstondige verrukking zijn; als de rede alleen bestond en niet onwetendheid, zou onze hoogste prestatie niet verder gaan dan een beperkte rationaliteit en wereldse wijsheid.

92 – De getransformeerde dood wordt Leven dat Onsterfelijkheid is; de getransfigureerde Wreedheid wordt Liefde die ondraaglijke extase; Onwetendheid, getransmuteerd, wordt Licht dat springt boven wijsheid en kennis.

Het is hetzelfde idee, namelijk dat tegenstellingen en tegengestelden een stimulans zijn voor vooruitgang. Want zeggen dat Liefde zonder wreedheid lauw zou zijn... Het principe van Liefde zoals dat bestaat voorbij de belichaamde en het Ongemanifesteerde heeft niets te maken met lauwheid of wreedheid. Alleen lijkt Sri Aurobindo's idee te zijn dat tegenstellingen de snelste en meest effectieve manier zijn om Materie zo te vormen dat ze haar manifestatie kan intensiveren.

Als ervaring is dit absoluut zeker, in de zin dat, ten eerste, wanneer men in contact komt met eeuwige Liefde, de opperste Liefde, men onmiddellijk — hoe zal ik het zeggen? — een waarneming, een gewaarwording heeft — het is geen begrip, het is iets heel concreets: zelfs het meest verlichte materiële bewustzijn, hoezeer het ook gevormd en voorbereid is, is niet in staat Dat te manifesteren. Het eerste wat men voelt is dit soort onvermogen. Dan komt een ervaring: iets dat een vorm manifesteert van — men kan het niet precies "wreedheid" noemen, omdat het niet wreedheid is zoals wij die kennen — maar binnen de totaliteit van de omstandigheden, verschijnt er een vibratie die, met een zekere intensiteit, liefde zoals die zich hier manifesteert afwijst. Het is precies dit: iets in de materiële wereld dat de manifestatie van liefde zoals die nu bestaat, afwijst. Ik heb het niet over de gewone wereld, ik heb het over het huidige bewustzijn op zijn hoogst. Het is een ervaring, ik heb het over iets dat gebeurd is. Dus het deel van het bewustzijn dat door deze tegenstelling getroffen is, doet een direct beroep op de oorsprong van Liefde, *met een intensiteit die het niet zou hebben zonder de ervaring van deze weigering*. Grenzen worden doorbroken en een vloedgolf stort neer die zich *niet* eerder had *kunnen* manifesteren; en er wordt iets uitgedrukt dat niet eerder werd uitgedrukt.

Wanneer men dit ziet, is er duidelijk sprake van een vergelijkbare ervaring, vanuit het perspectief van wat wij leven en dood noemen. Het is dit soort constante "broeden" of aanwezigheid van de Dood en de mogelijkheid van de dood, zoals in *Savitri* wordt gezegd: we hebben een constante metgezel gedurende de hele reis van wieg tot graf; we worden constant vergezeld door deze dreiging of aanwezigheid van de Dood. Welnu, tegelijkertijd is er in de cellen een roep om een Kracht van de Eeuwigheid, met een intensiteit die er niet zou zijn zonder deze constante dreiging. Dan begrijp je het, begin je heel concreet te voelen dat al deze dingen slechts

manieren zijn om de manifestatie te versterken, te bevorderen, te vervolmaken. En als de middelen grof zijn, komt dat doordat de manifestatie zelf zeer grof is. En naarmate ze volmaakter wordt en geschikter om datgene te manifesteren wat eeuwig progressief is, zullen de zeer grove middelen plaatsmaken voor subtielere en zal de wereld voortgang boeken zonder enige behoefte aan zulke brute tegenstellingen. Dit komt simpelweg doordat de wereld nog in de kinderschoenen staat en het menselijk bewustzijn nog volledig in de kinderschoenen staat.

Dit is een zeer concrete ervaring.

Hieruit volgt dat wanneer de aarde niet langer hoeft te sterven om vooruitgang te boeken, er geen dood meer zal zijn. Wanneer de aarde niet langer hoeft te lijden om vooruitgang te boeken, zal er geen lijden meer zijn. En wanneer de aarde niet langer hoeft te haten om lief te hebben, zal er geen haat meer zijn.

(Stilte)

Dit is de snelste en meest effectieve manier om de schepping uit haar inertie te halen en haar naar haar vervulling te leiden.

(Lange stilte)

Er is een bepaald aspect van de schepping – dat misschien wel heel modern is – namelijk de behoefte om te ontsnappen aan wanorde en verwarring, aan disharmonie en verwarring: een verwarring, een wanorde die elke mogelijke vorm aanneemt, die strijd, nutteloze inspanning, verspilling wordt. Het hangt af van het domein waarin je je bevindt, maar in de materiële wereld, in actie, betekent het nutteloze complicaties, verspilling van energie en materiaal, verspilling van tijd, onbegrip, misverstand, verwarring, wanorde. Dit is wat vroeger in de Veda's 'kromming' werd genoemd — ik weet het equivalent van dit woord niet, het is iets verdraaids, dat in plaats van recht op het doel af te gaan, scherpe, onnodige zigzags maakt. Dit is een van de dingen die het meest in strijd is met de harmonie van een puur goddelijke handeling die een eenvoud heeft... die kinderlijk lijkt. Direct — direct, in plaats van absurde en volkomen nutteloze cirkels te maken. Welnu, het is duidelijk hetzelfde: wanorde is een manier om de behoefte aan de zuivere goddelijke eenvoud te stimuleren.

Het lichaam voelt heel sterk, heel sterk dat alles eenvoudig zou kunnen zijn, zó eenvoudig!

En om het wezen — dit soort individuele agglomeratie — te kunnen transformeren, moet het juist eenvoudiger, eenvoudiger, eenvoudiger worden. Al deze complicaties van de Natuur, die ze nu beginnen te begrijpen en te bestuderen, die zo ingewikkeld zijn voor het kleinste dingetje – de kleinste van onze functies is het resultaat van een systeem zo ingewikkeld dat het bijna ondenkbaar is; het zou zeker onmogelijk zijn voor het menselijk denken om al deze dingen te plannen en samen te stellen – nu ontdekt de wetenschap ze, en men kan heel duidelijk zien dat als de werking goddelijk moet zijn, dat wil zeggen, als ze aan deze wanorde en verwarring wil ontsnappen, ze vereenvoudigd, vereenvoudigd, vereenvoudigd moet worden.

(Lange stilte)

Dat wil zeggen, de Natuur, of liever de Natuur, was in haar poging tot zelfexpressie gedwongen haar toevlucht te nemen tot een ongelooflijke en bijna oneindige complicatie om de oeroude Eenvoud te reproduceren.

En zo komen we weer op hetzelfde neer. Uit deze overdaad aan complicatie ontstaat de mogelijkheid van een eenvoud die niet leeg maar vol zou zijn – een volle eenvoud, een eenvoud die alles omvat; terwijl zonder deze complicaties eenvoud leeg is.

Nu doen ze zulke ontdekkingen. In de anatomie bijvoorbeeld ontdekken ze chirurgische behandelingen die ongelooflijk ingewikkeld zijn! Het is net als hun classificatie van de elementen van de Materie — wat een angstaanjagende complexiteit! En dit alles is bedoeld om... in een poging om Eenheid, de ene Eenvoud — de goddelijke staat — uit te drukken.

(Stilte)

Misschien gaat het snel.... Maar de vraag komt hierop neer: een streven dat *voldoende* intens en effectief genoeg is om Datgene aan te trekken wat complicatie in Eenvoud, wreedheid in Liefde, enzovoort, kan transformeren.

En het heeft geen zin om te klagen en te zeggen dat het jammer is, omdat het nu eenmaal zo is. Waarom is het nu eenmaal zo?... Waarschijnlijk zullen we het weten wanneer het niet meer zo is. We zouden het anders kunnen zeggen: als we het wisten, zou het niet meer zo zijn.

Dus, om te speculeren: "Het zou beter zijn geweest als het niet zo was geweest, enz." — alles wat onpraktisch is, het heeft helemaal geen zin, het is nutteloos.

We moeten ons haasten en doen wat nodig is om er een einde aan te maken, dat is alles; het is het enige praktische.

Voor het lichaam is het erg interessant. Maar het is een berg, een berg van ervaringen die heel klein lijken, maar door hun veelheid hebben ze hun plaats.⁴¹

15 mei 1963

93 – Pijn is de aanraking van onze Moeder die ons leert hoe we kunnen verdragen en in vervoering kunnen groeien. Ze kent drie fasen van haar leerproces: eerst volharding, vervolgens gelijkheid van ziel, en ten slotte extase.

Wat morele zaken betreft, is dit volkomen duidelijk, het is onbetwistbaar — al het morele lijden vormt je karakter en leidt je rechtstreeks naar extase, wanneer je weet hoe je het moet verdragen. Maar als het om het lichaam gaat...

Het is waar dat artsen hebben gezegd dat als je het lichaam kunt leren pijn te verdragen, het steeds veerkrachtiger wordt en minder snel ontregeld

⁴¹ Toen deze lezing voor het eerst werd gepubliceerd, merkte Moeder op: "De wetenschappers zullen het ontkennen, ze zullen zeggen dat ik onzin verkondig; maar omdat ik hun termen niet gebruik, is het gewoon een kwestie van woordenschat."

raakt — dit is een concreet resultaat. In het geval van mensen die weten hoe ze kunnen voorkomen dat ze volledig van streek raken zodra ze ergens pijn hebben, die het rustig kunnen verdragen, hun evenwicht kunnen bewaren, lijkt het vermogen van het lichaam om de wanorde te verdragen zonder uit elkaar te vallen, toe te nemen. Dit is een grote prestatie. Ik heb mezelf deze vraag gesteld vanuit een puur praktisch, extern standpunt en het lijkt erop dat het zo is. Inwendig is mij dit vaak verteld — verteld en aangetoond door kleine ervaringen — dat het lichaam veel meer kan verdragen dan we denken, als er geen angst of bezorgdheid aan de pijn wordt toegevoegd. Als we de mentale factor elimineren, heeft het lichaam, aan zichzelf overgelaten, geen angst, noch bezorgdheid, noch bezorgdheid over wat er gaat gebeuren – geen kwelling – en kan het heel veel verdragen.

De tweede stap is wanneer het lichaam heeft besloten het te dragen — zie je, het neemt het besluit om het te dragen: onmiddellijk verdwijnt de acute pijn, wat acuut is aan de pijn. Ik spreek absoluut materieel.

En als je kalm bent – hier komt nog een factor bij kijken, de behoefte aan innerlijke rust – als je die innerlijke rust hebt, dan verandert de pijn in een bijna aangename sensatie – niet ‘aangenaam’ in de gewone zin van het woord, maar een bijna comfortabel gevoel. Nogmaals, ik spreek puur fysiek, materieel.

En de laatste fase, wanneer de cellen vertrouwen hebben in de goddelijke Aanwezigheid en in de soevereine goddelijke Wil, wanneer ze dit vertrouwen hebben dat alles ten goede is, dan komt extase – de cellen openen zich, zodanig, worden lichtgevend en extatisch. Dat zijn dus vier fasen – er worden er hier maar drie genoemd. De laatste is waarschijnlijk niet voor iedereen haalbaar, maar de eerste drie zijn vrij duidelijk – ik weet dat het zo is. Het enige wat me vroeger zorgen baarde, was dat het geen puur psychologische ervaring was en dat het lijden enige slijtage aan het lichaam veroorzaakte. Maar ik heb het aan artsen gevraagd, en mij werd verteld dat als het lichaam leert pijn te verdragen wanneer het heel jong is, zijn uithoudingsvermogen zo sterk toeneemt dat het ziekte echt kan weerstaan; dat wil zeggen, de ziekte volgt niet zijn normale beloop, maar wordt gestopt. Dat is kostbaar.

10 augustus 1963

94 – Alle verzaking is voor een grotere, nog onbegrepen vreugde. Sommigen verzaken voor de vreugde van de volbrachte plicht, sommigen voor de vreugde van vrede, sommigen voor de vreugde van God en sommigen voor de vreugde van zelfkwelling, maar verzaken eerder als een doorgang naar de vrijheid en onbezorgde verrukking verderop.

Ik heb deze ervaring van onthechting zelden gehad – om onthechting te kunnen zijn, moet je gehecht zijn aan dingen, en er was altijd die dorst, die behoefte om verder te gaan, hoger te gaan, je beter te voelen, beter te doen, iets beters te hebben. En in plaats van een gevoel van onthechting te hebben, heb je het gevoel dat het een goede afronding is – je ontdoet je van iets hinderlijks dat je naar beneden trekt en je vooruitgang belemmert. Dat is wat ik dezelfde dag zei: we zijn nog steeds alles wat we niet meer willen zijn en Hij is alles wat we willen worden – wat we in onze

egoïstische domheid "wij" noemen, is precies wat we niet meer willen zijn, en we zouden zo graag dat allemaal afwerpen, ons van dat alles ontdoen, om te kunnen zijn wat we willen zijn.

Dit is een zeer levende ervaring.

Het enige proces dat ik ken, en dat zich meerdere keren in mijn leven heeft herhaald, is het verwerpen van een fout: iets waarvan je gelooft dat het waar is – wat waarschijnlijk een tijdlang waar was – waarop je een deel van je handelen baseert, maar wat in feite slechts een mening was. Je dacht dat het een ware evaluatie was met al haar logische gevolgen, en je handeling — een deel van je handeling — was daarop gebaseerd, en het volgde allemaal automatisch; en plotseling waarschuwt een ervaring, een omstandigheid of een intuïtie je dat je evaluatie niet zo waar is als het leek. Dan volgt er een hele periode van observatie, van studie — of soms komt het als een openbaring, een enorme demonstratie — en niet alleen het idee of de valse kennis, maar al de gevolgen ervan moeten worden veranderd — misschien wel een hele manier van handelen op een bepaald punt. En op dat moment is er een soort gevoel, iets dat lijkt op het gevoel van verzaking, wat betekent dat je een hele reeks dingen die je hebt opgebouwd, moet afbreken — soms kan het heel omvangrijk zijn, soms is het iets heel kleins, maar de ervaring is hetzelfde: het is de beweging van een kracht, een macht die oplost, en er is weerstand van alles wat moet worden opgelost, van alle oude gewoonten; en het is deze beweging van ontbinding, met de bijbehorende weerstand, die zich waarschijnlijk in het gewone menselijke bewustzijn uitdrukt als een gevoel van verzaking.

Ik heb dit zeer recent gezien — het is onbelangrijk, deze omstandigheden hebben op zichzelf geen belang; ze zijn alleen interessant in de context van de studie. Dit is het enige fenomeen dat mij bekend is, omdat het zich meerdere keren in mijn leven heeft herhaald. Naarmate het bestaan vordert, neemt de kracht van ontbinding toe, wordt steeds directer en neemt de weerstand af. Maar ik heb de herinnering aan een periode van maximale weerstand — het was meer dan een halve eeuw geleden — en het was niets meer dan dat, het was altijd iets buiten mezelf — niet buiten mijn bewustzijn, maar buiten mijn wil — iets dat zich tegen de wil verzette. Ik heb nooit het gevoel gehad dat ik iets moest verzaken, maar ik heb wel het gevoel gehad dat ik druk op dingen moest uitoefenen om ze op te lossen. Terwijl de druk nu steeds meer onmerkbaar is, is het direct; zodra de kracht om een hele reeks dingen op te lossen zich manifesteert, is er geen weerstand meer, alles lost op; integendeel, er is nauwelijks een gevoel van bevrijding — er is iets dat weer geamuseerd is en zegt: "Oh, alweer! Hoe vaak beperk je jezelf...". Hoe vaak denk je niet dat je vooruitgaat, continu, soepel, ononderbroken, en toch hoe vaak stel je jezelf een kleine grens voor. Het is geen grote grens, want het is een heel klein ding in een immens geheel, maar het is een kleine grens aan je handelen. En dus wanneer de Kracht ingrijpt om de grens op te heffen, voel je je eerst bevrijd, ben je blij; maar nu is het niet zelfs dat, het is een glimlach. Omdat het geen gevoel van bevrijding is, is het gewoon als het verwijderen van een steen van je pad zodat je verder kunt.

Dit idee van verzaking kan alleen ontstaan in een egocentrisch bewustzijn. Natuurlijk zijn mensen — degenen die ik volkomen primitief noem — gehecht aan dingen: als ze iets hebben, willen ze het niet loslaten! Het lijkt me zo kinderachtig!... Als ze afstand moeten doen van iets, doet dat pijn!

Omdat ze zich identificeren met de dingen die ze hebben. Maar dit is kinderachtig. Het ware proces achter dit alles is de hoeveelheid weerstand tegen dingen die gevormd zijn op een bepaalde basis van kennis — die op een bepaald moment kennis was en op een ander moment niet meer — een gedeeltelijke kennis, niet vluchtig maar vergankelijk. Er is een hele reeks dingen gebouwd op deze kennis en ze verzetten zich tegen de kracht die zegt: "Nee! Het is niet waar, (*lachend*) jouw basis is niet langer waar, laten we die wegnemen!" En dan, oh! het doet pijn — dit is wat mensen ervaren als verzaking.

De moeilijkheid is niet zozeer om afstand te doen, maar om te accepteren (Moeder glimlacht) wanneer we het leven zien zoals het nu is... Maar als we het accepteren, hoe kunnen we dan te midden van dit alles leven en deze "onbezorgde verrukking" ervaren — niet daar, maar hier?

Dit is al weken mijn probleem.

Ik ben tot deze conclusie gekomen: in principe is het het Bewustzijn en de vereniging met het Goddelijke die verrukking brengen — dit is het principe — daarom moeten het bewustzijn en de vereniging met het Goddelijke, of het nu in de wereld is zoals die is of in de constructie van een toekomstige wereld, in principe hetzelfde zijn. Dat herhaal ik steeds tegen mezelf: "Hoe komt het dat je deze verrukking niet ervaart?"

Ik ervaar het — wanneer het hele bewustzijn gecentraliseerd is in vereniging; op elk moment, te midden van alles, met deze beweging van concentratie van het bewustzijn op vereniging, komt de verrukking. Maar ik moet zeggen dat ze verdwijnt wanneer ik werk.... Het is een wereld — een zeer chaotische wereld van arbeid, waarin ik op alles om me heen inwerk; en noodzakelijkerwijs ben ik verplicht te ontvangen wat om me heen is, om ernaar te kunnen handelen. Ik heb een toestand bereikt waarin alles wat ik ontvang, zelfs de dingen die als het meest pijnlijk worden beschouwd, me volkomen kalm en onverschillig laat — "onverschillig", geen inactieve onverschilligheid: zonder enige pijnlijke reactie van welke aard dan ook, volkomen neutraal (*gebaar gericht naar de Eeuwige*), met volmaakte gelijkheid. Maar in deze gelijkheid is er een precieze kennis van wat er gedaan moet worden, wat er gezegd moet worden, wat er geschreven moet worden, wat er besloten moet worden, kortom, alles wat handelen inhoudt. Dat alles gebeurt in een staat van volmaakte neutraliteit, met tegelijkertijd een gevoel van Macht: de Macht stroomt, de Macht handelt, en de neutraliteit blijft — maar er is geen verrukking. Ik heb niet het enthousiasme, de vreugde, de volheid van handelen.

En ik moet zeggen dat deze verrukte bewustzijnstoestand gevaarlijk zou zijn in de huidige toestand van de wereld. Omdat het reacties teweegbrengt die bijna absoluut zijn — zie ik dat deze staat van verrukking een *formidabele* kracht heeft. Maar ik blijf hameren op het woord formidabel, in de zin dat het intolerant of ondraaglijk is — eerder ondraaglijk — voor alles wat er niet mee te maken heeft. Het is hetzelfde, of bijna — niet helemaal hetzelfde, maar bijna — als de opperste goddelijke Liefde; de vibratie van deze extase of vervoering is een klein begin van de vibratie van goddelijke Liefde, en die is absoluut — ja, er is geen ander woord voor — intolerant, in

het gevoel dat het de aanwezigheid van iets dat ertegenin gaat, niet zal toestaan.

Het zou dus vreselijke gevolgen hebben voor het gewone bewustzijn. Ik zie het helder, want soms komt deze Macht – deze Macht komt en men heeft de indruk dat alles zal exploderen. Want het kan niets verdragen behalve eenheid, het kan niets verdragen behalve de reactie die accepteert, die ontvangt en accepteert. En het is geen willekeurige wil, het is door *het feit* van zijn bestaan dat Almacht is, "Almacht" niet in de zin waarin wij het begrijpen, maar werkelijk Almacht. Dat wil zeggen dat het volledig, totaal, exclusief bestaat. Het bevat alles, maar alles wat tegengesteld is aan zijn vibratie, wordt gedwongen te veranderen, omdat niets kan verdwijnen. Dus deze onmiddellijke, bijna brute, absolute verandering, in de wereld zoals die is, is een catastrofe.

Dit is het antwoord dat ik op mijn probleem heb ontvangen.

Omdat het zo was, vroeg ik me af: "Waarom? Ik die ben..." Op elk moment hoef ik alleen maar dit te doen (*een opwaartse beweging*) en het is... er is niets meer over dan de Heer, alles is Dat — maar zo absoluut dat alles wat niet Dat is, verdwijnt! Maar op dat moment is de verhouding zo (*lachend*) dat er te veel dingen zouden moeten verdwijnen!

Dat heb ik begrepen.

17 en 24 augustus 1963

95 – Alleen door volmaakte verzaking van verlangen of door volmaakte bevrediging van verlangen kan de volkomen omhelzing van God worden ervaren, want in beide gevallen wordt de essentiële voorwaarde volbracht: verlangen vergaat.

Het is onmogelijk om verlangen volmaakt te bevredigen — het is iets wat onmogelijk is. En ook om verlangen af te zweren. Je doet afstand van één verlangen en je hebt een ander. Daarom zijn beide relatief onmogelijk; wat wél mogelijk is, is een toestand te bereiken waarin geen verlangen is.

(*Lange stilte*)

Het is jammer dat ik niet al deze ervaringen kan opschrijven, want de afgelopen dagen en gedurende een hele periode, is er een zeer heldere waarneming geweest van de ware werking, namelijk de uitdrukking van de opperste Wil, spontaan, natuurlijk, automatisch vertaald door het individuele instrument; men zou zelfs kunnen zeggen – want het denkvermogen is stil, het blijft stil – door het lichaam; en de waarneming van het moment waarop deze uitdrukking van de goddelijke Wil vertroebeld – vervormd – wordt door de inbreng van verlangen, de speciale vibratie van verlangen, die een geheel eigen kwaliteit heeft en vele schijnbare oorzaken heeft: het is niet alleen de dorst naar iets, de behoefte aan iets, of de gehechtheid aan iets; dezelfde vibratie kan in gang worden gezet, bijvoorbeeld doordat de wil die wordt uitgedrukt, lijkt te zijn, of in ieder geval wordt aangezien voor de uitdrukking van de opperste Wil; maar er is verwarring ontstaan tussen de onmiddellijke handeling, die duidelijk de uitdrukking was van de Opperste Wil, en het resultaat dat had moeten volgen – het is een fout die we heel vaak maken. We hebben de gewoonte te denken dat wanneer we iets willen, het naar ons

toe moet komen, omdat de visie te kortzichtig is – te kortzichtig en te beperkt; in plaats van een overkoepelende visie te hebben die ons zou laten zien dat deze specifieke vibratie nodig was om een bepaald aantal andere vibraties op gang te brengen en dat het de *totaliteit* is van alles wat een effect zal hebben, wat niet het onmiddellijke effect is van de uitgezonden vibratie. Ik weet niet of dit duidelijk is, maar het is een constante ervaring.

In feite heb ik gedurende deze periode dit fenomeen bestudeerd en geobserveerd: hoe de vibratie van verlangen wordt toegevoegd aan de vibratie van de Wil die wordt uitgezonden door de Allerhoogste – in onze kleine alledaagse handelingen. En met het visioen van bovenaf kunnen we, als we ervoor zorgen het bewustzijn van dit visioen van bovenaf te behouden, zien hoe deze uitgezonden vibratie precies de vibratie was die werd uitgezonden door de Allerhoogste, maar in plaats van het onmiddellijke resultaat te verkrijgen dat door het oppervlaktebewustzijn werd verwacht, was het bedoeld om een hele reeks vibraties op gang te brengen en een ander, verder weg en completer resultaat te bereiken. Ik heb het niet over grote dingen of over handelingen op aardse schaal, ik heb het over de heel kleine dingen in het leven: bijvoorbeeld tegen iemand zeggen: "Geef me dit", en in plaats van het te geven, begrijpt iemand het niet en geeft iets anders. Dus als we er niet op letten om een totaalbeeld te behouden, kan er een bepaalde vibratie ontstaan, bijvoorbeeld een vibratie van ongeduld of ontevredenheid, samen met de indruk dat de vibratie van de Heer niet begrepen en niet ontvangen wordt. Welnu, deze kleine extra vibratie van ongeduld, of, sterker nog, van het niet begrijpen wat er gebeurt, deze indruk van een gebrek aan ontvankelijkheid of reactie, is van dezelfde kwaliteit als verlangen — het kan geen verlangen worden genoemd, maar het is dezelfde soort vibratie — dit is wat de zaken ingewikkeld maakt. Als we de volledige, exacte visie hebben, weten we dat "Geef me dit" iets anders zal produceren dan het onmiddellijke resultaat en dat dit andere iets anders zal opleveren, wat precies is wat zou moeten zijn. Ik weet niet of ik het duidelijk uitdruk, het is nogal ingewikkeld! Maar dit gaf me de sleutel tot het kwaliteitsverschil tussen de vibratie van de wil en de vibratie van het verlangen, en tegelijkertijd de mogelijkheid om deze vibratie van het verlangen te elimineren door een bredere en meer totale visie – breder, meer totaal en verziend, dat wil zeggen, de visie van een groter geheel.

Ik blijf bij dit punt, omdat dit alle morele factoren elimineert. Het elimineert deze pejoratieve notie van verlangen. Steeds meer elimineert de visie alle noties van goed en slecht, juist en fout, inferieur en superieur, en dat alles. Er is alleen wat je bijna een verschil in vibrerende kwaliteit zou kunnen noemen – "kwaliteit" geeft nog steeds het idee van superioriteit en inferioriteit; Het is niet de kwaliteit, het is niet de intensiteit. Ik ken de wetenschappelijke term niet die ze gebruiken om de ene vibratie van de andere te onderscheiden, maar dat is het.

En wat dus opmerkelijk is, is dat de vibratie, die je de kwaliteit van de vibratie die van de Heer komt zou kunnen noemen, opbouwend is – ze bouwt op en is vredig en stralend; terwijl de andere vibratie van verlangen, of een vergelijkbare vibratie, compliceert, vernietigt, verwart en de dingen verdraait – ze verwart en vervormt, ze verdraait. En dit neemt het licht weg; het produceert een grijsheid, die door heftige bewegingen kan worden geïntensiveerd tot zeer donkere schaduwen. Maar zelfs als er geen passie is,

als passie niet tussenbeide komt, is het zo. De fysieke realiteit is niets meer dan een veld van vibraties geworden die zich vermengen en helaas ook met elkaar botsen en conflicteren; en de botsing, het conflict is een climax van dit soort onrust en wanorde en verwarring, veroorzaakt door bepaalde vibraties die in feite vibraties van onwetendheid zijn – omdat we het niet weten. Het zijn vibraties van onwetendheid en ze zijn te klein, te eng, te beperkt – te kort. Het probleem wordt vanuit een psychologisch oogpunt helemaal niet meer waargenomen; er zijn alleen nog maar vibraties.

Als we het vanuit psychologisch oogpunt bekijken... op het mentale vlak is het heel gemakkelijk; op het vitale vlak is het niet erg moeilijk; op het fysieke vlak is het iets zwaarder, want het neemt de vorm aan van "behoefte"; maar ook hier is de afgelopen dagen een ervaringsveld geweest: de studie van medische en wetenschappelijke concepten over de structuur van het lichaam, haar behoeften, wat goed of slecht voor het is; en dat, teruggebracht tot zijn essentie, komt neer op dezelfde kwestie van vibraties. Het was nogal interessant: er was een schijn – want alle dingen zoals ze door het gewone bewustzijn worden gezien, zijn pure schijn – er was een schijn van voedselvergiftiging en dit werd het object van een speciale studie om erachter te komen of er iets absoluuts in zat of of de vergiftiging relatief was, dat wil zeggen, gebaseerd op onwetendheid en een slechte reactie, en op de afwezigheid van de ware vibratie. De conclusie was dat het een kwestie is van verhouding tussen de hoeveelheid, de som van de vibraties die bij de Heer horen, en de vibraties die nog tot de duisternis behoren; en, afhankelijk van de verhouding, neemt het de vorm aan van iets concreets en werkelijks of van iets dat geëlimineerd kan worden, dat wil zeggen, iets dat niet bestand is tegen de invloed van de vibratie van de Waarheid. En het was zeer interessant, want zodra het bewustzijn geïnformeerd werd van de oorzaak van de verstoring in het functioneren van het lichaam — het bewustzijn zag waar het vandaan kwam, wat het was — begon onmiddellijk de observatie met de gedachte: "Laten we eens kijken wat er gebeurt." Breng eerst het lichaam in een staat van volmaakte rust met de zekerheid — die er altijd is — dat er niets gebeurt behalve door de wil van de Heer, dat het resultaat ook de wil van de Heer is, en dat men daarom volkomen stil moet zijn; dan is het lichaam volkomen stil, onberoerd, het is niet rusteloos, vibreert niet, niets — volkomen stil. En dan in hoeverre zijn dan de gevolgen onvermijdelijk? Als een bepaalde hoeveelheid materie die een element bevat dat ongunstig is voor de elementen van het lichaam en voor het leven van het lichaam is opgenomen, wat is dan de verhouding tussen gunstige en ongunstige elementen, of tussen gunstige en ongunstige vibraties? Toen zag ik heel duidelijk dat de verhouding varieert afhankelijk van het aantal lichaamscellen onder directe invloed, die alleen reageren op de hoogste vibratie, en de andere die nog steeds tot de normale manier van vibreren behoren. Het was heel duidelijk, omdat men alle mogelijkheden kon zien, van de gewone massa die volledig van streek is door deze indringing en waartegen men met alle gewone methoden moet vechten om van het ongewenste element af te komen, tot de volledige reactie van de cellen op de hoogste Kracht, wat betekent dat de indringing geen effect kan hebben. Maar dit is nog steeds de droom van morgen – we zijn onderweg. En de verhouding is heel gunstig geworden – ik kan niet zeggen almachtig, verre van dat – heel gunstig, wat

betekent dat de gevolgen van de verstoring niet erg lang duurden en de schade, om zo te zeggen, minimaal was.

Maar alle ervaringen op dat moment, de een na de ander — alle fysieke ervaringen van het lichaam — leiden tot dezelfde conclusie: alles hangt af van de verhouding van de elementen die uitsluitend reageren op de invloed van de Allerhoogste, de elementen die half om half zijn, op weg naar transformatie, en de elementen die zich nog in het oude vibratieproces van de Materie bevinden. Hun aantal lijkt af te nemen; het lijkt sterk af te nemen, maar er zijn er nog steeds genoeg om onaangename effecten of reacties te veroorzaken — dingen die niet getransformeerd worden, die nog steeds tot het gewone leven behoren. Maar elk probleem — of het nu psychologisch, puur materieel of chemisch is — het hele probleem komt hierop neer: het zijn niets anders dan vibraties. En er is de perceptie van deze totaliteit van vibraties en de perceptie van wat je, heel ruw en bij benadering, het verschil zou kunnen noemen tussen constructieve en destructieve vibraties. We zouden kunnen zeggen — het is simpelweg een manier om het te zeggen — dat alle vibraties die voortkomen uit het Ene en Eenheid uitdrukken constructief zijn en dat alle complicaties van het gewone, afgescheiden bewustzijn tot vernietiging leiden.

(Lange stilte)

Er wordt altijd gezegd dat het verlangen is dat moeilijkheden creëert, en inderdaad, zo is het. Verlangen kan simpelweg iets zijn dat wordt toegevoegd aan de vibratie van de wil. De Wil — wanneer het de ene Wil is, de allerhoogste Wil die zich uitdrukt — is direct, onmiddellijk, er zijn geen mogelijke obstakels; en dus is alles wat vertraagt, hindert, complicaties veroorzaakt of zelfs faalt, noodzakelijkerwijs een bijmenging van verlangen.

Je kunt het in alles zien. Neem bijvoorbeeld een extern handelingsveld, met de buitenwereld, externe dingen — natuurlijk, zeggen dat het "extern" is, is jezelf simpelweg in een verkeerde positie plaatsen — maar bijvoorbeeld, vanuit het hogere bewustzijn, het Waarheidsbewustzijn, zeg je tegen iemand: "Ga" — ik geef één voorbeeld uit miljoenen — "Ga deze persoon zien en vertel hem dit om dat te verkrijgen." Als deze persoon ontvankelijk, innerlijk onbeweeglijk en overgegeven is, dan gaat hij, ziet hij de persoon en vertelt hem dit en het gebeurt — zonder enige complicatie, zo maar. Als deze persoon een actief mentaal bewustzijn heeft, als hij geen volledig geloof heeft, als hij de mix van alles wat door ego en onwetendheid wordt aangevoerd, ziet hij moeilijkheden, hij ziet problemen die opgelost moeten worden, hij ziet alle complicaties — en natuurlijk gebeurt dit allemaal. En dus volgens de proportie — alles is altijd een kwestie van proportie — volgens de proportie creëert het complicaties, kost het tijd, wordt het vertraagd of, erger nog, wordt het vervormd, gebeurt het niet precies zoals het hoort, wordt het veranderd, verminderd, vervormd of uiteindelijk gebeurt het helemaal niet — er zijn vele, vele gradaties, maar die behoren allemaal tot het domein van complicaties — mentale complicaties — en verlangen. Terwijl de andere manier onmiddellijk is. Er zijn talloze voorbeelden van deze gevallen — van alle gevallen — en ook van het "onmiddellijke geval". Dan zeggen mensen: "Oh, je hebt een wonder verricht!" — er is geen wonder verricht: zo zou het altijd moeten zijn. Dat komt doordat de bemiddelaar zich niet heeft ingezet voor de handeling.

Ik weet niet of dit duidelijk is, maar goed...

Dit varieert dus van het kleinste ding tot een handeling op aardse schaal. Er zijn voorbeelden, in aardse handelingen, van dingen die op deze manier zijn gedaan – als er een goede tussenpersoon is. Niemand begreep hoe het gedaan werd, waarom het gedaan werd – zo, heel, heel eenvoudig, kwam alles goed. En in andere gevallen moet je bergen verzetten om een visum of vergunning te krijgen. Dus, van het kleinste ding, de kleinste fysieke ongesteldheid tot een wereldwijde handeling, het is allemaal hetzelfde principe, alles komt tot hetzelfde principe.

4 november 1963

96 – Ervaar in je ziel de waarheid van de Schrift; redeneer en verwoord daarna, als je wilt, je ervaring intellectueel en wantrouw zelfs dan je bewering; maar wantrouw nooit je ervaring.

Dit behoeft geen uitleg.

Dat wil zeggen dat aan kinderen moet worden uitgelegd dat de verklaring, wat *die ook mag zijn*, de Schrift, *wat ze ook mogen zijn*, zijn altijd een vermindering van de ervaring, ze zijn altijd minder dan de ervaring zelf.

Er zijn misschien mensen die dit moeten weten.

97 – Wanneer je je zielservaring bevestigt en de andere zielservaring van een ander ontkent, weet dan dat God je voor de gek houdt. Hoor je Zijn zelfverrukte lach niet achter de gordijnen van je ziel?

Oh, het is heerlijk!

Men kan alleen maar glimlachen en zeggen: "Twijfel nooit aan je ervaring, want je ervaring is de waarheid van je wezen, maar beeld je niet in dat het een universele waarheid is; en ontken nooit op basis van deze waarheid de waarheid van anderen, want voor ieder is zijn ervaring de waarheid van zijn wezen. En een totale waarheid zou alleen de totaliteit zijn van al deze individuele waarheden... plus de ervaring van de Heer Zelf!"

98 – Openbaring is het directe zien, het directe horen of de geïnspireerde herinnering aan de Waarheid, *dr̥ṣṭi*, *śruti*, *smṛti*; het is de hoogste ervaring en altijd toegankelijk voor hernieuwde ervaring. Niet omdat God het sprak, maar omdat de ziel het zag, is het woord van de Schrift onze hoogste autoriteit.

Ik neem aan dat dit een antwoord is op het Bijbelse geloof in de "Geboden van God" die Mozes ontving, zogenaamd uitgesproken door de Heer Zelf en gehoord door Mozes — het is een indirecte manier om te zeggen (*Moeder lacht*) dat dit niet mogelijk is.

"Onze hoogste autoriteit" "omdat de ziel het zag" — maar het kan alleen een hoogste autoriteit zijn voor de ziel die het zag, niet voor elke ziel. Voor de ziel die deze ervaring had en het zag, is het de hoogste autoriteit, maar niet voor de anderen.

Dit was een van de dingen die me aan het denken zette toen ik een klein kind was: deze tien 'Geboden', die zijn bovendien buitengewoon

alledaags. Heb uw vader en uw moeder lief... Dood niet... Het is weerzinwekkend alledaags. En Mozes beklom de berg Sinaï om dat te horen! Nu weet ik niet of Sri Aurobindo dacht aan de Indiase geschriften.... Er waren ook Chinese geschriften....

(*Stilte*)

Mijn ervaring is steeds meer dat openbaring — die komt — universeel toepasbaar kan zijn, maar altijd persoonlijk van vorm is, altijd persoonlijk.

Het is alsof men een bepaalde *invalshoek* heeft voor de Waarheid. Het is noodzakelijkerwijs, noodzakelijkerwijs een invalshoek, vanaf het moment dat het onder woorden wordt gebracht.

Je hebt een woordeloze, gedachteloze ervaring van een soort vibratie die je een gevoel van absolute waarheid geeft en dan, als je heel stil blijft, zonder iets te willen weten, is het na een tijdje alsof de vibratie door een filter gaat en wordt het vertaald als een soort idee. Dan dit idee — het is nog steeds tamelijk vaag, dat wil zeggen, heel algemeen — als je heel stil, aandachtig en stil blijft, gaat dit idee door een ander filter, en dan ontstaat er een soort condensatie, als druppels, en verandert het in woorden.

Maar dan, als je de ervaring heel oprecht hebt meegemaakt — dat wil zeggen, als je jezelf niet voor de gek houdt — is het noodzakelijkerwijs maar één punt, *één manier* om het te zeggen, dat is alles. En het kan niet meer zijn dan dat. Bovendien is het heel gemakkelijk te observeren dat wanneer je gewend bent een bepaalde taal te gebruiken, het in die taal komt; voor mij komt het altijd in het Engels of in het Frans, het komt niet in het Chinees of in het Japans! De woorden zijn onvermijdelijk Engels of Frans; en soms is er een Sanskrietwoord — maar dat komt doordat ik fysiek Sanskriet heb geleerd. Ik heb af en toe — niet fysiek — Sanskriet uitgesproken horen worden door een ander wezen; maar het kristalliseert niet, het blijft vaag; en als ik terugkom op een volledig materieel bewustzijn, herinner ik me een vage klank, geen precies woord. Daarom is het *altijd* een individuele invalshoek vanaf het moment dat het geformuleerd wordt.

Je moet een soort zeer *streng* oprechtheid hebben. Je wordt door enthousiasme overmand, omdat de ervaring een buitengewone kracht met zich meebrengt: de Kracht is er — ze is er, *vóór* de woorden, en ze neemt af met de woorden — maar de Kracht is er en met deze Kracht voel je je heel universeel, je hebt het gevoel: "Het is een universele openbaring" — ja, het is een universele openbaring, maar wanneer je het in woorden uitdrukt, is het niet langer universeel; dan is het alleen relevant voor denkvermogens die gebouwd zijn om deze manier van spreken te begrijpen. De Kracht staat achter, maar je moet verder gaan dan de woorden.

(*Stilte*)

Dit soort dingen komen steeds vaker bij me op en ik schrijf ze op een stukje papier. Het is altijd hetzelfde proces, altijd. Ten eerste, een soort explosie, een explosie van waarheidskracht — het is als een groot, wit vuurwerk (*Moeder glimlacht*), veel meer dan een vuurwerk! En het draait rond en rond (*gebaar boven het hoofd*), het kolkt en kolkt; dan is er de indruk van een idee — maar het idee is lager, het is als een omhulsel; het idee bevat zijn eigen

sensatie, het brengt ook een sensatie teweeg — de sensatie was er al eerder, maar zonder het idee, en dus kon de sensatie niet worden gedefinieerd. Er is maar één ding, het is altijd een explosie van lichtgevende Kracht. En dan, daarna, als je ernaar kijkt en heel stil blijft — vooral het hoofd zou stil moeten blijven — wordt alles stil (*roerloos, opwaarts gebaar*), dan spreekt er plotseling iemand in het hoofd — iemand spreekt. Het is deze explosie die spreekt. Dan pak ik potlood en papier en schrijf ik. Maar tussen wat spreekt en wat schrijft, valt nog wel wat ruimte te overbruggen, zodat wanneer iets daarboven opgeschreven staat, het niet bevredigd is. Dus blijf ik nog even stil — "Nee, niet dat woord, dit." — soms duurt het twee dagen om helemaal definitief te worden. Maar zij die tevreden zijn met de kracht van de ervaring, maken hier korte metten mee en sturen sensationele onthullingen de wereld in die verdraaiingen van de Waarheid zijn.

Je moet heel standvastig, heel rustig, heel kritisch zijn — vooral heel rustig, stil, stil, stil, zonder te proberen de ervaring te grijpen — "Oh! Wat is het, wat is het?" — dat bederft alles. Maar kijk — kijk heel goed. In de woorden is er iets overgebleven, iets dat overblijft van de oorspronkelijke vibratie — zo weinig! Maar er is iets, iets dat je laat glimlachen, dat aangenaam is, zoals mousserende wijn, en hier (*Moeder wijst een woord of een passage aan in een denkbeeldige noot*), hier is het dof. Dan kijk je met je kennis van de taal, of met je gevoel voor woordritme: "Kijk, daar is een kiezelsteen." Je moet de kiezelsteen verwijderen; en dan wacht je en plotseling komt hij, plof! Het valt op zijn plaats: het juiste woord. Als je geduldig bent, wordt het na een dag of twee absoluut accuraat.

5 februari 1964

99 – Het woord van de Schrift is onfeilbaar; het is in de interpretatie die het hart en de rede aan de Schrift geven dat dwaling haar deel heeft.

Ik ben er niet helemaal zeker van of dit niet ironisch is.... Aan mensen die zeggen "De Schrift is onfeilbaar", antwoordt hij: "Ja, ja, natuurlijk is de Schrift onfeilbaar, maar pas op voor je eigen begrip!"

Maar hier is het woord van waarheid:

100 – Mijd alle laagheid, bekrompenheid en oppervlakkigheid in religieus denken en ervaren. Wees breder dan de breedste horizonnen, wees verhevener dan de hoogste Kanchanjungha, wees dieper dan de diepste oceanen.

5 februari 1964

101 – In Gods ogen is er geen nabij of ver, geen heden, verleden of toekomst. Deze dingen zijn slechts een geschikt perspectief voor Zijn wereldbeeld.

102 – Voor de zintuigen is het altijd waar dat de zon om de aarde draait; dit is onjuist voor de rede. Voor de rede is het altijd waar dat de aarde om de zon draait; dit is onjuist voor het hoogste visioen. Noch de aarde, noch de zon beweegt; er is alleen een

verandering in de relatie tussen het zonnebewustzijn en het aardebewustzijn.

(Lange stilte)

Onmogelijk, ik kan niets zeggen.

Dit zou betekenen dat onze normale waarneming van de fysieke wereld een valse waarneming is.

Ja, natuurlijk.

Maar hoe zou de ware waarneming er dan uitzien?

Nou ja, daar is het!

De ware waarneming van de fysieke wereld – bomen, mensen, stenen – hoe zien ze eruit voor een supramentaal oog?

Dit is precies wat men niet kan zeggen! Wanneer je de visie en het bewustzijn hebt van de Orde van de Waarheid, van wat direct is, de directe uitdrukking van de Waarheid, heb je onmiddellijk een indruk van iets onuitsprekelijks, omdat alle woorden tot het andere domein behoren; alle beelden, alle vergelijkingen, alle uitdrukkingen behoren tot het andere domein.

Dit is precies de grote moeilijkheid die ik had – het was op 29 februari. Gedurende de hele tijd dat ik in dit bewustzijn van de *directe* manifestatie van de Waarheid leefde, probeerde ik te verwoorden wat ik voelde, wat ik zag – het was onmogelijk. Er waren geen woorden. En onmiddellijk, alleen al de formulering veroorzaakte een onmiddellijke terugval in het andere bewustzijn.

Bij die gelegenheid kwam de herinnering aan dit aforisme over de zon en de aarde bij me terug... zelfs om te zeggen een "verandering van bewustzijn" – een verandering van bewustzijn is ook een beweging.

Ik denk niet dat je iets kunt zeggen. Ik voel me niet in staat om iets te zeggen, omdat alles wat we zeggen oninteressante benaderingen zijn.

Maar wanneer je in dit Waarheidsbewustzijn bent, is het dan een "subjectieve" ervaring of verandert Materie zelf van verschijning?

Ja, alles – de hele wereld is anders! Alles is anders. En de ervaring heeft me van één ding overtuigd, wat ik nog steeds voortdurend voel: dat beide toestanden – van Waarheid en Valsheid – gelijktijdig, begeleidend zijn, en dat alleen... ja, wat hij een "bewustzijnsverandering" noemt, dat wil zeggen dat men zich óf in dit bewustzijn óf in dat bewustzijn bevindt, maar dat men niet desondanks beweegt.

We zijn verplicht woorden te gebruiken die bewegen, want voor ons beweegt alles; maar deze bewustzijnsverandering is geen beweging — het is geen beweging. Dus hoe kunnen we er dan over spreken of het beschrijven?...

Zelfs als we zeggen "de ene toestand neemt de plaats in van de andere", introduceren we met "de plaats innemen van" onmiddellijk beweging.... Al onze woorden zijn zo, wat kunnen we zeggen?...

Gisteren was de ervaring weer absoluut concreet en krachtig, dat er geen noodzaak is om jezelf te verplaatsen of wat dan ook te verplaatsen om dit Waarheidsbewustzijn het bewustzijn van deformatie of vervorming te laten vervangen. Dat wil zeggen, het vermogen om te leven en deze ware – essentiële en ware – vibratie te zijn, lijkt de macht te hebben om deze vibratie te *vervangen* door de vibratie van valsheid en vervorming, in die mate dat... bijvoorbeeld, het natuurlijke gevolg van vervorming of van de vibratie van de vervorming, een ongeluk of een catastrofe zou moeten zijn; maar als er, binnen deze vibraties, een bewustzijn is dat de macht heeft zich bewust te worden van de vibratie van Waarheid en daardoor de vibratie van Waarheid te manifesteren, kan – en moet – het andere tenietdoen, wat zich zou vertalen in het externe fenomeen door een interventie die de catastrofe zou afwenden.

Het is een groeiende indruk dat het Ware de enige manier is om de wereld te veranderen, dat alle andere processen van langzame transformatie altijd op een raakvlak staan – men komt steeds dichterbij, maar men komt er nooit – en dat de laatste stap deze moet zijn: de vervanging van de ware vibratie.

We hebben gedeeltelijke bewijzen. Maar omdat ze gedeeltelijk zijn, zijn ze niet doorslaggevend, want voor de gewone visie en het gewone begrip zijn er altijd verklaringen te vinden: men kan bijvoorbeeld zeggen dat het ongeluk "bedoeld" en "voorbested" was om te worden voorkomen, en dat het helemaal niet door deze interventie werd voorkomen, maar door het "determinisme" dat het had bepaald. En hoe bewijst je dat? Hoe bewijst je zelfs voor jezelf dat het niet zo is? Het is onmogelijk.

Zodra je het uitspreekt, betreed je het denkvermogen, en zodra je het denkvermogen betreedt, is er dit soort logica, dat afschuwelijk is omdat het almachtig is: als alles al bestaat, co-existent van alle eeuwigheid, hoe kan het ene dan in het andere veranderen?... Hoe kan iets "veranderen"?

Je wordt verteld — Sri Aurobindo heeft het net zelf gezegd — dat er voor het bewustzijn van de Heer geen verleden, geen tijd, geen beweging, niets is — alles is. Om dit te vertalen, zeggen we "van alle eeuwigheid", wat onzin is, maar hoe dan ook, alles is. Dus alles is (*Moeder slaat haar armen over elkaar*), en dat is alles, er is niets aan te doen. Deze opvatting, of liever deze manier van spreken – want het is slechts een manier van spreken – heft elk gevoel op van vooruitgang, het heft evolutie op, het heft... Je wordt verteld dat het deel uitmaakt van het determinisme dat je naar vooruitgang moet streven — ja, dat is allemaal loze praat.

En merk op dat deze manier van spreken slechts een minuut ervaring is, het is *niet* de hele ervaring. Er is een moment waarop je je zo *voelt*, maar het is niet totaal, het is gedeeltelijk. Het is slechts *één* manier van voelen, het is niet alles. Er is iets veel diepers en veel onuitsprekelijker dan dat in het eeuwige bewustzijn — veel meer. Dit is slechts de eerste verbijstering die je voelt wanneer je het gewone bewustzijn verlaat, maar dat is niet alles. Het is niet alles. Toen de herinnering aan dit aforisme onlangs bij me terugkwam, had ik de indruk dat het slechts een kleine glimp was die je plotseling oppikt, en een gevoel van tegenstelling tussen de twee toestanden, maar dat is niet alles, het is niet alles. Er is iets anders.

Er is iets anders dat totaal anders is dan wat we begrijpen, maar *dat vertaald wordt door wat we begrijpen*.

En dit is wat niet gezegd kan worden. Het kan niet gezegd worden omdat het onuitsprekelijk is, onuitsprekelijk.

Dit komt neer op het gevoel dat alles wat in ons of ons dagelijks bewustzijn vals, onwaar, vervormd, krom wordt, *in wezen waar* is voor het Waarheidsbewustzijn. Maar waar op welke manier? Dat is precies iets wat niet in woorden kan worden uitgedrukt, omdat woorden tot de Valsheid behoren.

Dat wil zeggen, de materialiteit van de wereld zou niet tenietgedaan worden door dit Bewustzijn, het zou getransfigureerd worden?... Of zou het een compleet andere wereld zijn?

(Stilte)

Laten we duidelijk zijn... Ik ben bang dat wat wij "Materie" noemen in feite slechts de valse schijn van de wereld is.

Er is iets *overeenkomstigs*, maar...

Dit aforisme zou leiden tot een absolute subjectiviteit en alleen deze absolute subjectiviteit zou waar zijn — nou, dat is het *niet*. Want dat is Pralaya, Nirvana. Maar Nirvana is niet het enige, er is een objectiviteit die echt is, die niet vals is — maar hoe zeg je dat!... Het is iets wat ik meerdere keer heb gevoeld — meerdere keren, niet alleen in een flits — de realiteit van... hoe moet je het uitdrukken? Je wordt altijd verraden door je eigen woorden.... In de perfecte zin van Eenheid en in het bewustzijn van Eenheid is er ruimte voor objectief zijn, objectiviteit — het ene vernietigt het niet, helemaal niet. Je kunt een gevoel van differentiatie hebben: niet dat het niet jezelf is, maar het is een andere visie. Ik heb je al gezegd dat alles wat je kunt zeggen niets is, het is onzin, want woorden zijn bedoeld om de onwerkelijke wereld uit te drukken, maar... Ja, misschien is dit wat Sri Aurobindo het gevoel van veelheid in eenheid noemt, het zou er een beetje mee kunnen overeenkomen; net zoals men de innerlijke veelheid van iemands wezen voelt, zoiets... Ik heb niet langer het gevoel van een afgescheiden zelf, helemaal niet, helemaal niet, zelfs niet in het lichaam, maar dat belet me niet een zeker gevoel van objectieve relatie te hebben — ja, kijk — dit is hetzelfde als zijn "relatie van bewustzijn" tussen de aarde en de zon, die verandert (*Moeder lacht*). Het is waar dat dit misschien wel de beste manier is om het te zeggen! Het is een relatie van bewustzijn. Het is helemaal geen relatie tussen zichzelf en "anderen" — helemaal niet, dat is volledig opgeheven — maar het zou kunnen zijn als een relatie van bewustzijn tussen de verschillende delen van iemands wezen. En dat geeft uiteraard objectiviteit aan de verschillende delen.

(Lange stilte)

Om terug te komen op het voorbeeld, dat heel gemakkelijk te begrijpen is, van het ongeluk dat wordt voorkomen, kan men zich heel goed voorstellen dat de tussenkomst van het Waarheidsbewustzijn "van alle eeuwigheid" was besloten en dat er geen *nieuw* element is, maar toch was het deze interventie die het ongeluk stopte — wat een nauwkeurig beeld geeft van de macht van dit ware bewustzijn over het andere. En als je je eigen manier van zijn op de Allerhoogste projecteert, kun je je voorstellen dat het Hem amuseert om

allerlei experimenten uit te voeren, om te zien hoe de dingen zich afspelen. Dat is een andere zaak. Niettemin is er een Al-bewustzijn dat alle dingen van alle eeuwigheid kent – dit alles in woorden die absoluut ontoereikend zijn. Maar toch, als je naar het proces kijkt, was het deze interventie die het ongeluk kon voorkomen: de vervanging van een vals bewustzijn door een waar bewustzijn stopte het proces van het valse bewustzijn.

Het lijkt me dat dit vrij vaak gebeurt – veel vaker dan men zou denken. Bijvoorbeeld, elke keer dat een ziekte genezen wordt, elke keer dat een ongeluk wordt vermeden, elke keer dat een catastrofe, zelfs een aardse catastrofe, wordt afgewend, in al deze dingen, is het altijd een interventie van de vibratie van harmonie in de vibratie van wanorde die de wanorde doet ophouden.

Dus de mensen, de gelovigen, die altijd zeggen: "Bij de genade van God is dit gebeurd", hebben niet zo ongelijk.

Ik constateer simpelweg een feit, dat deze vibratie van orde en harmonie ingrijpt – de oorzaken van die interventie hebben er niets mee te maken, het is slechts een wetenschappelijke observatie – en ik heb dit al heel vaak ervaren.

Zou dat het proces van wereldtransformatie zijn?

Ja.

Een steeds constantere incarnatie van deze vibratie van harmonie.

Dat is het, ja, precies. Precies.

En vanuit dit oogpunt heb ik zelfs gezien... Het alledaagse idee dat dit fenomeen noodzakelijkerwijs eerst moet plaatsvinden in het lichaam waar het Bewustzijn zich constanter uitdrukt, lijkt absoluut nutteloos en ondergeschikt; integendeel, het vindt overal tegelijk plaats, waar het dat het gemakkelijkst en volledigst kan doen, en het is niet noodzakelijkerwijs dit conglomeraat van cellen (*Moeder wijst naar haar eigen lichaam*) dat het meest voorbereid is op deze operatie. Daarom kan het in zijn verschijning heel lang zo blijven, zelfs als zijn begrip en ontvankelijkheid uitzonderlijk zijn. Ik bedoel dat het bewustzijn, de bewuste waarneming van dit lichaam oneindig veel superieur is aan het bewustzijn van alle andere waarmee het in contact staat, behalve op die momenten – de momenten – waarop andere lichamen, als door Genade, deze waarneming hebben; terwijl het voor dit lichaam een natuurlijke en constante staat is. Het is het effectieve resultaat van het feit dat dit Waarheidsbewustzijn constanter geconcentreerd is op deze groep cellen dan op welke andere ook – directer. Maar de vervanging van de ene vibratie door de andere – in omstandigheden, in handeling, in objecten – vindt plaats op het punt waar het de meest opvallende en effectieve resultaten kan opleveren.

Het is iets dat ik heel, heel duidelijk heb gevoeld en dat men niet kan voelen zolang het fysieke ego aanwezig is, omdat het fysieke ego het besef van zijn eigen belang heeft en dat verdwijnt volledig met het fysieke ego. En wanneer het verdwijnt, heeft men de precieze perceptie dat de interventie of de manifestatie van de ware vibratie niet afhangt van ego's of individualiteiten — menselijke of nationale individualiteiten of zelfs die van de Natuur: dieren, planten, enz. Het hangt af van een bepaald spel van de cellen en materie

waarin sommige agglomeraten bijzonder gunstig zijn voor de transformatie – niet "transformatie", maar substitutie, om precies te zijn: de vervanging van de vibratie van Waarheid door de vibratie van Valsheid. En dit fenomeen kan volkomen onafhankelijk zijn van welke groeperingen of individualiteiten dan ook – het kan één stuk hier, één stuk daar, één ding hier, één ding daar zijn – en het correspondeert altijd met een bepaalde vibratiekwaliteit die een expansie teweegbrengt – een ontvankelijke expansie. Dan kan het fenomeen plaatsvinden.

Helaas behoren, zoals ik in het begin al zei, alle woorden tot de wereld van de schijn.

(Stilte)

En dit is al die tijd mijn ervaring geweest, met een visioen en een overtuiging – de overtuiging van de ervaring: de twee vibraties zijn zo (*gebaar dat superpositie en infiltratie aangeeft*), altijd. Altijd, altijd.

Misschien komt het gevoel van verwondering wanneer de hoeveelheid infiltratie groot genoeg is om waarneembaar te worden. Maar ik heb de indruk – en een zeer scherpe indruk – dat dit fenomeen zich altijd, altijd, overal voordoet (*gebaar dat infiltratiestippen aangeeft*), op een minieme, oneindig kleine manier; en onder bepaalde omstandigheden, bepaalde condities die zichtbaar zijn, zichtbaar voor dat visioen – het is een soort lichtgevende expansie, ik kan het niet uitleggen – daar is de massa van infiltratie groot genoeg om de indruk van een wonder te wekken. Maar verder is het iets dat voortdurend, voortdurend, onophoudelijk in de wereld plaatsvindt (*hetzelfde gebaar van stippen*), als een oneindig kleine hoeveelheid Onwaarheid die wordt vervangen door Licht, Onwaarheid die wordt vervangen door Licht... voortdurend.

En deze vibratie – die ik voel en zie – geeft een indruk van vuur. Dit is wat de Vedische rishi's moeten hebben vertaald als de "Vlam" – in het menselijk bewustzijn, in de mens, in de Materie spraken ze altijd over een Vlam. Het is in feite een vibratie die de intensiteit heeft van een hoger vuur.

Verschillende keren, wanneer het werk zeer geconcentreerd of gecondenseerd was, voelde het lichaam zelfs dat het het equivalent was van koorts.

Twee of drie nachten geleden gebeurde er iets dergelijks; er was deze neerdaling van Kracht, een neerdaling van deze Waarheid-Kracht met een bijzondere intensiteit... Welnu, dat is wat er gebeurt – het gebeurt overal, voortdurend. Dus als het gebeurt in een agglomeraat dat groot genoeg is, lijkt het een wonder – maar het is het wonder van *de hele aarde*.

Men moet standvastig blijven, want het heeft gevolgen, het brengt een gevoel van Macht teweeg, en maar weinig mensen kunnen het voelen, ervaren zonder dat hun evenwicht min of meer verstoord raakt, omdat ze geen voldoende basis van vrede hebben, van een enorme en zeer, zeer stille vrede. Ik heb vaak gezegd: Er is maar één antwoord, één enkel antwoord: men moet stil zijn, stil, en nog stiller, steeds stiller, en niet proberen een oplossing te vinden met het hoofd, want dat kan niet. Men moet alleen stil zijn – stil, stil, onwrikbaar stil. Kalmte en vrede, kalmte en vrede – dat is het *enige* antwoord.

Ik zeg niet dat het de oplossing is, maar het is het enige antwoord: volharden in kalmte en vrede, volharden in kalmte en vrede...

Dan zal er iets gebeuren.

25 maart 1964

103 – Vivekananda, die Sannyasa verheerlijkt,⁴² heeft gezegd dat er in de hele Indiase geschiedenis slechts één Janaka is.⁴³ Dat is niet waar, want Janaka is niet de naam van één enkel individu, maar van een dynastie van zelfbesturende koningen en de triomfkreet van een ideaal.

104 – Hoeveel van alle honderdduizenden okerkleurige sannyasins⁴⁴ zijn er perfect? Het zijn de weinige verworvenheden en de vele benaderingen die een ideaal rechtvaardigen.

105 – Er zijn honderden perfecte sannyasins geweest, omdat sannyasa wijdverbreid is gepredikt en veelvuldig is beoefend; laat dat hetzelfde zijn met de ideale vrijheid, en we zullen honderden Janaka's hebben.

106 – Sannyasa heeft een formeel gewaad en uiterlijke kenmerken; daarom denken mensen dat ze het gemakkelijk kunnen herkennen; maar de vrijheid van een Janaka verkondigt zichzelf niet en draagt het gewaad van de wereld; zelfs Narada⁴⁵ werd voor zijn aanwezigheid verblind.

107 – Het is moeilijk om vrij in de wereld te zijn en toch het leven van gewone mensen te leiden; maar omdat het moeilijk is, moet het daarom worden geprobeerd en volbracht.

Het lijkt zo voor de hand liggend!

Het is voor de hand liggend, maar moeilijk.

Vrij zijn van alle gehechtheid betekent niet wegrennen van elke gelegenheid tot gehechtheid. Al die mensen die hun ascese beweren, rennen niet alleen weg, maar waarschuwen anderen ook om het niet te proberen!

Dit lijkt me zo voor de hand liggend. Wanneer je ergens van weg moet rennen om het niet te ervaren, betekent dit dat je er niet boven staat, je bevindt je nog steeds op hetzelfde niveau.

Alles wat onderdrukt, vermindert of verkleint, kan geen vrijheid brengen. Vrijheid moet ervaren worden in het hele leven en in alle sensaties.

⁴² Verzaking van het leven en de werken van de wereld.

⁴³ Oude koning van Mithila, beroemd om het verkrijgen van spirituele kennis terwijl hij het leven van de wereld leidde.

⁴⁴ Monniken die afstand hebben gedaan van het leven en de werken van de wereld.

⁴⁵ Een beroemde Devarshi of goddelijke ziener.

Ik heb trouwens een hele reeks studies over dit onderwerp gedaan, op puur fysiek vlak... Om boven alle mogelijke fouten uit te stijgen, hebben we de neiging elke gelegenheid voor fouten uit te sluiten. Als je bijvoorbeeld geen nutteloze woorden wilt zeggen, stop je met spreken; mensen die een gelofte van stilte afleggen, denken dat dit controle is over het spreken – dat is niet waar! Het is slechts het uitsluiten van de gelegenheid voor spreken en dus voor het zeggen van nutteloze dingen. Hetzelfde geldt voor voedsel: alleen eten wat nodig is. In de overgangstoestand die we hebben bereikt, willen we niet langer dit volledig dierlijke leven leiden, gebaseerd op materiële uitwisseling en voedsel; maar het zou dwaas zijn te geloven dat we een toestand hebben bereikt waarin het lichaam volledig zonder voedsel kan bestaan — desalniettemin is er al een groot verschil, aangezien ze proberen de essentiële voedingsstoffen in dingen te vinden om het volume te verminderen. Maar de natuurlijke neiging is om te vasten — het is een fout!

Uit angst om fouten te maken in onze handelingen, stoppen we met alles; uit angst om fouten te maken in onze spraak, houden we met spreken; uit angst om te eten voor het plezier van het eten, eten we helemaal niet — dit is geen vrijheid, het is simpelweg het reduceren van de manifestatie tot een minimum; en de natuurlijke conclusie is Nirvana. Maar als de Heer alleen Nirvana wilde, zou er niets anders dan Nirvana bestaan! Het is duidelijk dat Hij het samen bestaan van alle tegenstellingen bedenkt, en dat dit voor Hem het begin van een totaliteit moet zijn. Dus als iemand zich daartoe bestemd voelt, kan hij uiteraard slechts één van Zijn manifestaties kiezen, namelijk de afwezigheid van manifestatie. Maar het blijft een beperking. En dit is niet de enige manier om Hem te vinden, verre van dat!

Het is een veelvoorkomende neiging die waarschijnlijk voortkomt uit een oude suggestie of misschien uit een of ander gebrek, een onvermogen – je behoeften verminderen, verminderen, verminderen, verminderen, je activiteiten verminderen, je woorden verminderen, je voedsel verminderen, je actieve leven verminderen – en dat alles wordt zo beperkt. In je streven om geen fouten meer te maken, elimineer je elke gelegenheid om ze te maken. Het is geen genezing.

Maar de andere manier is veel, veel moeilijker.

(Stilte)

Nee, de oplossing is om alleen te handelen onder de goddelijke impuls, om alleen te spreken onder de goddelijke impuls, om alleen te eten onder de goddelijke impuls. Dat is het moeilijke, want van nature verwar je de goddelijke impuls meteen met je persoonlijke impulsen.

Ik veronderstel dat dit het idee was van alle apostelen van de onthechting: om alles wat van buitenaf of van onderaf komt te elimineren, zodat, als er iets van bovenaf zou komen, men in staat zou zijn het te ontvangen. Maar vanuit collectief oogpunt zou dit proces duizenden jaren kunnen duren. Vanuit individueel perspectief is het mogelijk; maar dan moet men het streven om de ware impuls te ontvangen intact houden – niet het streven naar "volledige bevrijding", maar het streven naar actieve identificatie met de Allerhoogste, dat wil zeggen, alleen willen wat Hij wil, alleen doen wat Hij wil: door en in Hem alleen bestaan. Men kan dus de methode van

verzaking proberen, maar dit is voor iemand die zich van anderen wil afsluiten. En kan er in dat geval enige integraliteit bestaan? Het lijkt mij onmogelijk.

Publiekelijk verkondigen wat men wil, helpt aanzienlijk. Het kan aanleiding geven tot bezwaren, minachting en conflicten, maar dit wordt grotendeels gecompenseerd door de publieke "verwachting", om zo te zeggen, door wat anderen van je verwachten. Dit was zeker de reden voor die gewaden: om mensen te laten weten wat ze willen. Natuurlijk kan dat je de minachting en de kwade wil van sommigen opleveren, maar er zijn ook mensen die vinden dat ze zich hier niet mee moeten bemoeien, dat het hun zaak niet is.

Ik weet niet waarom, maar het leek me altijd op pronken - het is misschien niet zo en in sommige gevallen ook niet, maar toch is het een manier om tegen mensen te zeggen: "Kijk, dit is wie ik ben." En zoals ik al zei, het kan helpen, maar het heeft zijn nadelen.

Het is weer zo'n kinderachtigheid.

Al deze dingen zijn middelen, stadia, stappen, maar... ware vrijheid is vrij zijn van alles - inclusief middelen.

(Stilte)

Het is een beperking, een insnoering, terwijl het Ware Ding een opening, een verbreding, een identificatie met het geheel is.

Als je jezelf steeds maar verder verkleint, heb je geen gevoel jezelf te verliezen, het neemt je angst om jezelf te verliezen weg — je wordt iets solide en compacts. Maar als je de methode van verbreding kiest – de grootst mogelijke verbreding – moet je niet bang zijn jezelf te verliezen.

Het is veel moeilijker.

*Hoe kun je dit dan doen in een buitenwereld die je voortdurend opslokt?
Ik denk bijvoorbeeld aan mensen die in het Westen leven; ze worden
voortdurend opgeslokt door hun werk, hun afspraken, de telefoon, ze
hebben geen minuut om te zuiveren wat er voortdurend op hen afkomt,
en te herstellen. Hoe kun je dit in zulke omstandigheden doen?*

Oh, je moet weten wat je mee moet nemen en wat je moet laten!

Dat is het andere uiterste... Zeker, kloosters, retraites, ontsnappingen naar de bossen of grotten zijn nodig om tegenwicht te bieden aan de moderne hyperactiviteit; en toch is er nu minder van dat alles dan duizend of tweeduizend jaar geleden. Maar voor mij lijkt dit een gebrek aan begrip te zijn geweest – het heeft niet lang geduurd.

Natuurlijk is het deze overmatige activiteit die een overmatige immobiliteit noodzakelijk maakt.

*Maar hoe vind je een manier om te zijn wie je zou moeten zijn, onder
normale omstandigheden?*

Hoe voorkom je dat je in de ene of de andere vorm van excessen vervalt?

Ja, om normaal te leven en vrij te zijn.

Mijn kind, daarom is de Ashram opgericht! Dat was het idee. Want in Frankrijk vroeg ik me altijd af: Hoe kun je de tijd vinden om jezelf te vinden? Hoe kun je überhaupt de tijd vinden om te begrijpen hoe je vrij kunt worden? Dus toen dacht ik: een plek waar voldoende in materiële behoeften wordt voorzien, zodat als je echt vrij wilt worden, je dat kunt. En de Ashram werd op dit idee gesticht, niet op een ander – een plek waar mensen genoeg te leven zouden hebben om tijd te hebben om aan het Ware te denken.

(Moeder glimlacht) De menselijke natuur is zodanig dat luiheid de plaats van aspiratie heeft ingenomen – niet voor iedereen, maar in ieder geval in een vrij algemene zin – en losbandigheid of libertinisme de plaats van vrijheid – wat zou bewijzen dat de mensheid een periode van ruwe behandeling moet doormaken voordat ze er klaar voor is om zich oprechter los te maken van haar slavernij naar activiteit.

De eerste beweging is inderdaad deze: "Oh! Om de plek te vinden waar men zich kan concentreren, zichzelf kan vinden, echt kan leven zonder bezorgd te zijn met materiële zaken." Dat is het eerste streven. Het was zelfs op deze basis, in ieder geval in het begin, dat discipelen werden gekozen – maar dat houdt niet stand! Dingen worden gemakkelijk en dus laat men zich gaan. Er zijn geen morele beperkingen en dus handelt men dwaas.

Maar je kunt niet eens zeggen dat er een fout zat in de selectie — je zou geneigd zijn het te geloven, maar het is niet waar; omdat de selectie werd gemaakt op basis van een zeer precieze en duidelijke innerlijke aanwijzing... Het is waarschijnlijk de moeilijkheid om de innerlijke houding onvermengd te houden. Dit is precies wat Sri Aurobindo wilde, waar hij naar streefde. Hij zei: "Als ik honderd mensen kon vinden, zou dat genoeg zijn." Maar het bleef niet lang honderd, en ik moet zeggen dat zelfs toen het honderd was, het al gemengd was.

Velen kwamen, aangetrokken door het Ware, maar... men laat zichzelf gaan. Dat wil zeggen, het is onmogelijk om standvastig te blijven in je ware positie.

Ja, ik heb gemerkt dat in de extreme moeilijkheid van de uiterlijke omstandigheden van de wereld, het streven veel intensiever was.

Ja, natuurlijk!

Het is veel intenser, het is bijna een kwestie van leven en dood.

Ja, dat is het! Dat wil zeggen, de mens is nog steeds zo grof dat hij extremen nodig heeft. Dat is wat Sri Aurobindo zei: Om ware liefde te laten zijn, was haat nodig; ware liefde kon alleen geboren worden onder de druk van haat.⁴⁶ Dat is het. Nou, men moet de dingen accepteren zoals ze zijn en proberen verder te gaan. Dat is alles.

Dat is waarschijnlijk de reden waarom er zoveel moeilijkheden zijn – moeilijkheden stapelen zich hierop: karakter-, gezondheids- en omstandighedsproblemen. Het komt doordat het bewustzijn ontwaakt onder

⁴⁶ Zie Aforismen 88 tot en met 92.

de stress van moeilijkheden. Als alles gemakkelijk en vredig is, valt men in slaap.

Zo legde Sri Aurobindo ook de noodzaak van oorlog uit. In vrede-tijd wordt men lui.

Het is jammer.

Ik kan niet zeggen dat ik het erg mooi vind, maar het lijkt er wel op.

Dit is precies wat Sri Aurobindo zei in *Het Uur van God*: Als je de Kracht en de Kennis hebt en het moment misbruikt, wee jou.

Het is geen wraak, het is geen straf, helemaal niet, maar je haalt jezelf een noodzaak op de hals, de noodzaak van een gewelddadige impuls – om te reageren op iets gewelddadigs.

(Stilte)

Dit is een ervaring die ik steeds vaker heb: om het contact met deze ware goddelijke Liefde te kunnen manifesteren, dat wil zeggen zich vrij te kunnen uiten, vereist het een buitengewone kracht in wezens en dingen, die nog niet bestaat. Anders valt alles uit elkaar.

Er zijn veel zeer overtuigende details, maar natuurlijk kan men, omdat het "details" of zeer persoonlijke dingen zijn, niet over hen spreken; maar op basis van herhaalde ervaringen, moet ik dit zeggen: wanneer deze Kracht van pure Liefde – die zo wonderbaarlijk is, die alle uitdrukking te boven gaat – zodra het zich overvloedig en vrij begint te manifesteren, is het alsof hoeveelheden dingen onmiddellijk afbrokkelen – ze kunnen niet standhouden. Ze kunnen niet standhouden, ze lossen op. Dan... dan stopt alles. En dit stoppen, wat men een schande zou kunnen vinden, is precies het tegenovergestelde! Het is een oneindige Genade.

Om simpelweg, een beetje concreet en tastbaar, het verschil te ervaren tussen de vibratie waarin men normaal en bijna continu leeft, en die vibratie – simpelweg deze kwetsbaarheid waarnemen, die ik ziekmakend noem – het maakt je echt ziek – dat is genoeg om alles te stoppen.

Alleen gisteren, vanochtend, zijn er lange momenten waarop deze Kracht zich manifesteert; Dan is er plotseling een soort wijsheid, een onmetelijke wijsheid die ervoor zorgt dat alles in volmaakte rust verdwijnt: wat moet gebeuren zal gebeuren, het zal de tijd nemen die nodig is. En dan is alles goed. Zo is alles meteen goed. Maar de pracht vervaagt.

Je hoeft alleen maar geduldig te zijn.

Sri Aurobindo heeft dit ook geschreven: Streef intens, maar zonder ongeduld.... Het verschil tussen intensiteit en ongeduld is heel subtiel — het is allemaal een verschil in vibratie. Het is subtiel, maar het maakt het verschil.

Intens, maar zonder ongeduld. Dat is het. Je moet in die staat zijn.

En heel lang, heel lang, moet je tevreden zijn met innerlijke resultaten, dat wil zeggen, resultaten in je persoonlijke en individuele reacties, je innerlijke contact met de rest van de wereld — je mag niet verwachten of voorbarig willen dat dingen materialiseren. Omdat onze haast dingen meestal vertraagt.

Als het zo is, is het zo.

Wij – ik bedoel mensen – leiden een geteisterd leven. Het is een soort half besef van de korthed van hun leven; ze denken er niet aan, maar ze voelen het halfbewust. En zo willen ze altijd — snel, snel, snel — van het een

naar het ander rennen, het ene snel doen en dan verdergaan met het volgende, in plaats van elk ding in zijn eigen eeuwigheid te laten leven. Ze willen altijd: vooruit, vooruit, vooruit.... En het werk is bedorven.

Daarom hebben sommige mensen gepredikt: het enige moment dat ertoe doet, is het huidige moment. In de praktijk is dat niet waar, maar vanuit psychologisch oogpunt zou het wel waar moeten zijn. Dat wil zeggen, elk moment tot het uiterste van je kunnen leven, zonder te plannen of te willen, te wachten of je voor te bereiden op het volgende. Omdat je altijd haast hebt, haast, haast.... En niets wat je doet is goed. Je verkeert in een staat van innerlijke spanning die volkomen vals is — volkomen vals.

Allen die hebben geprobeerd wijs te zijn, hebben het altijd gezegd — de Chinezen predikten het, de Indiërs predikten het — om te leven in het besef van de Eeuwigheid. Ook in Europa zeiden ze dat men de hemel en de sterren moet aanschouwen en zich moet identificeren met hun oneindigheid — alles wat je verruimt en je vrede geeft.

Dit zijn middelen, maar ze zijn onmisbaar.

En ik heb dit waargenomen in de cellen van het lichaam; ze lijken altijd haast te hebben om te doen wat ze moeten doen, uit angst dat ze er geen tijd voor hebben. Dus doen ze niets goed. Verwarde mensen — sommige mensen zetten alles op zijn kop, hun bewegingen zijn schokkerig en verward — hebben dit in hoge mate, dit soort haast — snel, snel, snel... Gisteren klaagde iemand over reumatische pijnen en hij zei: "Oh, het is zo'n tijdverspilling. Ik doe de dingen zo langzaam!" Ik zei (*Moeder glimlacht*): "Nou en?" Hij vond het niet leuk. Kijk, als iemand klaagt wanneer hij pijn heeft, betekent dat dat hij slap is, dat is alles; Maar om te zeggen: "Ik verspil zoveel tijd, ik doe alles zo langzaam!" Het gaf een heel duidelijk beeld van de haast waarmee mensen leven. Je raast door het leven... om ergens heen te gaan?... Je eindigt met een klap!

Wat heeft dat voor zin?

(*Stilte*)

In werkelijkheid is de moraal van al deze aforismen dat het veel belangrijker is om te zijn dan om te lijken — men moet leven en niet doen alsof men leeft — en dat het veel belangrijker is om iets volledig, oprecht en perfect te beseffen dan anderen te laten weten dat je het beseft!

Het is weer hetzelfde: wanneer je gedwongen wordt te zeggen wat je doet, verpest je de helft van je handeling.

En toch helpt dit je tegelijkertijd om je oriëntatie te vinden, om erachter te komen waar je precies bent.

Dat was de wijsheid van de Boeddha die sprak over "de Middenweg": noch te veel van dit, noch te veel van dat, noch in dit noch in dat vervallen — een beetje van alles en een evenwichtige weg... maar zuiver. Zuiverheid en oprechtheid zijn hetzelfde.

16 september 1964

108 – Toen hij de handelingen van Janaka gadesloeg, beschouwde zelfs Narada, de goddelijke wijze, hem als een luxueuze wereldling en losbandig. Hoe kun je, als je de ziel niet kunt zien, zeggen dat een mens vrij of gebonden is?

Dit roept allerlei vragen op. Bijvoorbeeld, hoe kan het dat Narada de ziel niet kon zien?

Voor mij is het heel eenvoudig. Narada was een halfgod, hij verlangde naar de bovenwereld en hij kon zich materialiseren, maar deze wezens hebben geen paranormale gaven. De goden hebben niet de goddelijke vonk in zich, die de kern van de paranormale gaven is, omdat alleen op aarde – ik heb het niet eens over het materiële universum – deze afdaling van goddelijke Liefde plaatsvond, die de oorsprong was van de goddelijke Aanwezigheid in de kern van de Materie. En omdat ze geen psychisch wezen hebben, kennen ze die natuurlijk ook niet. Sommige van deze wezens wilden zelfs een fysiek lichaam aannemen om de ervaring van het psychische wezen te hebben — maar niet veel van hen.

In de regel deden ze het slechts gedeeltelijk, via een "emanatie", geen volledige afdaling. Zo wordt van Vivekananda gezegd dat hij een incarnatie was — een Vibhuti — van Shiva; maar Shiva zelf heeft duidelijk zijn wil uitgesproken om alleen met de supramentale wereld op aarde neer te dalen. Wanneer de aarde klaar is voor het supramentale leven, zal hij komen. En bijna al deze wezens zullen zich manifesteren — ze wachten op dat moment, ze willen niets van de huidige strijd en de duisternis.

Narada was ongetwijfeld een van degenen die hierheen kwamen... Sterker nog, het was voor de lol! Hij hield ervan om met de omstandigheden te spelen. Maar hij had geen kennis van het psychische wezen en dat moet hem ervan weerhouden hebben om het psychische wezen te herkennen waar het bestond.

Maar al deze dingen kunnen niet worden verklaard; Het zijn persoonlijke ideeën en ervaringen; deze kennis is niet objectief genoeg om te worden onderwezen. Men kan niets zeggen over een fenomeen dat afhankelijk is van iemands persoonlijke ervaring en dat alleen waarde heeft voor de persoon die de ervaring heeft.

Wat Sri Aurobindo zei, is gebaseerd op de traditionele kennis van India en hij sprak over wat overeenkwam met zijn eigen ervaring.

Dus om de ziel te zien, moet men zijn eigen ziel kennen?

Ja, om in relatie te staan met de ziel, dat wil zeggen het psychische wezen, moet men zelf een psychisch wezen hebben, en alleen mensen – mensen die tot de evolutie behoren, die kinderen zijn van de aardse schepping – bezitten een psychisch wezen.

Geen van deze goden heeft een psychisch wezen. Alleen door neer te dalen en zich te verenigen met het psychische wezen van een mens, kunnen ze er een hebben, maar zelf hebben ze er geen.

12 januari 1965

109 – Alles wat boven zijn bereikte niveau ligt, lijkt moeilijk voor de mens en is moeilijk te bereiken door zijn eigen inspanning; maar het wordt meteen gemakkelijk en eenvoudig wanneer God in de mens het contract op zich neemt.

Dit is perfect.

Toevallig schreef ik twee of drie dagen geleden iets als antwoord op een vraag en ik zei zoiets als: Sri Aurobindo is de Heer, maar slechts een deel van de Heer, niet de Heer in Zijn totaliteit, want de Heer is alles – alles wat gemanifesteerd is en alles wat niet gemanifesteerd is. Toen voegde ik eraan toe: Er is niets dat niet de Heer is, niets – er is niets dat niet de Heer is, maar weinigen zijn zich inderdaad *bewust* van de Heer. En het is deze onbewustheid van de schepping die haar Valsheid vormt.

Opeens was het zo duidelijk: "Daar is het! Daar is het!" Hoe is Valsheid ontstaan? Maar dat is het, het is de onbewustheid van de schepping die de Valsheid van de schepping vormt. En zodra de schepping zich er weer van bewust wordt de Heer te *zijn*, zal de Valsheid ophouden.

En dat is het, nietwaar? Alles is moeilijk, moeizaam, zwaar, pijnlijk, omdat alles buiten het bewustzijn van de Heer gebeurt. Maar wanneer Hij Zijn domein weer in bezit neemt – of liever wanneer wij Hem toestaan Zijn domein weer in bezit te nemen – en wanneer dingen in Zijn bewustzijn, met Zijn bewustzijn, worden gedaan, zal alles niet alleen gemakkelijk, maar ook wonderbaarlijk, glorieus worden – en in een onuitsprekelijke heerlijkheid.

Het kwam als iets vanzelfsprekends. We zeggen: "Wat is het? Wat noemen we Onwaarheid? Waarom is de schepping onwaar?" Het is geen illusie in de zin van niet-bestaan: het bestaat echt, maar... het is zich niet bewust van wat het is! Niet alleen onbewust van zijn oorsprong, maar ook onbewust van zijn essentie, van zijn waarheid – het is zich niet bewust van zijn waarheid. En daarom leeft het in Valsheid.

Dit aforisme is prachtig. Er valt niets te zeggen, het zegt alles.

3 maart 1965

110 – De samenstelling van de zon of de lijnen van Mars zien is ongetwijfeld een grote prestatie; maar wanneer je het instrument hebt dat je de ziel van een mens kan laten zien zoals je een afbeelding ziet, dan zul je glimlachen om de wonderen van de natuurkunde als speelgoed voor baby's.

Dit is de voortzetting van wat we eerder zeiden over degenen die willen "zien". Ramakrishna zou tegen Vivekananda hebben gezegd: "Je kunt de Heer zien zoals je mij ziet en Zijn stem horen zoals je de mijne hoort." Sommige mensen vatten dit op als een aankondiging dat de Heer op aarde was in vlees en bloed. Ik zei (*lachend*): "Nee, dat is het niet! Wat hij bedoelde is dat als je het ware bewustzijn binnengaat, je Hem kunt horen – ik zeg, veel duidelijker horen dan je fysiek hoort en veel duidelijker zien dan je fysiek ziet." — "Oh! Maar..." — Meteen sperden ze hun ogen wijd open, het wordt iets onwerkelijks!

Laten de wonderen van de natuurkunde je glimlachen?

De "wonderen" zijn prima, dat is hun zaak. Maar het is hun overdreven zelfverzekerdheid die me doet glimlachen. Ze verbeelden zich dat ze het weten. Ze verbeelden zich dat ze de sleutel hebben, dat is wat je doet glimlachen. Ze verbeelden zich dat ze met alles wat ze hebben geleerd de meesters van de natuur zijn — dat is kinderachtig. Er zal altijd wel iets aan

hen ontsnappen, zolang ze niet in contact staan met de scheppende Kracht en de scheppende Wil.

Het is een experiment dat je gemakkelijk kunt uitvoeren. Een wetenschapper kan alle zichtbare verschijnselen verklaren, hij kan zelfs natuurkrachten gebruiken en hen laten doen wat hij wil – en ze hebben vanuit materieel oogpunt verbluffende resultaten behaald – maar als je ze alleen maar deze vraag stelt, deze simpele vraag: "Wat is de dood?" – dan weten ze er in feite niets van. Ze kunnen het fenomeen beschrijven zoals het zich materieel voordoet, maar als ze oprecht zijn, zijn ze verplicht te zeggen dat het niets verklaart.

Er komt altijd een moment dat het niets meer verklaart. Want weten... weten is macht hebben.

(*Stilte*)

Uiteindelijk is wat het meest toegankelijk is voor het materialistische denken, voor het wetenschappelijke denken, het feit dat ze niet kunnen voorzien. Ze kunnen veel dingen voorzien, maar de ontwikkeling van aardse gebeurtenissen gaat hun voorstellingsvermogen te boven. Ik denk dat dit het enige is wat ze kunnen toegeven – er is een problematisch element, een veld van onvoorspelbaarheid dat aan al hun berekeningen ontsnapt.

Ik heb nog nooit met een typische wetenschapper gesproken die over de meest recente kennis beschikte, dus ik weet het niet helemaal zeker, ik weet niet in hoeverre ze het onvoorspelbare of het onberekenbare erkennen.

Wat Sri Aurobindo bedoelt, denk ik, is dat wanneer iemand in gemeenschap is met de ziel en de kennis van de ziel heeft, die kennis zoveel wonderbaarlijker is dan materiële kennis, dat er bijna een glimlach van minachting op verschijnt. Ik denk niet dat hij bedoelt dat de kennis van de ziel je dingen leert over het materiële leven die je niet door de wetenschap kunt leren.

Het enige punt – ik weet niet of de wetenschap het bereikt heeft – is de onvoorspelbaarheid van de toekomst. Maar misschien zeggen ze dat het komt doordat ze de perfectie van hun instrumenten en methoden nog niet hebben bereikt. Misschien denken ze bijvoorbeeld dat toen de mens voor het eerst op aarde verscheen, als ze de instrumenten hadden gehad die ze nu hebben, ze de transformatie van het dier in de mens of de verschijning van de mens als gevolg van "iets" in het dier hadden kunnen voorzien — (*Moeder glimlacht*). Ik weet niets van hun meest moderne beweringen. In dat geval zouden ze het verschil in de atmosfeer nu moeten kunnen meten of waarnemen, na de indringing van iets dat er voorheen niet was, omdat dat nog steeds tot het materiële domein behoort.⁴⁷ Maar ik denk niet dat dit is wat

⁴⁷ Toen de leerling aan Moeder vroeg of dit "iets" inderdaad de supramentale kracht was, antwoordde ze: "Ik wil er liever geen naam aan geven, want mensen zullen er een dogma van maken. Dat is wat er gebeurde toen in 1956 de zogenaamde 'eerste supramentale manifestatie' plaatsvond. Ik heb mijn best gedaan om te voorkomen dat het tot een dogma werd gemaakt. Maar als ik zeg: 'Op die datum gebeurde er zoiets', dan zal dat met grote letters geschreven worden en als iemand iets anders zegt, zal hem worden verteld: 'Je bent een ketter.' Dus dat wil ik niet. Maar het is onbetwistbaar dat de sfeer is veranderd, er is iets nieuws in de sfeer – we kunnen het de 'neerdaling van de supramentale waarheid' noemen, want voor ons hebben deze woorden een betekenis, maar ik wil er geen verklaring van afleggen, omdat ik niet wil dat dat de klassieke of 'ware' manier is om de gebeurtenis te beschrijven. Daarom laat ik mijn uitdrukking vaag, opzettelijk."

Sri Aurobindo bedoelde; ik denk dat hij bedoelde dat de wereld van de ziel en de innerlijke werkelijkheden zoveel wonderbaarlijker zijn dan fysieke werkelijkheden, dat alle fysieke "wonderen" je aan het lachen maken — het lijkt er meer op.

Maar de sleutel die je noemt, deze sleutel die ze niet hebben, is dat niet precies de ziel? Een macht van de ziel over Materie, om Materie te veranderen en ook fysieke wonderen te verrichten. Heeft de ziel deze macht niet?

Ze heeft die macht en oefent die voortdurend uit, maar het menselijk bewustzijn is zich daar niet van bewust; en het grote verschil is dat het zich bewust wordt. Maar het wordt zich bewust van iets dat *altijd aanwezig* is, en dat anderen ontkennen omdat ze het niet kunnen zien.

Ik heb bijvoorbeeld de gelegenheid gehad dit te bestuderen. Voor mij bewegen omstandigheden, karakters, alle gebeurtenissen en alle wezens zich volgens bepaalde "wetten", om het zo te zeggen, die niet star zijn, maar die ik kan waarnemen en die me in staat stellen te zien: dit leidt tot dat en dat leidt daarheen, en aangezien deze persoon zo is, zal hem dit overkomen. Het wordt steeds preciezer. Daardoor kon ik, indien nodig, voorspellingen doen. Maar deze relatie van oorzaak en gevolg in dat domein zijn voor mij volkomen duidelijk en worden bevestigd door de feiten; voor hen – zij die deze visie en dit bewustzijn van de ziel niet hebben, zoals Sri Aurobindo zegt – ontvouwen de omstandigheden zich volgens andere oppervlakkige wetten, die zij beschouwen als de natuurlijke gevolgen van dingen, volkomen oppervlakkige wetten die geen diepgaande analyse doorstaan. Maar zij hebben het innerlijke vermogen niet, dus het baart hen geen zorgen, het lijkt hen vanzelfsprekend.

Ik bedoel dat deze innerlijke kennis niet de kracht heeft om hen te overtuigen. Zodat ik, wanneer ik in verband met een bepaalde gebeurtenis zie: "Oh, maar het is volkomen, volkomen duidelijk – voor mij – ik heb de Kracht van de Heer hier aan het werk gezien, ik heb dit en dat *zien* gebeuren en natuurlijk is dat wat er gaat gebeuren" — voor mij is het volkomen duidelijk, maar ik zeg niet wat ik weet, omdat het met niets in hun ervaring overeenkomt; voor hen zou het klinken als wartaal of pretentie. Dat wil zeggen, als je de ervaring zelf niet hebt, is de ervaring van een ander niet overtuigend, kan die jou niet overtuigen.

Het is niet zozeer een vermogen om op Materie in te werken – dat gebeurt voortdurend; maar, tenzij hypnotische methoden worden gebruikt, die waardeloos zijn en nergens toe leiden – is het een vermogen om het begrip te openen (*gebaar van doorboren door de kruin van het hoofd*); dat is wat zo moeilijk is... iets wat men niet heeft ervaren, bestaat niet.

Zelfs als er een wonder voor hun ogen zou gebeuren, zouden ze er een materiële verklaring voor hebben; voor hen zou het geen wonder zijn in de zin van een tussenkomst van een kracht of macht anders dan de materiële krachten en machten. Zij zouden hun materiële verklaring hebben. Voor hen zou het niet overtuigend zijn.

Je kunt het alleen begrijpen als je dit domein zelf in je ervaring hebt aangeraakt. En je kunt het zien, je kunt het helder zien: er is alleen een mogelijkheid tot begrijpen voor zover er iets ontwaakt is. Dat is de steun, de basis.

Kortom, het gaat misschien niet zozeer om "het transformeren van materie", maar om het zich bewust worden van de ware werking.

Dat is precies wat ik bedoel. De transformatie kan plaatsvinden tot op zekere hoogte zonder dat men zich daarvan bewust is.

Ze zeggen dat er een groot verschil is: toen de mens kwam, had het dier geen enkele manier om het waar te nemen. Welnu, ik zeg dat het precies hetzelfde is: ondanks alles wat de mens zich heeft gerealiseerd, heeft de mens geen manier om het waar te nemen — bepaalde dingen kunnen gebeuren en hij zal er pas veel later van weten, wanneer "iets" in hem zich voldoende heeft ontwikkeld om het waar te nemen.

Zelfs de wetenschappelijke ontwikkeling tot het uiterste doorgevoerd, tot het punt waarop men werkelijk voelt dat er bijna geen verschil is, waar men bijvoorbeeld tot deze eenheid van substantie komt, waar het lijkt dat er slechts een bijna niet onderscheidbare of onwaarneembare overgang is tussen de ene toestand en de andere — het materiële en het spirituele — nou, nee, zo is het niet. Om dit soort eenheid waar te nemen, moet men de ervaring van *het andere* al in zich dragen; anders kan men het niet waarnemen.

En juist omdat ze het vermogen tot verklaren hebben verworven, verklaren ze externe verschijnselen voor zichzelf op zo'n manier dat ze in hun ontkenning van de realiteit van innerlijke verschijnselen blijven steken – ze zeggen dat deze als het ware verlengstukken zijn van wat ze hebben bestudeerd.

Alleen al vanwege zijn constitutie, omdat er nauwelijks een mens bestaat die niet op zijn minst een weerspiegeling, of een schaduw, of een begin van een relatie met zijn subtiële wezen, zijn innerlijke wezen, zijn ziel heeft – daarom zit er altijd een fout in hun ontkenning. Maar ze beschouwen dat als een zwakte – het is hun enige kracht.

(Stilte)

Het is pas echt wanneer men de ervaring heeft – de ervaring en kennis en identiteit met de hogere krachten — dat men de relativiteit van alle externe kennis kan zien; maar tot die tijd, nee, kan men dat niet, men ontkent de andere realiteiten.

Ik denk dat dit is wat Sri Aurobindo bedoelde: pas wanneer het andere bewustzijn is ontwikkeld, zal de wetenschapper glimlachen en zeggen: "Ja, het was allemaal heel goed, maar..."

In werkelijkheid kan het ene niet tot het andere leiden — behalve door een daad van genade; als er innerlijk een absolute oprechtheid is die de wetenschapper in staat stelt te zien, te voelen, te waarnemen waar het hem ontgaat, dan kan dat hem naar de andere bewustzijnsstaat leiden, maar *niet* door zijn eigen procedures. Iets moet de nieuwe methoden, de nieuwe percepties, de nieuwe vibratie, de nieuwe staat van de ziel, afzweren en accepteren.

Het is dus een individuele zaak. Het is geen kwestie van klasse of categorie — de vraag is of de wetenschapper klaar is om ... iets anders te zijn.

(Stilte)

Je kunt maar één ding stellen: alles wat je weet, hoe mooi ook, is niets vergeleken met wat je kunt weten als je de andere methoden kunt gebruiken.

(Stilte)

Dit is de laatste tijd het hele onderwerp van mijn werk geweest: hoe raak je deze weigering om te weten aan? Die bestaat al heel lang. Het is de voortzetting van wat Sri Aurobindo in een van zijn brieven zei: hij zegt dat India met haar methoden veel meer voor het spirituele leven heeft gedaan dan Europa met al haar twijfels en vragen. Dat is het precies. Het is een soort weigering – de weigering om een bepaalde kennismethode te accepteren die niet de puur materiële is, en de ontkenning van ervaring, van de realiteit van ervaring. Hoe kun je hen daarvan overtuigen?... En dan is er de Kali-methode, die bestaat uit het geven van een flinke aframmeling. Maar volgens mij betekent dat veel schade zonder veel resultaat.

Dit is een ander groot probleem.

Het lijkt erop dat de enige methode die alle weerstanden kan overwinnen de methode van de Liefde is. Maar de tegenkrachten hebben de liefde zo verdraaid dat veel oprechte mensen, oprechte zoekers, zich, om zo te zeggen, tegen deze methode hebben gehard, vanwege de vervorming ervan. Dat is de moeilijkheid. Daarom kost het tijd. Maar...

29 mei 1965

111 – Kennis is een kind met zijn prestaties; want als het iets heeft ontdekt, rent het door de straten juichend en schreeuwend; Wijsheid verbergt de hare lange tijd in een bedachtzame en machtige stilte.

112 – De wetenschap praat en gedraagt zich alsof ze alle kennis heeft overwonnen. Wijsheid hoort, terwijl ze loopt, haar eenzame tred weerklinken aan de rand van onmetelijke oceanen.

Stilte... Oh! Het is beter om het te beoefenen dan erover te praten.

Het is een ervaring die ik hier lang geleden had: het verschil tussen het willen verspreiden en gebruiken van wat je geleerd hebt, onmiddellijk, en het contact met hogere kennis, waarbij je zo stil mogelijk blijft zodat het een transformerend effect kan hebben. Ik heb dit zelf meegemaakt – een halve dag levenservaring – maar nu lijkt me dat oud, oud, ver achterhaald.

Wat is de kracht van deze stilte? Wanneer je erbovenuit stijgt, kom je terecht in een soort grote stilte, die bevroren is, die overal is; maar wat is de kracht van deze stilte? Doet het iets?

Dit is wat mensen vroeger zochten als ze wilden ontsnappen aan het leven. Ze raakten in trance, lieten hun lichaam volkomen stil achter en gingen naar binnen en waren volkomen gelukkig. En met de sannyasins die zich levend lieten begraven, ging het net zo. Ze zeiden: "Nu heb ik mijn werk voltooid" — hun taal was zeer indrukwekkend — "Ik ben klaar, ik ga Samadhi binnen" en ze lieten zich levend begraven. Ze gingen een kamer of zoiets binnen, en die

werd gesloten en dat was het einde. En dat is wat er gebeurde: ze raakten in trance en na enige tijd loste hun lichaam op natuurlijke wijze op en waren ze in vrede.

Maar Sri Aurobindo zegt dat deze stilte krachtig is.

Krachtig, ja.

Nou, ik zou graag precies willen weten hoe krachtig het is? Omdat je het gevoel hebt dat je daar een eeuwigheid zou kunnen blijven...

Niet een eeuwigheid - Eeuwigheid.

... zonder dat er iets verandert.

Nee, omdat het niet gemanifesteerd is, bevindt het zich buiten de manifestatie. Maar Sri Aurobindo wil dat we het hierheen brengen. Dat is de moeilijkheid. En men moet zwakte accepteren en zelfs de schijn van zwakzinnigheid, alles, en niet één op de vijftig miljoen heeft daar de moed voor.

Er zijn miljoenen manieren om te vluchten. Er is maar één manier om te blijven: het is echt moed en uithoudingsvermogen hebben, elke schijn van zwakte, hulpeloosheid, onbegrip, zelfs een schijnbare ontkenning van de Waarheid accepteren. Maar als men dat niet accepteert, zal het nooit veranderen. Degenen die groot, stralend, sterk, machtig, enzovoort, enzovoort willen blijven, nou, laat ze daar maar blijven, ze kunnen niets voor de aarde doen.

En dit onbegrip is iets heel kleins – iets heel kleins, omdat het bewustzijn zo is dat het er niet in het minst door wordt beïnvloed – maar het is een totaal en allesomvattend onbegrip! Dat wil zeggen, men wordt beledigd en veracht, en dat alles, alleen al vanwege wat men doet; want volgens hen – alle "grote denkers" op aarde – heeft men zijn goddelijkheid verloochend. Ze stellen het niet zo, ze zeggen: "Wat? Je beweert een goddelijk bewustzijn te hebben, en dan..." En men komt het in iedereen tegen, in alle omstandigheden. Van tijd tot tijd heeft iemand, even, een flits, maar dat is zeer uitzonderlijk, terwijl: "Nou, laat dan je macht zien" – dat is overal.

Voor hen zou het Goddelijke op aarde natuurlijk almachtig moeten zijn.

Dat is het: "Toon je kracht, verander de wereld. En om te beginnen doe wat ik wil. Ik bedoel, het eerste en belangrijkste is te doen wat ik wil – toon je kracht!" Dat is wat ze constant zeggen.

25 september 1965

113 – Haat is het teken van een geheime aantrekkingskracht die gretig voor zichzelf wil vluchten en woedend is om zijn eigen bestaan te ontkennen. Ook dat is Gods spel in Zijn schepsel.

114 – Egoïsme is de enige zonde, gemeenheid de enige ondeugd, haat de enige criminaliteit. Al het andere kan gemakkelijk in het

goede worden omgezet, maar dit zijn hardnekkige tegenstanders van de goddelijkheid.

Dit komt overeen met een soort vibratie – de vibratie die wordt ontvangen van mensen die haten. Het is een vibratie die fundamenteel hetzelfde is, om zo te zeggen, als de vibratie van liefde. In de diepste diepte is er dezelfde sensatie. Hoewel het aan de oppervlakte het tegenovergestelde is, wordt het ondersteund door dezelfde vibratie. En men zou kunnen zeggen Stel dat je net zo goed slaaf bent van wat je haat als van wat je liefhebt, misschien zelfs nog wel meer. Het is iets dat je grijpt, dat je achtervolgt en dat je koestert; een sensatie die je koestert, want onder de gewelddadigheid ervan schuilt een warmte van aantrekking die net zo groot is als de warmte die je voelt voor wat je liefhebt. En het lijkt erop dat deze vervorming in de schijn alleen bestaat in de activiteit van de manifestatie, dat wil zeggen, volledig aan de oppervlakte.

Je bent geobsedeerd door wat je haat, zelfs meer dan door wat je liefhebt. En de obsessie komt voort uit deze innerlijke vibratie.

Al deze "gevoelens" – hoe noem je ze? – hebben een soort vibratie, met iets heel wezenlijks in de kern, en als het ware bedekkende lagen. En de meest centrale vibratie is dezelfde, en naarmate die zich uitbreidt om zich uit te drukken, wordt ze vervormd. Bij liefde is het heel duidelijk; Het wordt, uiterlijk, in de overgrote meerderheid van de gevallen iets waarvan de aard heel anders is dan de innerlijke vibratie, omdat het iets is dat zich in zichzelf terugtrekt, verdwijnt en dingen naar zich toe wil trekken in een egoïstische bezitsbeweging. Je wilt bemind worden. Je zegt: "Ik hou van die persoon", maar tegelijkertijd is er wat je wilt; het gevoel wordt beleefd als: "Ik wil bemind worden." En dus is deze vervorming bijna net zo groot als de vervorming van haat, die bestaat uit het willen vernietigen wat je liefhebt om er niet aan gebonden te zijn. Omdat je niet kunt krijgen wat je wilt van het object van je liefde, wil je het vernietigen om vrij te worden; in het andere geval verschrompel je bijna in innerlijke woede, omdat je niet kunt krijgen, je niet kunt absorberen wat je liefhebt. En eerlijk gezegd (*lachend*), vanuit het standpunt van de diepere waarheid, is er niet veel verschil!

Pas wanneer de centrale vibratie zuiver blijft en zich uitdrukt in haar oorspronkelijke zuiverheid, wat een ontvouwing is – hoe noem je dat?... het is iets dat uitstraalt, een vibratie die zich in pracht verspreidt; en het is een bloei, ja, een stralende bloei – dan blijft het waar. En materieel gezien wordt dit vertaald als zelfgave, zelfvergetelheid, vrijgevigheid van de ziel. En dat is enige ware beweging. Maar wat gewoonlijk "liefde" wordt genoemd, staat net zo ver af van de centrale vibratie van ware Liefde als haat; alleen, de ene trekt zich terug, verschrompelt en verhardt, en de andere slaat toe. Dit maakt het verschil.

En het wordt niet gezien met ideeën, het wordt gezien met vibraties. Het is erg interessant.

Ik heb dit de laatste tijd zelfs uitgebreid moeten bestuderen. Ik heb de gelegenheid gehad om deze vibraties te zien. De externe gevolgen kunnen betreurenswaardig zijn, vanuit praktisch oogpunt kunnen ze vreselijk zijn; dat wil zeggen, dit soort vibraties moedigt de drang aan om te schaden, te vernietigen; Maar vanuit het standpunt van de diepere waarheid is deze vervorming niet veel groter dan de andere, ze is alleen agressiever van aard — en zelfs dan...

Als men deze ervaring verder en dieper onderzoekt, als men zich concentreert op deze vibratie, realiseert men zich dat het de initiële vibratie van de schepping is, de vibratie die veranderd, vervormd is in alles wat bestaat. En dan is er een soort allesomvattende warmte — je kunt het niet precies een "zoetheid" noemen, maar het is een soort sterke zoetheid — een allesomvattende warmte waarin evenveel glimlach als verdriet zit — veel meer glimlach dan verdriet...

Dit rechtvaardigt de vervorming niet, maar het is bovenal een reactie op de keuze die de menselijke mentaliteit — met name de menselijke moraal — heeft gemaakt tussen de ene soort vervorming en de andere. Er is een hele reeks vervormingen die als "slecht" zijn bestempeld en er is een hele reeks vervormingen waar mensen vol verwennerij, bijna complimenten, tegenover staan. En toch zijn deze vervormingen vanuit een essentieel oogpunt niet veel beter dan de andere — het is een kwestie van keuze.

In feite zou men eerst *de* centrale vibratie moeten waarnemen en vervolgens de *unieke* en wonderbaarlijke kwaliteit ervan zo waarderen dat men automatisch en spontaan alle vervormingen zou vermijden, wat ze ook mogen zijn, zowel de deugdzame als de kwaadaardige.

We komen altijd weer op hetzelfde uit: er is er maar één oplossing: de waarheid der dingen bereiken en eraan vasthouden — deze essentiële waarheid, de waarheid van essentiële Liefde — en eraan vasthouden.

25 december 1965

115 – De wereld is een lange, repeterende decimaal met Brahman als geheel getal. De periode lijkt te beginnen en te eindigen, maar de breuk is eeuwig; ze zal nooit een einde hebben en had nooit een echt begin.

116 – Het begin en einde van dingen is een conventionele term van onze ervaring; in hun ware bestaan hebben deze termen geen realiteit, is er geen einde en geen begin.

Pas vorige week was er een volledige ontwikkeling van deze ervaring.

In feite is het hetzelfde voor werelden als voor individuen, voor universums als voor werelden. Alleen de duur is anders — een individu is klein, een wereld is iets groter, en een universum is nog iets groter! Maar wat een begin heeft, heeft een einde.

En toch zegt Sri Aurobindo dat "er geen einde en geen begin is".

We moeten woorden gebruiken, maar het Ding ontsnapt. Wat we kennen als "het eeuwige Principe", "de Allerhoogste", "God", heeft noch begin noch einde — we zijn verplicht te zeggen "het is", maar het is niet zo, omdat het voorbij Niet-Manifestatie en Manifestatie gaat; het is iets dat we niet kunnen begrijpen en waarnemen in de Manifestatie — en dat is wat noch begin noch einde heeft. Maar voortdurend en eeuwig, wordt Dat gemanifesteerd in iets dat begint en eindigt. Alleen zijn er twee manieren van "beëindigen", één die een destructie, een vernietiging lijkt, en een andere die een transformatie is; en het lijkt dat naarmate de Manifestatie volmaakter wordt, de noodzaak tot vernietiging afneemt totdat er een moment komt waarop ze zal verdwijnen en

vervangen zal worden door een proces van progressieve transformatie. Maar dit is een zeer menselijke en uiterlijke manier om het te zeggen.

Ik ben me volledig bewust van de ontoereikendheid van woorden, maar door de woorden moet je het Ding grijpen.... De moeilijkheid voor het menselijk denken, en nog meer voor expressie, is dat woorden altijd een gevoel van begin met zich meedragen.

(*Stilte*)

Ik heb deze manifestatie waargenomen — een "pulserende" manifestatie, zou je kunnen zeggen, die uitzet en samentrekt, uitzet en samentrekt.... En er komt een tijd dat er zo'n expansie, zo'n vloeibaarheid, plasticiteit, vermogen tot verandering is dat het niet langer nodig is om het opnieuw te absorberen zodat het een nieuwe vorm kan aannemen; en er zal een progressieve transformatie plaatsvinden. Ik kende een occultist die zei dat dit de zevende universele schepping is, dat er al zes *pralaya's*⁴⁸ zijn geweest en dat dit de zevende schepping is, maar dat deze zichzelf zal kunnen transformeren zonder opnieuw opgenomen te worden — wat uiteraard helemaal geen belang heeft, want als men het eeuwige bewustzijn heeft, maakt het niet uit of het zus of zo is. Alleen in het beperkte menselijke bewustzijn bestaat dit soort ambitie of behoefte aan iets dat geen einde heeft, omdat er binnenin iets is wat je de "herinnering aan de eeuwigheid" zou kunnen noemen, en deze herinnering aan de eeuwigheid verlangt ernaar dat de manifestatie deelneemt aan deze eeuwigheid. Maar als dit gevoel van eeuwigheid actief en aanwezig is, treuren we niet; we treuren niet wanneer we een bedorven kledingstuk weggooien — we kunnen eraan gehecht zijn, maar zelfs dan treuren we niet! Het is hetzelfde: als een universum verdwijnt, betekent dit dat het zijn functie volledig heeft vervuld, het heeft het einde van zijn mogelijkheden bereikt en moet worden vervangen door een ander.

Ik heb de hele curve gevolgd. Wanneer je heel klein bent in bewustzijn en ontwikkeling, voel je een grote behoefte dat de aarde niet verdwijnt, dat ze eeuwig doorgaat — ze kan zichzelf blijven transformeren, maar het moet altijd de aarde zijn die doorgaat. Iets later, wanneer je wat volwassener bent, hecht je er veel minder belang aan. En wanneer je in constante verbinding bent met het gevoel van eeuwigheid, wordt het slechts een kwestie van keuze; het is geen behoefte meer, omdat het iets is dat het actieve bewustzijn niet beïnvloedt. Een paar dagen geleden — ik weet niet meer wanneer, maar heel recent — beleefde ik dit Bewustzijn een hele ochtend en zag ik, in de curve van de ontwikkeling van het wezen, dat dit soort behoefte, die diepgeworteld lijkt te zijn, dat het leven van de aarde verlengd wordt — dat het leven van de aarde oneindig verlengd wordt — deze behoefte als het ware geobjectiveerd wordt, ze is niet meer zo diepgeworteld; het is als kijken naar een performance en beoordelen of het zus of zo moet zijn. Het was een interessante verandering van perspectief.

Het is als een kunstenaar, maar dan een kunstenaar die zichzelf vorm geeft, één poging doet, twee pogingen, drie pogingen, zoveel als hij nodig heeft, en dan iets bereikt dat op zichzelf compleet genoeg is en ontvankelijk

⁴⁸ Wederopneming van een wereld.

genoeg om zich aan te passen aan nieuwe manifestaties, aan de behoeften van deze nieuwe manifestaties, zodat het niet nodig is om alles weer terug te halen, te mengen en weer tevoorschijn te halen. Maar het is niets meer dan dit, en zoals ik al zei, een kwestie van keuze. De manifestatie wordt immers gemaakt voor het plezier van de objectivering — het plezier of de interesse, of, nou ja... En zodra wat vorm heeft gekregen plastisch genoeg, ontvankelijk genoeg, flexibel genoeg en groot genoeg is om voortdurend te kunnen worden gevormd door de nieuwe krachten die zich manifesteren, is er geen behoefte meer om alles te ontmantelen om het opnieuw te maken.

Met de curve kwam ook een gezegde: "Wat een begin heeft, moet een einde hebben" — dit lijkt een van die menselijke mentale constructies die niet per se waar zijn. Maar subjectief gezien is het interessant dat het probleem geleidelijk minder acuut wordt naarmate men het bekijkt van hogerop, of vanuit een meer centraal punt, om preciezer te zijn.

Het lijkt hetzelfde te zijn... geen "principe", want het is geen principe — dezelfde wet voor het individu als voor werelden en universums.

(Lange stilte)

Zodra men het probeert uit te drukken (*Moeder maakt een gebaar van omkering*), wordt alles vervormd.... Ik keek naar deze ervaring van de relatie met het Bewustzijn, het Al; deze relatie van de mens met het Al; van de aarde — het bewustzijn van de aarde — met het Al; van het bewustzijn van het gemanifesteerde universum met het Al; en van het bewustzijn dat heerst over het universum — over alle universums — met het Al; en dit onuitsprekelijke fenomeen dat elk punt van bewustzijn — een punt dat geen ruimte inneemt — elk punt van bewustzijn in staat is tot alle ervaringen.... Het is erg moeilijk uit te drukken.

Je zou kunnen zeggen dat alleen grenzen verschillen maken — verschillen in tijd, verschillen in ruimte, verschillen in omvang, verschillen in macht. Het zijn slechts de grenzen. En zodra het bewustzijn zijn grenzen op enig punt in de manifestatie overschrijdt, ongeacht de dimensie van deze manifestatie — ja, de dimensie van deze manifestatie is absoluut niet belangrijk — op enig punt in de manifestatie, als men de grenzen overschrijdt, is het het Bewustzijn.

Vanuit dit standpunt zou je kunnen zeggen dat het de acceptatie van grenzen is die de manifestatie mogelijk heeft gemaakt. De mogelijkheid van manifestatie kwam met de acceptatie van het gevoel van grenzen.... Het is onmogelijk om uit te drukken. Altijd, zodra je begint te spreken, heb je de indruk van iets dat dit doet (*hetzelfde gebaar van omkering*), een soort kantelen, en het is voltooid, het essentiële is verdwenen. Dan komt de metafysische zin erbij en zegt: "Je zou het zus kunnen zeggen, je zou het zo kunnen zeggen... Om woorden te gebruiken: elk punt bevat het Bewustzijn van Oneindigheid en Eeuwigheid — dit zijn woorden, niets dan woorden. Maar de mogelijkheid van deze ervaring is er. Het is alsof je een stap terug doet uit de ruimte.... Het zou grappig kunnen zijn om te zeggen dat zelfs steen, zelfs... oh, water zeker, vuur zeker, de kracht van Bewustzijn heeft — het origineel — alle woorden die komen zijn stom — essentieel, oer — alles dat betekent niets — eeuwig, oneindig Bewustzijn.... Dit alles is betekenisloos, het geeft me de indruk van stof dat op glas wordt gegooid om te voorkomen

dat het transparant wordt!... Tot slot, ter afsluiting, na deze ervaring opnieuw te hebben beleefd — de afgelopen dagen heb ik het herhaaldelijk gehad, het heerste oppermachtig, ondanks alles, werk, activiteiten, het heerste over alles — elke gehechtheid aan welke formule dan ook, zelfs die welke mensen door de eeuwen heen hebben bewogen, lijkt me kinderachtig. En nu is het slechts een kwestie van keuze: je kunt kiezen of Het is zo of zo of zo; jullie kunnen dit of dit of dat zeggen — vermaak jullie, mijn kinderen... als het jullie amuseert.

Maar het is zeker — dit is een observatie voor algemeen gebruik — het is zeker dat het menselijke denkvermogen, om de drang tot handelen te hebben, een woonplaats moet bouwen — min of meer groot, min of minder compleet, min of meer flexibel — maar hij heeft een woonplaats nodig. Alleen (*lachend*) is het dat niet! Dat vertekent alles! En wat vreemd is, wat vreemd is, is dat men uiterlijk automatisch blijft leven volgens bepaalde levenswijzen, die zelfs niet meer de deugd hebben noodzakelijk voor je te lijken, die zelfs niet meer de kracht van gewoonte hebben, en die bijna automatisch worden geaccepteerd en geleefd, met een gevoel — een soort gevoel of gewaarwording, maar het is noch gevoel noch gewaarwording, het is een soort zeer subtiele waarneming — dat iets, zo immens dat het ondefinieerbaar is, het wil. Ik zeg "wil" het of ik zeg "kiest" het, maar het "wil" het; het is een Wil die niet functioneert zoals de menselijke wil, maar die het wil — die het wil, ziet of beslist. En in elk ding is er deze lichtgevende, gouden, dwingende vibratie... die noodzakelijkerwijs almachtig is. En het biedt als achtergrond het volmaakte welzijn van zekerheid, dat zich, iets lager in het bewustzijn, uitdrukt in een glimlach van welwillend amusement.

*Verderop spreekt Sri Aurobindo over werelden die geen begin en geen einde hebben, en hij zegt dat hun schepping en vernietiging "een verstoppertje spelen met ons uiterlijke bewustzijn" is...*⁴⁹

Het is zeker een zeer elegante manier om hetzelfde te zeggen als wat ik net heb gezegd!

Wat ik wilde vragen is of de materiële wereld vanuit de "andere kant" nog steeds helder wordt waargenomen of dat alles verdampt?

Dit is een andere ervaring van de afgelopen dagen. Het kwam tot mij met een absolute zekerheid — hoewel het erg moeilijk is om uit te drukken — dat deze zogenaamde "fout" van de materiële wereld zoals die is, onmisbaar was; dat wil zeggen, de materiële modus of manier van waarnemen, van het bewust worden van dingen, werd verkregen door de "fout" van deze schepping en zou niet hebben bestaan zonder deze, en het is niet iets dat in het niet-bestaan zal verdwijnen wanneer we het ware bewustzijn verkrijgen — het is iets dat op een speciale manier wordt toegevoegd — dat op dat moment werd waargenomen, beleefd in het essentiële Bewustzijn.

⁴⁹ 117 — "Noch is het dat Ik niet eerder was, noch jij, noch deze koningen, noch dat wij allen hierna niet zullen zijn." Niet alleen Brahman, maar wezens en dingen in Brahman zijn eeuwig; hun schepping en vernietiging is een verstoppertje spelen met ons uiterlijke bewustzijn.

Het was als een rechtvaardiging van de schepping die een bepaalde manier van waarnemen mogelijk heeft gemaakt — die beschreven zou kunnen worden met de woorden "precisie", "exactheid" in objectivering — die zonder deze niet had kunnen bestaan. Want toen dit Bewustzijn — het volmaakte Bewustzijn, het ware Bewustzijn, *het* Bewustzijn — er was, aanwezig en leefde met uitsluiting van elke andere, was er zoiets als een vibratiemodus, om zo te zeggen, een vibratiewijze met objectieve precisie en exactheid, die niet had kunnen bestaan zonder deze materiële scheppingsvorm... Zie je, er was altijd die grote "Waarom?" — "Waarom is het zo?" Waarom is er dit alles, wat alles teweegbracht wat het menselijk bewustzijn interpreteert als lijden, ellende en hulpeloosheid en alles, alle gruwelen van het gewone bewustzijn — waarom? Waarom is het? En dus was dit het antwoord: in het ware Bewustzijn is er een vibratiewijze, van precisie, exactheid en helderheid in objectivering, die niet had kunnen bestaan zonder die, die geen enkele kans zou hebben gehad om zich te manifesteren. Dat is zeker. Dat is het antwoord — het almachtige antwoord op de "waarom".

Het is overduidelijk — overduidelijk — dat wat wij ervaren als vooruitgang, als een progressieve manifestatie, niet simpelweg een wet is van de materiële manifestatie zoals wij die kennen, maar het principe zelf van de eeuwige Manifestatie. Om af te dalen tot het niveau van het aardse denken, zou je kunnen zeggen dat er geen manifestatie is zonder vooruitgang. Maar wat wij vooruitgang noemen, wat "vooruitgang" is voor ons bewustzijn, daarboven is het... het kan van alles zijn, een noodzaak, wat je maar wilt — er is een soort absolute dat we niet begrijpen, een absolute van het zijn: het is zo omdat het zo is, dat is alles. Maar voor ons bewustzijn is het steeds meer, steeds beter — en deze woorden zijn stom — het is steeds volmaakter, steeds beter waargenomen. Dat is het principe zelf van manifestatie.

Eén ervaring kwam heel vluchtig, maar precies genoeg om ons, heel onhandig, te laten zeggen dat — ik stond op het punt te zeggen de "smaak" van het Niet-Manifeste — het Niet-Manifeste een speciale smaak heeft vanwege het Manifeste.

Dit zijn allemaal maar woorden, maar dat is alles wat we hebben. Misschien hebben we ooit woorden of een taal die deze dingen naar behoren kan zeggen; het is mogelijk, maar het zal altijd een vertaling zijn.

Er is hier een niveau (*wijzend naar de borst*) waar iets speelt met woorden, met beelden, met zinnen, zoals dit (*glinsterende, golvende gebaar*), dat mooie plaatjes oplevert; het heeft een kracht om je in contact te brengen met het Ding, wat misschien groter is — minstens zo groot, maar misschien groter — dan hier (*wijzend naar het voorhoofd*), dan de metafysische uitdrukking — "metafysisch" is bij wijze van spreken. Beelden, dat wil zeggen, poëzie. Hier is er een bijna directere manier om toegang te krijgen tot die onuitsprekelijke vibratie. Ik zie Sri Aurobindo's uitdrukking in zijn poëtische vorm, het heeft een charme en een eenvoud — een eenvoud en een zoetheid en een doordringende charme — die je veel intiemer in direct contact brengt dan alle dingen van het hoofd.

Wanneer men zich in dit eeuwige Bewustzijn bevindt, maakt het niet veel uit of men een lichaam heeft of niet; maar wanneer men is wat men "dood" noemt, blijft de waarneming van de materiële wereld dan

helder en precies, of wordt die net zo vaag en onprecies als het bewustzijn van de andere werelden kan zijn wanneer men aan deze kant, in deze wereld, is? Sri Aurobindo spreekt van een spelletje verstoppertje. Maar het spel van verstoppertje is interessant als één staat van zijn het bewustzijn van de andere staat van zijn niet uitsluit.

Gisteren of eergisteren, de hele dag door, van 's ochtends tot 's avonds, zei iets: "Ik ben - ik ben of ik heb het bewustzijn van de doden op aarde." Ik vertaal het in woorden, maar het was alsof mij werd verteld: "Zo is het bewustzijn van een dode, in verhouding tot de aarde en fysieke dingen... Ik ben een dode die op aarde leeft." Volgens de positie van het bewustzijn – want het bewustzijn verandert voortdurend van positie – volgens de positie van het bewustzijn was het: "Zo zijn dode mensen, ten opzichte van de aarde"; vervolgens: "Ik ben absoluut als een dode ten opzichte van de aarde"; vervolgens: "Ik leef zoals een dode leeft in het bewustzijn van de aarde"; vervolgens: "Ik ben precies als een dode die op aarde leeft..." enzovoort. Ik bleef me gedragen, spreken en handelen zoals gewoonlijk. Maar het is al heel lang zo. Lange tijd, meer dan twee jaar, heb ik de wereld zo gezien (*een opwaarts gebaar van het ene niveau naar het andere*) en nu zie ik het zo (*een neerwaarts gebaar*). Ik weet niet hoe ik dit moet verklaren, want er is niets gementaliseerd aan en niet-gementaliseerde gewaarwordingen hebben iets vaags dat moeilijk te definiëren is. Maar de woorden en de gedachte waren op een zekere afstand (*een gebaar rond het hoofd*), als iets dat observeert en evalueert, dat wil zeggen, dat zegt wat het ziet — iets dat overal om zich heen is. En vandaag, twee of drie keer, was het extreem sterk — ik bedoel dat deze toestand het hele bewustzijn domineerde – een soort indruk of gewaarwording of waarneming – maar het is geen van deze: ik ben een dood mens die op aarde leeft.

Hoe is dat te verklaren?

En zo is er bijvoorbeeld met betrekking tot het zien geen objectieve precisie (*Moeder maakt een gebaar van niet zien met de ogen*). Ik zie door en door het bewustzijn. Wat betreft het horen, hoor ik op een heel andere manier; er is een soort "onderscheidingsvermogen" – het is geen "onderscheidingsvermogen" – iets in de waarneming dat kiest, iets dat beslist – beslist, maar niet automatisch – wat gehoord wordt en wat niet gehoord wordt, wat waargenomen en wat niet waargenomen wordt. Het bestaat al bij het zien, maar het is nog sterker bij het horen: bij sommige dingen kun je alleen een aanhoudend gezoem horen en andere zijn kristalhelder; andere zijn vaag, nauwelijks hoorbaar. Bij het zien is het hetzelfde: alles bevindt zich als het ware achter een lichtgevende mist – heel lichtgevend, maar toch een mist, dat wil zeggen, er is geen precisie — en dan, plotseling, is er iets absoluut precies en helder, een buitengewoon precieze visie op details. Meestal is de visie de uitdrukking van het bewustzijn in de dingen. Dat wil zeggen, alles lijkt steeds subjectiever, steeds minder objectief... En het zijn geen visioenen die zich opdringen aan het zicht of geluiden die zich opdringen aan het gehoor; er is een soort beweging van het bewustzijn die sommige dingen waarneembaar maakt en andere een soort zeer vage achtergrond.

Het bewustzijn kiest wat het wil zien.

Er is niets persoonlijks — niets persoonlijks. Natuurlijk is er een gevoel van keuze en beslissing, maar er is geen gevoel van persoonlijke keuze en beslissing. Bovendien wordt het "persoonlijke" weinig meer dan de behoefte om dit te introduceren (*Moeder raakt haar handen aan*). Bijvoorbeeld, eten is heel vreemd, heel vreemd... Het is alsof iemand naar een lichaam kijkt — wat niet eens iets heel precies en heel definitiefs is, maar een soort conglomeraat dat samenhangt — en kijkt naar... iets dat gebeurt! Nee, het is echt een vreemde staat. Vandaag was het heel sterk, het domineerde het hele bewustzijn. En er zijn zelfs momenten waarop je het gevoel hebt dat het minste of geringste je het contact zou doen verliezen (*een gebaar van ontkoppeling, alsof de verbinding met het lichaam verbroken zou worden*) en het is pas wanneer je heel stil en heel onverschillig blijft — onverschillig — dat het kan voortduren.

Deze ervaringen worden altijd voorafgegaan door een soort heel intieme en innerlijke verbondenheid met de Allerhoogste Aanwezigheid, met een soort suggestie: "Ben je klaar voor alles?" Natuurlijk antwoord ik: "Alles." En de Aanwezigheid wordt zo wonderbaarlijk intens dat er een soort dorst in het hele wezen is: dat het constant zo zou moeten zijn. Alleen Dat bestaat, alleen Dat heeft een reden van bestaan. En te midden daarvan komt de suggestie: "Ben je klaar voor alles?"

Ik heb het over het lichaam, niet over de innerlijke wezens, maar over het lichaam.

En het lichaam zegt altijd ja. Het doet dit (*gebaar van overgave*): geen keuze, geen voorkeur, zelfs geen aspiratie, een totale, totale overgave. En dan komen dit soort dingen bij me op; de hele dag gisteren was het: "Een dode die op aarde leeft." Met de waarneming — nog niet erg uitgesproken, maar wel heel duidelijk — van het zeer grote verschil tussen deze manier van leven en die van andere mensen — allemaal. Het is nog niet eenduidig of duidelijk of heel precies, maar het is heel duidelijk. Het is heel duidelijk, heel waarneembaar. Het is een andere manier van leven.

Men zou geneigd kunnen zijn te zeggen dat het geen winst is vanuit het oogpunt van het bewustzijn, omdat dingen vervagen. Ik weet niet, is het winst?

Het kan alleen een overgang zijn. Het is een overgangstoestand.

Vanuit het oogpunt van het bewustzijn is het een enorme winst! Want elke gebondenheid, elke gehechtheid aan uiterlijke dingen, alles wat voorbij is, is volledig weggefallen — volledig weggefallen: een absolute vrijheid. Dat wil zeggen, alleen Dat — de Allerhoogste Meester — is meester. Vanuit dit perspectief kan het alleen maar winst zijn. Het is zo'n radicale realisatie... Dit lijkt een absolute vorm van vrijheid te zijn, iets dat als onmogelijk te realiseren wordt beschouwd tijdens een gewoon leven op aarde.

Dit komt overeen met de ervaring van absolute vrijheid die men heeft in de hogere delen van het wezen wanneer men helemaal niet meer afhankelijk is van het lichaam. Maar wat opmerkelijk is — ik benadruk dit sterk — is dat het bewustzijn *van het lichaam* deze ervaringen heeft en het is een lichaam dat nog steeds zichtbaar hier is!

Het is duidelijk dat er niets meer over is van wat de mens "vertrouwen in het leven" geeft. Blijkbaar is er geen steun meer van de buitenwereld, er is

niets meer dan... de opperste Wil. Om dit in duidelijke woorden te vertalen: het lichaam heeft het gevoel dat het alleen leeft omdat de allerhoogste Heer het wil laten leven, anders zou het niet kunnen leven.

Ja, maar het lijkt mij dat een staat van perfectie om alles te omvatten, dat wil zeggen, men zou in de hoogste staat kunnen zijn zonder de materiële staat op te heffen.

Maar dat heft het niet op!

Maar toch zeg je dat die "ver weg" is, dat die "achter een sluier" ligt, dat die zijn exactheid en precisie verloren heeft.

Dat is een puur menselijke en oppervlakkige waarneming. Ik heb helemaal niet het gevoel dat ik iets verloren heb, integendeel! Ik voel dat het een veel hogere staat is dan die ik daarvoor had.

Zelfs vanuit materieel oogpunt?

Wat de Heer wil, wordt gedaan – dat is alles; dat is het begin en het einde ervan.

Als Hij mij zou vertellen... Wat Hij ook wil dat het lichaam doet, het kan het doen; het is niet langer afhankelijk van fysieke wetten.

Wat Hij wil zien, ziet Hij, wat Hij wil horen, hoort Hij.

Zonder enige twijfel.

En wanneer Hij materieel wil zien of horen, ziet en hoort Hij volmaakt.

Oh! Volmaakt. Er zijn momenten waarop het zicht preciezer is dan ooit. Maar het is vluchtig, het komt en gaat; omdat het waarschijnlijk slechts een soort bevestiging is van wat komen gaat. Maar bijvoorbeeld de perceptie van de innerlijke realiteit van mensen — niet wat ze denken dat ze zijn of wat ze beweren te zijn of wat ze lijken te zijn: dat alles verdwijnt — maar de perceptie van hun innerlijke realiteit is oneindig veel preciezer dan voorheen. Ik zie bijvoorbeeld een foto; het is niet langer een kwestie van zien "door" iets: ik zie bijna niets anders dan wat de persoon is. Het "door" vermindert zozeer dat het soms helemaal niet bestaat.

Natuurlijk, als een menselijke wil op dit lichaam zou willen inwerken, als een menselijke wil zou zeggen: "Moeder moet dit doen of Moeder moet dat doen, of zij zou dit kunnen doen, zij zou dat kunnen doen..." zou het volledig teleurgesteld zijn; het zou zeggen: "Ze is nergens meer goed voor", omdat het lichaam het niet meer zou gehoorzamen.... En mensen leggen voortdurend hun wil op aan elkaar, of de mens ontvangt zelf suggesties en manifesteert die als zijn eigen wil, zonder te beseffen dat dat allemaal de uiterlijke Valsheid is.

(Stilte)

Er is een soort zekerheid in het lichaam dat als ik, zelfs maar voor een paar seconden, het contact zou verliezen — "ik" betekent het lichaam — met de Allerhoogste, het onmiddellijk zou sterven. Alleen de Allerhoogste houdt het in leven. Zo is het. Dus natuurlijk is dit, voor het onwetende en domme bewustzijn van de mens, een beklagenswaardige toestand — voor mij is het de ware toestand! Want voor hen, instinctief, spontaan, op een absolute manier, om zo te zeggen, is het teken van perfectie de kracht van het leven, het gewone leven... Welnu, dat bestaat helemaal niet meer — het is volledig verdwenen.

Ja, vele malen, meerdere malen, heeft het lichaam de vraag gesteld: "Waarom voel ik Uw Kracht en Uw Macht niet in mij?" En het antwoord was altijd een glimlachend antwoord — men drukt het uit in woorden, maar het is zonder woorden — het antwoord is altijd: "Geduld, geduld, om dat te laten gebeuren moet je bereid zijn."

4 en 9 maart 1966

117 – "Het is niet zo dat ik niet eerder was, noch jij, noch deze koningen, noch dat we allemaal niet hierna zullen zijn." Niet alleen Brahman, maar wezens en dingen in Brahman zijn eeuwig; hun schepping en vernietiging is een verstoppertje met ons uiterlijke bewustzijn.

118 – De liefde voor eenzaamheid is een teken van de aanleg voor kennis; maar kennis zelf wordt alleen bereikt wanneer we een vaste perceptie van eenzaamheid hebben in de menigte, in de strijd en op de markt.

119 – Als je, wanneer je grote daden verricht en reusachtige resultaten boekt, kunt waarnemen dat je niets doet, weet dan dat God Zijn zegel van je oogleden heeft verwijderd.

120 – Als je, wanneer je alleen zit, stil en stemloos op de bergtop, de revoluties die je leidt kunt waarnemen, dan heb je de goddelijke visie en ben je bevrijd van schijn.

121 – De liefde voor inactiviteit is dwaasheid en de minachting voor inactiviteit is dwaasheid; er is geen inactiviteit. De steen die inert op het zand ligt en in een moment van rust wordt weggeschopt, heeft zijn uitwerking op de hemisferen gehad.

Dit is de ervaring die ik de afgelopen dagen heb gehad, gisteren of eergisteren. Het gevoel van een onweerstaanbare Macht die alles beheerst: de wereld, de dingen, de mensen, alles, zonder dat er materiële beweging nodig is, en dat deze overmatige materiële activiteit slechts is als het schuim dat ontstaat wanneer water heel snel stroomt — het schuim aan de oppervlakte; maar dat de Kracht eronder doorstroomt als een almachtige stroom.

Er valt niets anders te zeggen.

We komen er altijd op terug: weten is goed, spreken is goed, doen is prima, maar *zijn* is het enige dat enige macht heeft.

Zie je, mensen zijn rusteloos, omdat dingen niet snel bewegen; dus had ik dit visioen van de formatie, van de goddelijke schepping in wording, onder de oppervlakte, almachtig, onweerstaanbaar, en ondanks alles, van al deze uiterlijke onrust.

Maar om zich te uiten, heeft deze grote stroom van Kracht instrumenten nodig, nietwaar?

Een brein.

Maar, precies, niet alleen een brein. Deze Kracht kan zichzelf, zoals in het verleden, op een mentale of bovenmentale manier uiten; het kan zich vitaal uiten door kracht; het kan zich uiten door de spieren; maar hoe kan ze zich fysiek, puur, direct uiten – aangezien u vaak spreekt van "materiële kracht"? Wat is het verschil tussen de Actie boven en de ware Actie hier?

Elke keer dat ik me bewust was van de Kracht, was de ervaring vergelijkbaar. De Wil van boven wordt vertaald in een vibratie die zeker een vitale kracht krijgt, maar die werkt in een subtiel fysiek domein. Men neemt een bepaalde kwaliteit van vibratie waar die moeilijk te beschrijven is, maar die de indruk wekt van iets dat gestold, niet gefragmenteerd is, iets dat dichter lijkt dan lucht, maar dat uiterst homogeen is, met een gouden glans, met een enorme drijfkracht, en dat een bepaalde wil uitdrukt – die niet van dezelfde aard is als de menselijke wil, die eerder de aard van visie dan van gedachte heeft; het is als een visie die zich oplegt om gerealiseerd te worden – in een domein dat heel dicht bij materiële materie staat, maar onzichtbaar is, behalve voor het innerlijke zicht. En die vibratie oefent een druk uit op mensen, dingen, omstandigheden, om ze te vormen naar hun visie. En ze is onweerstaanbaar. Zelfs mensen die het tegenovergestelde denken, die het tegenovergestelde willen, doen wat gewenst is zonder het te willen; zelfs de dingen die er van nature tegenin gaan, worden omgedraaid.

Voor nationale gebeurtenissen, relaties tussen naties, wereld-omstandigheden, werkt het zo, constant, constant, als een enorme Macht. En dus, als men zich in een staat van eenheid met de goddelijke Wil bevindt, zonder enige tussenkomst van gedachten, of enig concept of idee, kan men het volgen, men ziet en weet het.⁵⁰

De weerstanden van de inertie die in elk bewustzijn en in de Materie aanwezig is, betekenen dat deze Actie, in plaats van direct en volmaakt harmonieus te zijn, verward raakt, vol tegenstrijdigheden, botsingen en conflicten; in plaats van dat alles zich "normaal", om zo te zeggen, soepel oplost – zoals het hoort – zorgt al deze traagheid die weerstand biedt en zich

⁵⁰ Het is interessant om op te merken dat Moeder kort voor dit gesprek de volgende vraag kreeg: "Is de Amerikaanse aanwezigheid en interventie in Vietnam gerechtvaardigd?" Ze antwoordde: "Vanuit welk oogpunt stelt u deze vraag?"

"Als het vanuit politiek oogpunt is - politiek is verzonken in leugens en ik heb er niets mee te maken.

"Als het vanuit moreel oogpunt is - moraliteit is een schild dat gewone mensen opblazen om zichzelf te beschermen tegen de Waarheid.

"Als het vanuit spiritueel oogpunt is - alleen de goddelijke Wil is gerechtvaardigd en dat is wat mensen in al hun daden bespotten en verdraaien."

verzet, voor een verwarde beweging waarin dingen botsen en er wanorde en vernietiging is, die alleen door de weerstand noodzakelijk worden, *maar die niet onmisbaar waren*, die misschien niet hadden bestaan – die eigenlijk niet hadden moeten bestaan – omdat deze Wil, deze Macht een Macht van volmaakte harmonie is waar elk ding op zijn plaats is, en die de dingen wonderbaarlijk organiseert. Ze komt als een absoluut stralende en volmaakte organisatie, die men kan zien wanneer men zicht heeft; maar wanneer ze neerdaalt en op de Materie drukt, begint alles te koken en zich te verzetten. Daarom is het een andere menselijke dwaasheid om te proberen de wanorde, verwarring en vernietiging toe te schrijven aan de goddelijke Actie, aan de goddelijke Macht. Het is de traagheid – om nog maar te zwijgen van de kwade wil – die de catastrofe veroorzaakt. Het is niet zo dat de catastrofe bedoeld was, noch voorzien, maar dat ze *veroorzaakt* wordt door het verzet.

En dan komt daar nog de visie op de werking van Genade bij, die de resultaten waar mogelijk, dat wil zeggen, waar ze geaccepteerd wordt, matigt. En dit verklaart waarom aspiratie, geloof, volledig vertrouwen van de kant van het aardse menselijke element, een harmoniserende kracht hebben, omdat ze de Genade laten komen en de gevolgen van dit blinde verzet rechtzetten.

Dit is een heldere visie – helder, helder, zelfs in de details.

Men zou, als men dat zou willen, profetieën kunnen doen door te zeggen wat men heeft gezien. Maar er is een soort supercompassie die deze profetie verhindert, omdat het Woord van Waarheid een kracht van manifestatie heeft en het uitdrukken van het resultaat van het verzet die toestand concreet zou maken en de werking van de Genade zou verminderen. Daarom kan men, zelfs als men ziet, niet spreken, men *mag niet spreken*.

Maar Sri Aurobindo bedoelde zeker dat het deze Macht, deze Kracht is die alles doet – die alles doet. Wanneer men het ziet of er één mee is, weet men tegelijkertijd, men weet dat *Dat* werkelijk het enige is dat handelt en schept; al het andere is het resultaat van het domein of de wereld of het materiaal of de substantie waarin het handelt – het resultaat van de weerstand, maar niet van de Actie. En zich verenigen met Dat betekent zich verenigen met de Actie; zich verenigen met wat eronder is betekent zich verenigen met de weerstand.

En dus, omdat het kronkelt en woelt en draait, wil en denkt en plannen maakt... verbeeldt het zich dat het iets doet – het verzet zich.

Later, iets later, zal ik voorbeelden kunnen geven van heel kleine dingen, die laten zien hoe de Kracht werkt en wat ermee interfereert en zich ermee vermengt, of door deze Kracht wordt bewogen en zijn beweging vervormt, en het resultaat, dat wil zeggen, de fysieke verschijning zoals wij die zien. Zelfs het voorbeeld van iets heel kleins, absoluut niet belangrijk voor de wereld, geeft een duidelijk beeld van hoe hier alles gebeurt en vervormd wordt.

En dit geldt voor alles, alles, altijd, altijd. En dus, wanneer men de yoga van de cellen beoefent, merkt hetzelfde op: er is de Kracht die werkt, en dan (*Moeder licht*) wat het lichaam met deze Actie doet!...

(*Stilte*)

Meteen komt het hoe en waarom. Maar dat behoort tot het domein van mentale nieuwsgierigheid, want het belangrijkste is het stoppen van de

weerstand. Dat is het belangrijkste, het stoppen van de weerstand, zodat het universum kan worden wat het zou moeten zijn: de uitdrukking van een harmonieuze, stralende, wonderbaarlijke kracht, van een ongeëvenaarde schoonheid. Daarna, wanneer de weerstand is gestopt, als we uit nieuwsgierigheid willen weten waarom het is gebeurd... dan doet het er niet meer toe. Maar nu kan men de remedie niet vinden door te zoeken naar de reden waarom, maar door de ware houding aan te nemen. Dat is het enige wat telt.

Het stoppen van de weerstand door een totale overgave, een totale zelfgave in elke cel, als men dat kan.

Ze beginnen de intense vreugde te voelen van het bestaan alleen door de Heer, voor de Heer, in de Heer. Wanneer dit overal is vastgesteld, zal alles goed komen.

6 juli 1966

122 – Als je niet de dwaas van de mening wilt zijn, kijk dan eerst waarin je gedachte waar is, bestudeer dan waarin de tegenstelling en de tegenstrijdigheid ervan waar zijn; ontdek ten slotte de oorzaak van deze verschillen en de sleutel tot Gods harmonie.

123 – Een mening is noch waar noch onwaar, maar alleen bruikbaar voor het leven of onbruikbaar; want ze is een schepping van de tijd en verliest met de tijd haar effect en waarde. Stijg boven mening uit en zoek eeuwige wijsheid.

124 – Gebruik de mening voor het leven, maar laat haar je ziel niet in haar ketenen binden.

(Na een stilte)

Ik probeerde erachter te komen op welke manier meningen bruikbaar zijn... Sri Aurobindo zegt dat ze "bruikbaar" of "onbruikbaar" zijn — op welke manier kan een mening bruikbaar zijn?

Ze zijn nuttig voor even, in actie.

Nee, dit is precies wat ik betreur; mensen handelen naar hun mening, en dat is waardeloos. Ik ontvang voortdurend brieven van mensen die iets wel of niet willen doen en die me vertellen: "Dit is mijn mening, dit is waar, dat is niet waar", en altijd, meer dan negenennegentig van de honderd keer, is het fout, is het onzin.

Je voelt heel duidelijk — sterker nog, het is zichtbaar — dat de tegenovergestelde mening net zoveel waarde heeft, dat het gewoon een kwestie van houding is, niets meer. En natuurlijk spelen de voorkeuren van het ego altijd een rol: je vindt het zo beter en dus heb je de mening dat het zo is.

Maar totdat men met het hogere licht kan handelen, moet men meningen gebruiken.

Het is beter om enige wijsheid te hebben dan een mening, dat wil zeggen, alle mogelijkheden, alle aspecten van de kwestie te overwegen en vervolgens te proberen zo onegoïstisch mogelijk te zijn en, bijvoorbeeld, in het geval van een handeling te zien welke men het meest van dienst kan zijn aan het grootste aantal mensen of welke het minst destructief, het meest constructief is. Hoe dan ook, zelfs vanuit een standpunt dat niet spiritueel is, maar louter utilitair en onzelfzuchtig, is het beter om te handelen volgens wijsheid dan volgens iemands mening.

Ja, maar wat zou de juiste manier zijn om te handelen wanneer men het licht niet heeft, zonder zijn mening of ego erbij te betrekken?

Ik denk dat het erom gaat alle aspecten van het probleem te overwegen, ze zo onpartijdig mogelijk voor je bewustzijn te leggen en te kijken welke het beste is – als dat mogelijk is – of welke het minst schadelijk is als er onaangename gevolgen zijn.

Ik wilde vragen: wat is de beste houding? Is het een houding van ingrijpen of een houding van niet-ingrijpen? Welke is beter?

Ah, dat is het nou net, om in te grijpen moet je er zeker van zijn dat je gelijk hebt; je moet er zeker van zijn dat jouw visie op de dingen superieur, verkieslijker of waarachtiger is dan de visie van de andere persoon of personen. Dan is het altijd verstandiger om niet in te grijpen – mensen grijpen zonder enige logica of reden in, simpelweg omdat ze de gewoonte hebben hun mening aan anderen te geven.

Zelfs als je de ware visie hebt, is het *zeer zelden* verstandig om in te grijpen. Het wordt pas onmisbaar wanneer iemand iets wil doen wat onvermijdelijk tot een catastrofe leidt. Zelfs dan is ingrijpen (*glimlachend*) niet altijd erg effectief.

Sterker nog, ingrijpen is alleen gerechtvaardigd als je er absoluut zeker van bent dat je de waarheid inziet. Niet alleen dat, maar ook een duidelijke visie op de gevolgen. Om in te grijpen in de daden van iemand anders, moet je een profeet zijn – een profeet. En een profeet met totale goedheid en compassie. Je moet zelfs de gevolgen zien die de ingreep zal hebben op het lot van de ander. Mensen geven elkaar voortdurend advies: "Doe dit, doe dat niet." Ik zie het: ze hebben geen idee hoeveel verwarring ze veroorzaken, hoe ze de verwarring en wanorde vergroten. En soms belemmeren ze de normale ontwikkeling van het individu.

Ik vind meningen altijd gevaarlijk en meestal volkomen waardeloos.

Je moet je niet met andermans zaken bemoeien, tenzij je in de eerste plaats oneindig veel wijzer bent dan zij – natuurlijk, je denkt altijd dat je wijzer bent! – maar ik bedoel objectief en niet op basis van je eigen mening; tenzij je verder en beter ziet en zelf boven alle passies, verlangens en blinde reacties staat. Je moet zelf boven al deze dingen staan om het recht te hebben om in te grijpen in het leven van een ander – zelfs als hij/zij je dat vraagt. En als hij/zij dat niet doet, is het gewoon bemoeienis met iets wat jou niets aangaat.

(Moeder gaat in een lange contemplatie, en vervolgt dan.)

Ik zag net een merkwaardig beeld! Het leek op een zeer steile berghelling en iemand – zoals het symbool van de Mens – was aan het klimmen. Een wezen... Het is vreemd, ik heb dit al meerdere keren gezien: wezens zonder kleren die niet naakt zijn! Ik bedoel, ze hebben een soort mantel van licht. Maar het lijkt niet op een stralend licht of iets dergelijks. Het is als een atmosfeer, of liever de aura, de zichtbare aura. En deze transparantie verbergt de vorm niet en tegelijkertijd is de vorm niet naakt... En toen, vanuit de lucht — er was een uitgestrekte hemel die zich uitstrekte van boven naar beneden, als een schilderij, een heel heldere, heel lichtgevende, heel zuivere hemel — waren er talloze... honderden vogelachtige wezens die naar hem toe vlogen en hij wenkte ze. Het schilderij was voornamelijk lichtblauw, wit; af en toen was er iets iets donkerder, zoals een vleugeltip of de top van een kam, maar dat was toevallig. En ze bleven met honderden komen en hij riep ze samen met een gebaar, toen stuurde hij ze naar de aarde — hij stond op een steile helling — hij stuurde ze naar beneden, de vallei in. En daar werden ze... (*Moeder lacht*) het waren meningen! Het werden meningen! Er waren donkere, lichte, bruine, blauwe...

Ze waren als vogels die naar de aarde vlogen, zo. Maar het was een plaatje – en toch was het geen plaatje, want het bewoog. Het was erg grappig.

En hij zei: "Kijk, zo worden meningen gevormd"....

Ze kwamen uit de lucht, een uitgestrekte lucht – uitgestrekt en lichtgevend en helder, noch blauw, noch wit, noch roze, noch... het was lichtgevend, gewoon lichtgevend; en vanuit deze lucht, het was... Ik zei dat ze met honderden kwamen, maar ze kwamen met duizenden, en hij was daar, hij ontving ze, en toen gebaarde hij met zijn handen en stuurde ze naar de aarde, en... het werden meningen! Ik denk dat ik begon te lachen, het amuseerde me.

Het is vreemd.

Ze gingen allemaal naar beneden, naar beneden – je kon de bodem niet zien – ze gingen naar beneden.

Dus dan kunnen meningen misschien wel uit een hemel van licht komen! (*Moeder lacht*)

In werkelijkheid zijn beelden veel expressiever dan woorden.

14 september 1966

Jnana

(Kennis)

Vierde Periode van Commentaren

(1969)

Jnana (Kennis)

Vierde Periode van Commentaren (1969)

125 – Elke wet, hoe alomvattend of tiranniek ook, ontmoet ergens een tegengestelde wet waardoor haar werking kan worden gecontroleerd, gewijzigd, opgeheven of ontweken.

126 – De meest bindende wet van de natuur is slechts een vaststaand proces dat de Heer van de natuur heeft ontworpen en voortdurend gebruikt; de Geest heeft haar gemaakt en de Geest kan haar overtreffen, maar we moeten eerst de deuren van onze gevangenis openen en leren minder in de Natuur dan in de Geest te leven.

Er is geen wet van de Natuur die niet overwonnen en veranderd kan worden, als we het geloof hebben dat alles door de Heer wordt beheerst en dat het voor ons mogelijk is om in direct contact met Hem te komen, als we weten hoe we kunnen ontsnappen uit de gevangenis van eeuwenoude gewoonten en ons onvoorwaardelijk aan Zijn wil overgeven.

In werkelijkheid staat niets vast, alles is in voortdurende verandering; en deze opgaande transformatie zal deze onbewuste en sterfelijke schepping stap voor stap terugvoeren naar het eeuwige en almachtige bewustzijn van de Heer.

3 augustus 1969

127 – De wet is een proces of een formule; maar de ziel is de gebruiker van processen en overstijgt formules.

De Natuurwetten zijn alleen dwingend voor de fysieke natuur, zolang deze natuur niet onder invloed staat van het psychische wezen (de ziel); want het psychische wezen is in het bezit van de Goddelijke kracht die, voor eigen doeleinden, alle processen en formules kan gebruiken en naar believen kan transformeren.

5 augustus 1969

128 – Leef volgens de Natuur, luidt de stelregel van het Westen; maar volgens welke natuur, de natuur van het lichaam of de natuur die het lichaam overstijgt? Dit moeten we eerst bepalen.

129 – O zoon van de Onsterfelijkheid, leef niet volgens de Natuur, maar volgens God; en dwing haar ook te leven volgens de godheid in u.

Wat bedoelt Sri Aurobindo hier met "de natuur die het lichaam overstijgt"?

De natuur die het lichaam overstijgt, is de natuur die blijft leven, zelfs na het verdwijnen van het lichaam; het is de psychische natuur die in essentie

onsterfelijk en goddelijk is. De psyche kan en moet zich bewust worden van het Goddelijke in zijn centrum en zich bewust met Hem verenigen.

7 augustus 1969

130 – Het lot is Gods voorkennis buiten Ruimte en Tijd van alles wat in Ruimte en Tijd nog zal gebeuren; wat Hij heeft voorzien, wordt door Macht en Noodzaak bewerkt door de strijd van krachten.

Als alles voorzien is, wat is dan de rol van menselijke aspiratie en inspanning?

In elk domein (fysiek, vitaal en mentaal) is alles voorzien; maar de indringing van een hoger domein (bovenmentaal en verder) introduceert een ander determinisme in gebeurtenissen en kan de loop der dingen veranderen. Dit is wat aspiratie kan bereiken.

Wat menselijke inspanning betreft, het is een van de dingen die bepaald worden en de rol ervan is voorzien in het totale krachtenspel.

9 augustus 1969

131 – Omdat God alles heeft gewild en voorzien, moet je daarom niet passief blijven zitten en wachten op Zijn voorzienigheid, want jouw handelen is een van Zijn belangrijkste krachten. Sta dan op en handel, niet met egoïsme, maar als de omstandigheid, het instrument en de schijnbare oorzaak van de gebeurtenis die Hij heeft voorbestemd.

132 – Toen ik niets wist, verafschuwde ik de misdadiger, zondig en onrein, zelf vol misdaad, zonde en onreinheid; maar toen ik gereinigd was en mijn ogen ontsloten, boog ik in mijn geest neer voor de dief en de moordenaar en aanbad ik de voeten van de hoer; want Ik zag dat deze zielen de vreselijke last van het kwaad hadden aanvaard en voor ons allen het grootste deel van het gekarde gif van de werelddoceaan hadden weggezogen.

Voor iemand die zich ten volle heeft gerealiseerd dat de wereld niets anders is dan de Ene Allerhoogste in Zijn manifestatie, verdwijnen alle menselijke morele opvattingen noodzakelijkerwijs om plaats te maken voor een visie op het geheel waarin alle waarden zijn veranderd – oh, hoe enorm veranderd!

14 augustus 1969

133 – De Titanen zijn sterker dan de goden omdat ze met God zijn overeengekomen de last van Zijn toorn en vijandschap te dragen; de goden konden alleen de aangename last van Zijn liefde en vriendelijker vervoering aanvaarden.

Om goed te begrijpen wat Sri Aurobindo werkelijk bedoelt, moet men de wonderbaarlijke humor in zijn manier van denken kennen.

16 augustus 1969

*Dus de goden zijn lafaards! Waar is dan hun grootsheid en pracht?
Waarom aanbidden we inferieure wezens? En moeten de Titanen de
meest beminnelijke zonen van het Goddelijke zijn?*

Wat Sri Aurobindo hier schrijft, is een paradox om trage denkvermogens wakker te schudden. Maar men moet alle ironie die deze zinnen bevatten en bovenal de intentie die hij achter de woorden legt, begrijpen. Bovendien, laf of niet, zie ik geen reden voor ons om de goden, groot of klein, te aanbidden. Onze aanbidding moet alleen naar de Allerhoogste Heer gaan, één in alle dingen en wezens.

6 november 196⁵¹

134 – Wanneer u in staat bent te zien hoe noodzakelijk lijden is voor de uiteindelijke heerlijkheid, het onvermogen om doeltreffendheid te tonen en de vertraging tot de laatste snelheid, dan kunt u misschien iets gaan begrijpen, hoe zwak en vaag ook, van Gods werkingen.

135 – Alle ziekte is een middel tot een nieuwe vreugde van gezondheid, alle kwaad en pijn een afstemming van de Natuur op meer intense gelukzaligheid en goedheid, alle dood een opening naar de breedste onsterfelijkheid. Waarom en hoe dit zo moet zijn, is Gods geheim, dat alleen de ziel die gezuiverd is van egoïsme kan doordringen.

136 – Waarom lijdt uw denkvermogen of lichaam pijn? Omdat uw ziel achter de sluier de pijn verlangt of er behagen in schept; maar als je wilt – en volhardt in je wil – kun je de wet van de geest van onvermengde heerlijkheid opleggen aan je lagere leden.

Men hoeft alleen maar de ervaring te proberen en te volharden in zijn inspanning, dan zal men ontdekken dat wat hier gesteld wordt volkomen waar is.

19 augustus 1969

137 – Er is geen ijzeren of onuitsprekelijke wet die bepaalt dat een bepaald contact pijn of plezier zal veroorzaken; het is de manier waarop de ziel de aandrang of druk van Brahman op de leden van buitenaf ervaart die beide reacties bepaalt.

Het is duidelijk dat dezelfde gebeurtenis of hetzelfde contact plezier veroorzaakt bij de een en pijn bij de ander, afhankelijk van de innerlijke houding van ieder.

En deze observatie leidt tot een grote realisatie; want als men eenmaal niet alleen heeft begrepen, maar ook heeft gevoeld dat de Allerhoogste Heer de oorsprong is van alle dingen, en men voortdurend in contact met Hem blijft,

⁵¹ Deze vraag werd eerder gesteld.

wordt alles de werking van Zijn Genade en verandert het in kalme en stralende gelukzaligheid.

21 augustus 1969

138 – De zielskracht in u die dezelfde kracht van buiten ontmoet, kan de mate van contact in waarden van mentale ervaring en lichamelijke ervaring niet harmoniseren; daarom hebt u pijn, verdriet of ongemak. Als u kunt leren de antwoorden van de kracht in uzelf aan te passen aan de vragen van wereldkracht, zult u merken dat pijn plezierig wordt of verandert in pure verrukking. Juiste relatie is de voorwaarde voor gelukzaligheid, Ritam⁵² de sleutel van Ananda.⁵³

Mensen hebben de gewoonte hun relaties met anderen te baseren op fysieke, vitale en mentale contacten; daarom is er bijna altijd sprake van onenigheid en lijden. Als ze daarentegen hun relaties zouden baseren op psychische contacten (tussen ziel en ziel), zouden ze ontdekken dat achter de verontrustende schijn een diepe en blijvende harmonie schuilt die zich kan uiten in alle activiteiten van het leven en ervoor kan zorgen dat wanorde en lijden plaatsmaken voor vrede en gelukzaligheid.

28 augustus 1969

139 –Wie is de supermens? Hij die boven deze materiele, gebroken mentale menselijke eenheid uit kan stijgen en zichzelf universeel en vergoddelijkt kan bezitten in een goddelijke kracht, een goddelijke liefde, vreugde en goddelijke kennis.

De supermens is nu in wording en een nieuw bewustzijn heeft zich zeer recent op aarde gemanifesteerd om dit proces te perfectioneren. Maar het is onwaarschijnlijk dat een mens deze vervulling al heeft bereikt, vooral omdat het gepaard moet gaan met een transformatie van het fysieke lichaam, en dit is nog niet voltooid.

30 augustus 1969

140 – Als je dit beperkte menselijke ego behoudt en jezelf de supermens vindt, ben je slechts de dwaas van je eigen trots, de speelbal van je eigen kracht en het instrument van je eigen illusies.

Dit impliceert natuurlijk dat alle ambitieuze mensen die zichzelf nu tot supermensen uitroepen, alleen maar bedriegers of mensen kunnen zijn vol trots die zichzelf bedriegen en proberen anderen te bedriegen.

30 augustus 1969

⁵² Juist; Waarheid van kennis en handeling.

⁵³ Heerlijkheid van het bestaan.

141 – Nietzsche zag de supermens als de leeuwenziel die het kameelschap verlaat, maar het ware heraldische symbool en teken van de supermens is de leeuw die op de kameel zit, die op de koe des overvloeds staat. Als je niet de slaaf van de hele mensheid kunt zijn, ben je niet geschikt om haar meester te zijn, en als je je natuur niet kunt maken tot Vasishtha's koe des overvloeds met de hele mensheid om haar wens uit haar uiers te halen, wat baat je dan nog je leeuwachtige supermensheid?

Slaaf zijn van de hele mensheid betekent bereid zijn om de mensheid te dienen; en jezelf maken tot de koe des overvloeds betekent in staat zijn om overvloedig alle kracht, het licht, de macht uit te storten die de mensheid nodig heeft om uit haar onwetendheid en onvermogen te komen; want als dit niet zo was, zou een bovenmenselijk wezen eerder een last dan een hulp voor de aarde zijn.

31 augustus 1969

142 – Wees voor de wereld als de leeuw in onverschrokkenheid en heerschappij, als de kameel in geduld en dienstbaarheid, als de koe in kalme, verdraagzame en moederlijke weldadigheid. Raaf in alle vreugde van God als een leeuw boven zijn prooi, maar breng ook de hele mensheid naar dat oneindige veld van weelderige extase om zich daar te wentelen en te grazen.

Dit zijn de kwaliteiten die nodig zijn voor de groei van het wezen tot zijn vergoddelijking; het herinnert er ook aan dat geen enkele transformatie volledig kan zijn zonder de opstijging van de mensheid.

1 september 1969

143 – Als de Kunst slechts de natuur imiteert, verbrand dan alle fotogalerijen en laat ons in plaats daarvan fotografische studio's hebben. Juist omdat kunst onthult wat de natuur verbergt, is een klein schilderij meer waard dan alle juwelen van de miljonairs en de schatten van de prinsen.

144 – Als je alleen de zichtbare natuur imiteert, zul je een lijk, een dode schets of een monsterlijkheid maken; de waarheid leeft in datgene wat achter en voorbij het zichtbare en zintuiglijke gaat.

Fotografie wordt wel eens een medium van moderne kunst genoemd. Wat is uw mening hierover?

Het hangt allemaal af van de manier waarop fotografie wordt gebruikt. Het natuurlijke doel en het algemene gebruik ervan is documentair; hoe exacter en preciezer het is, hoe nuttiger het is.

Maar er zijn onmiskenbaar kunstenaars die fotografie gebruiken als een expressiemiddel. Maar wat ze doen is dan niet langer een exacte kopie van de Natuur, het is een arrangement van vormen en kleuren bedoeld om

iets anders uit te drukken dat gewoonlijk verborgen wordt door de fysieke verschijning.

4 september 1969

145 – O Dichter, O Kunstenaar, als je de Natuur maar een spiegel voorhoudt, denk je dan dat de Natuur zich zal verheugen in je werk? Integendeel, ze zal haar gezicht afwenden. Want wat houdt je haar daar voor? Zichzelf? Nee, maar een levenloze omtrek en weerspiegeling, een schaduwachtige nabootsing. Het is de geheime ziel van de Natuur die je moet grijpen, je moet eeuwig jagen naar de waarheid in het uiterlijke symbool, en die spiegel zal geen spiegel voor jou, noch voor haar die je zoekt, kunnen vasthouden.

Wat is dit "eeuwige symbool"⁵⁴ waar Sri Aurobindo hier over spreekt?

Het eeuwige symbool is de geheime ziel van de Natuur en het is de Waarheid van deze ziel die de dichter en de kunstenaar moeten zoeken en uitdrukken.

7 september 1969

146 – Ik vind in Shakespeare een veel grotere en consistentere universalist dan de Grieken. Al zijn schepselen zijn universele typen, van Lancelot Gobbo en zijn hond tot Lear en Hamlet.

147 – De Grieken streefden naar universaliteit door alle fijnere individuele accenten weg te laten; Shakespeare streefde er succesvoller naar door de zeldzaamste individuele details van het karakter te universaliseren. Dat wat de Natuur gebruikt om het Oneindige voor ons te verbergen, gebruikte Shakespeare om de Ananta-guna in de mens aan het oog van de mensheid te onthullen.

148 – Shakespeare, die de figuur bedacht om de natuur de spiegel voor te houden, was de enige dichter die zich nooit kon verlagen tot een kopie, een foto of een schaduw. De lezer die in Falstaff, Macbeth, Lear of Hamlet imitaties van de natuur ziet, heeft ofwel geen innerlijk oog van de ziel, ofwel is gehypnotiseerd door een formule.

149 – Waar in de materiële natuur zul je Falstaff, Macbeth of Lear vinden? Schaduwen en verwijzingen ernaar bezit ze, maar ze torenen zelf boven haar uit.

150 – Er zijn er twee voor wie er hoop is: de mens die Gods aanraking heeft gevoeld en ertoe aangetrokken is, en de sceptische zoeker en overtuigde atheïst; maar voor de

⁵⁴ De gebruikte vertaling was gebaseerd op een tekst waarin "eeuwig symbool" stond in plaats van "uiterlijk symbool".

formuleschrijvers van alle religies en de papegaaien van het vrije denken, zijn zij dode zielen die een dood volgen die zij levend noemen.

Helpen de "formuleschrijvers" van de religies de gewone massa niet door hen een beeld van God te geven? Denkt u niet dat religie gewone mensen helpt?

Alles wat gebeurt, gebeurt door de wil van de Allerhoogste Heer om de hele schepping naar de kennis van de Allerhoogste te leiden.

Maar verreweg het grootste deel van deze handeling werkt door contrast en ontkenning. Zo werken religies voor de meeste zogenaamde gelovigen, die hun religie volgen zonder geloof en nog minder ervaring.

14 september 1969

151 – Een man kwam naar een wetenschapper en wilde onderricht; Zijn instructeur liet hem de onthullingen van de microscoop en telescoop zien, maar de man lachte en zei: "Dit zijn duidelijk hallucinaties, veroorzaakt door het glas dat u als medium gebruikt; ik zal niet geloven totdat u deze wonderen aan mijn blote ogen toont." Toen bewees de wetenschapper hem door middel van vele bijkomstige feiten en experimenten de betrouwbaarheid van zijn kennis, maar de man lachte opnieuw en zei: "Wat u bewijzen noemt, noem ik toevalligheden, het aantal toevalligheden vormt geen bewijs; wat uw experimenten betreft, die worden duidelijk uitgevoerd onder abnormale omstandigheden en vormen een soort waanzin van de natuur." Geconfronteerd met de resultaten van de wiskunde, werd hij boos en riep: "Dit is overduidelijk bedrog, onzin en bijgeloof; wil je proberen me te laten geloven dat deze absurde kabbalistische figuren enige werkelijke kracht en betekenis hebben?" Toen verdreef de wetenschapper hem als een hopeloze imbeciel; want hij herkende zijn eigen systeem van ontkenningen en zijn eigen methode van negatief redeneren niet. Als we een onpartijdig en open-minded onderzoek willen weigeren, kunnen we altijd de meest respectabele meerlettergrepige woorden vinden om onze weigering te verdoezelen of tests en voorwaarden opleggen die het onderzoek afstompen.

Wetenschappers, die meestal materialisten zijn, gebruiken dezelfde procedures om occulte en spirituele kennis te weerleggen als onwetende imbecielen gebruiken om de wetenschap te weerleggen.

Wat een duidelijk bewijs is voor een man van goede wil, is bedrog voor iemand die weigert te leren.

17 september 1969

152 – Wanneer ons denkvermogen zich met materie bezighoudt, denkt het dat materie de enige realiteit is; wanneer we ons terugtrekken in ons materiële bewustzijn, dan zien we materie als een masker en voelen we het bestaan in bewustzijn alleen als iets wat de aanraking van de realiteit heeft. Welke van deze twee is dan de waarheid? Nee, God weet het;

maar wie beide ervaringen heeft gehad, kan gemakkelijk zeggen welke toestand het vruchtbaarst is in kennis, het machtigst en gelukkigst.

153 – Ik geloof dat onstoffelijk bewustzijn waarachtiger is dan materieel bewustzijn, omdat ik in het eerste weet wat in het tweede voor mij verborgen is en ook kan beheersen wat het denkvermogen in materie weet.

Hoe kan men altijd in onstoffelijk bewustzijn blijven?

Dat kan niet en dat zou ook niet goed zijn.

Sri Aurobindo noemt hier niet het bewustzijn dat hoger is dan een van de twee bewustzijnen in kwestie (materieel en immaterieel), dat wil zeggen, het supramentale bewustzijn dat alle andere bewustzijnen in zich bevat en dus alles op alle bestaansniveaus kan weten. Dit is het bewustzijn waarnaar we zouden moeten streven, dit is het bewustzijn dat ons de totale Waarheid kan leren.

18 september 1969

154 – Hel en Hemel bestaan alleen in het bewustzijn van de ziel. Ja, maar dat geldt ook voor de aarde en haar landen, zeeën, velden, woestijnen, bergen en rivieren. De hele wereld is niets anders dan een ordening van het zien van de Ziel.

155 – Er is slechts één ziel en één bestaan; daarom zien we allemaal slechts één objectiviteit; maar er zijn vele knopen van denkvermogen en ego in het ene zielenbestaan, daarom zien we allemaal het ene Object in verschillende licht- en schaduwpartijen.

156 – De idealist vergist zich; het is niet het Denkvermogen dat die de werelden heeft geschapen, maar dat wat het denkvermogen heeft geschapen, heeft ze geschapen. Het denkvermogen ziet alleen verkeerd, omdat het gedeeltelijk en in details ziet wat geschapen is.

Hoe kan idealisme ons hier in ons leven helpen?

Sri Aurobindo lijkt hier te verwijzen naar een filosofische stroming die stelt dat het Idee de werelden heeft geschapen. Natuurlijk, dit is onjuist.

Idealisten die weigeren slaven van de Materie te zijn, hoeven geen voorstanders van deze filosofie te zijn en kunnen door hun idealisme mensen helpen niet langer slaven van materiële verlangens te zijn.

22 september 1969

157 – Aldus sprak Ramakrishna en aldus sprak Vivekananda. Ja, maar laat me ook de waarheden kennen die de Avatar niet in woorden uitsprak en die de profeet uit zijn leringen heeft weggelaten. Er zal altijd meer in God zijn dan de mens zich ooit heeft kunnen voorstellen of de mens ooit in zijn tong heeft kunnen uiten.

158 – Wat was Ramakrishna? God gemanifesteerd in een mens; maar daarachter bevindt zich God in Zijn oneindige onpersoonlijkheid en Zijn universele Persoonlijkheid. En wat was Vivekananda? Een stralende blik uit het oog van Shiva; maar daarachter bevindt zich de goddelijke blik waaruit hij voortkwam, en Shiva zelf en Brahma en Vishnu en OM, die alles overtreffen.

Zullen de Avatars nog steeds op aarde geboren moeten worden zodra het supramentale bewustzijn stevig gevestigd is?

Deze vraag zal gemakkelijker te beantwoorden zijn wanneer het supramentale zich gemanifesteerd heeft in levende wezens op aarde.

Ik had altijd gehoord dat Sri Aurobindo "de laatste Avatar" was; maar hij is waarschijnlijk de laatste Avatar in een menselijk lichaam — daarna weten we het niet meer...

23 september 1969

159 – Wie Krishna, de God in de mens, niet herkent, kent God niet volledig; wie alleen Krishna kent, kent zelfs Krishna niet. Toch is de tegenovergestelde waarheid ook volledig waar: als je God in kunt zien in een kleine bleke onooglijke en geurloze bloem, dan hebt u greep op Zijn allerhoogste werkelijkheid.

Als men eenmaal het pad van Sri Aurobindo's yoga heeft bewandeld, zou men dan niet moeten ophouden alle andere goden en godinnen te aanbidden?

Iemand die werkelijk het pad volgt dat Sri Aurobindo heeft aangegeven, zal, zodra hij de ervaring van dit pad begint te ervaren, het onmogelijk vinden zijn bewustzijn te beperken tot de aanbedding van één god of godin, of zelfs van hen allemaal samen.

26 september 1969

160 – Vermijd de onvruchtbare valstrik van een lege metafysica en d edroge stof van een onvruchtbare intellectualiteit. Alleen die kennis is het bezitten waard die kan worden gebruikt voor een levende heerlijkheid en kan worden omgezet in temperament, actie, schepping en bestaan.

161 – Word en leef de kennis die u bezit; dan is uw kennis de levende God in u.

In hoeverre kan "intellectuele cultuur" ons helpen op ons pad?

Als de intellectuele cultuur tot het uiterste wordt doorgevoerd, leidt dit het denkvermogen tot de onbevredigende erkenning dat hij niet in staat is de Waarheid te kennen en, bij hen die oprecht streven, tot de noodzaak om stil te zijn en zich in stilte open te stellen voor de hogere regionen die je kennis kunnen schenken.

27 september 1969

162 – De evolutie is nog niet voltooid; de rede is niet het laatste woord, noch het redenerende dier de allerhoogste figuur van de Natuur. Zoals de mens uit het dier voortkwam, zo komt uit de mens de supermens voort.

Ik zou graag het Engels willen zien om te weten welke tijd Sri Aurobindo gebruikte voor het werkwoord *émerger* — of het nu in het heden of in de toekomst is?

Als het in de toekomst ligt, is het een belofte die we allemaal kennen en voor wiens realisatie we werken. Als het in het heden ligt... heb ik er niets aan toe te voegen.

29 september 1969

163 – Het vermogen om de wet strikt na te leven is de basis van vrijheid; daarom moet de ziel in de meeste disciplines de wet in haar lagere leden verdragen en vervullen voordat ze kan opstijgen tot de volmaakte vrijheid van haar goddelijke wezen. Die disciplines die met vrijheid beginnen, zijn alleen voor de machtigen die van nature vrij zijn of in vorige levens hun vrijheid hebben gesticht.

164 – Degenen die tekortschieten in de vrije, volledige en intelligente naleving van een zelfopgelegde wet, moeten onderworpen worden aan de wil van anderen. Dit is een van de voornaamste oorzaken van de onderwerping van naties. Nadat hun verontrustende egoïsme door een meester is vertrappt, krijgen ze een nieuwe kans, of, als ze kracht in zich hebben, krijgen ze een nieuwe kans om vrijheid door vrijheid te verdienen.

Wat zijn deze disciplines die "beginnen met vrijheid" waar Sri Aurobindo het hier over heeft?

Ik neem aan dat Sri Aurobindo doelt op de verschillende inwijdingsdisciplines die in de verschillende inwijdingsscholen werden beoefend in de tijd dat ze enige betekenis en autoriteit hadden.

Onze tijd is zeer materialistisch geworden en biedt geen ruimte meer voor hetzelfde belang en gezag voor deze scholen.

30 september 1969

165 – Vrijheid in onze niet wedergeboren staat wordt gedefinieerd als het naleven van de wet die we onszelf hebben opgelegd, in plaats van de wet van anderen. Alleen in God en door de suprematie van de geest kunnen we een volmaakte vrijheid genieten.

Ware vrijheid is in voortdurende eenheid met het Goddelijke te zijn en alleen te doen wat het Goddelijke van ons wil.

Maar tot die tijd is het beter onszelf een hogere wet van handelen en gedrag op te leggen en deze nauwgezet na te leven, in plaats van de wetten van anderen of morele en sociale conventies te gehoorzamen.

1 oktober 1969

Wanneer men in een gemeenschap leeft, wordt het dan niet vaak noodzakelijk om wetten te gehoorzamen die door anderen worden opgelegd in plaats van de disciplines te volgen die men voor zichzelf zou wensen?

Het is duidelijk dat als je ervoor hebt gekozen of hebt geaccepteerd om in een gemeenschap te leven, je de wetten van die gemeenschap moet naleven, anders word je een element van wanorde en verwarring.

Maar een gewillig aanvaarde discipline kan niet schadelijk zijn voor de innerlijke ontwikkeling en de groei van het hogere bewustzijn.

3 oktober 1969

166 – De dubbele wet van zonde en deugd wordt ons opgelegd omdat we niet dat ideale leven en die kennis in ons hebben die de ziel spontaan en onfeilbaar naar haar zelfvervulling leiden. De wet van zonde en deugd houdt voor ons op wanneer de zon van God in waarheid over de ziel schijnt. en liefde met haar onverhulde pracht. Mozes wordt vervangen door Christus, de Shastra door de Veda.⁵⁵

Denkt u dat dit idee van zonde en deugd de mensheid enig goed heeft gedaan?

Zoals Sri Aurobindo zegt, was de wet van zonde en deugd zeker noodzakelijk voor de vooruitgang van de mensheid toen deze enkele duizenden jaren geleden werd gegeven. Maar vandaag de dag heeft het geen betekenis of nut meer en zou er geen acht meer op moeten worden geslagen.

Het behoort tot een verleden dat geen gezag meer zou moeten hebben. Maar om dit mogelijk te maken, moet ze worden vervangen door een lichtgevendere en waarachtigere wet en niet door wanorde en corruptie.

4 oktober 1969

En wat is deze meer lichtgevende wet?⁵⁶

Volmaakte en spontane gehoorzaamheid aan de goddelijke orde die alle wetten moet vervangen.

26 september 1970

Is het goed om alle morele en sociale conventies te breken zoals de nieuwe generatie doet? Hebben deze dingen dan geen waarde?

Wat op een bepaald moment waarde heeft, heeft dat op een ander moment niet meer, naarmate het menselijk bewustzijn zich verder ontwikkelt. Maar

⁵⁵ Shastra: Heilige Schrift; Veda: Kennis.

⁵⁶ Deze vraag werd gesteld toen deze commentaren voor het eerst werden gepubliceerd in 1970.

men moet er goed op letten dat men een wet die men niet meer gehoorzaamt, vervangt door een hogere en waarachtigere wet die de vooruitgang naar de toekomstige realisatie bevordert.

Men heeft geen recht een wet te verlaten totdat men in staat is een hogere en betere wet te kennen en te volgen.

P.S. Lees nog eens wat ik gisteren schreef, ik had het je al uitgelegd.

5 oktober 1969

Hoe kan men deze hogere wet volgen? ⁵⁷

Doe op elk moment wat God wil.

26 september 1970

167 – God in ons leidt ons altijd de goede kant op, zelfs wanneer we geketend zijn aan onwetendheid; maar dan, hoewel het doel zeker is, wordt het bereikt door omzwervingen en afwijkingen.

Het door het Goddelijke voorziene doel wordt altijd bereikt, maar alleen zij wier bewustzijn verenigd is met het Goddelijk Bewustzijn, bereiken het direct en bewust; de anderen – de overgrote meerderheid van hen die zich alleen bewust zijn van hun uiterlijke bestaan – bereiken dit doel pas na vele omwegen, die vaak de tegenovergestelde richting leken te gaan.

6 oktober 1969

168 – Het Kruis is in yoga het symbool van de ziel en de natuur, in hun sterke en volmaakte eenheid, maar door onze val in de onzuiverheden van onwetendheid is het het symbool van lijden en zuivering geworden.

169 – Christus kwam in de wereld om te zuiveren, niet om te vervullen. Hij voorzag zelf het mislukken van zijn missie en de noodzaak van zijn terugkeer met het zwaard van God in een wereld die hem had verworpen.

Wat stelt "het zwaard van God" in dit aforisme voor?

Het zwaard van God is de kracht waaraan niets weerstand kan bieden.

7 oktober 1969

170 – Mohammeds missie was noodzakelijk, anders waren we misschien geëindigd met de gedachte, in de overdrijving van onze inspanningen tot zelfzuivering, dat de aarde alleen bedoeld was voor de monnik en de stad geschapen als een voorportaal voor de woestijn.

171 – Alles bij elkaar genomen, kunnen Liefde en Kracht samen uiteindelijk de wereld redden, maar niet alleen Liefde of Kracht.

⁵⁷ Deze vraag werd gesteld toen deze commentaren voor het eerst werden gepubliceerd in 1970.

Daarom moest Christus uitkijken naar een wederkomst en Mohammeds religie, waar die niet stagneert, kijkt via de Imams uit naar een Mahdi.

Liefde alleen, zoals gepredikt door Christus, kon de mens niet transformeren. Kracht, alleen zoals gepredikt door Mohammed, transformeerde de mens niet, verre van dat.

Daarom verenigt het bewustzijn dat aan het werk is om de mensheid te transformeren, Kracht met Liefde, en Degene die deze transformatie moet realiseren, zal op aarde komen met de Kracht van Goddelijke Liefde.

10 oktober 1969

172 – De wet kan de wereld niet redden, daarom zijn de voorschriften van Mozes dood voor de mensheid en de Shashtra van de Brahmanen zijn corrupt en stervende. De wet, bevrijd in vrijheid, is de bevrijder. Niet de pandit, maar de yogi; niet het monnikendom, maar de innerlijke verzaking van verlangen, onwetendheid en egoïsme.

Dit is onweerlegbaar duidelijk en het is precies wat we proberen te doen. Maar de menselijke natuur is opstandig en vindt het moeilijk om vrijheid te verwerven ten koste van het verzaken van verlangen, onwetendheid en egoïsme.

De meeste mensen verkiezen de slavernij van verlangen, onwetendheid en egoïsme boven vrijheid zonder deze.

13 oktober 1969

173 – Zelfs Vivekananda gaf ooit, onder emotionele spanning, de misvatting toe dat een persoonlijke God te immoreel zou zijn om te verdragen en dat het de plicht van alle goede mensen zou zijn om Hem te weerstaan. Maar als een almachtige, bovenmorele wil en intelligentie de wereld regeren, is het zeker onmogelijk om Hem te weerstaan; onze weerstand zou alleen Zijn doeleinden dienen en werkelijk door Hem worden gedicteerd. Is het dan niet beter om, in plaats van Hem te veroordelen of te ontkennen, Hem te bestuderen en te begrijpen?

174 – Als we God willen begrijpen, moeten we afstand doen van onze egoïstische en onwetende menselijke normen, of ze veredelen en universaliseren.

Voor de menselijke manier van begrijpen is de wereld vreselijk immoreel, vol lijden en lelijkheid, vooral sinds de komst van de mensheid. Daarom is het voor het menselijk bewustzijn moeilijk te accepteren dat deze wereld het werk zou kunnen zijn van een persoonlijke God, omdat het voor de mens het werk lijkt van een almachtig monster.

Maar Sri Aurobindo voegt eraan toe dat het beter is om te proberen te begrijpen in plaats van te veroordelen.

En de beste manier om te begrijpen is ongetwijfeld om je te verenigen met dit Allerhoogste Bewustzijn, om te zien zoals Het ziet en te begrijpen zoals Het begrijpt. Dit is zeker de enige ware wijsheid.

En Yoga is de ware manier om je te verenigen met het Allerhoogste.

15 oktober 1969

175 – Omdat een goed mens sterft of faalt en het kwaad leeft en zegeviert, is God dan slecht? Ik zie de logica van de consequentie niet. Ik moet er eerst van overtuigd zijn dat dood en falen slecht zijn; ik denk soms dat wanneer ze komen, ze ons hoogste kortstondige goed zijn. Maar wij zijn de dwazen van ons hart en onze zenuwen en beweren dat wat ze niet leuk vinden of verlangen, natuurlijk een kwaad moet zijn!

Maar hoe zit het met degenen die pech hebben en altijd falen in alles wat ze doen?

Ten eerste moet je, eens en voor altijd, weten dat geluk, goed of slecht, niet bestaat.

Wat voor onze onwetendheid op geluk lijkt, is simpelweg het gevolg van oorzaken waar we niets van weten.

Het is zeker dat voor iemand die verlangens heeft, wanneer zijn verlangens niet bevredigd worden, dit een teken is dat de Goddelijke Genade met hem is en hem, door ervaring, snel vooruit wil helpen, door hem te leren dat een bereidwillige en spontane overgave aan de Goddelijke Wil een veel zekerdere manier is om gelukkig te zijn in vrede en licht dan de bevrediging van welk verlangen dan ook.

17 oktober 1969

176 – Als ik terugkijk op mijn vorige leven, zie ik dat als ik niet had gefaald en geleden, ik de allergrootste zegeningen van mijn leven zou hebben verloren; toch, ten tijde van het lijden en de mislukking, werd ik gekweld door een gevoel van onheil. Omdat we niets kunnen zien dan het ene feit dat voor onze neus ligt, geven we ons daarom over aan al dit gesnotter en geschreeuw. Wees stil, dwaze harten! Dood het ego, leer enorm en universeel te zien en voelen.

177 – De perfecte kosmische visie en het kosmische sentiment zijn de genezing van alle dwaling en lijden; maar de meeste mensen slagen er alleen in de reikwijdte van hun ego te vergroten.

Wat is "de kosmische visie en het kosmische sentiment" en hoe kunnen ze worden bereikt?

Dit betekent simpelweg de visie van de hele aarde tegelijkertijd en het sentiment dat het resultaat is van deze visie op het geheel. Dit geheel omvat alles *tegelijk*, licht en duisternis, lijden en plezier, geluk en ongeluk, en alles bij elkaar vormt het een vibratie van aanbidding, gericht op het Goddelijke, net

zoals alle geluiden die samen worden gehoord de allerhoogste aanroeping tot het Goddelijke vormen: OM.

18 oktober 1969

178 – Mensen zeggen en denken "Voor mijn land!", "Voor de mensheid!", "Voor de wereld!", maar ze bedoelen eigenlijk "Voor mezelf gezien in mijn land!", "Voor mezelf gezien in de mensheid!", "Voor mezelf, in mijn verbeelding verbeeld als de wereld!". Dat mag dan een verruiming zijn, maar het is geen bevrijding. Vrij zijn en in een grote gevangenis zitten zijn geen voorwaarde voor vrijheid.

Om vrij te zijn, moet men uit de gevangenis komen. De gevangenis is het ego, het gevoel van een afgescheiden persoonlijkheid. Om vrij te zijn, moet je je bewust en volledig verenigen met de Allerhoogste en door deze identificatie de grenzen van het ego doorbreken en het bestaan van het ego zelf uitroeien door jezelf te universaliseren, ook al blijft de individualisatie van het bewustzijn bewaard.

19 oktober 1969

179 – Leef voor God in je naaste, God in jezelf, God in je land en het land van je vijand, God in de mensheid, God in boom, steen en dier, God in de wereld en buiten de wereld, dan ben je op het rechte pad naar bevrijding.

Daar is niets aan toe te voegen. Het is waar – overduidelijk waar – en je moet het zeker ervaren, want alleen ervaring is absoluut overtuigend.

21 oktober 1969

180 – Er zijn kleinere en grotere eeuwigheden; want eeuwigheid is een term van de ziel en kan zowel in de Tijd bestaan als deze overschrijden. Wanneer de Schrift zegt "*śāśvatīḥ samah*", bedoelt men daarmee een lange tijdspanne en bestendigheid van tijd of een nauwelijks meetbaar eon; alleen Absolute God heeft de absolute eeuwigheid. Maar wanneer men naar binnen gaat, ziet men dat alle dingen heimelijk eeuwig zijn; er is geen einde, en er was ook nooit een begin.

Hoe kan men eeuwigheid ervaren?

Door zich te verenigen met het Eeuwige, dat wil zeggen, met het Goddelijke.

23 oktober 1969

181 – Wanneer je een ander een dwaas noemt, zoals je soms moet, vergeet dan niet dat je zelf de allerhoogste dwaas van de mensheid bent geweest.

182 – God houdt ervan om te gepasten tijde de dwaas te spelen; de mens doet het te gepasten tijde en ongepast. Dat is het enige verschil.

Al enkele jaren gebruiken bijna al onze kinderen, groot en klein, de gewoonte om in hun dagelijkse spraak altijd vulgaire woorden te gebruiken. Ze onderbreken bijvoorbeeld elke zin met woorden als "idiot", "dwaas", enz... en andere soortgelijke Indiaanse termen, zonder enige kwade bedoeling. Hoe kunnen we hen helpen om van deze slechte gewoonte af te komen die zo algemeen is geworden?

De enige remedie is leren nadenken voordat je spreekt en alleen de woorden te zeggen die absoluut onmisbaar zijn om je gedachten uit te drukken.

Hoe minder je spreekt, hoe beter. En als het onmisbaar is om iets met iemand anders te communiceren, is het verstandig om alleen de woorden te zeggen die onmisbaar zijn, niet meer.

24 oktober 1969

183 – Volgens boeddhisten is het redden van een mier van de verdrinkingsdood een groter werk dan het stichten van een rijk. Er schuilt een waarheid in het idee, maar een waarheid die gemakkelijk kan worden overdreven.

184 – Eén deugd – zelfs compassie – onnodig boven alle andere verheffen, is de ogen van wijsheid met de hand bedekken. God beweegt zich altijd in de richting van harmonie.

Elke overdrijving, elke exclusiviteit, is een gebrek aan evenwicht en een schending van de harmonie, en daarom een vergissing in iemand die ernaar perfectie streeft. Want perfectie kan alleen bestaan in opperste harmonie.

28 oktober 1969

185 – Medelijden mag bewaard blijven, zolang uw ziel onderscheid maakt, voor de lijdende dieren; maar de mensheid verdient van u iets nobelers; zij vraagt om liefde, om begrip, om kameraadschap, om de hulp van de gelijke en broeder.

186 – De bijdragen van het kwaad aan het welzijn van de wereld en het kwaad dat soms door de deugdzamen wordt aangericht, zijn kwellend voor de ziel die verliefd is op het goede. Wees desondanks niet welddadig of verward, maar bestudeer liever en begrijp rustig Gods wegen met de mensheid.

Sri Aurobindo bedoelt dat er een hoogte in het bewustzijn is waar de gewone begrippen van goed en kwaad al hun waarde verliezen.⁵⁸

En hij adviseert ons, in plaats van beïnvloed te worden door de manier waarop dingen op aarde gebeuren, in bewustzijn te stijgen naar gemeenschap met het Goddelijke; dan zullen we begrijpen waarom de dingen zijn zoals ze zijn.

29 oktober 1969

⁵⁸ Deze zin was in het Engels in het origineel

187 – In Gods voorzienigheid bestaat geen kwaad, maar alleen goed of de voorbereiding ervan.

188 – Deugd en ondeugd zijn gemaakt voor de strijd en voortgang van uw ziel; maar voor de resultaten behoren ze toe aan God, die zichzelf vervult boven ondeugd en deugd.

Ondeugd en deugd zijn uitvindingen van het menselijk denken ten behoeve van evolutie en vooruitgang – maar in het Goddelijk Bewustzijn bestaan ondeugd en deugd niet.

Het hele universum bevindt zich in een langzame opgaande evolutie naar Dat wat het moet manifesteren.

30 oktober 1969

189 – Leef innerlijk; laat u niet wankelen door uiterlijke gebeurtenissen.

190 – Werp uw aalmoezen niet overal heen in een vertoon van liefdadigheid; begrijp en heb lief waar u helpt. Laat uw ziel in u groeien.

191 – Help de armen zolang de armen bij u zijn; maar bestudeer en streef er ook naar dat er geen armen zijn die uw hulp nodig hebben.

Innerlijk leven in een constant verlangen naar het Goddelijke stelt ons in staat het leven met een glimlach te bekijken en vredig te blijven, ongeacht de uiterlijke omstandigheden.

Wat de armen betreft, zegt Sri Aurobindo dat het goed is hen te hulp te komen, mits het geen ijdel vertoon van liefdadigheid is, maar dat het veel nobeler is een remedie tegen armoede te zoeken, zodat er geen armen meer op aarde overblijven.

31 oktober 1969

192 – Het oude Indiase sociale ideaal eiste van de priester vrijwillige eenvoud van leven, zuiverheid, kennis en de gratis instructie van de gemeenschap, van de prins, oorlog, regering, bescherming van de zwakken en het opgeven van zijn leven op het slagveld, van de koopman, handel, winst en de teruggave van zijn winst aan de gemeenschap door middel van vrije giften, van de horige, arbeid voor de rest en materiële bezittingen. Als boetedoening voor zijn horigheid bespaarde het hem de belasting van zelfverloochening, de belasting van bloed en de belasting van zijn rijkdom.

In het begin, zo'n zesduizend jaar geleden, was dit volkomen waar, en werd ieder individu ingedeeld *naar zijn natuur*. Daarna werd het een rigide en steeds meer willekeurig sociaal gemak (naar geboorte), dat de ware aard van

het individu volledig negeerde. Het werd een onjuiste opvatting en moest verdwijnen.

Maar geleidelijk, met de menselijke vooruitgang, worden menselijke activiteiten steeds meer op een vergelijkbare, minder rigide maar veel juistere manier ingedeeld (naar ieders aard en capaciteiten).

7 november 1969

193 – Het bestaan van armoede is het bewijs van een onrechtvaardige en slecht georganiseerde samenleving, en onze publieke liefdadigheid is slechts het eerste late ontwaken in het geweten van een rover.

194 – Valmikië, onze oude epische dichter, rekent tot de tekenen van een rechtvaardige en verlichte maatschappelijke toestand niet alleen universele opvoeding, moraal en spiritualiteit, maar ook dat er "niemand zal zijn die gedwongen wordt grof voedsel te eten, niemand die ongekroond en niet gezalfd is, of die leeft als een armzalige en kleine slaaf van luxe."

195 – Het aanvaarden van armoede is nobel en heilzaam voor een klasse of een individu, maar het wordt fataal en berooft het leven van zijn rijkdom en expansie als het pervers georganiseerd wordt in een algemeen of nationaal ideaal.

196 – Armoede is net zomin een noodzaak van het sociale leven als ziekte van het natuurlijke lichaam; verkeerde leefgewoonten en onwetendheid over onze ware organisatie zijn in beide gevallen de ongezonde oorzaken van een vermijdbare wanorde.

Zal er een dag komen dat er geen arme mensen meer zullen zijn en geen lijden meer in de wereld?

Dat is absoluut zeker voor iedereen die de leer van Sri Aurobindo begrijpt en in hem gelooft.

Met de bedoeling een plek te creëren waar dit kan gebeuren, willen we Auroville stichten.

Maar om deze realisatie mogelijk te maken, moet ieder van ons zich inspannen om zichzelf te transformeren, want het meeste lijden van mensen is het gevolg van hun eigen fouten, zowel fysiek als moreel.

8 november 1969

Hoe kun je geloven dat er in Auroville geen lijden meer zal zijn zolang er mensen komen die in dezelfde wereld leven, geboren met dezelfde zwakheden en fouten?

Ik heb nooit gedacht dat er geen lijden meer zou zijn in Auroville, omdat mensen, zoals ze zijn, van lijden houden en het naar zich toe roepen, zelfs terwijl ze het vervloeken.

Maar we zullen proberen hen te leren om werkelijk vrede lief te hebben en te proberen gelijkwaardigheid te beoefenen.

Wat ik bedoelde was onvrijwillige armoede en bedelen.

Het leven in Auroville zal zo georganiseerd worden dat dit niet bestaat – en als bedelaars van buitenaf komen, zullen ze ofwel moeten vertrekken ofwel onderdak krijgen en de vreugde van het werk leren.

9 november 1969

Wat is het fundamentele verschil tussen het ideaal van de Ashram en het ideaal van Auroville?

Er is geen fundamenteel verschil in de houding ten opzichte van de toekomst en de dienst aan het Goddelijke.

Maar de mensen in de Ashram worden geacht hun leven aan yoga te hebben gewijd (behalve natuurlijk de studenten die hier alleen voor hun studie zijn en van wie niet wordt verwacht dat ze hun levenskeuze al hebben gemaakt).

Terwijl in Auroville alleen de welwillendheid om een collectief experiment te doen voor de vooruitgang van de mensheid voldoende is om toelating te krijgen.

10 november 1969

197 – Athene, niet Sparta, is het progressieve type voor de mensheid. Het oude India, met zijn ideaal van enorme rijkdom en enorme uitgaven, was de grootste natie. Het moderne India, met zijn neiging tot nationale ascese, is volledig arm geworden in het leven en verzonken in zwakte en degradatie.

198 – Denk niet dat wanneer u zich van materiële armoede hebt bevrijd, mensen toch gelukkig of tevreden zullen zijn, of de samenleving bevrijd zal zijn van kwalen, problemen en problemen. Dit is slechts de eerste en laagste noodzaak. Zolang de ziel binnenin gebrekkig georganiseerd blijft, zal er altijd uiterlijke onrust, wanorde en revolutie zijn.

Dit is volkomen duidelijk en dit is wat we mensen proberen duidelijk te maken. Een veilig en rustig leven is niet genoeg om mensen gelukkig te maken. Innerlijke ontwikkeling is noodzakelijk, en de vrede die voortkomt uit een bewust contact met het Goddelijke.

13 november 1969

199 – Ziekte zal altijd terugkeren naar het lichaam als de ziel onvolmaakt is; want de zonden van het denkvermogen zijn de geheime oorzaak van de zonden van het lichaam. Zo zullen ook armoede en problemen altijd op de mens in de samenleving terugkeren, zolang het denkvermogen van het ras onderworpen is aan egoïsme.

200 – Religie en filosofie proberen de mens te redden van zijn ego; dan zal het koninkrijk der hemelen binnenin spontaan weerspiegeld worden in een externe goddelijke stad.

Sri Aurobindo gebruikte de woorden filosofie en religie zodat iedereen het kon begrijpen. Maar hij wist heel goed dat de effectieve remedie tegen menselijk egoïsme buiten filosofie en religie ligt, in een waarachtig spiritueel leven, geaccepteerd en geleefd op aarde door het fysieke bewustzijn zelf – dit maakt het werkelijk in staat om het ego voor eens en altijd kwijt te raken.

15 november 1969

201 – Het middeleeuwse Christendom zei tegen het ras: "Mens, je bent in je aardse leven een slecht wezen en een worm voor God; verwerp dan het egoïsme, leef voor een toekomstige staat en onderwerp je aan God en Zijn priester." De resultaten waren niet overdreven goed voor de mensheid. Moderne kennis zegt tegen de mensheid: "Mens, je bent een vergankelijk dier en niets meer dan de mier en de regenworm voor de natuur, een vergankelijk stipje in het universum. Leef dan voor de staat en onderwerp je als een mier aan de getrainde bestuurder en de wetenschappelijke expert." Zal dit evangelie beter slagen dan het andere?

202 – Vedanta zegt eerder: "Mens, je bent van één natuur en substantie met God, één ziel met je medemensen. Ontwaak en ontwikkel je dan tot je volmaakte goddelijkheid, leef voor God in jezelf en in anderen." Dit evangelie, dat slechts aan enkelen werd gegeven, moet nu aan de hele mensheid worden aangeboden ter verlossing.

Er is niets aan toe te voegen. Sri Aurobindo heeft eerst het kwaad helder en meesterlijk uiteengezet en vervolgens de remedie. Het enige wat we hoeven te doen, is in praktijk brengen wat hij ons heeft geleerd.

16 november 1969

203 – De mensheid boekt altijd de meeste vooruitgang wanneer het het meest haar belang voor de natuur, haar vrijheid en haar universaliteit benadrukt.

204 – De dierlijke mens is het duistere startpunt, de huidige natuurlijke mens de gevarieerde en verwarde middenweg, maar de bovennatuurlijke mens het stralende en transcendente doel van onze menselijke reis.

De mens vindt zijn volledige kracht tot vooruitgang wanneer hij zich niet langer gebonden voelt aan de natuur of beperkt door haar wetten.

De natuur is slechts een beperkte uitdrukking van het Goddelijke, terwijl de mens geschapen is om de bewuste uitdrukking van het Goddelijke te worden, met alle mogelijkheden van kracht en licht die dat met zich meebrengt.

18 november 1969

205 – Leven en handelen bereiken hun hoogtepunt en worden voor eeuwig bekroond wanneer je de macht hebt bereikt om in elke gedachte en handeling, in kunst, literatuur en leven, in het

verwerven, bezitten of uitgeven van rijkdom, in huis, overheid en maatschappij, de Ene Onsterfelijke in Zijn lagere sterfelijke wezen te symboliseren en te manifesteren.

Dit is ongetwijfeld de beschrijving van de mens wanneer hij de top van zijn bestaan bereikt. Maar het is slechts de eerste stap van de supermens.

24 november 1969

Karma

(Werken)

Vierde Periode van Commentaren

(1969-1970)

Karma (Works)

Zelfontwikkeling en spirituele aspiratie stellen iemand in staat zijn karma te beheersen.

Leren is goed. Worden is beter.

De Moeder

206 – God leidt de mens terwijl de mens zichzelf misleidt; de hogere natuur waakt over de struikelblokken van zijn lagere sterfelijkheid; dit is de wirwar en tegenstrijdigheid waaruit we moeten ontsnappen naar de zelf-eenheid waartoe alleen een heldere kennis en een foutloos handelen mogelijk zijn.

De enige veiligheid in het leven, de enige manier om te ontsnappen aan de gevolgen van vroegere fouten, is een innerlijke ontwikkeling die leidt tot bewuste vereniging met de Goddelijke Aanwezigheid; de enige effectieve gids, de Waarheid van ons bestaan en van alle wezens.

25 november 1969

207 – Dat je medelijden hebt met schepselen is goed, maar niet goed, als je een slaaf bent van je medelijden. Wees een slaaf van niets behalve van God, zelfs niet van Zijn meest stralende engelen.

Voor wie volgens de Waarheid wil leven, is de enige manier om zich bewust te worden van de Goddelijke Aanwezigheid en uitsluitend te leven volgens Zijn Wil.

Dit is de enige manier om te ontsnappen aan kwaad en lijden, de enige manier om altijd in vrede, licht en vreugde te zijn.

26 november 1969

208 – Gelukzaligheid is Gods doel voor de mensheid; verwerf eerst dit allerhoogste goed voor uzelf, zodat u het volledig aan uw medemensen kunt uitdelen.

209 – Wie alleen voor zichzelf verwerft, verwerft het kwaad, ook al noemt hij het hemel en deugd.

De mens heeft recht op gelukzaligheid, want daarvoor is hij geschapen. Maar elke egocentrische beweging is precies het tegenovergestelde van deze gelukzaligheid; dus als je die alleen voor jezelf zoekt, stoot je die af in plaats van het aan te trekken. Door zelfvergetelheid, door jezelf te geven, zonder er iets voor terug te vragen, door als het ware op te gaan in deze gelukzaligheid, zodat die over allen kan schijnen, vind je de innerlijke vrede en vreugde die je nooit verlaten.

29 november 1969

Wat is het verschil tussen "zelfvergetelheid" en "zelfgave"?

Zelfvergetelheid kan eenvoudigweg een passieve toestand zijn, voortkomend uit een totaal gebrek aan egoïsme. Zelfgave, die haar volle waarde krijgt wanneer ze gericht is op het Goddelijke, is een actieve beweging die liefde in haar puurste en hoogste vorm omvat.

Een totale zelfgave aan het Goddelijke is het ware doel van het bestaan.

30 november 1969

210 – In mijn onwetendheid dacht ik dat woede nobel kon zijn en wraak grandioos; maar nu, wanneer ik Achilles in zijn epische woede zie, zie ik een heel mooie baby in een heel mooie razernij en ben ik blij en geamuseerd.

211 – Macht is nobel wanneer ze woede overtreft; vernietiging is grandioos, maar verliest haar status wanneer ze voortkomt uit wraak. Laat deze dingen links liggen, want ze behoren tot een lagere mensheid.

Woede en wraak behoren tot een lagere mensheid, de mensheid van gisteren en niet van morgen.

1 december 1969

212 – Dichters maken veel ophef over dood en uiterlijke kwellingen; maar de enige tragedies zijn het falen van de ziel en de enige epische triomfantelijke opstijging van de mens naar goddelijkheid.

Meestal wordt de mens niet getroffen door het enige dat werkelijk tragisch is, het onvermogen om zijn ziel te vinden en volgens zijn wet te leven.⁵⁹

In werkelijkheid is het enige dat werkelijk tragisch is, zich niet bewust te worden van zijn ziel, het psychische wezen, en zich er niet volledig door te laten leiden in zijn leven.

Sterven voordat hij zijn ziel heeft gevonden en volgens haar wet heeft geleefd, dát is de ware mislukking.

En het ware epos, de ware glorie, is het Goddelijke in zichzelf te vinden en volgens Zijn wet te leven.

3 december 1969

213 – De tragedies van het hart en het lichaam zijn het geween van kinderen om hun kleine verdriet en hun gebroken speelgoed. Glimlach in jezelf, maar troost de kinderen; doe ook mee, als je kunt, met hun spel.

Het is de bekrompenheid van het menselijk bewustzijn die gebeurtenissen tot tragedie maakt die voor het Goddelijk Bewustzijn slechts bewegingen zijn in de algemene evolutie. Maar zelfs wanneer men dat ziet, kan en moet men

⁵⁹ Deze zin was in het origineel in het Engels.

een diep medeleven koesteren voor hen die nog steeds in de greep van onwetendheid leven.

4 december 1969

214 – “Er is altijd iets abnormaals en excentrieks aan geniale mensen.” En waarom niet? Want genialiteit zelf is een abnormale geboorte en ligt buiten het gewone centrum van de mens.

215 – Genialiteit is de eerste poging van de Natuur om de gevangen god uit haar menselijke mal te bevrijden; de mal moet daarbij lijden. Het is verbazingwekkend dat de barsten zo weinig en onbelangrijk zijn.

Zodra een mens zich bewust wordt van het Goddelijke en zich met Hem verenigt, wordt hij zeker abnormaal voor gewone ogen, want hij heeft niet langer de zwakheden die de gewone menselijke natuur uitmaken.

Maar gelukkig voor hem verliest hij, juist door zijn innerlijke realisatie, de menselijke gewoonte om op te scheppen en is hij zo in staat de kwade wil van anderen te vermijden.

5 december 1969

216 – De Natuur raakt soms in woede door haar eigen weerstand, en beschadigt dan de hersenen om de inspiratie te bevrijden; want in deze poging is het evenwicht van het gemiddelde materiële brein haar voornaamste tegenstander. Ga voorbij aan de waanzin van zulke mensen en profiteer van hun inspiratie.

Het is inderdaad verstandig om alles te bekijken met de kalme glimlach van volmaakt vertrouwen. Want met zijn huidige bewustzijn kan de mens de bedoelingen van de Allerhoogste Heer nauwelijks begrijpen.

7 december 1969

217 – Wie kan het verdragen dat Kali met haar woeste kracht en brandende goddelijkheid het systeem binnenstormt? Alleen de man die Krishna al bezit.

Dit is een charmante en zeer expressieve manier om te zeggen dat alleen de bewuste Goddelijke Aanwezigheid in staat is alle geweld te beheersen en te overwinnen.

8 december 1969

218 – Haat de onderdrukker niet, want als hij sterk is, vergroot jouw haat zijn weerstandsvermogen; als hij zwak is, was jouw haat onnodig.

219 – Haat is een zwaard van macht, maar de snede ervan is altijd dubbel. Het is als de Kritya⁶⁰ van de oude magiërs die, als hij zijn prooi afschrikt, in woede terugkeert om zijn zender te verslinden.

⁶⁰ Magisch proces

220 – Heb God lief in je tegenstander, zelfs terwijl je hem slaat; zo zal de hel ook niet zijn deel zijn.

221 – Mensen praten over vijanden, maar waar zijn ze? Ik zie alleen worstelaars van de ene of de andere partij in de grote arena van het universum.

Dit alles is geschreven om de mensheid te laten ontwaken tot het besef van haar eigen eenheid. Wanneer men zich bewust is van deze Eenheid en wanneer men het Goddelijke in alle wezens ziet, is het gemakkelijk om te voelen zoals Sri Aurobindo aanbeveelt.

9 december 1969

222 – De heilige en de engel zijn niet de enige godheden; bewonder ook de Titaan en de Reus.

223 – De oude geschriften noemen de Titanen de oudere goden. Dat zijn ze nog steeds; geen enkele god is volledig goddelijk tenzij er ook een Titaan in hem verborgen zit.

224 – Als ik geen Rama kan zijn, dan zou ik Ravana zijn; want hij is de duistere kant van Vishnu.⁶¹

Dit betekent dat zoetheid zonder kracht en goedheid zonder macht onvolledig zijn en het Goddelijke niet volledig kunnen uitdrukken.

Ik zou, in overeenstemming met het soort beeld dat Sri Aurobindo gebruikt, kunnen zeggen dat de liefdadigheid en vrijgevigheid van een bekeerde Asura oneindig veel effectiever zijn dan die van een onschuldige engel.

11 december 1969

225 – Offer, offer, offer altijd, maar ter wille van God en de mensheid, niet ter wille van het offer.

226 – Egoïsme doodt de ziel; vernietigt het. Maar zorg ervoor dat je altruïsme de ziel van anderen niet doodt.

227 – Meestal is altruïsme slechts de meest verheven vorm van egoïsme.

Hoe kan altruïsme de ziel van anderen doden?

Door anderen materieel te helpen (altruïsme), en tegelijkertijd je eigen standpunt aan hen op te dringen, dood je hun ziel, omdat morele en sociale

⁶¹ Rama was een avatar of incarnatie van Vishnu; Ravana was een Titaan (Asura), een dodelijke vijand van Rama.

regels geen vervanging kunnen zijn voor de innerlijke wet die ieder van zijn ziel moet ontvangen.

13 december 1969

228 – Wie niet wil doden wanneer God hem dat opdraagt, richt in de wereld een onmetelijke verwoesting aan.

229 – Respecteer het menselijk leven zo lang als je kunt; maar respecteer meer het leven van de mensheid.

230 – Mensen doden uit onbeheersbare woede, haat of wraak; ze zullen de terugslag nu of in het hiernamaals ondergaan; of ze doden om een egoïstisch doel te dienen, koelbloedig; God zal hen niet vergeven. Als je doodt, laat je ziel dan eerst de dood als realiteit kennen en God zien in de geslagene, de slag en de stoot.

Onder welke omstandigheden geeft God het bevel om te doden?

Dit is een vraag die ik niet kan beantwoorden, omdat God mij nooit heeft gevraagd te doden.

14 december 1969

231 – Moed en liefde zijn de enige onmisbare deugden; zelfs als alle andere worden overschaduwd of in slaap vallen, zullen deze twee de ziel in leven houden.

232 – Gemeenheid en egoïsme zijn de enige zonden die ik moeilijk kan vergeven; toch zijn alleen zij bijna universeel. Daarom moeten ook deze niet in anderen worden gehaat, maar in onszelf worden vernietigd.

233 – Edelmoedigheid en vrijgevigheid zijn het etherische firmament van de ziel; zonder hen kijkt men naar een insect in een kerker.

234 – Laat je deugden niet die zijn die mensen prijzen of belonen, maar die je vervolmaken en die God in je natuur van je verlangt.

Kunt u mij uw definities geven van de volgende woorden?

1. Moed en liefde
2. Gemeenheid en egoïsme
3. Edelmoedigheid en vrijgevigheid.

1. Moed is de totale afwezigheid van angst in welke vorm dan ook.
2. Liefde is jezelf geven zonder iets terug te vragen.
3. Gemeenheid is een zwakte die deugden berekent en van anderen eist die men zelf niet bezit.
4. Egoïsme is jezelf in het middelpunt van het universum plaatsen en willen dat alles bestaat voor eigen bevrediging.
5. Edelmoedigheid is elke persoonlijke berekening afwijzen.

6. Vrijgevigheid is je eigen voldoening vinden in de voldoening van anderen.

15 december 1969

235 – Altruïsme, plicht, familie, vaderland, menselijkheid zijn de gevangenissen van de ziel wanneer ze niet haar instrumenten zijn.

236 – Ons vaderland is God de Moeder; spreek geen kwaad over haar, tenzij je het met liefde en tederheid kunt doen.

237 – Mensen zijn ontrouw aan hun vaderland voor hun eigen gewin; toch denken ze dat ze het recht hebben zich met afschuw af te keren van de moedermoord.

Hoe kunnen "altruïsme, plicht, familie, vaderland, mensheid" ware instrumenten van de ziel worden?

De ziel behoort toe aan het Goddelijke en is gehoorzaamheid en dienstbaarheid alleen aan het Goddelijke verschuldigd. Als het Goddelijke haar gebiedt om te werken voor familie, vaderland of mensheid, dan is dat in orde en kan ze dat doen zonder gevangen te zitten.

Als het bevel niet van het Goddelijke komt, is het dienen van deze dingen niets anders dan gehoorzamen aan sociale en morele conventies.

17 december 1969

238 – Breek de vormen van het verleden, maar bewaar de verworvenheden en de geest ervan, anders heb je geen toekomst.

239 – Revoluties hakken het verleden aan stukken en gooien het in een ketel, maar wat tevoorschijn is gekomen is de oude Aeson met een nieuw gezicht.

240 – De wereld heeft slechts een half dozijn succesvolle revoluties gekend en de meeste daarvan leken zelfs op mislukkingen; toch is het door grote en nobele mislukkingen dat de mensheid vooruitgaat.

Wat bedoelt Sri Aurobindo met "grote en nobele mislukkingen"?

De grootsheid en nobelheid van een gebeurtenis hangen niet af van materieel succes, maar van de gevoelens die haar inspireren en het doel dat mensen hebben nagestreefd.

Het is niet succes dat grootsheid verleent, maar de drijfveer van de handeling en de nobelheid van de gevoelens die haar inspireren.

18 december 1969

241 – Atheïsme is een noodzakelijk protest tegen de slechtheid van de kerken en de bekrompenheid van geloofsbelijdenissen.

God gebruikt het als een steen om deze besmeurde kaartenhuizen te verbrijzelen.

242 – Hoeveel haat en domheid slagen mensen er niet in om fatsoenlijk in te pakken en "religie" te noemen!

Wat is beter: religie of atheïsme?

Zolang religies bestaan, zal atheïsme onmisbaar zijn om tegenwicht te bieden. Beide moeten verdwijnen om plaats te maken voor een oprechte en onbaatzuchtige zoektocht naar de Waarheid en een totale toewijding aan het object van deze zoektocht.

21 december 1969

243 – God leidt het best wanneer Hij de ergste verzoekt, heeft volledig lief wanneer Hij wreed straft, helpt volmaakt wanneer Hij gewelddadig tegenwerkt.

244 – Als God de last van het verzoeken van mensen niet op zich zou nemen, zou de wereld zeer spoedig ten onder gaan.

245 – Laat je innerlijk verleiden, zodat je in de strijd je neerslachtige neigingen kunt uitputten.

246 – Als je het aan God overlaat om te zuiveren, zal Hij het kwaad in je subjectief uitputten; maar als je erop staat jezelf te leiden, zul je in veel uiterlijke zonde en lijden vervallen.

247 – Noem niet alles wat mensen kwaad noemen slecht, maar alleen wat God heeft verworpen; noem niet alles wat mensen goed noemen goed, maar aanvaard alleen wat God heeft aangenomen.

Als iemand zich volledig aan het Goddelijke overgeeft, is het dan nodig om zijn persoonlijke wil, zijn keuzevermogen, enz. te ontwikkelen? Zullen deze dingen geen obstakels worden?

Persoonlijke wil en keuzevermogen zijn noodzakelijke eigenschappen voor hen die in de gewone onwetendheid en illusie leven.

Ware zelfgave aan het Goddelijke betekent natuurlijk hun overgave. Maar helaas leven veel mensen in de illusie dat ze zich volledig aan het Goddelijke hebben overgegeven, en toch een zeer actief "ego" in zich behouden dat hen ervan weerhoudt de Goddelijke Wil helder te waarnemen; als deze mensen hun persoonlijke wil en onderscheidingsvermogen opgeven, lopen ze het risico onsamenvattend en grillig te worden.

Je moet eerst volmaakte oprechtheid verwerven om er zeker van te zijn dat je jezelf niet voor de gek houdt, en je moet duidelijk bewijs hebben dat het werkelijk de Goddelijke Wil is die je beweegt en leidt.

22 december 1969

248 – Mensen in de wereld hebben twee lichten: plicht en principe;

Maar wie naar God is overgegaan, heeft met beide afgedaan en ze vervangen door Gods wil. Als mensen u hiervoor beledigen, maak u dan geen zorgen, O goddelijk instrument, maar ga uw weg zoals de wind of de zon u koestert en vernietigt.

249 – Niet om de lof van mensen te plukken, heeft God u de Zijne gemaakt, maar om onbevreesd Zijn bevel uit te voeren.

250 – Aanvaard de wereld als Gods theater; wees het masker van de Acteur en laat Hem door u heen handelen. Als mensen u prijzen of aanfluiten, weet dan dat ook zij maskers zijn; en neem God in uzelf als uw enige criticus en publiek.

Het eerste wat nodig is, is bewust te worden van de Goddelijke Wil, en om dat te doen, moet men geen verlangens of persoonlijke wil meer hebben.

De beste manier om dit te bereiken is om je hele aspiratie te richten op de Goddelijke Volmaaktheid, je er zonder voorbehoud aan over te geven en alleen daarop te vertrouwen voor alle bevrediging.

Al het andere zal daaruit voortvloeien.

23 december 1969

251 – Als Krishna alleen is aan de ene kant en de bewapende en georganiseerde wereld met haar legers, granaatscherven en regels aan de andere kant, geef dan toch de voorkeur aan je goddelijke eenzaamheid. Maak je er niet druk om of de wereld over je lichaam heengaat en haar granaatscherven je aan stukken scheuren en haar cavalerie je ledematen vertrapt in vormloze modder langs de weg; want het denkvermogen was altijd een simulacrum en het lichaam een kadaver. De geest, bevrijd uit zijn omhulsels, bereikt en overwint.

Dit wil ons zeggen dat de enige keuze die we kunnen maken, is ons te verenigen met het Goddelijke, ondanks alles, zelfs de tegenstand van de hele wereld, omdat de wereld slechts een schijnbare kracht heeft in het mentale en het fysieke, terwijl het Goddelijke de eeuwige kracht van de Waarheid bezit.

26 december 1969

252 – Als je denkt dat nederlaag je einde is, ga dan niet strijden, ook al ben je de sterkere. Want het lot wordt niet door een mens betaald, noch is de macht gebonden aan haar bezitters. Maar nederlaag is niet het einde, het is slechts een poort of een begin.

253 – Ik heb gefaald, zeg je. Zeg liever dat God rondcirkelt naar Zijn doel.

254 – Misleid door de wereld, wend je je tot God. Als de wereld sterker is dan jij, denk je dan dat God zwakker is? Wend je liever tot Hem voor Zijn bevel en voor de kracht om het te vervullen.

Waarom moet God "rond Zijn doel cirkelen"? Hij kan het gemakkelijk en onmiddellijk bereiken als Hij dat wil, en ieders werk gemakkelijker en effectiever maken.

Sri Aurobindo zei toch zeker niet dat "God" rond *hoeft* te cirkelen, omdat Hij almachtig is; maar Zijn macht is niet willekeurig zoals mensen die begrijpen.

Om hier iets van te begrijpen, moet men weten en voelen dat er in het hele universum niets is dat geen uitdrukking is van Zijn almachtige en alomtegenwoordige wil; en alleen door zich bewust met Hem te verenigen, kan men dit beginnen te begrijpen, niet mentaal, maar door een ervaring van bewustzijn en visie.

Met zijn gewone bewustzijn, zelfs met de grootste intelligentie, kan de mens slechts een oneindig klein deel van de schepping bevatten en dus kan hij het niet begrijpen, laat staan beoordelen.

En als we de transformatie van de wereld willen bespoedigen, kunnen we het beste ons zonder voorbehoud of berekening overgeven aan Dat wat weet.

28 december 1969

255 – Zolang een oorzaak één ziel aan zijn zijde heeft die ongrijpbaar is in het geloof, kan ze niet vergaan.

256 – De rede geeft me geen basis voor dit geloof, moppert u. Dwaas! Als dat wel zo was, zou geloof niet nodig zijn of van u geëist worden .

257 – Geloof in het hart is de duistere en vaak vervormde weerspiegeling van een verborgen kennis. De gelovige wordt vaak meer geplaagd door twijfel dan de meest verstokte scepticus. Hij houdt vol omdat er iets onderbewusts in hem is dat weet. Dat zowel zijn blinde geloof als zijn schemerige twijfels tolereert en aanstuurt op de openbaring van wat het weet.

Is het goed om een "blind geloof" te hebben dat noch vragen stelt, noch redeneert?

Wat men gewoonlijk blind geloof noemt, is in feite wat de Goddelijke Genade soms schenkt aan hen wier intelligentie niet voldoende ontwikkeld is om ware kennis te bezitten. Blind geloof kan dus iets zeer achtenswaardigs zijn, hoewel het natuurlijk duidelijk is dat iemand met ware kennis zich in een veel hogere positie bevindt.

29 december 1969

Tot welk niveau behoort geloof – mentaal of psychisch?

Geloof is een exclusief psychisch fenomeen.

30 december 1969

258 – De wereld denkt dat ze zich beweegt op het licht van de rede, maar ze wordt in werkelijkheid gedreven door haar geloof en instincten.

259 – De rede past zich aan het geloof aan of beargumenteert een rechtvaardiging van de instincten; maar ze ontvangt de impuls onderbewust, waardoor mensen denken dat ze rationeel handelen.

260 – De enige taak van de rede is het ordenen en bekritisieren van de waarnemingen. Het heeft op zichzelf geen enkel middel tot een positieve conclusie, noch een bevel tot handelen. Wanneer het pretendeert te veroorzaken of aan te zetten, verhuult het andere middelen.

261 – Totdat de Wijsheid tot u komt, gebruik de rede voor haar door God gegeven doeleinden en geloof en instinct voor die van hen. Waarom zou u uw leden tegen elkaar laten strijden?

Wat zijn de hoogste doelen van rede, geloof en instinct in het gewone leven en in het spirituele leven?

Iedereen heeft zijn eigen doelen, afhankelijk van zijn aard en het doel dat hij in het gewone leven wil bereiken.

Wat het spirituele leven betreft, dat heeft slechts één doel: het Goddelijke kennen en zich met Hem verenigen, met alle mogelijke middelen en met de hulp van geloof, wat zeker de krachtigste drijfveer is voor beginners.

31 december 1969

262 – Neem altijd waar en handel in het licht van uw toenemende waarnemingen, maar niet alleen die van het redenerende brein. God spreekt tot het hart wanneer het brein Hem niet kan begrijpen.

263 – Als je hart je zegt: Zo en door zulke middelen en op zo'n moment zal het gebeuren, geloof het dan niet. Maar als het je de zuiverheid en de breedte van Gods gebod geeft, luister ernaar.

264 – Wanneer je het gebod hebt ontvangen, zorg er dan alleen voor dat je het uitvoert. De rest is Gods wil en regeling, die mensen toeval, geluk en fortuin noemen.

Het is duidelijk in de stilte van het denkvermogen dat het mogelijk is om het Goddelijk Gebod waar te nemen. De ware manier van kennen is boven woorden en gedachten.

Wanneer dit fenomeen zich voordoet, wordt het heel duidelijk, omdat men het Goddelijk Gebod eerst kent, en de woorden om het te beschrijven later komen.

1 januari 1970

265 – Als je doel groot is en je middelen klein, handel dan toch; want alleen door handelen kunnen deze voor jou toenemen.

266 – Maak je geen zorgen om tijd en succes. Voer je rol uit, of het nu gaat om falen of voorspoed.

267 – Er zijn drie vormen waarin het gebod kan komen: de wil en het geloof in je natuur, je ideaal waarover hart en verstand het eens zijn, en de stem van Hemzelf of Zijn engelen.

268 – Er zijn momenten waarop handelen onverstandig of onmogelijk is; ga dan in Tapasya⁶² in een fysieke eenzaamheid of in de afzondering van je ziel en wacht op welk goddelijk woord of welke manifestatie dan ook.

269 – Spring niet te snel op stemmen, want er zijn leugenachtige geesten die klaar staan om je te misleiden; maar laat je hart zuiver zijn en luister daarna.

Het is inderdaad van het grootste belang om niet elke stem als afkomstig van het Goddelijke te beschouwen, omdat men dan geneigd is het bevel van een bedrieger te gehoorzamen. Er is maar één garantie: de volledige afwezigheid van elk persoonlijk verlangen, zelfs niet het verlangen naar het dienen van het Goddelijke, en het feit ondergedompeld te zijn in een totale vrede. Alleen dan kan men zeker zijn van zijn onderscheidingsvermogen.

3 januari 1970

270 – Er zijn momenten waarop God streng aan de kant van het verleden lijkt te staan; dan zit wat geweest is en is, vast als op een troon en bekleedt zich met een onherroepelijk "Ik zal zijn." Volhard dan, ook al lijkt het alsof je strijdt tegen de Meester van alles; want dit is Zijn zwaarste beproeving.

271 – Alles is niet beslist wanneer een zaak menselijkerwijs verloren en hopeloos is; alles is pas beslist wanneer de ziel haar inspanning opgeeft.

Dit moet ons aanmoedigen om ons niet te laten beïnvloeden door de schijn en te volharden in onze inspanning, zelfs als die geen resultaat lijkt te hebben.

In het leven moeten we doen wat ons wordt geopenbaard als het ware dat gedaan moet worden, zelfs als anderen ons bespotten en bekritisieren; Want de mening van mensen heeft geen waarde, alleen de Goddelijke Wil is waar en zal zegevieren.

4 januari 1970

272 – Wie hoge spirituele graden wil behalen, moet slagen voor eindeloze tests en examens. Maar de meesten zijn er alleen maar op uit om de examinerator om te kopen.

⁶² Soberheid, spirituele discipline.

273 – Vecht, terwijl je handen vrij zijn, met je handen en je stem en je hersenen en allerlei wapens. Zit je vastgeketend in de kerkers van de vijand en word je door zijn knevels tot zwijgen gebracht? Vecht met je stille, alles bestormende ziel en je alomvattende wilskracht, en wanneer je dood bent, vecht dan nog steeds met de wereldomvattende kracht die van God in je uitging.

De waarheid is een moeilijke en zware verovering. Men moet een ware krijger zijn om deze verovering te behalen, een krijger die niets vreest, noch vijanden, noch de dood, want, tegen de hele wereld, met of zonder lichaam, gaat de strijd door en zal eindigen in de Overwinning.

6 januari 1970

274 – Je denkt dat de asceet in zijn grot of op zijn bergtop een steen en een nietsnut is. Wat weet je? Hij vult misschien de wereld met de machtige stromingen van zijn wil en verandert die door de druk van zijn zielestaat.

275 – Dat wat de bevrijde in zijn ziel op de bergtoppen ziet, verschijnen helden en profeten in de materiële wereld om te verkondigen en te volbrengen.

276 – De theosofen hebben ongelijk in hun omstandigheden, maar gelijk in het wezenlijke. Als de Franse Revolutie heeft plaatsgevonden, was dat omdat een ziel op de Indiase sneeuw droomde van God als vrijheid, broederschap en gelijkheid.

Dit is simpelweg om ons te laten zien dat de kracht van de geest veel groter is dan alle materiële krachten. Maar beide zijn onmisbaar voor de realisatie.

7 januari 1970

277 – Alle spraak en handeling komen voort uit de eeuwige Stilte.

278 – Er is geen onrust in de diepten van de Oceaan, maar daarboven is er het vreugdevolle gedonder van zijn geschreeuw en zijn snelle vaart naar de kust; zo is het ook met de bevrijde ziel te midden van heftige actie. De ziel handelt niet; ze ademt slechts overweldigende actie uit zichzelf.

Dit vertelt ons opnieuw dat Dat wat actie veroorzaakt, het Bewustzijn en de Kracht die zich in actie manifesteren, heel anders zijn dan de individuen die het materieel uitvoeren en die in hun onwetendheid denken dat zij de initiatiefnemers van actie zijn.

8 januari 1970

279 – O soldaat en held van God, waar is voor jou verdriet, schaamte of lijden? Want je leven is glorie, je daden toewijding, overwinning je apotheose, nederlaag je triomf.

Voor iemand die volledig toegewijd is aan het Goddelijke, kan er geen schaamte of lijden zijn, want het Goddelijke is altijd bij hem, en de Goddelijke Aanwezigheid verandert alle dingen in glorie.

9 januari 1970

280 – Lijden je lagere leden nog steeds onder de schok van zonde en verdriet? Maar daarboven, zichtbaar voor je of onzichtbaar, zit je ziel koninklijk, kalm, vrij en triomfantelijk. Geloof dat de Moeder aan het einde haar werk zal hebben gedaan en de aarde van uw bestaan tot een vreugde en zuiverheid zal hebben gemaakt.

281 – Als uw hart in u verontrust is, als u lange tijd geen vooruitgang boekt, als uw kracht verzwakt en wegwijnt, herinner u dan altijd het eeuwige woord van onze Minnaar en Meester: "Ik zal u bevrijden van alle zonde en kwaad; wees niet bedroefd."

Wat Sri Aurobindo de ziel noemt, is hier de Goddelijke Aanwezigheid in ieder van ons; en de zekerheid van deze constante Aanwezigheid in ons zal al ons verdriet verlichten door ons te overtuigen van de uiteindelijke overwinning die zeker is.

10 januari 1970

282 – Zuiverheid is in uw ziel; maar wat betreft daden, waar is hun zuiverheid of onzuiverheid?

Sri Aurobindo gebruikt het woord zuiverheid niet in de gewone morele zin. Voor hem betekent "zuiverheid" "uitsluitend onder de invloed van het Goddelijke", alleen het Goddelijke uitdrukken. Op dit moment kan geen enkele handeling op aarde zo zijn.

12 januari 1970

283 – O Dood, onze gemaskerde vriend en schepper van mogelijkheden, wanneer u de poort wilt openen, aarzel dan niet om het ons van tevoren te vertellen; want wij behoren niet tot hen die worden geschokt door het ijzeren gekraak.

284 – De Dood is soms een ruwe bediende; maar wanneer hij dit aardse gewaad verruilt voor dat stralendere gewaad, kunnen zijn stoeien en onbeschaamdheid worden vergeven.

285 – Wie zal u doden, O onsterfelijke ziel? Wie zal u martelen, O eeuwig vreugdevolle God?

Waarom wordt de dood al sinds het begin geassocieerd met verdriet?

Menselijke onwetendheid en egoïsme zijn de oorzaak van verdriet. Maar dit verdriet heeft ook een rol gespeeld in de evolutie van de mensheid.

13 januari 1970

Welke rol heeft verdriet gespeeld in de evolutie van de mensheid?

Verdriet, verlangen, lijden, ambitie en elke andere soortgelijke reactie in gevoelens en gewaarwordingen hebben er allemaal aan bijgedragen dat bewustzijn verrijst uit het onbewustheid en dit bewustzijn ontwaakt tot de wil tot vooruitgang.

14 januari 1970

286 – Denk hieraan, wanneer uw leden verlangen naar de liefde met depressie en zwakte: "Ik ben Bacchus en Ares en Apollo; ik ben Agni, zuiver en onoverwinnelijk; ik ben Surya, eeuwig brandend."

287 – Deins niet terug voor de Dionysische kreet en verrukking in u, maar zorg ervoor dat u geen strohalm bent op die golven.

288 – U moet leren alle goden in u te verdragen en nooit te wankelen met hun toestroom of te bezwijken onder hun last.

Dit is om de mens te leren zich niet te laten overheersen of bang te maken door de goden van de verschillende religies; want als mens draagt de mens de mogelijkheid in zich om zich te verenigen met de Allerhoogste Heer en zich van Hem bewust te worden.

15 januari 1970

289 – De mensheid is moe van kracht en vreugde en heeft verdriet en zwakte deugd genoemd, moe van kennis en onwetendheid heiligheid, moe van liefde en harteloosheid verlichting en wijsheid.

290 – Er zijn vele soorten verdraagzaamheid. Ik zag een lafaard zijn wang uitsteken naar degene die hem sloeg; ik zag een fysieke zwakkeling, geslagen door een sterke en zichzelf goedkeurende pestkop, rustig en aandachtig naar de agressor kijken; ik zag de mens geworden God liefdevol glimlachen naar degenen die hem stenigden. De eerste was belachelijk, de tweede verschrikkelijk, de derde goddelijk en heilig.

Sri Aurobindo vertelt ons dat het uitstralen van liefde in alle omstandigheden een teken is van het Goddelijke, dat evenveel liefde heeft voor degene die hem slaat als voor degene die hem aanbidt – wat een les voor de mensheid!

17 januari 1970

291 – Het is nobel om je eigen beledigers te vergeven, maar niet zo nobel om onrecht dat anderen is aangedaan te vergeven. Niettemin vergeef ook hen, maar wreek ze, indien nodig, kalm.

292 – Wanneer Aziaten een bloedbad aanrichten, is het een gruweldaad; wanneer Europeanen een bloedbad aanrichten, is het een militaire noodzaak. Waardeer het onderscheid en denk na over de deugden van deze wereld.

Dit alles doet ons diep de dwaasheid voelen van menselijke oordelen gebaseerd op eigenbelang en de reacties van het ego.

Zolang mensen in hun huidige staat van onwetendheid blijven, zijn hun oordelen en meningen waardeloos in het licht van de Waarheid en moeten ze als zodanig worden beschouwd.

20 januari 1970

293 – Let op de al te verontwaardigde rechtvaardigen. Het duurt niet lang meer voordat je ze juist de overtreding ziet begaan of goedpraten die ze zo fel hebben veroordeeld.

294 – “Er is weinig echte hypocrisie onder de mensen.” Dat is waar, maar er is veel diplomatie en nog meer zelfbedrog. De laatste bestaat uit drie varianten: bewust, onderbewust en halfbewust; maar de derde is de gevaarlijkste.

Het lijkt mij dat bewust zelfbedrog het ergst is, toch?

Bewust zelfbedrog is zeldzaam omdat het een sterke ontwikkeling van het bewustzijn impliceert, samen met een perverse wil om te bedriegen, wat leidt tot de gevaarlijkste vorm van valsheid; maar het is misschien ook het gemakkelijkst te genezen, want het bewustzijn is al ontwaakt en hoeft zich alleen maar bewust te worden van zijn fout en de beslissing te nemen om deze te corrigeren om de macht te hebben om dit te doen.

Anderen moeten zich eerst bewust worden van wat ze doen, en dat duurt meestal lang.

21 januari 1970

295 – Laat u niet misleiden door de deugdzzaamheid van mensen, en walg ook niet van hun openlijke of geheime ondeugden. Deze dingen zijn de noodzakelijke veranderingen in een lange overgangsperiode van de mensheid.

296 – Laat u niet afschrikken door de oneerlijkheid van de wereld; de wereld is een gewonde en giftige slang die kronkelt naar een voorbestemde vervelling en perfectie. Wacht, want het is een goddelijke weddenschap; en uit deze laagheid zal God tevoorschijn komen, briljant en triomfantelijk.

Sri Aurobindo vertelt ons dat de mens een tijdelijk wezen is en dat uit al het lijden van de wereld een wezen van licht zal ontstaan, dat in staat is het Goddelijke te manifesteren.

Al diegenen die niet tevreden zijn met de wereld zoals die is, weten dus dat hun aspiratie niet tevergeefs is en dat de wereld verandert.

Als toewijding en inspanning gepaard gaan met de aspiratie, zullen de dingen sneller gaan.

22 januari 1970

297 – Waarom deins je terug voor een masker? Achter zijn weerzinwekkende, groteske of verschrikkelijke schijn lacht

Krishna om je dwaze woede, je nog dwazere minachting of afkeer en je meest dwaze angst.

298 – Wanneer je merkt dat je een ander minacht, kijk dan naar je eigen hart en lach om je dwaasheid.

Is het alleen onze mentale conceptie die groteske en verfoeilijke dingen ziet, of zijn ze werkelijk zoals wij ze zien? En hetzelfde geldt voor schoonheid, nietwaar?

Het is zeker dat in de huidige staat van de fysieke wereld de schijn nog steeds erg bedrieglijk is; fysieke schoonheid is niet altijd een teken van een mooie ziel, en een lelijk of grotesk lichaam kan een genie of een schitterende ziel verbergen.

Maar voor iemand met meer innerlijke gevoeligheid bedriegt de schijn niet langer en kan hij de lelijkheid waarnemen die verborgen zit onder een mooi gezicht en de schoonheid die verscholen ligt onder een masker van lelijkheid.

Er zijn ook gevallen, en die worden steeds talrijker, waarin de schijn de innerlijke werkelijkheid onthult die dan voor iedereen waarneembaar wordt.

23 januari 1970

299 – Vermijd ijdele discussies; maar wissel vrijelijk van gedachten. Als je moet discussiëren, leer dan van je tegenstander; want zelfs van een dwaas, als je niet luistert met je oor en je verstand, maar met het licht van je ziel, kun je veel wijsheid vergaren.

300 – Verander alle dingen in honing; dit is de wet van het goddelijk leven.

301 – Privédiscussies moeten altijd worden vermeden; maar schuw ze niet van de openbare strijd; maar zelfs daar grijpt⁶³ u de kracht van uw tegenstander aan.

302 – Wanneer u een mening hoort die u niet bevalt, bestudeer die dan en ontdek de waarheid ervan.

Als je oprecht volgens de Waarheid wilt leven, moet je weten dat je van alles kunt leren en dat je op elk moment de mogelijkheid hebt om vooruitgang te boeken. Een grote domheid kan je vaak een groot licht openbaren, als je moet zien.

24 januari 1970

303 – De middeleeuwse asceten haatten vrouwen en dachten dat ze door God geschapen waren om monniken te verleiden. Men mag nobeler denken over God en over de vrouw.

⁶³ Mogelijke alternatieve lezing: waardeert.

304 – Als een vrouw u heeft verleid, is dat dan haar schuld of de uwe? Wees geen dwaas en bedrieg uzelf niet.

305 – Er zijn twee manieren om de valstrik van de vrouw te vermijden; de ene is alle vrouwen te mijden en de andere alle wezens lief te hebben.

Wat zou het ideaal van een moderne vrouw in het gewone leven moeten zijn?

In het gewone leven mogen vrouwen alle ideeën hebben die ze willen, het is niet erg belangrijk.⁶⁴

Vanuit spiritueel oogpunt zijn mannen en vrouwen gelijk in hun vermogen om het Goddelijke te realiseren. Ieder moet dit op zijn (of haar) eigen manier en volgens zijn (of haar) eigen mogelijkheden doen.

25 januari 1970

306 – Ascese is ongetwijfeld zeer helend, een grot zeer vredig en de heuveltoppen wonderbaarlijk aangenaam; handel desalniettemin in de wereld zoals God het bedoeld heeft.

Sri Aurobindo laat ons zien dat men asceet kan zijn uit voorkeur en niet uit zelfverloochening; en zo laat hij ons begrijpen dat een dienaar van de Heer zijn en alleen handelen volgens Zijn wil een veel hogere staat is dan welke persoonlijke keuze dan ook, hoe heilig die ook mag lijken.

26 januari 1970

307 – God lachte Shankara drie keer uit, eerst toen hij terugkwam om het lichaam van zijn moeder te verbranden, opnieuw toen hij commentaar gaf op de Isha Upanishad en de derde keer toen hij door India raasde en inactiviteit predikte.

De Heer lachte toen deze man, die zichzelf zo wijs achtte, zich aan de conventies hield, nutteloze woorden schreef en een voorbeeld van overactiviteit gaf om inactiviteit te prediken.

27 januari 1970

308 – Mensen werken alleen naar succes en als ze het geluk hebben te falen, komt dat doordat de wijsheid en kracht van de natuur hun intellectuele slimheid overstemmen. Alleen God weet wanneer en hoe hij wijs moet blunderen en effectief moet falen.

309 – Wantrouw de man die nooit heeft gefaald en geleden; volg zijn lot niet, vecht niet onder zijn banier.

⁶⁴ Later voegde Moeder eraan toe: "Voor vrouwen is in het gewone leven het ideaal een goede gezondheid en harmonie."

310 – Er zijn er twee die ongeschikt zijn voor grootsheid en vrijheid: de man die nooit een slaaf van een ander is geweest en de natie die nooit onder het juk van vreemdelingen heeft geleefd.

Bepaalde essentiële kwaliteiten kunnen zich alleen ontwikkelen door lijden en moeilijkheden. Mensen vluchten ervoor weg in hun onwetendheid, maar de Allerhoogste Heer legt ze op aan degenen die Hij heeft uitgekozen om Hem op aarde te vertegenwoordigen om hun ontwikkeling te bespoedigen – want Hij is de Allerhoogste Wijsheid.

28 januari 1970

311 – Bepaal niet de tijd en de manier waarop het ideaal zal worden vervuld. Werk en laat de tijd en de weg over aan God, alwetend.

312 – Werk alsof het ideaal snel en in uw leven moet worden vervuld; volhard alsof u weet dat het niet zal gebeuren, tenzij het door duizend jaar arbeid is verkregen. Wat je pas in het vijfde millennium durft te verwachten, kan morgen met de dageraad opbloeien en wat je nu hoopt en verlangt, kan voor jou al in je honderdste komst zijn vastgelegd.

Dit is precies de houding die we allemaal zouden moeten hebben ten opzichte van transformatie: evenveel energie en enthousiasme alsof we er zeker van waren dat we het in ons huidige leven zouden bereiken, evenveel geduld en uithoudingsvermogen alsof we eeuwen nodig zouden hebben om het te realiseren.

29 januari 1970

313 – Ieder van ons heeft nog een miljoen levens te vervullen op aarde. Waarom dan deze haast, dit geschreeuw en dit ongeduld?

314 – Schreed snel, want het doel is ver weg; rust niet te lang, want uw Meester wacht op u aan het einde van uw reis.

Ook hier weer, zoals altijd, ziet Sri Aurobindo elk aspect van de vraag en terwijl hij kalmte en geduld predikt aan de rustelozen, wekt hij energie op en predikt hij die aan de luiaards. In de vereniging van tegenstellingen ligt ware wijsheid en totale effectiviteit.

30 januari 1970

315 – Ik ben moe van het kinderlijke ongeduld dat schreeuwt en het ideaal lastert en ontkent, omdat de Gouden Bergen niet in onze korte tijd of in een paar kortstondige eeuwen bereikt kunnen worden.

316 – Richt uw ziel zonder verlangen op het doel en sta erop door de goddelijke kracht in u; dan zal het doel zelf zijn middelen scheppen, nee, het zal zijn eigen middelen worden. Want het doel

is Brahman en reeds bereikt; zie het altijd als Brahman, zie het altijd in je ziel als reeds volbracht.

We dragen zeker allemaal het goddelijke einde van de eeuwige reis in onze ziel, en ons persoonlijk onvermogen is het enige dat ons ervan weerhoudt ons daar onmiddellijk bewust van te zijn.

Totale en onvoorwaardelijke overgave aan de Allerhoogste Heer (Brahman) is de enige en wonderbaarlijke manier om dit onvermogen te genezen.

1 februari 1970

317 – Plan niet met het intellect, maar laat je goddelijke blik je plannen voor je uitstippelen. Wanneer een middel tot je komt als dat wat gedaan moet worden, maak dat dan je doel; wat het doel betreft, het is, in de wereld, zichzelf aan het volbrengen en, in je ziel, reeds volbracht.

318 – Mensen zien gebeurtenissen als onvoltooid, om naar te streven en te bewerkstelligen. Dit is vals zien; gebeurtenissen worden niet bewerkstelligd, ze ontwikkelen zich. De gebeurtenis is Brahman, reeds volbracht van oudsher, en manifesteert zich nu.

Je zou het zo kunnen zeggen: alles bestaat van alle eeuwigheid, en we worden ons er geleidelijk van bewust in wat we de materiële wereld noemen.

Deze manier van zien en spreken is een complete omkering van het gewone menselijke bewustzijn.

2 februari 1970

319 – Zoals het licht van een ster de aarde bereikt honderden jaren nadat de ster is opgehouden te bestaan, zo manifesteert de gebeurtenis die in het begin al volbracht was in Brahman zich nu in onze materiële ervaring.

Ja, maar de wil van Brahman dat we deel zouden nemen aan deze gebeurtenis dateert uit hetzelfde moment en hun relatie blijft hetzelfde. Het enige wat er dus toe doet, is niet handelen vanuit een persoonlijke impuls, maar vanuit de opdracht die van Brahman is ontvangen.

4 februari 1970

320 – Regeringen, samenlevingen, koningen, politie, rechters, instellingen, kerken, wetten, gebruiken en legers zijn tijdelijke, noodzakelijke zaken die ons gedurende enkele eeuwen zijn opgelegd, omdat God Zijn gelaat voor ons verborgen heeft gehouden. Wanneer het ons weer in zijn waarheid en schoonheid verschijnt, zullen ze in dat licht verdwijnen.

321 – De anarchie is de ware goddelijke staat van de mens, uiteindelijk, zoals in het begin; maar daartussenin zou het ons rechtstreeks naar de duivel en zijn koninkrijk leiden.

De Anarchistische staat is het zelfbestuur van ieder individu. En het zal pas de perfecte regering zijn wanneer ieder zich bewust wordt van het innerlijke Goddelijke en Hem en Hem alleen gehoorzaamt.

5 februari 1970

322 – Het communistische principe van de maatschappij is intrinsiek even superieur aan het individualistische als broederschap aan jaloezie en wederzijdse slachting; maar alle praktische plannen van het socialisme, bedacht in Europa, zijn een juk, een tirannie en een gevangenis.

323 – Als het communisme zich ooit succesvol op aarde vestigt, moet het gebaseerd zijn op een fundament van broederschap van de ziel en de dood van het egoïsme. Een gedwongen vereniging en een mechanische kameraadschap zouden eindigen in een wereldwijd fiasco.

324 – Vedanta realiseerde zich dat dit de enige praktische basis is voor een communistische maatschappij. Het is het koninkrijk van de heiligen, zoals gedroomd door het Christendom, de Islam en het Puranische Hindoeïsme.

Zoals Sri Aurobindo ons zo goed vertelt, is individualisme een soort zelfgerechtvaardigde jaloezie, de heerschappij van ieder voor zich.

Maar de enige ware remedie is de exclusieve en universele heerschappij van de Allerhoogste Heer, aanwezig en bewust in alle wezens, met een overgangsregering door hen die zich waarlijk van Hem bewust zijn en zich volledig aan Zijn wil hebben overgegeven.

7 februari 1970

325 – “Vrijheid, gelijkheid, broederschap,” riepen de Franse revolutionairen, maar in werkelijkheid is vrijheid slechts beoefend met een dosis gelijkheid; wat broederschap betreft, werd er alleen een broederschap van Kaïn gesticht – en van Barabbas. Soms noemt het zichzelf een Trust of een Combinatie, en soms het Concert van Europa.

326 – “Aangezien de vrijheid heeft gefaald,” roept het vooruitstrevende denken van Europa, “laten we vrijheid en gelijkheid proberen, of, aangezien die twee een beetje moeilijk te combineren zijn, gelijkheid in plaats van vrijheid. Voor broederschap is het onmogelijk; daarom zullen we het vervangen door een industriële associatie.” Maar ook deze keer, denk ik, zal God zich niet laten misleiden.

Tot nu toe zijn vrijheid, gelijkheid en broederschap slechts woorden die luidkeels worden verkondigd, maar nog nooit in praktijk zijn gebracht, en ze kunnen niet in praktijk worden gebracht zolang mensen blijven wie ze zijn, geregeerd door hun ego en al zijn verlangens in plaats van alleen geregeerd te worden door de Ene Allerhoogste en oppermachtig Goddelijke.

8 februari 1970

327 – India kende drie forten van een gemeenschapsleven: de dorpsgemeenschap, de grotere gezamenlijke familie en de ordes van de Sannyasins; al deze dingen worden gebroken of breken met de stap van egoïstische opvattingen over het sociale leven; maar is dit niet uiteindelijk slechts het breken van deze onvolmaakte mallen op de weg naar een groter en goddelijker communisme?

328 – Het individu kan niet volmaakt zijn totdat hij alles wat hij zich nu noemt aan het goddelijke Wezen heeft overgegeven. Zo zal ook, totdat de mensheid alles wat ze heeft aan God geeft, er nooit een volmaakte samenleving zijn.

Sri Aurobindo schrijft hier op een heldere en duidelijke manier wat ik eerder probeerde uit te drukken: er kan geen volmaaktheid worden bereikt zolang de heerschappij van de Allerhoogste Heer niet overal en in alle dingen wordt erkend en toegelaten.

*
* *

Vrijheid kan alleen worden gemanifesteerd wanneer alle mensen de vrijheid van de Allerhoogste Heer kennen.

Gelijkheid kan alleen worden gemanifesteerd wanneer alle mensen zich bewust worden van de Allerhoogste Heer.

Broederschap kan alleen worden gemanifesteerd wanneer mensen voelen dat ze gelijkelijk geboren zijn uit de Allerhoogste Heer en één in Zijn Eenheid.

9 februari 1970

329 – Niets is klein in Gods ogen; laat er niets kleins zijn in de uwe. Hij besteedt evenveel werk van goddelijke energie aan de vorming van een casco als aan de opbouw van een rijk. Voor uzelf is het beter een goede schoenmaker te zijn dan een luxueuze en incompetente koning.

330 – Onvolmaakte capaciteit en effect in het werk dat voor u bedoeld is, is beter dan een kunstmatige competentie en een geleende perfectie.

331 – Niet het resultaat is het doel van handelen, maar Gods eeuwige vreugde in het worden, zien en doen.

Het is duidelijk dat de grootsheid van een handeling niet afhangt van de reikwijdte ervan, en de perfectie ervan niet afhangt van omstandigheden of externe voorwaarden, maar van de oprechtheid van de toewijding waarmee ze wordt verricht.

Doen wat het Goddelijke van je wil, in totale toewijding van het wezen: dat is het enige dat telt; de uiterlijke reikwijdte van de handeling doet er niet toe.

10 februari 1970

332 – Gods wereld vordert stap voor stap en vervult de kleinere eenheid voordat ze serieus de grotere probeert te verwezenlijken. Bevestig eerst de vrije nationaliteit, als u de wereld ooit tot één natie wilt maken.

333 – Een natie wordt niet gevormd door gemeenschappelijk bloed, een gemeenschappelijke taal of een gemeenschappelijke religie; dit zijn slechts belangrijke hulpmiddelen en krachtige gemakken. Maar waar gemeenschappen van mensen die niet door familiebanden verbonden zijn, verenigd zijn in één gevoel en streven om een gemeenschappelijke erfenis van hun voorouders te verdedigen of een gemeenschappelijke toekomst voor hun nageslacht te verzekeren, daar bestaat een natie al.

334 – Nationaliteit is een stap van de progressieve God die voorbij het stadium van de familie gaat; daarom moet de gehechtheid aan clan en stam verzwakken of verdwijnen voordat een natie geboren kan worden.

Zo onthult Sri Aurobindo ons het grote politieke geheim waarvan de realisatie ons kan leiden tot de vereniging van alle naties en uiteindelijk tot menselijke eenheid.

11 februari 1970

335 – Familie, nationaliteit en menselijkheid zijn Vishnu's drie stappen van een geïsoleerde naar een collectieve eenheid. De eerste is vervuld, we streven nog naar de vervolmaking van de tweede, naar de derde reiken we onze handen uit en het pionierswerk is al begonnen.

336 – Met de huidige moraal van het menselijk ras is een gezonde en duurzame menselijke eenheid nog niet mogelijk; maar er is geen reden waarom een tijdelijke benadering ervan niet de beloning zou moeten zijn van inspannende aspiratie en onvermoeibare inspanning. Door voortdurende benaderingen en door gedeeltelijke realisaties en tijdelijke successen boekt de natuur vooruitgang.

Zoals Sri Aurobindo heeft voorspeld, gaan de dingen snel en is de situatie van de mensheid sterk veranderd sinds Sri Aurobindo begon te werken in het subtiële fysieke: het idee van menselijke eenheid heeft grote vooruitgang geboekt en wordt breder begrepen.

12 februari 1970

337 – Imitatie is soms een goede leerschool; maar het zal nooit de vlag van de admiraal voeren.

338 – Hang liever jezelf op dan tot de horde succesvolle imitators te behoren.

Dit geldt voor kunstenaars en schrijvers – bijna allemaal zijn ze imitators en kopiïsten. Toch zouden alleen scheppers, zij die iets nieuws te zeggen of te laten zien hebben, moeten creëren.

13 februari 1970

339 – Verward is de weg van het werk in de wereld. Toen Rama, de Avatar, Vali,⁶⁵ of Krishna, die God zelf was, zijn tiran, oom Kansa, vermoordde om zijn volk te bevrijden, wie zal zeggen of ze goed of kwaad deden? Maar we kunnen dit voelen, ze handelden goddelijk.

Dit is een uiterst elegante manier om te zeggen dat alle noties van goed en kwaad uitsluitend menselijk zijn en waardeloos in de ogen van het Goddelijke.

16 februari 1970

340 – De reactie vervolmaakt en versnelt de vooruitgang door de kracht erin te vergroten en te zuiveren. Dit is wat de menigte zwakken niet kan zien, die wanhopen aan hun haven, wanneer het schip hulpeloos vlucht voor de stormwind, maar het vlucht, verborgen door de regen en de oceaan's rimpelingen, naar Gods beoogde haven.

Dit moet ons leren nooit te wanhopen. Want voor hen die zuiver van hart zijn en een onwankelbaar geloof hebben, is de ergste schijnbare nederlaag slechts een versluierd pad dat naar de uiteindelijke overwinning leidt.

17 februari 1970

341 – Democratie was het protest van de menselijke ziel tegen het geallieerde despotisme van autocraat, priester en edelman; dus is cialisme het protest van de menselijke ziel tegen het despotisme van een plutocratische democratie; anarchisme is waarschijnlijk het protest van de menselijke ziel tegen de tirannie van een bureaucratisch socialisme. Een turbulente en gretige mars van illusie naar illusie en van mislukking naar mislukking is het beeld van de Europese vooruitgang.

342 – Democratie in Europa is de heerschappij van de minister, de corrupte afgevaardigde of de zelfzuchtige kapitalist, vermomd door de incidentele soevereiniteit van een wankelende bevolking;

⁶⁵ Koning der apen.

socialisme in Europa is waarschijnlijk de heerschappij van de ambtenaar en politieagent, vermomd door de theoretische soevereiniteit van een abstracte staat. Het is een hersenschim om te onderzoeken welk systeem het beste is; het zou moeilijk zijn om te bepalen welke het slechtste is.

343 – De winst van democratie is de veiligheid van het leven, de vrijheid en de goederen van het individu tegen de grillen van de tiran of de egoïstische enkeling; het kwaad ervan is de teloorgang van grootheid in de mensheid.

Alle menselijke regeringen zijn een leugen of een hersenschim. Men kan hopen dat de aarde ooit door de Waarheid zal worden geregeerd, maar alleen als de Allerhoogste Heer deze Waarheid aan iedereen duidelijk maakt.

18 februari 1970

344 – Dit dwalende mensenras droomt er altijd van hun omgeving te vervolmaken door het mechanisme van de overheid en de maatschappij; maar alleen door de vervolmaking van de innerlijke ziel kan de uiterlijke omgeving worden vervolmaakt. Wat je binnenin bent, dat zul je buiten je genieten; geen mechanisme kan je redden van de wet van je bestaan.

345 – Wees altijd waakzaam voor je menselijke neiging om de werkelijkheid te vervolgen of te negeren, zelfs terwijl je de schijn of het teken ervan aanbidt. Niet menselijke slechtheid, maar menselijke feilbaarheid is de kans op het Kwaad.

Geen wet of regering kan ons redden van de gevolgen van wat we zijn. Onderwerp je uitsluitend aan de Goddelijke Waarheid en Deze zal het leven regeren, buiten alle menselijke wetten en regeringen.

19 februari 1970

346 – Eer het gewaad van de asceet, maar kijk ook naar de drager, opdat huichelarij de heilige plaatsen niet bezet en heiligheid in de gemeente geen legende wordt.

347 – Velen streven naar competentie of rijkdom, weinigen omarmen armoede als een bruid; maar streef voor uzelf naar en omarm alleen God. Laat Hem voor u een koninklijk paleis of de bedelnap kiezen.

348 – Wat is ondeugd anders dan een verslavende gewoonte en deugd anders dan een menselijke mening? Zie God en doe Zijn wil; bewandel welk pad Hij ook voor je uitstippelt.

Dit is volmaakt! Ware heiligheid is willen en beseffen wat het Goddelijke voor je wil, en ware wijsheid is je met Hem verenigen, zodat je duidelijk kunt weten wat Hij van je wil en voor jou. Al het andere is niets meer dan menselijke conventies en theorieën.

20 februari 1970

349 – Kies in de conflicten van de wereld niet de partij van de rijken om hun rijkdom, noch van de armen om hun armoede, noch van de koning om zijn macht en majesteit, noch van het volk om hun hoop en vurigheid, maar sta altijd aan Gods kant. Tenzij Hij je inderdaad heeft bevolen om tegen Hem te strijden! Doe dat dan met heel je hart en kracht en verrukking.

350 – Hoe zal ik Gods wil voor mij kennen? Ik moet het egoïsme uit mezelf bannen, het uit elk leger en hol jagen, en mijn gezuiverde en naakte ziel baden in Zijn oneindige werkingen; dan zal Hij het zelf aan mij openbaren.

351 – Alleen de ziel die naakt en onbeschaamd is, kan puur en onschuldig zijn, net zoals Adam in de oertuin van de mensheid.

Wat wordt bedoeld met "de ziel die naakt en onbeschaamd is"? Is de ziel niet altijd puur?

Ja, dat is wat Sri Aurobindo zegt. De ziel draagt geen vermomming, ze toont zichzelf zoals ze is en geeft niets om de beoordelingen van mensen, omdat het de trouwe dienaar van het Goddelijke is wiens verblijfplaats het is.

23 februari 1970

352 – Roem niet over je rijkdom, en zoek ook niet de lof van mensen voor je armoede en zelfverloochening; beide zijn het grove of het fijne voedsel van egoïsme.

353 – Altruïsme is goed voor de mens, maar minder goed wanneer het een vorm van allerhoogste zelfgenoegzaamheid is en leeft door het zelfzuchtige van anderen te koesteren.

354 – Door altruïsme kun je je ziel redden, maar zorg ervoor dat je haar niet redt door toe te geven aan de ondergang van je broeder.

355 – Zelfverloochening is een machtig instrument voor zuivering; het is geen doel op zich, noch een definitieve levenswet. Niet jezelf zelf vernederen, maar God tevredenstellen in de wereld moet je doel zijn.

356 – Het is gemakkelijk om het kwaad te onderscheiden dat door zonde en ondeugd wordt bedreven, maar het geoefende oog ziet ook het kwaad dat wordt begaan door zelfingenomen of egocentrische deugd.

Stap voor stap en vanuit elke hoek laat Sri Aurobindo ons zien hoe de Waarheid boven en voorbij alle tegenstellingen en tegenstellingen staat, voorbij alle verdeeldheid – in een stralende en totale Eenheid.

25 februari 1970

357 – De Brahmaan regeerde eerst door het boek en het ritueel, de Kshatriya vervolgens door het zwaard en het schild; nu regeert de Vaishya ons door machines en de dollar, en de Soedra, de bevrijde lijfeigene, dringt door met zijn leer van het koninkrijk van de geassocieerde arbeid. Maar noch priester, koning, koopman, noch arbeider is de ware heerser over de mensheid; het despotisme van het werktuig en het houweel zal falen, net als alle voorgaande despotismen. Alleen wanneer het egoïsme sterft en God in de mens zijn eigen menselijke universaliteit regeert, kan deze aarde een gelukkig en tevreden ras van wezens onderhouden.

Er valt niets over te zeggen. Alles is duidelijk uitgelegd – alleen de goddelijke regering kan een ware regering zijn.

26 februari 1970

358 – Mensen jagen genot na en omhelzen koortsachtig die brandende bruid aan hun gekwelde boezem; ondertussen staat er een goddelijke en onberispelijke gelukzaligheid achter hen, wachtend om gezien, opgeëist en veroverd te worden.

359 – Mensen jagen op kleine successen en triviale meesterschappen, waaruit ze terugvallen in uitputting en zwakte; ondertussen wacht de oneindige kracht van God in het universum tevergeefs om zich tot hun beschikking te stellen.

360 – Mensen graven zich in kleine details van kennis en groeperen ze in begrensde en vluchtige denksystemen; ondertussen lacht alle oneindige wijsheid boven hun hoofden en schudt de glorie van haar iriserende vleugels wijd open.

361 – Mensen proberen moeizaam het kleine begrensde wezen, gevormd door de mentale indrukken die ze hebben gegroepeerd rond een laaghartig en kruiperig ego, te bevredigen en aan te vullen; ondertussen wordt de ruimteloze en tijdloze Ziel haar vreugdevolle en schitterende manifestatie ontzegd.

Deze toestand moet veranderen wil het supramentale bewustzijn op aarde heersen. Maar hoewel het supramentale bewustzijn al meer dan een jaar⁶⁶ op aarde werkzaam is, is er dan iets veranderd in deze ellendige toestand?

28 februari 1970

Zullen deze ellendige omstandigheden, nu het supramentale bewustzijn op aarde werkzaam is, ondanks alles niet veranderen?

⁶⁶ Moeder verwijst naar het "Nieuwe Bewustzijn" (of Superman-Bewustzijn) dat zich manifesteerde op 1 januari 1969.

Natuurlijk zal het eerste effect een verandering van bewustzijn zijn, eerst bij de meest ontvankelijke mensen, en vervolgens bij een groter aantal mensen.

Een verandering in de algemene omstandigheden van het collectieve leven kan pas later komen, misschien lang nadat individuele reacties zijn getransformeerd. Het eerste merkbare resultaat is een toename van de algemene verwarring, omdat de oude principes hun gezag hebben verloren en de mensen (op een paar na) niet bereid zijn het Goddelijke Gebod te gehoorzamen, omdat ze het niet kunnen waarnemen.

1 maart 1970

362 – O ziel van India, verberg u niet langer met de verduisterde Pandits⁶⁷ van de Kaliyuga in de keuken en de kapel, bedek uzelf niet met de zielloze rite, de verouderde wet en het ongezegende geld van de Dakshina;⁶⁸ maar zoek in uw ziel, vraag het aan God en herwin uw ware Brahmaanse identiteit en Kshatriya-identiteit met de eeuwige Veda; herstel de verborgen waarheid van het Vedische offer, keer terug naar de vervulling van een oudere en machtigere Vedanta.

Dit is om ons te bevrijden van zogenaamde religieuze conventies die ons vertellen wat we wel en niet moeten doen. We moeten de ware wijsheid hervinden en rechtstreeks van het Goddelijke de precieze aanwijzingen ontvangen om in en voor de Waarheid te leven.

2 maart 1970

363 – Beperk het offer niet tot het opgeven van aardse goederen of het ontkennen van bepaalde verlangens en hunkeringen, maar laat elke gedachte, elk werk en elk genot een offer aan God in u zijn. Laat uw stappen in uw Heer wandelen, laat uw slaap en waken een offer aan Krishna zijn.

364 – Dit is niet volgens mijn Shastra⁶⁹ of mijn Wetenschap, zeggen de heersers, formalisten. Dwaas! Is God dan slechts een boek, dat er niets waars en goeds zou moeten zijn behalve wat er geschreven staat?

365 – Naar welke maatstaf zal ik wandelen, het woord dat God tot mij spreekt, zeggende: "Dit is Mijn wil, o mijn dienaar," of de regels die dode mensen hebben geschreven? Nee, als ik iemand moet vrezen en gehoorzamen, zal ik God vrezen en gehoorzamen, in plaats van de bladzijden van een boek of de frons van een pandit.

⁶⁷ Geleerden en uitleggers van heilige teksten.

⁶⁸ Offer van de toegewijde aan de brahmaanse priester.

⁶⁹ Schriften; voorgeschreven wet

366 – U zou misleid kunnen worden, wilt u zeggen, het is misschien niet Gods stem die u leidt? Toch weet ik dat Hij degenen die Hem zelfs onwetend hebben vertrouwd, niet in de steek laat, toch heb ik ontdekt dat Hij wijs en liefdevol leidt, zelfs wanneer Hij volkomen lijkt te misleiden, toch zou ik liever in de valstrik van de levende God vallen dan gered te worden door vertrouwen op een dood recept.

367 – Handel volgens de Shastra in plaats van je eigen wil en verlangen; zo zul je sterker worden om de raven in je te beheersen; maar handel volgens God in plaats van de Shastra; zo zul je Zijn hoogste bereiken, dat ver boven regels en beperkingen is.

368 – De Wet is voor de gebondenen en degenen wier ogen verzegeld zijn; als ze er niet naar wandelen, zullen ze struikelen; maar jij die vrij bent in Krishna of zijn levende licht hebt gezien, wandel dan aan de hand van je Vriend en bij de lamp van de eeuwige Veda.

369 – De Vedanta is Gods lamp om je uit deze nacht van gebondenheid en egoïsme te leiden; maar wanneer het licht van de Veda in je ziel is opgegaan, dan heb je zelfs die goddelijke lamp niet meer nodig, want nu kun je vrij en zeker wandelen in een hoog en eeuwig zonlicht.

Streef er uitsluitend naar het bevel van de Allerhoogste Heer te horen, en als je volkomen oprecht bent, zal Hij een manier vinden om je dit bevel met zekerheid te laten horen en erkennen.

Dat is de zekerheid die gegeven wordt aan allen die willen leven volgens de hoogste Waarheid.

3 maart 1970

370 – Wat heeft het voor zin om alleen maar te weten? Ik zeg je: Handel en wees, want daarom heeft God je in dit menselijk lichaam gezonden.

371 – Wat heeft het voor zin om alleen maar te zijn? Ik zeg je: Word, want daarom werd je gevestigd als mens in deze wereld van materie.

372 – Het pad van werken is in zekere zin de moeilijkste kant van Gods drievoudige verbindingsweg; maar is die niet, tenminste in deze materiële wereld, ook de gemakkelijkste, breedste en meest heerlijke? Want op elk moment botsen we met God, de werker, en groeien we in Zijn wezen door duizend goddelijke aanrakingen.

373 – Dit is het wonder van de weg der werken dat zelfs vijandschap jegens God een middel tot verlossing kan worden. Soms trekt God ons het snelst aan en bindt Hij ons aan Hem door

met ons te worstelen als onze felle, onoverwinnelijke en onverzoenlijke vijand.

Kortom, de goddelijke genade is zo wonderbaarlijk dat, wat je ook doet, het je min of meer snel naar het Goddelijke Doel zal leiden.

5 maart 1970

374 – Zal ik de dood aanvaarden of zal ik me omkeren en met Hem worstelen en overwinnen? Dat zal zijn zoals God in mij kiest. Want of ik nu leef of sterf, ik ben altijd.

375 – Wat noem je dan de dood? Kan God sterven? O jij die de dood vreest, het is het Leven dat tot je is gekomen spelend met een doodshoofd en een masker van verschrikking.

376 – Er is een manier om fysieke onsterfelijkheid te bereiken en de dood is door onze keuze, niet door de dwang van de Natuur. Maar wie zou er honderd jaar lang één jas willen dragen of opgesloten willen zitten in één nauwe en onveranderlijke woning tot een lange eeuwigheid?

Als iemand voelt dat zijn werk in dit leven voorbij is en dat hij niets meer te bieden heeft, zou het dan niet beter zijn om hem te laten sterven en wedergeboren te worden in plaats van een doelloos bestaan te rekken?

Dit is wat het onbevredigde ego zich afvraagt wanneer het merkt dat de dingen niet gaan zoals het wil.

Maar iemand die tot het Goddelijke behoort en in de waarheid wil leven, weet dat het Goddelijke hem op aarde zal houden zolang Hij zijn nut op aarde inziet en hem de aarde zal laten verlaten wanneer hij daar niets meer te doen heeft. Dus de vraag kan zich niet stellen en hij zal rustig leven in de zekerheid van de allerhoogste wijsheid van het Goddelijke.

6 maart 1970

U schreef gisteren: "Maar iemand die tot het Goddelijke behoort..." Behoort niet iedereen, wie hij ook is, tot het Goddelijke?

Als ik zeg "iemand die tot het Goddelijke behoort", bedoel ik een wezen dat het ego in zichzelf heeft afgeschaft, dat zich voortdurend bewust is van het Goddelijke, dat geen persoonlijke wil meer heeft, dat alleen handelt onder goddelijke impuls en dat geen ander doel heeft dan te doen wat het Goddelijke van hem wil.

Ik denk niet dat er veel mensen in deze toestand zijn. En zeker, deze mensen zullen zich nooit zorgen maken of hun leven nuttig is of niet, aangezien ze alleen voor en door het Goddelijke bestaan en geen persoonlijk leven meer hebben.

7 maart 1970

377 – Angst en bezorgdheid zijn perverse vormen van wil. Wat jij vreest en overpeinst, die toon herhaaldelijk in je gedachten slaat, help je teweegbrengen; want als je wil boven de oppervlakte van het ontwaken die afstoot, is het toch wat je onderliggende denkvermogen altijd wil, en het onderbewuste is machtiger, breder en beter toegerust om te vervullen dan je wakende kracht en intellect. Maar de geest is sterker dan beide samen; zoek, van angst en hoop, je toevlucht in de grandioze kalmte en zorgeloze beheersing van de geest.

378 – God schiep de oneindige wereld door Zelfkennis, die in haar werking Wilskracht zelf-vervullend is. Hij gebruikte onwetendheid om Zijn oneindigheid te beperken; maar angst, vermoeidheid, depressie, wantrouwen jegens jezelf en instemming met zwakheid zijn de instrumenten waarmee Hij vernietigt wat Hij geschapen heeft. Wanneer deze dingen zich richten op wat kwaadaardig of schadelijk en slecht gereguleerd in jou is, dan is het goed; maar als ze je eigen bronnen van leven en kracht aanvallen, grijp ze dan en verdrijf ze of je sterft.

Wanneer deze vernietigende krachten ons aanvallen, bewijst dit dat we klaar zijn om bevrijd te worden van het ego en bewust op te treden in de Goddelijke Aanwezigheid die zich in het centrum van ons wezen bevindt, in het volle licht, in vrede en vreugde, eindelijk vrij van het lijden dat ons door het ego is opgelegd. Het is het ego dat alle contacten van het leven in lijden verandert, het is het ego dat ons ervan weerhoudt ons bewust te zijn van de Goddelijke Aanwezigheid in ons en zijn kalme, sterke en gelukkige instrumenten te worden.

Laten we dit ego met al zijn verlangens volledig aan het Goddelijke offeren, laten we vol vertrouwen wachten op de bevrijding die zeker zal komen.

9 maart 1970

379 – De mensheid heeft twee krachtige wapens gebruikt om haar eigen krachten en genot te vernietigen: verkeerde toegeeflijkheid en verkeerde onthouding.

380 – Onze fout was en is altijd dat we vluchten van de ziektes van het heidendom naar ascese als remedie en van de ziektes van ascese terug naar het heidendom. We slingeren voortdurend tussen twee valse tegenstellingen.

381 – Het is goed om niet te losjes en speels te zijn in ons spel of te grimmig serieus in ons leven en werk. We zoeken in zowel een speelse vrijheid als een serieuze orde.

Overdaad in welke richting dan ook is geweld; en alleen in vrede, evenwicht en harmonie kan de waarheid worden ontdekt en geleefd.

10 maart 1970

382 – Bijna veertig jaar achter het volkomen goede was ik zwak van constitutie; ik leed voortdurend aan de kleinere en grotere kwalen en zag deze vloek aan voor een last die de natuur mij had opgelegd. Toen ik de hulp van medicijnen afzwoer, begonnen ze me te verlaten als teleurgestelde parasieten. Pas toen begreep ik wat een machtige kracht de natuurlijke gezondheid in mij was en hoeveel machtiger nog de Wil en het Geloof, die het verstand te boven gaan, die God bedoeld had als de goddelijke steun van ons leven in dit lichaam.

Alle omstandigheden van het leven zijn zo ingericht dat ze ons leren dat, voorbij het verstand, geloof in de Goddelijke Genade ons de kracht geeft om alle beproevingen te doorstaan, alle zwakheden te overwinnen en het contact te vinden met het Goddelijk Bewustzijn, dat ons niet alleen vrede en vreugde schenkt, maar ook fysiek evenwicht en een goede gezondheid.

11 maart 1970

383 – Machines zijn noodzakelijk voor de moderne mensheid vanwege onze ongeneeslijke barbarij. Als we onszelf moeten inkapselen in een verbijsterende veelheid aan gemakken en pracht en praal, moeten we het noodgedwongen doen zonder kunst en haar methoden; want het afzien van eenvoud en vrijheid is het afzien van schoonheid. De luxe van onze voorouders was rijk en zelfs prachtig, maar nooit belemmerd.

384 – Ik kan het barbaarse comfort en het belemmerde vertoon van het Europese leven geen beschaving noemen. Mensen die niet vrij zijn in hun ziel en nobel ritmisch in hun bezigheden, zijn niet beschaafd.

385 – Kunst is in de moderne tijd en onder Europese invloed een uitwas in het leven geworden of een onnodige ondergeschikte; het had de belangrijkste rentmeester en onmisbare bewerker ervan moeten zijn.

Zolang het denkvermogen het leven bestuurt met de aanmatigende zekerheid die hij kent, hoe kan de heerschappij van het Goddelijke dan gevestigd zijn?

12 maart 1970

ZIEKTE EN MEDISCHE WETENSCHAP

Genezen zijn is goed, maar vermijden ziek te zijn is beter.

De Moeder

386 – Ziekte wordt onnodig verlengd en eindigt in een langere dood dan onvermijdelijk is, omdat het denkvermogen van de patiënt de ziekte van zijn lichaam ondersteunt en erbij stilstaat.

Hoe absoluut waar!

387 – De Medische Wetenschap is meer een vloek dan een zegen voor de mensheid geweest. Ze heeft de kracht van epidemieën gebroken en een wonderbaarlijke chirurgie onthuld; maar ze heeft ook de natuurlijke gezondheid van de mens verzwakt en individuele ziekten vermenigvuldigd; ze heeft angst en afhankelijkheid in denkvermogen en lichaam geplant; ze heeft onze gezondheid geleerd niet te vertrouwen op natuurlijke gezondheid, maar op een gammele en onsmakelijke kruk, samengesteld uit het mineralen- en plantenrijk.

388 – De dokter richt een medicijn op een ziekte; soms is het raak, soms mist het. De missers worden buiten beschouwing gelaten, de treffers worden opgespaard, berekend en gesystematiseerd tot een wetenschap.

Geweldig!

389 – We lachen om de wilde om zijn vertrouwen in de medicijnman; maar hoe kunnen de beschaafden minder bijgelovig zijn die vertrouwen hebben in de dokters? De wilde ontdekt dat wanneer een bepaalde bezwering wordt herhaald, hij vaak herstelt van een bepaalde ziekte; hij gelooft. De beschaafde patiënt ontdekt dat wanneer hij zichzelf een dosis geeft volgens een bepaald voorschrift, hij vaak herstelt van een bepaalde ziekte; hij gelooft. Waar zit het verschil?

Concluderend zou men kunnen stellen dat het het geloof van de patiënt is dat het middel zijn genezende kracht geeft.

Als mensen een absoluut geloof hadden in de genezende kracht van Genade, zouden ze misschien veel ziekten kunnen vermijden.

13 maart 1970

390 – De Indiaanse herder uit het noorden, die koorts heeft, zit een uur of langer in de koude stroom van een rivier en staat vrij en gezond op. Als de ontwikkelde man hetzelfde deed zou hij ten onder gaan, niet omdat hetzelfde middel in zijn aard de een doodt en de ander geneest, maar omdat onze lichamen door het denkvermogen op fatale wijze geïndoctrineerd zijn in valse gewoonten.

391 – Het is niet zozeer het medicijn dat geneest, maar het vertrouwen van de patiënt in de dokter en het medicijn. Beide zijn een onhandige vervanging voor het natuurlijke geloof in de eigen kracht, dat ze zelf hebben vernietigd.

392 – De gezondste tijdperken van de mensheid waren die waarin er de minste materiële remedies waren.

393 – Het meest robuuste en gezonde ras dat op aarde overbleef, waren de Afrikaanse wilden; maar hoe lang kunnen ze zo blijven nadat hun fysieke bewustzijn besmet is door de mentale afwijkingen van de beschaafden?

Zoals altijd zijn de woorden van Sri Aurobindo profetisch. Want alleen wanneer de mensheid genezen is van haar mentale afwijkingen, zal ze in staat zijn het supramentale bewustzijn te manifesteren en de natuurlijke gezondheid te herwinnen die het denkvermogen voor haar verloren heeft.

14 maart 1970

394 – We zouden de goddelijke gezondheid in ons moeten gebruiken om ziekten te genezen en te voorkomen; maar Galenus en Hippocrates en hun stam hebben ons in plaats daarvan een arsenaal aan medicijnen en een barbaarse Latijnse hocus-pocus als ons fysieke evangelie gegeven.

395 – De medische wetenschap is goedbedoelend en haar beoefenaars zijn vaak welwillend en niet zelden zelfopofferend; maar wanneer heeft de goedbedoelende houding van de onwetenden hen voor kwaaddoen behoed?

396 – Als alle remedies werkelijk en op zichzelf doeltreffend waren, en alle medische theorieën kloppen, hoe zou dat ons dan troosten voor onze verloren natuurlijke gezondheid en vitaliteit? De upasboom is gezond in al zijn delen, maar het blijft een upasboom.

397 – De geest in ons is de enige almachtige dokter en de onderwerping van het lichaam eraan de enige ware panacee.

398 – God in ons is een oneindige en zichzelf vervullende Wil. Kunt u, niet verbitterd door de angst voor de dood, niet als een experiment, met een kalm en volledig geloof uw kwalen aan Hem overlaten? U zult ontdekken dat Hij uiteindelijk de vaardigheid van een miljoen artsen overtreft.

399 – Gezondheid beschermd door twintigduizend voorzorgsmaatregelen is het evangelie van de dokter; maar het is niet Gods evangelie voor het lichaam, noch dat van de Natuur.

De soevereiniteit van het denkvermogen heeft de mensheid tot slaaf gemaakt van artsen en hun remedies. En het resultaat is dat ziekten toenemen in aantal en ernst.

De enige ware redding voor mensen is te ontsnappen aan mentale dominantie door zich open te stellen voor de Goddelijke Invloed, die ze zullen verkrijgen door zich volledig over te geven.

15 maart 1970

400 – De mens was ooit van nature gezond en kon terugkeren naar die oertoestand als hij eronder leed; maar de medische

wetenschap achtervolgt ons lichaam met een ontelbaar pakket medicijnen en valt de verbeelding aan met roofzuchtige hordes microben.

401 – Ik zou liever sterven en er vanaf zijn dan mijn leven te besteden aan het verdedigen van mezelf tegen een spookachtige belegering van microben. Als dat barbaars en onverlicht moet zijn, omarm ik met vreugde mijn Cimmerische duisternis.

402 – Chirurgen redden en genezen door te snijden en te verminken. Waarom proberen we niet liever de directe, almachtige remedies van de Natuur te ontdekken?

403 – Het zou lang duren voordat zelfgenezing de geneeskunde zou vervangen, vanwege de angst, het wantrouwen tegen onszelf en de onnatuurlijke fysieke afhankelijkheid van medicijnen die de medische wetenschap ons denkvermogen en lichaam heeft bijgebracht en tot onze tweede natuur heeft gemaakt.

We kunnen de schade die wordt veroorzaakt door het mentale geloof in de noodzaak van medicijnen niet tegengaan met externe maatregelen. Alleen door te ontsnappen uit de mentale gevangenis en bewust op te treden in het licht van de geest, door een bewuste vereniging met het Goddelijke, kunnen we Hem in staat stellen ons het evenwicht en de gezondheid terug te geven die we verloren hebben.

De supramentale transformatie is de enige ware remedie.

17 maart 1970

404 – Medicijnen zijn alleen nodig voor ons lichaam bij ziekte, omdat ons lichaam de kunst heeft geleerd om niet zonder medicijnen beter te worden. Toch zie je vaak dat het moment dat de natuur kiest voor herstel, het moment is waarop het leven door de artsen als hopeloos wordt opgegeven.

405 – Wantrouwen jegens de genezende kracht in ons was onze fysieke val uit het paradijs. De medische wetenschap en een slechte erfelijkheid zijn de twee engelen van God die aan de poorten staan om onze terugkeer en herintreding te verbieden.

406 – De medische wetenschap is voor het menselijk lichaam als een grote Macht die een kleinere staat verzwakt door haar bescherming, of als een welwillende rover die zijn slachtoffer plat slaat en hem doorboort met wonden, zodat hij zijn leven kan wijden aan het genezen en dienen van het verbrijzelde lichaam.

407 – Medicijnen genezen het lichaam vaak wanneer ze het niet alleen maar lastig vallen of vergiftigen, maar alleen als hun fysieke aanval op de ziekte wordt ondersteund door de kracht van de geest; als die kracht vrijelijk kan werken, zijn medicijnen overbodig.

Sri Aurobindo geeft ons een treffende beschrijving van de nachtmerrie waarin we leven, om in ons een onvermoeibaar verlangen te wekken naar de verlossing die voortkomt uit het ware bewustzijn en een exclusief geloof in de almacht van het Goddelijke.

18 maart 1970

Bhakti

(Devotie)

Vierde Periode van Commentaren

(1969-1970)

Bhakti (Devotie)

*Devotie is de sleutel die de deur naar
bevrijding opent.*

De Moeder

408 – Ik ben geen Bhakta, want ik heb de wereld niet opgegeven voor God. Hoe kan ik afstand doen van wat Hij me met geweld heeft afgenomen en tegen mijn wil heeft teruggegeven? Deze dingen zijn te moeilijk voor mij.

409 – Ik ben geen Bhakta, ik ben geen Jnani, ik ben geen werker voor de Heer. Wat ben ik dan? Een werktuig in de handen van mijn Meester, een fluit waarop de goddelijke Herdersjongen blaast, een blad dat wordt voortgedreven door de adem van de Heer.

410 – Devotie is niet volledig vervuld totdat het actie en kennis wordt. Als je God nastreeft en Hem kunt inhalen, laat Hem dan niet gaan totdat je Zijn werkelijkheid hebt. Als je Zijn werkelijkheid hebt, sta er dan op dat je ook Zijn totaliteit hebt. De eerste zal je goddelijke kennis geven, de tweede zal je goddelijke werken geven en een vrije en volmaakte vreugde in het universum.

411 – Anderen pochen op hun liefde voor God. Ik pocht dat ik God niet liefhad; Hij was het die van mij hield en mij opzocht en dwong om bij Hem te horen.

412 – Nadat ik wist dat God een vrouw was, leerde ik van verre iets over liefde; maar pas toen ik een vrouw werd en mijn Meester en Minnaar diende, begreep ik de liefde volkomen.

Sri Aurobindo had een talent voor humor en het enige wat we kunnen doen is bewonderen en zwijgen.

20 maart 1970

Wat bedoelt Sri Aurobindo met: "Hoe kan ik afstand doen van wat Hij me met geweld heeft afgenomen en tegen mijn wil heeft teruggegeven?"

En ook wanneer hij zegt: "Nadat ik wist dat God een vrouw was..."?

Ik kan geen antwoord geven, want zolang hij in zijn lichaam was, heeft hij me hier nooit iets over verteld.

Als iemand de exacte datum weet waarop hij dit schreef, zou dat een indicatie kunnen zijn.

Misschien kan N je vertellen wanneer dit is geschreven, of dat Sri Aurobindo hem er iets over heeft verteld.⁷⁰

413 – Overspel plegen met God is de perfecte ervaring waarvoor de wereld is geschapen.

Ik begrijp dit aforisme niet.

Dit is de meest perfecte manier waarop Sri Aurobindo, met zijn geweldige gevoel voor humor, de menselijke moraal belachelijk kon maken. Deze zin is een satire op zich.

21 maart 1970

414 – God vrezen betekent in werkelijkheid afstand nemen van Hem, maar Hem vrezen in het spel geeft een scherp randje aan uiterste verrukking.

415 – De Jood bedacht de godvrezende mens; India de Godkenner en Godminnaar.

416 – De dienaar van God werd geboren in Judea, maar hij bereikte zijn volwassenheid onder de Arabieren. India's vreugde ligt in de dienende minnaar.

417 – Volmaakte liefde verdrijft angst; maar bewaar toch een tedere schaduw en herinnering aan de ballingschap en het zal de volmaaktheid volmaakter maken.

418 – Uw ziel heeft Gods volledige vreugde niet geproefd, als ze nooit de vreugde heeft gehad Zijn vijand te zijn, Zijn plannen te weerstaan en met Hem in een dodelijke strijd te treden.

419 – Als u God niet van u kunt laten houden, laat Hem dan tegen u vechten. Als Hij u niet de omhelzing van de minnaar wil geven, dwing Hem u dan de omhelzing van de worstelaar te geven.

420 – Mijn ziel is de gevangene van God, door Hem gevangen in de strijd; het herinnert zich de oorlog nog steeds, hoewel zo ver weg, met verrukking, ontzetting en verwondering.

Wat bedoelt Sri Aurobindo met "de vreugde Zijn vijand te zijn"?

Ook hier moet ik zeggen dat ik het niet precies weet, omdat hij het me nooit verteld heeft.

Maar ik kan je wel vertellen over mijn eigen ervaring. Tot mijn ongeveer vijfentwintigste kende ik alleen de God van de religies, God zoals de mens

⁷⁰ Volgens de informatie die aan Moeder werd gegeven, werden deze aforismen geschreven kort na Sri Aurobindo's aankomst in Pondicherry

hem geschapen heeft, en ik wilde hem koste wat kost. Ik ontkenne zijn bestaan, maar met de zekerheid dat als zo'n God bestond, ik hem verafschuwde.

Toen ik ongeveer vijfentwintig was, ontdekte ik de innerlijke God en tegelijkertijd leerde ik dat de God die door de meeste westerse religies wordt beschreven, niemand minder is dan de Grote Tegenstander.

Toen ik in 1914 naar India kwam en kennismaakte met de leer van Sri Aurobindo, werd alles me volkomen duidelijk.

24 maart 1970

421 – Bovenal haatte ik pijn, totdat God me pijn deed en martelde; toen werd me onthuld dat pijn slechts een perverse en weerbarstige vorm van overmatige heerlijkheid is.

422 – Er zijn vier stadia in de pijn die God ons geeft: wanneer het alleen pijn is; wanneer het pijn is die plezier veroorzaakt; wanneer het pijn is die plezier is; en wanneer het puur een hevigere vorm van heerlijkheid is.

423 – Zelfs wanneer iemand is opgeklommen tot die niveaus van gelukzaligheid waar pijn verdwijnt, blijft deze nog steeds bestaan, vermomd als ondraaglijke extase.

424 – Toen ik steeds hogere toppen van Zijn vreugde bereikte, vroeg ik me af of er geen grenzen waren aan de toename van gelukzaligheid en werd ik bijna bang voor Gods omhelzingen.

Ik zou graag willen dat U mij "de vier stadia van pijn" uitlegt waar Sri Aurobindo het hier over heeft.

Als Sri Aurobindo het over morele pijn heeft, van welke aard dan ook, kan ik uit ervaring zeggen dat de vier stadia die hij noemt, overeenkomen met vier bewustzijnstoestanden die het resultaat zijn van innerlijke ontwikkeling en de mate van vereniging met het goddelijke bewustzijn die het individuele bewustzijn heeft bereikt. Wanneer de vereniging volmaakt is, blijft er alleen "een fellere vorm van heerlijkheid" over.

Als het de fysieke pijn is die het lichaam doorstaat, volgt de ervaring niet zo'n duidelijk gedefinieerde volgorde; vooral omdat de vereniging met het Goddelijke de pijn meestal doet verdwijnen.

25 maart 1970

425 – De op één na grootste vervoering na de liefde voor God, is de liefde voor God in de mens; ook daar heeft men de vreugde van de veelheid.

426 – Want monogamie mag dan het beste zijn voor het lichaam, maar de ziel die God in de mens liefheeft, woont hier altijd als de grenzeloze en extatische polygamist; toch is ze altijd – dat is het geheim – verliefd op slechts één wezen.

427 – De hele wereld is mijn seraglio en elk levend wezen en elk levenloos bestaan daarin is het instrument van mijn vervoering.

Iemand die liefde voor het Goddelijke heeft ervaren, kan niets anders meer liefhebben dan het Goddelijke, en het is het Goddelijke dat hij liefheeft in allen voor wie hij genegenheid voelt; bovendien is dit de beste manier om lief te hebben, omdat je op die manier een krachtige hulp kunt zijn voor anderen om zich bewust te worden van het Goddelijke dat zich in hen manifesteert.

27 maart 1970

428 – Ik wist een tijdje niet of ik het meest van Krishna hield of van Kali; als ik van Kali hield, hield ik van mezelf, maar als ik van Krishna hield, hield ik van een ander, en toch was het ikzelf op wie ik verliefd was. Daardoor ging ik Krishna zelfs meer liefhebben dan Kali.

Sri Aurobindo had altijd zijn eigen manier om dingen te zeggen, altijd origineel en altijd onverwacht.

29 maart 1970

429 – Wat heeft het voor zin om de Natuur te bewonderen of haar te aanbidden als een Kracht, een Aanwezigheid en een godin? Wat heeft het voor zin om haar esthetisch of artistiek te waarderen? Het geheim is om van haar te genieten met de ziel zoals men van een vrouw geniet met het lichaam.

430 – Wanneer men de visie in het hart heeft, wordt alles, de Natuur en Gedachte en Handeling, ideeën en bezigheden en smaken en objecten de Geliefde en een bron van extase.

Niets te zeggen.

30 maart 1970

431 – De filosofen die de wereld als Maya afwijzen, zijn zeer wijs, streng en heilig; maar ik kan het niet laten om soms te denken dat ze ook een beetje dom zijn en God zich te gemakkelijk laten bedriegen.

432 – Wat mij betreft, ik denk dat ik het recht heb om erop aan te dringen dat God Zichzelf aan mij geeft, zowel in de wereld als daarbuiten. Waarom heeft Hij het überhaupt gemaakt, als Hij aan die verplichting wilde ontsnappen?

433 – De Mayavadin spreekt over mijn Persoonlijke God als een droom en droomt liever van een Onpersoonlijk Zijn; de Boeddhist zet dat ook terzijde als fictie en droomt liever van Nirvana en de gelukzaligheid van het niets. Zo zijn alle dromers druk bezig elkaars visioenen te beschimpen en hun eigen visioenen te

presenteren als het wondermiddel. Waar de ziel zich volkomen in verheugt, is voor het denken de ultieme realiteit.

434 – Voorbij Persoonlijkheid ziet de Mayavadin een ondefinieerbaar Bestaan; ik volgde hem daarheen en vond mijn Krishna daarbuiten in een ondefinieerbare Persoonlijkheid.

Zoals altijd is dit Sri Aurobindo's prachtige manier om ons de onzinnigheid duidelijk te maken van menselijke beweringen waarmee iedereen arrogant alles ontkent wat niet zijn eigen ontdekking of zijn eigen persoonlijke ervaring is.

Wijsheid begint met het vermogen om alle theorieën te erkennen, zelfs de meest tegenstrijdige.

1 april 1970

435 – Toen ik Krishna voor het eerst ontmoette, hield ik van Hem als een vriend en speelkameraad totdat Hij me bedroog; toen was ik verontwaardigd en kon ik Hem niet vergeven. Daarna hield ik van Hem als een minnaar en bedroog Hij me nog steeds; ik was opnieuw en veel meer verontwaardigd, maar deze keer moest ik vergeven.

436 – Nadat ik had gezondigd, dwong Hij me Hem te vergeven, niet door herstel, maar door nieuwe overtredingen te begaan.

437 – Zolang God probeerde Zijn overtredingen tegen mij te herstellen, bleven we periodiek ruzie maken; maar toen Hij Zijn fout ontdekte, hield de ruzie op, want ik moest me volledig aan Hem overgeven.

438 – Toen ik anderen dan Krishna en mezelf in de wereld zag, hield ik Gods handelingen met mij geheim; maar sinds ik Hem en mezelf overal begon te zien, ben ik schaamteloos en spraakzaam geworden.

In zijn geschriften had Sri Aurobindo een genie in het uitdrukken van de meest buitengewone ervaringen in de meest alledaagse woorden, waardoor de indruk wordt gewekt dat zijn ervaringen eenvoudig en duidelijk zijn.

2 april 1970

439 – Alles wat mijn geliefde heeft, is van mij. Waarom scheld je me uit omdat ik pronk met de sieraden die Hij me heeft gegeven?

440 – Mijn geliefde nam zijn kroon en koninklijke ketting van zijn hoofd en nek en kleepte me ermee; maar de discipelen van de heiligen en de profeten scholden me uit en zeiden: "Hij jaagt op Siddhi's."⁷¹

⁷¹ Occulte krachten.

441 – Ik deed de bevelen van mijn Geliefde in de wereld en de wil van mijn overweldiger; maar ze riepen: "Wie is deze bederver van de jeugd, deze verstoorder van de moraal?"

442 – Als ik zelfs maar om jullie lof gaf, O heiligen, als ik mijn reputatie koesterde, O profeten, zou mijn geliefde me nooit in zijn schoot hebben genomen en me de vrijheid van zijn geheime vertrekken hebben gegeven.

443 – Ik was bedwelmd door de vervoering van mijn geliefde en ik wierp de mantel van de wereld van me af, zelfs op de snelwegen van de wereld. Waarom zou het mij iets kunnen schelen dat de wereldlingen spotten en de Farizeeën zich afwenden?

444 – Voor uw geliefde, O Heer, is het geschreeuw van de wereld wilde honing en het gegooi met stenen door de menigte zomerregen op het lichaam. Want bent U het niet die scheldt en scheldt, en bent U het niet in de stenen die mij slaat en kwetst?

Er valt niets te zeggen. Men kan alleen buigen voor de perfectie van de ervaring.

3 april 1970

445 – Er zijn twee dingen in God die mensen kwaad noemen, datgene wat ze helemaal niet kunnen begrijpen en datgene wat ze verkeerd begrijpen en, door het te bezitten, misbruiken; alleen datgene waar ze half ijdel en vaag naar tasten, noemen ze goed en heilig. Maar voor mij zijn alle dingen in Hem lieflijk.

446 – Ze zeggen, O mijn God, dat ik gek ben omdat ik geen fout in U zie; maar als ik inderdaad gek ben op Uw liefde, wil ik mijn verstand niet terugkrijgen.

447 – "Dwalingen, onwaarheden, struikelpartijen!" roepen ze. Hoe helder en prachtig zijn Uw dwalingen, O Heer! Uw onwaarheden redden de Waarheid in leven; door Uw struikelpartijen wordt de wereld volmaakt.

448 – Leven, Leven, Leven, hoor ik de passies roepen; God, God, God, is het antwoord van de ziel. Tenzij je het Leven ziet en liefhebt als alleen God, is het Leven zelf een verzegelde vreugde voor jou.

449 – "Hij heeft haar lief," zeggen de zintuigen; maar de ziel zegt: "God, God, God." Dat is de allesomvattende formule van het bestaan.

Op deze manier onthult en formuleert Sri Aurobindo het geheim van het bestaan. Het enige wat overblijft is het te begrijpen en te leven.

4 april 1970

450 – Als je de verachtelijkste worm en de smerigste crimineel niet kunt liefhebben, hoe kun je dan geloven dat je God in je geest hebt aanvaard?

451 – God liefhebben, met uitsluiting van de wereld, is Hem een intense maar onvolmaakte aanbidding geven.

452 – Is liefde slechts een dochter of dienstmaagd van jaloezie? Als Krishna Chandrabali⁷² liefheeft, waarom zou ik haar dan niet ook liefhebben?

453 – Omdat je alleen God liefhebt, ben je geneigd te beweren dat Hij jou meer zou moeten liefhebben dan anderen; maar dit is een valse bewering die in strijd is met het recht en de aard der dingen. Want Hij is de Ene, maar jij bent een van de velen. Word liever één in hart en ziel met alle wezens, dan zal er niemand in de wereld zijn behalve jij alleen die Hij kan liefhebben.

454 – Mijn twist is met hen die dwaas genoeg zijn om mijn Geliefde niet lief te hebben, niet met hen die Zijn liefde met mij delen.

455 – Heb behagen in hen die God liefheeft; heb medelijden met hen die Hij doet alsof Hij niet liefheeft.

Dit is de meest charmante kritiek die men op jaloezie kan uiten, en tevens de beste manier om die te genezen door de grenzen van het ego te overwinnen en zich te verenigen met de Goddelijke Liefde die eeuwig en universeel is.

6 april 1970

456 – Haat je de atheïst omdat hij niet van God houdt? Dan zou je niet geliefd moeten zijn omdat je God niet volmaakt liefhebt.

457 – Er is één ding waarin geloofsbelijdenissen en kerken zich vooral overgeven aan de duivel, en dat is in hun anathema's. Wanneer de priester Anathema Maranatha zingt, zie ik een duivel bidden.⁷³

458 – Ongetwijfeld roept de priester, wanneer hij vloekt, tot God; maar het is de God van woede en duisternis tot wie hij zich samen met zijn vijand stemt; want als hij God nadert, zal God hem ontvangen.

⁷² Sri Krishna hield het meest van Radha onder de *gopi's*, maar hij hield ook van Chandrabali en de andere *gopi's*.

⁷³ Alternatieve lezing: duivelaanbidder heeft gemaakt.

459 – Ik werd erg geplaagd door Satan, totdat ik ontdekte dat het God was die mij verleidde; toen verdween de angst voor hem voorgoed uit mijn ziel.

460 – Ik haatte de duivel en was ziek van zijn verleidingen en martelingen; en ik kon niet begrijpen waarom de stem in zijn afscheidswaarden zo lief was dat toen hij vaak terugkeerde en zich aan mij aanbood, ik hem met verdriet afwees. Toen ontdekte ik dat het Krishna was die Hem aan het lijntje hield en mijn haat veranderde in gelach.

461 – Ze verklaarden het kwaad in de wereld door te zeggen dat Satan God had overwonnen; maar ik denk met meer trots aan mijn Geliefde. Ik geloof dat niets anders gebeurt dan door Zijn wil in de hemel of de hel, op aarde of in de wateren.

In de Allerhoogste worden tegenstellingen verzoend en vullen ze elkaar aan. Het is de verdeeldheid in de manifestatie die hen tot tegenstellingen gemaakt heeft; maar zodra iemands bewustzijn verenigd is met het Goddelijke Bewustzijn, verdwijnt de tegenstelling.

7 april 1970

462 – In onze onwetendheid zijn we als kinderen trots op ons succes in het rechtop en zonder hulp lopen en te gretig om de stabiliserende aanraking van de moeder op de schouder te voelen. Als we wakker worden, kijken we terug en zien we dat God ons altijd leidde en ondersteunde.

463 – In het begin, telkens als ik terugviel in zonde, hilde ik en werd ik woedend tegen mezelf en tegen God omdat hij het had geleden. Daarna was het het maximum dat ik durfde te vragen: "Waarom heb je me weer in de modder gerold, O mijn speelkameraad?" Toen kwam zelfs dat in me op en leek het me te brutaal en aanmatigend; ik kon alleen maar in stilte opstaan, hem uit mijn ooghoeken aankijken – en mezelf reinigen.

Zolang de mens trots is op zijn deugd, zal de Allerhoogste Heer hem tot zonde laten vervallen om hem de noodzaak van bescheidenheid te leren.

8 april 1970

464 – God heeft het leven zo ingericht dat de wereld de echtgenoot van de ziel is; Krishna haar goddelijke minnaar. We hebben een schuld aan de wereld en zijn eraan gebonden door een wet, een dwingende mening en een gemeenschappelijke ervaring van pijn en plezier, maar de aanbidding van ons hart en onze vrije en geheime vreugde zijn voor onze Geliefde.

465 – De vreugde van God is geheim en wonderbaarlijk; het is een mysterie en een verrukking waar het gezond verstand de monden van drijft; maar de ziel die er eenmaal van heeft geproefd, kan

nooit verzaken, welke wereldse schande, marteling en ellende het ons ook mag brengen.

Op dit moment lijkt de wereld nog steeds in tegenspraak met de zuivere en stralende goddelijke vreugde; maar er zal een dag komen dat ook de wereld deze vreugde zal manifesteren. Daar moeten we haar op voorbereiden.

9 april 1970

466 – God, de Wereldgoeroe, is wijzer dan jouw verstand; vertrouw Hem en niet die eeuwige zelfzuchtige en arrogante scepticus.

467 – Het sceptische denkvermogen twijfelt altijd omdat hij niet kan begrijpen, maar het geloof van de Godminnaar blijft weten, hoewel hij niet kan begrijpen. Beide zijn noodzakelijk voor onze duisternis, maar er kan geen twijfel bestaan over welke machtiger is. Wat ik nu niet kan begrijpen, zal ik ooit beheersen, maar als ik geloof en liefde verlies, val ik volkomen af van het doel dat God mij heeft gesteld.

468 – Ik mag God, mijn gids en leraar, in twijfel trekken en Hem vragen: "Heb ik gelijk of hebt U in Uw liefde en wijsheid toegestaan dat mijn denkvermogen mij bedriegt?" Twijfel aan uw denkvermogen, als u wilt, maar twijfel er niet aan dat God u leidt.

Het leven is ons gegeven om het Goddelijke te vinden en ons met Hem te verenigen.

Het verstand probeert ons ervan te overtuigen dat het niet zo is. Zullen we deze leugenaar geloven?

10 april 1970

469 – Omdat u aanvankelijk onvolmaakte opvattingen over God hebt gekregen, woedt u nu en ontkent u Hem. Mens, twijfelt u aan uw leraar omdat hij u aan het begin niet de volledige kennis gegeven heeft? Bestudeer liever die onvolmaakte waarheid en zet die op haar plaats, zodat je veilig kunt overgaan naar de bredere kennis die zich nu voor je opent.

470 – Zo onderwijst God in Zijn liefde de kinderziel en de zwakkeling, stap voor stap, met het zicht op Zijn ultieme en nog onbereikbare bergtoppen. En hebben we niet allemaal een zwakte? Zijn we niet allemaal in Zijn ogen maar als kleine kinderen?

471 – Dit heb ik gezien: wat God mij ook heeft onthouden, heeft Hij in Zijn liefde en wijsheid onthouden. Had ik het toen begrepen, dan had ik een groot goed in een groot gif veranderd. Maar soms, wanneer we erop staan, geeft Hij ons vergif te drinken, zodat we leren ons ervan af te keren en met kennis Zijn ambrozijn en Zijn nectar te proeven.

Wanneer de mens wat wijzer wordt, zal hij nergens over klagen en de dingen die het Goddelijke hem zendt beschouwen als een manifestatie van Zijn al-barmhartige Genade.

Hoe meer we ons overgeven, hoe meer we zullen begrijpen.

Hoe dankbaarder we zijn, hoe gelukkiger we zullen zijn.

11 april 1970

472 – Zelfs de atheïst zou nu moeten kunnen inzien dat de schepping op weg is naar een oneindig en machtig doel dat evolutie in haar aard veronderstelt. Maar oneindig doel en vervulling veronderstellen een oneindige wijsheid die voorbereidt, leidt, vormt, beschermt en rechtvaardigt. Eer dan die Wijsheid en aanbid haar met gedachten in je ziel, zo niet met wierook in een tempel, en zelfs al ontken je haar het hart van oneindige Liefde en het denkvermogen van oneindige zelfvervulling. Dan is het, hoewel je het niet weet, nog steeds Krishna die je vereert en aanbidt.

Voorbij woorden, voorbij gedachten, laat de Allerhoogste Aanwezigheid zich voelen en dwingt onze verwondering af.

Laten we oppassen voor alle mentale constructies die beperken en vervormen. Laten we ernaar streven het contact zuiver te houden.

12 april 1970

473 – De Heer van Liefde heeft gezegd: "Zij die het Onkenbare en Ondefinieerbare volgen, volgen Mij en Ik aanvaard hen." Hij heeft de Illusionist en de Agnost door Zijn woord gerechtvaardigd. Waarom dan, O toegewijde, scheld je op hem die je Meester heeft aanvaard?

Voor de Goddelijke Visie zijn alle oprechte menselijke aspiraties aanvaardbaar, welke diversiteit of zelfs schijnbare tegenstrijdigheid er ook in hun vormen mag zijn.

En al die dingen samen zijn niet voldoende om de Goddelijke Realiteit uit te drukken.

13 april 1970

474 – Calvijn, die de eeuwige Hel rechtvaardigde, kende God niet, maar maakte één verschrikkelijk masker van Hem Zijn eeuwige werkelijkheid. Als er een oneindige Hel bestond, kon het alleen een zetel van oneindige verrukking zijn; want God is Ananda en naast de eeuwigheid van Zijn gelukzaligheid is er geen andere eeuwigheid.

475 – Toen Dante zei dat Gods volmaakte liefde de eeuwige Hel schiep, schreef hij misschien wijzer dan hij wist; want door verdwaalde glimpen heb ik soms gedacht dat er een Hel is waar onze zielen eonen van ondraaglijke extase lijden en zich als voor eeuwig wentelen in de volledige omhelzing van Rudra, de zoete en verschrikkelijke.

De goddelijke pracht is te wonderbaarlijk voor de menselijke kleinheid, die het moeilijk vindt ze te verdragen, en een eeuwigheid van heerlijkheid kan wel eens ondraaglijk zijn voor een mens.

14 april 1970

476 – Discipelschap aan God de Leraar, zoonschap aan God de Vader, tederheid van God de Moeder, handdruk van de goddelijke Vriend, lachen en plezier met onze kameraad en speelkameraad, zalige dienstbaarheid aan God de Meester, verrukte liefde voor onze goddelijke Minnaar, dit zijn de zeven zaligsprekingen van het leven in het menselijk lichaam. Kunt gij dit alles verenigen in één allerhoogste en regenboogkleurige relatie? Dan hebt gij geen hemel nodig, en overtreft gij de bevrijding van de Adwaitin.

Daar valt niets aan toe te voegen. Het is een volmaakt programma.
Het is alleen aan ons om het te verwezenlijken.

15 april 1970

477 – Wanneer zal de wereld veranderen in het model van de hemel? Wanneer de hele mensheid jongens en meisjes wordt, samen met God geopenbaard als Krishna en Kali, de gelukkigste jongen en het sterkste meisje van de menigte, die samen spelen in de tuinen van het paradijs. Het Semitische Eden was welvarend genoeg, maar Adam en Eva waren te volwassen en hun God Zelf te oud, streng en plechtig om het aanbod van de Slang te weerstaan.

478 – De Semieten hebben de mensheid gekweld met het idee van een God die een strenge en waardige koning en plechtige rechter is en geen vrolijkheid kent. Maar wij die Krishna hebben gezien, kennen Hem als een jongen die dol is op spelen en een kind vol kattenkwaad en vrolijk gelach.

479 – Een God die niet kan glimlachen, kan dit humoristische universum niet geschapen hebben.

Bespotting is het sterkste wapen tegen de machten van de valse schijn. Met één enkele zin vernietigt Sri Aurobindo de macht van een van deze door mensen gemaakte goden.

17 april 1970

480 – God nam een kind om het te strelen in Zijn verrukkelijke boezem; maar de moeder hilde en was niet te troosten omdat haar kind er niet meer was.

481 – Wanneer ik lijd aan pijn, verdriet of tegenslag, zeg ik: "Zo, mijn oude speelkameraad, je bent weer begonnen met me te bedriegen," en ik ga zitten om het plezier van de pijn, de vreugde van het verdriet, het geluk van de tegenslag te ervaren; dan ziet

Hij dat Hij betrapt is en neemt Zijn spoken en schrikbeelden van me weg.

Met sprankelende humor probeert Sri Aurobindo ons de valsheid van het gewone menselijke bewustzijn en de stralende en almachtige vreugde van het Goddelijk Bewustzijn dat we moeten verwerven, te laten begrijpen.

18 april 1970

482 – De zoeker naar goddelijke kennis vindt in de beschrijving van Krishna die de gewaden van de Gopi's steelt een van de diepste gelijkenissen van Gods wegen met de ziel, de toegewijde een perfecte weergave in goddelijke daad van de mystieke ervaringen van zijn hart, de wellustige en de Puriteinse (twee gezichten van één temperament) slechts een wellustig verhaal. Mensen brengen wat ze in zichzelf hebben en zien het weerspiegeld in de Schrift.

483 – Mijn geliefde nam mijn mantel van zonde af en ik liet hem verheugd vallen; toen trok hij aan mijn mantel van deugd, maar ik was beschaamd en gealarmeerd en hield hem tegen. Pas toen hij het met geweld van me afrukte, zag ik hoe mijn ziel voor me verborgen was geweest.

Laten we onze mantel van deugd afleggen, zodat we klaar zijn voor de Waarheid.⁷⁴

22 april 1970

484 – Zonde is een list en een vermomming van Krishna om Zichzelf te verbergen voor de blik van de deugdzamen. Aanschouw, O Farizeeër, God in de zondaar, zonde in uzelf zuivert uw hart; omhels uw broeder.

Zoals altijd vertelt Sri Aurobindo ons, op zijn treffende en humoristische manier, dat de Goddelijke waarheid boven zowel deugd als zonde staat.

19 april 1970

485 – Liefde voor God, naastenliefde jegens mensen is de eerste stap naar volmaakte wijsheid.

486 – Wie mislukking en onvolmaaktheid veroordeelt, veroordeelt God; hij beperkt zijn eigen ziel en bedriegt zijn eigen visie. Veroordeel niet, maar observeer de natuur, help en genees je broeders en versterk door medeleven hun capaciteiten en hun moed.

487 – Liefde voor de mens, liefde voor de vrouw, liefde voor dingen, liefde voor je naaste, liefde voor je vaderland, liefde voor

⁷⁴ Mondeling antwoord.

dieren, liefde voor de mensheid zijn allemaal de liefde van God, weerspiegeld in deze levende beelden. Dus heb lief en word machtig om van alles te genieten, om alles te helpen en voor altijd lief te hebben.

488 – Als er dingen zijn die absoluut weigeren om getransformeerd of hersteld te worden naar Gods volmaaktere beeld, kunnen ze vernietigd worden met tederheid in het hart, maar meedogenloosheid in de slag. Maar verzeker u er eerst van dat God u uw zwaard en uw missie heeft gegeven.

489 – Ik zou mijn naaste niet moeten liefhebben omdat hij een buurman is, — want wat is er in nabijheid en afstand? noch omdat de religies mij vertellen dat hij mijn broeder is, — want waar is de wortel van die broederschap? maar omdat hij mijzelf is. Nabijheid en afstand beïnvloeden het lichaam, het hart gaat verder. Broederschap is van bloed of vaderland of religie of mensheid, maar wanneer eigenbelang schreeuwt, wat gebeurt er dan met deze broederschap? Het is alleen door in God te leven en denkvermogen, hart en lichaam te veranderen naar het beeld van zijn universele eenheid dat die diepe, belangeloze en onaantastbare liefde mogelijk wordt.

Alle menselijke redenen die worden gegeven voor solidariteit en wederzijdse liefde zijn van weinig waarde en ook van weinig effect. Alleen door zich bewust te worden van het Goddelijke en zich met Hem te verenigen, kan men ware Eenheid bereiken en realiseren.

20 april 1970

490 – Wanneer ik in Krishna leef, verdwijnen ego en eigenbelang, en alleen God zelf kan mijn liefde bodemloos en onbegrensd kwalificeren.

491 – Levend in Krishna, wordt zelfs vijandschap een spel van liefde en de worsteling tussen broeders.

492 – Voor de ziel die de hoogste gelukzaligheid bezit, kan het leven geen kwaadaardige of treurige illusie zijn; veeleer wordt al het leven de kabbelende liefde en het gelach van een goddelijke Minnaar en Speelkameraad.

Weten hoe je in alle omstandigheden contact kunt houden met het Goddelijke is het geheim van de gelukzaligheid.

21 april 1970

493 – Kun je God zien als de lichaamloze Oneindige en Hem toch liefhebben zoals een man zijn geliefde liefheeft? Dan is de hoogste waarheid van de Oneindige aan jou geopenbaard. Kun je de Oneindige ook bekleden in één geheim, omarmbaar lichaam en Hem zien zitten in elk van deze lichamen die zichtbaar en voelbaar

zijn? Dan is ook de breedste en diepste waarheid ervan in jouw bezit gekomen.

494 – Goddelijke Liefde heeft tegelijkertijd een dubbelspel, een universele beweging, diep, kalm en bodemloos als de onderwereld, die over de hele wereld en alles wat zich daarin bevindt, heerst als op een vlakke bodem met een gelijke druk, en een persoonlijke beweging, krachtig, intens en extatisch als het dansende oppervlak van diezelfde oceaan, die de hoogte en kracht van zijn golven varieert en de objecten kiest waarop hij zal vallen met de kus van zijn schuim en opspattende wateren en de omhelzing van zijn overspoelende wateren.

Om zichzelf verstaanbaar te maken, gebruikt Sri Aurobindo beelden die voor iedereen toegankelijk zijn; maar de wonderen van de Eenheid overtreffen deze menselijke beelden oneindig.

22 april 1970

495 – Vroeger haatte en vermeed ik pijn en had ik er een hekel aan als het mij werd aangedaan; maar nu besef ik dat als ik niet zo had geleden, ik nu niet, getraind en geperfectioneerd, dit oneindig en veelvuldig waarneembare vermogen tot heerlijkheid in mijn denkvermogen, hart en lichaam zou bezitten. God rechtvaardigt Zichzelf uiteindelijk, zelfs wanneer Hij Zich heeft vermomd als een pestkop en een tiran.

496 – Ik heb gezworen dat ik niet zou lijden onder het verdriet van de wereld, en de domheid, wreedheid en onrechtvaardigheid van de wereld, en ik heb mijn hart zo hard gemaakt in uithoudingsvermogen als de onderste molensteen en mijn denkvermogen als een gepolijst oppervlak van staal. Ik leed niet langer, maar het genot was mij ontvallen. Toen brak God mijn hart en ploegde mijn denkvermogen om. Ik steeg door wrede en onophoudelijke angst op tot een zalige pijnloosheid en door verdriet, verontwaardiging en opstandigheid tot een oneindige kennis en een vaste vrede.

Het is dezelfde les die de Allerhoogste Heer wil leren aan het lichaam dat Hij transformeert.

23 april 1970

497 – Toen ik ontdekte dat pijn de keerzijde was en de training van heerlijkheid, probeerde ik mezelf klappen toe te brengen en het lijden in al mijn leden te vermenigvuldigen; want zelfs Gods kwellingen leken me traag, licht en inefficiënt. Toen moest mijn Geliefde mijn hand tegenhouden en roepen: "Stop; want mijn striemen zijn genoeg voor jou."

498 – De zelfkwellling van de oude monniken en boetelingen was pervers en dom; toch zat er een verborgen ziel van kennis achter hun verdorvenheid.

499 – God is onze wijze en volmaakte Vriend; omdat Hij weet wanneer Hij moet slaan en wanneer Hij moet strelen, wanneer Hij ons moet doden, evenzeer als wanneer Hij ons moet redden en helpen.

Er is slechts één ware wijsheid, de wijsheid van de Allerhoogste Heer. Dus is het opgeven van elke persoonlijke wil en alleen willen wat het Goddelijke wil, de enige manier om werkelijk wijs te zijn.

24 april 1970

500 – De goddelijke Vriend van alle schepselen verbergt Zijn vriendelijkheid in het masker van een vijand totdat Hij ons klaar heeft gemaakt voor de hoogste hemelen; dan, zoals in Kurukshetra, wordt de verschrikkelijke gedaante van de Meester van strijd, lijden en vernietiging teruggetrokken en schijnen het zoete gezicht, de tederheid, het vaak omarmde lichaam van Krishna op de geschokte ziel en gezuiverde ogen van zijn eeuwige kameraad en speelkameraad.

501 – Lijden maakt ons in staat de volle kracht van de Meester van Heerlijkheid te ervaren; het stelt ons ook in staat om het andere spel van de Meester van de Macht te verdragen. Pijn is de sleutel die de poorten van kracht opent; het is de hoofdweg die leidt naar de stad van de gelukzaligheid.

502 – Maar, O ziel van de mens, zoek geen pijn, want dat is niet Zijn wil, zoek alleen Zijn vreugde; wat lijden betreft, het zal u zeker overkomen in Zijn voorzienigheid, zo vaak en zo veel als u nodig hebt. Verdraag het dan, zodat u uiteindelijk de kern van verrukking ervan kunt ontdekken.

503 – Doe ook geen pijn, O mens, aan uw medemens; God alleen heeft het recht pijn te doen; of aan hen die Hij daartoe heeft aangesteld. Maar beschouw uzelf niet fanatiek, zoals Torquemada, als een van hen.

Vergeet nooit dat zolang je in staat bent tot voorkeur in je relaties met het leven en de mensen, je geen zuiver en volmaakt instrument van het Goddelijke kunt zijn.

28 april 1970

504 – Vroeger bestond er een nobele vorm van bevestiging voor zielen die louter bestond uit kracht en actie: "Zo zeker als God leeft." Maar voor onze moderne behoeften zou een andere vorm van scheiding beter passen: "Zo zeker als God liefheeft."

In onze treurige tijd, bijna verdord door de overmatige overheersing van het intellect, kan niets tegelijk noodzakelijker en kostbaarder zijn dan Goddelijke Liefde.

29 april 1970

505 – Wetenschap is vooral nuttig voor de Godliefhebber en de Godkenner omdat het hem in staat stelt de merkwaardige wonderen van Zijn materiële werk tot in detail te begrijpen en te bewonderen. De mens leert en roept: "Zie hoe de Geest zich in de materie heeft gemanifesteerd"; de andere: "Aanschouw de aanraking van mijn Minnaar en Meester, de volmaakte Kunstenaar, de almachtige hand."

Hoe kan iemand het Goddelijke dienen⁷⁵, aangezien we alleen door Hem bestaan? Alles wat we kunnen doen is Hem onhandig een beetje teruggeven van alles wat Hij ons heeft gegeven.

30 april 1970

506 – O Aristophanes van het universum, jij die je wereld gadeslaat en zoekt in jezelf lacht, zul je niet toestaan dat kan ik ook met goddelijke ogen en deel in jouw wereldwijde lachen?

Ongetwijfeld moet men een visie hebben die zo totaal is als de Goddelijke visie om te kunnen lachen om deze wereld zoals die is.

1 mei 1970

507 – Kalidasa zegt in een gewaagde afbeelding dat de sneeuwrotsen van Kailasa Shiva's luide wereldlachen zijn, opgestapeld in volkomen witheid en puurheid op de bergtoppen. Het is waar; en wanneer hun beeld op het hart valt, smelten de zorgen van de wereld weg als de wolken eronder in hun werkelijke niets.

De menselijke wetenschap doet zeer exacte observaties; maar het veld staat open om de ware oorzaken te bedenken – waarom geen occulte oorzaken?

2 mei 1970

508 – De vreemdste ervaring van de ziel is deze: wanneer ze ophoudt zich te bekommeren om het beeld en de dreiging van problemen, zijn de problemen zelf nergens te vinden in iemands omgeving. Dan horen we vanachter die onwerkelijke wolken God ons uitlachen.

Heer, en als U wilt dat het beeld verandert naar Uw evenbeeld, wat doet U dan?

4 mei 1970

⁷⁵ De gebruikte vertaling was gebaseerd op een tekst waarin "Dienst" stond in plaats van "Wetenschap".

Ik begreep niet wat U gisteren schreef.

Wat Sri Aurobindo "het beeld" noemt, is het fysieke lichaam. Dus vroeg ik de Heer wat Hij doet als Hij het fysieke lichaam wil transformeren, en gisteravond gaf Hij me twee visioenen als antwoord.

De ene betrof de bevrijding van het lichaamsbewustzijn van alle conventies omtrent de dood; en in de andere liet Hij mij zien wat het supramentale lichaam zal zijn. U ziet dat ik er goed aan deed Hem ernaar te vragen!

9 mei 1970

509 – Is uw poging geslaagd, O Titaan? Zit u, zoals Rávana en Hiranyakashipou,⁷⁶ gediend door de goden en de meester van de wereld? Maar datgene waar uw ziel werkelijk naar op zoek was, is u ontgaan.

510 – Rávana's denkvermogen dacht dat hij hunkerde naar universele soevereiniteit en de overwinning op Ráma; maar het doel waarop zijn ziel altijd gefocust bleef, was om zo snel mogelijk terug te keren naar de hemel en weer Gods dienaar te zijn. Daarom wierp hij zich, als de kortste weg, tegen God in een woedende greep van vijandschap.

511 – De grootste vreugde is om, net als Narada, de slaaf van God te zijn; de ergste hel, door God verlaten, om de meester van de wereld te zijn. Dat wat het dichtst bij de onwetende opvatting van God lijkt, is het verste van hem verwijderd.

512 – Gods dienaar is iets; Gods slaaf is groter.

Sri Aurobindo geeft ons de ware manier om de Schrift te begrijpen, die zo universele symbolen wordt.

12 mei 1970

513 – Meester van de wereld zijn zou inderdaad allerhoogste gelukzaligheid zijn, als men universeel geliefd was; ware het niet dat die ene tegelijkertijd de slaaf van de hele mensheid zou moeten zijn.

514 – Immers, wanneer je je lange dienst aan God optelt, zul je ontdekken dat je hoogste werk het gebrekkige en weinige goede was dat je deed uit liefde voor de mensheid.

Daarom is het beter om, in plaats van te dienen, volledig, absoluut aan het Goddelijke toe te behoren.

13 mei 1970

⁷⁶ Twee demonenkoningen.

Is het om absoluut en volledig aan het Goddelijke toe te behoren, niet noodzakelijk om te beginnen met het Goddelijke te dienen?

Zeker, al je werk in dienst stellen van het Goddelijke is een zeer goede benadering, maar het gaat niet veel verder dan wat Sri Aurobindo beschrijft, en voor sommigen is het niet bevredigend.

14 mei 1970

515 – Er zijn twee werken die God volmaakt behagen in zijn dienaar; om in stille aanbidding Zijn tempelvloeren te vegen en te strijden op het slagveld van de wereld voor Zijn goddelijke voltooiing in de mensheid.

516 – Hij die ook maar een beetje goed heeft gedaan aan de mensheid, ook al is hij de grootste zondaar, wordt door God aanvaard in de gelederen van Zijn minnaars en dienaren. Hij zal het aangezicht van de Eeuwige aanschouwen.

Sri Aurobindo's inspanning was er altijd op gericht zijn discipelen of zelfs zijn lezers te bevrijden van alle vooroordelen, alle conventionele moraal.

15 mei 1970

517 – O dwaas van je zwakheid, bedek Gods gezicht niet met een sluier van ontzag, benader Hem niet met een smekende zwakheid. Kijk! Je zult op Zijn gezicht niet de plechtigheid van de Koning en Rechter zien, maar de glimlach van de Minnaar.

518 – Totdat je kunt leren met God te worstelen als een worstelaar met zijn kameraad, zal de kracht van je ziel altijd voor je verborgen blijven.

Zou het niet goed zijn om, eens en voor altijd, al onze beperkingen en zwakheden te verdrijven, als we werkelijk dicht bij het Goddelijke willen komen?

16 mei 1970

519 – Sumbha⁷⁷ beminde Kali eerst met zijn hart en lichaam, was toen woedend op haar en vocht met haar, overwon uiteindelijk haar, greep haar bij haar haar en draaide haar driemaal om zich heen in de hemel; het volgende moment werd hij door haar gedood. Dit zijn de vier stappen van de Titan naar onsterfelijkheid en van allemaal is de laatste de langste en machtigste.

Ik begrijp de betekenis van "de vier stappen van de Titan naar onsterfelijkheid" niet.

⁷⁷ Een demonenkoning.

Wat de aard van een individu ook mag zijn, uiteindelijk, op de een of andere manier, of hij hem nu bevecht of liefheeft, is het Einde altijd het Goddelijke.

17 mei 1970

520 – Kali is Krishna, geopenbaard als verschrikkelijke Kracht en toornige Liefde. Zij doodt het zelf met haar woedende slagen in lichaam, leven en geest om het te bevrijden als een eeuwige geest.

Moeten we klagen als we dit hulpeloze kleine "ego" zien verdwijnen en plaatsmaken voor een lichtgevende vonk die in staat is het universum te begrijpen?

21 mei 1970

521 – Onze ouders vielen, in de diepe Semitische apologie, omdat ze de vrucht van de boom van goed en kwaad proefden. Hadden ze onmiddellijk van de boom van het eeuwige leven genomen, dan zouden ze aan de onmiddellijke gevolgen zijn ontsnapt; maar Gods doel met de mensheid zou tenietgedaan zijn. Zijn toorn is ons eeuwige voordeel.

Sri Aurobindo probeert ons te laten begrijpen hoe de beperkingen van ons zicht ons ervan weerhouden de Goddelijke Wijsheid waar te nemen.

22 mei 1970

522 – Als de hel mogelijk was, zou het de kortste weg naar de hoogste hemel zijn. Want waarlijk, God heeft lief.

523 – God verdrijft ons uit elk Eden, zodat we gedwongen worden door de woestijn te reizen naar een goddelijker paradijs. Als je je afvraagt waarom die dorre en woeste doortocht noodzakelijk zou zijn, dan word je misleid door je denkvermogen en heb je je ziel en zijn vage verlangens en geheime vervoeringen niet bestudeerd.

Wanneer we geen affiniteit meer hebben met lijden en genezen van alle perverse gehechtheid eraan, zal het Goddelijke ons helpen ontdekken dat het de allerhoogste gelukzaligheid verbergt.

23 mei 1970

524 – Een gezond denkvermogen haat pijn; want het verlangen naar pijn dat mensen soms in hun denkvermogen ontwikkelen, is ziekelijk en in strijd met de natuur. Maar de ziel bekommert zich niet om het denkvermogen en zijn lijden, net zomin als de ijzermeester om de pijn van het erts in de smeltoven; hij volgt zijn eigen behoeften en zijn eigen honger.

Alleen de Allerhoogste Heer zou de Meester moeten zijn en Hij is het, in de regel, aan wie het psychische wezen gehoorzaamt.

24 mei 1970

525 – Onbevooroordeeld mededogen is de edelste gave van temperament; zelfs geen enkel levend wezen de minste schade toebrengen is de hoogste van alle menselijke deugden; maar God beoefent geen van beide. Is de mens daarom edeler en beter dan de Al-liefhebbende?

526 – De ontdekking dat het redden van iemands lichaam of denkvermogen van lijden niet altijd ten goede komt aan ziel, denkvermogen of lichaam, is een van de bitterste ervaringen voor de mens met mededogen.

Bewustzijn van het Goddelijk Bewustzijn is de hoogste vervulling die de menselijke realisatie wordt geboden; al het andere is slechts bijkomstig.

25 mei 1970

527 – Menselijk medelijden wordt geboren uit onwetendheid en zwakte; het is de slaaf van emotionele indrukken. Goddelijk mededogen begrijpt, onderscheidt en redt.

528 – Medelijden is soms een goed substituut voor liefde; maar het is altijd niets meer dan een substituut.

De goddelijke intentie begrijpen en eraan werken is dit niet de zekerste manier om de mensheid te helpen?

28 mei 1970

529 – Zelfmedelijden wordt altijd geboren uit eigenliefde; maar medelijden met anderen wordt niet altijd geboren uit liefde voor het object. Het is soms een zelfzuchtig terugdeinzen voor de aanblik van pijn; soms de minachtende weldaad van de rijke man voor de arme. Ontwikkel liever Gods goddelijk mededogen dan menselijk medelijden.

530 – Niet medelijden dat het hart bijt en de innerlijke leden verzwakt, maar een goddelijke meesterlijke en onbezorgde passie en hulpvaardigheid is de deugd die we zouden moeten aanmoedigen.

Kan er een groter ongeluk bestaan dan te leven zonder de Allerhoogste Heer te kennen? En toch wekt dit bijna universele kwaad zelden medelijden op. Want wie weet dat hij eraan lijdt, weet ook dat de genezing alleen van hem afhangt – want het mededogen van de Heer is oneindig.

1 juni 1970

531 – Heb mensen lief en dien ze, maar pas op dat je hun goedkeuring niet verlangt. Gehoorzaam liever God in jou.

532 – De stem van God en Zijn engelen niet gehoord hebben, is het wereldse idee van gezond verstand.

533 – Zie God overal en wees niet bang voor maskers. Geloof dat alle onwaarheid waarheid in wording of waarheid in het aanbreken is, alle mislukking een verborgen effectiviteit, alle zwakte kracht die zich voor haar eigen zicht verbergt, alle pijn een geheime en gewelddadige extase. Als je vast en onvermoeibaar gelooft, zul je uiteindelijk de Al-ware, Almachtige en Al-gelukzalige zien en ervaren.

Door onvermoeibare standvastigheid in inspanning en geloof kunnen we ons verenigen met het Goddelijke Bewustzijn dat constante en volmaakte gelukzaligheid is.

2 juni 1970

534 – Menselijke liefde faalt door haar eigen extase, menselijke kracht wordt uitgeput door haar eigen inspanning, menselijke kennis werpt een schaduw die de halve wereld van waarheid voor haar eigen zonlicht verbergt; maar goddelijke kennis omvat tegengestelde waarheden en verzoent ze, goddelijke kracht groeit door de verkwisting van haar eigen uitgaven, goddelijke liefde kan zichzelf volkomen verspillen, maar nooit verspillen of verminderen.

Kan menselijke liefde veranderen in goddelijke liefde, menselijke kracht in goddelijke kracht en menselijke kennis in goddelijke kennis?

Er is maar één liefde.

Menselijke liefde is niets anders dan goddelijke liefde, verdraaid en vervormd door het instrument waardoor ze tot uitdrukking komt. Hetzelfde geldt voor kracht en kennis. In hun essentie zijn ze eeuwig en onbegrensd. Het zijn de beperkingen en tekortkomingen van de menselijke natuur die hen vervormen en onherkenbaar veranderen.

3 juni 1970

535 – Het verwerpen van valsheid door het denkvermogen dat naar waarheid zoekt, is een van de belangrijkste redenen waarom het denkvermogen de vaste, afgeronde en volmaakte waarheid niet kan bereiken; niet het ontsnappen aan valsheid is de inspanning van het goddelijke denkvermogen, maar het grijpen van de waarheid die verborgen ligt achter zelfs de meest groteske of ver dwalende dwaling.

Wat is het "goddelijke denkvermogen"?

Wat Sri Aurobindo het goddelijke denkvermogen noemt, is het prototype van de mentale functie die volledig en volmaakt is overgegeven aan het Goddelijke en alleen werkt onder goddelijke inspiratie.

Wanneer een mens alleen door en voor het Goddelijke bestaat, wordt zijn denkvermogen noodzakelijkerwijs een goddelijk denkvermogen.

4 juni 1970

536 – De hele waarheid over elk object is een afgeronde en allesomvattende bol die eeuwig rondcirkelt, maar nooit het enige subject en object van kennis, God, raakt.

537 – Er zijn veel diepe waarheden die als wapens gevaarlijk zijn voor de onervaren gebruiker. Mits goed gehanteerd, zijn ze de meest waardevolle en krachtige in Gods arsenaal.

Eén druppel ware kennis kan een revolutie teweegbrengen als deze in een wereld van onwetendheid terechtkomt.

5 juni 1970

538 – De koppige vasthoudendheid waarmee we vasthouden aan ons magere, fragmentarische, door de nacht en verdriet geteisterde individuele bestaan, zelfs terwijl de ongebroken gelukzaligheid van ons universele leven ons roept, is een van de meest verbazingwekkende mysteries van God. Het wordt alleen geëvenaard door de oneindige blindheid waarmee we een schaduw van ons ego over de hele wereld werpen en dat het universele wezen noemen. Deze twee duisternissen vormen de essentie en de kracht van Maya.

Totdat we, moe van de onwetendheid en domheid van het ego, onszelf aan de voeten van de Heer neerleggen en Hem vragen de enige meester te worden.

6 juni 1970

539 – Atheïsme is de schaduw of donkere kant van de hoogste perceptie van God. Elke formule die we over God opstellen, hoewel altijd waar als symbool, wordt vals wanneer we die als een voldoende formule accepteren. De atheïst en agnost komen ons herinneren aan onze dwaling.

540 – Gods ontkenningen zijn voor ons net zo nuttig als Zijn bevestigingen. Het is Hij die als atheïst Zijn eigen bestaan ontkent voor de betere vervolmaking van de menselijke kennis. Het is niet genoeg om God te zien in Christus en Ramakrishna en Zijn woorden te horen, we moeten Hem ook zien en horen in Huxley en Haeckel.

Alle mentale manieren om het Goddelijke te kennen zijn onvolledig en ontoereikend, zelfs als we ze allemaal accepteren. Alleen kennis die geleefd wordt, kan ons een glimp van de waarheid geven.

7 juni 1970

541 – Kunt u God zien in uw beul en moordenaar, zelfs op uw moment van de dood of in uw uren van marteling? Kunt u Hem zien in datgene wat u doodt, zien en liefhebben, zelfs terwijl u doodt? U hebt uw hand op de allerhoogste kennis. Hoe zal hij Krishna bereiken die Kali nooit heeft aanbeden?

Notitie over de Tekst

De commentaren van de Moeder op Sri Aurobindo's *Gedachten en Aforismen* strekken zich uit over de periode van twaalf jaar, van 1958 tot 1970. Haar vertalingen van en commentaren op de eerste twaalf aforismen werden in 1959 gepubliceerd onder de titel *Pensées et Aphorismes: Traduits et Commentés par la Mère*. De overige vertalingen en commentaren werden tussen april 1960 en augustus 1976 in het Frans gepubliceerd, met een Engelse vertaling, in het *kwartaalbulletin van het Sri Aurobindo International Centre of Education*. Een volledige uitgave van de Franse tekst, getiteld *Pensées et Aphorismes: Traduits et Commentés par la Mère*, werd in twee delen gepubliceerd in 1974 en 1976. De eerste volledige uitgave in het Engels verscheen in 1977 als deel tien van de *Collected Works of the Mother* (eerste editie). De huidige (tweede) editie heeft dezelfde tekst als dat deel, met enkele kleine correcties.

Sri Aurobindo schreef deze aforismen rond 1913 tijdens de eerste periode van zijn verblijf in Pondicherry. Ze werden tijdens zijn leven nooit herzien of gepubliceerd, maar verschenen voor het eerst in 1958 onder de drie door de auteur vastgestelde titels: Jnana (Kennis), Karma (Werken) en Bhakti (Devotie).

Toen het originele manuscript van *Thoughts and Aphorisms* in 1977 werd onderzocht ter voorbereiding op de publicatie van een nieuwe editie van de Engelse tekst, werden er verschillende onjuiste lezingen aangetroffen in de tekst van de eerste editie, die de Moeder gebruikte voor de vertaling waarop haar commentaren zijn gebaseerd. De fouten, meestal klein, zijn in dit boek gecorrigeerd. Waar de gecorrigeerde lezing niet in overeenstemming is met het commentaar van de Moeder, is een aantekening gemaakt.